

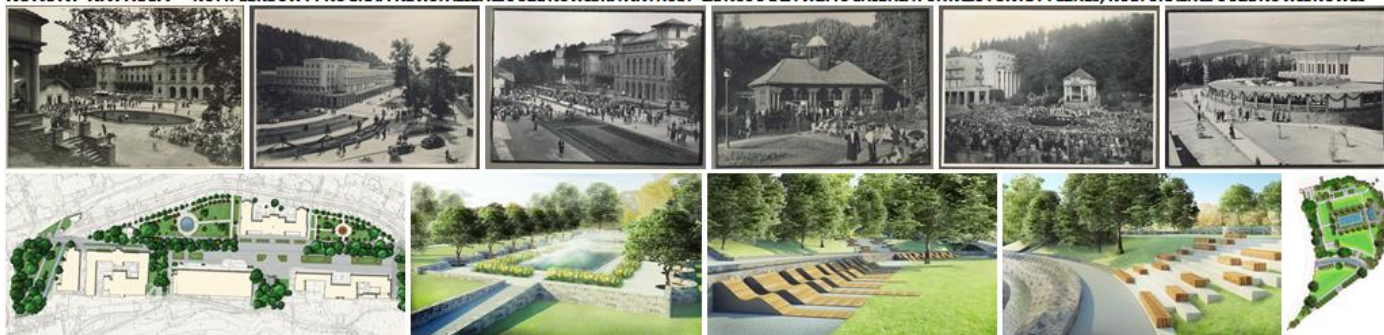
Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXIII.162.2016

Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju

z dnia 28 kwietnia 2016 roku

Plan Rozwoju Uzdrowiska Krynicy-Zdroju na lata 2016 – 2023

KURORT KRYNICA – KOMPLEKSOWY PROGRAM REWITALIZACJI UZDROWISKA KRYNICY-ZDROJU DLA WZMOCNIENIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ, KULTURALNEJ I UZDROWISKOWEJ

Spis treści

1. Wstęp	7
1.1 Geneza powstania dokumentu	7
1.2 Partycypacyjny sposób przygotowania dokumentu.....	9
1.3 Sytuacja ekonomiczna uzdrawisk i prawne podstawy ich funkcjonowania	10
2. Streszczenie	20
2.1 Tytuł	20
2.2 Lokalizacja	20
2.3 Obszar.....	20
2.4 Czas trwania	20
2.5 Mapka sytuacyjna / plan obszaru	20
2.6 Cele programu	21
2.7 Środki realizacji celów/główne planowane przedsięwzięcia i ich orientacyjny koszt.....	22
3. Charakterystyka obecnej sytuacji na obszarze Uzdrawiska Krynicy-Zdroju	24
3.1 Elementy charakterystyczne dla uzdrawiska - potencjał uzdrawiskowy	24
3.2 Turystyka i rekreacja.....	28
3.3 Lecznictwo uzdrawiskowe.....	58
3.4 Pozostałe elementy gospodarki Krynicy-Zdroju	70
3.5 Szanse i bariery rozwojowe Krynicy-Zdrój (analiza SWOT).....	74
3.6 Określenie kluczowych problemów i wyzwań stojących przed uzdrawiskiem, w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji	77
4. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego gminy i regionu	84
5. Planowane zadania Planu Rozwoju Uzdrawiska	90
5.1 Wizja rozwoju Krynicy-Zdroju jako uzdrawiska i ośrodka turystyczno-rekreacyjnego	90
5.2 Kompleksowość i spójność wewnętrzna Planu Rozwoju Uzdrawiska.....	96
5.3 Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć (tj. planowanych do sfinansowania w ramach poddziałania 6.3.2. RPO WM)	97
5.4 Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć kluczowych z punktu widzenia kompleksowego rozwoju Krynicy-Zdroju.....	128
6. Wskaźniki realizacji Planu Rozwoju Uzdrawiska	135
7. Plan finansowy Planu Rozwoju Uzdrawiska	137
8. Załącznik nr 1. Podsumowanie badań ankietowych towarzyszących opracowaniu Planu Rozwoju Uzdrawiska	142

Spis rysunków

Rysunek 1. Zmodernizowany fragment Bulwarów Dietla	7
Rysunek 2. Park sportowo-rekreacyjny wzdłuż Czarnego Potoku	8
Rysunek 3. Pijalnia Główna w Krynicy-Zdroju w trakcie modernizacji i efekt zrealizowanych prac	8
Rysunek 4. Granice stref „A” ochrony uzdrowskiej w Krynicy-Zdroju (mapa nr 1) oraz granice stref ochrony uzdrowskiej w Krynicy-Zdroju „A”, „B” i „C” (mapa nr 2)	21
Rysunek 5. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu w 2014 roku	27
Rysunek 6. Krynica-Zdrój i otaczające ją atrakcje turystyczne	28
Rysunek 7. Mapa Popradzkiego Parku Krajobrazowego.....	29
Rysunek 8. Ścieżka przyrodnicza – Jaworzyna Krynicka	31
Rysunek 9. Ścieżka przyrodniczo-edukacyjna „Na Rakowsku”	32
Rysunek 10. Mapa Szlaku Cerkwi Łemkowskich.....	34
Rysunek 11. Trasy w okolicy Krynicy-Zdroju	38
Rysunek 12. Trasa biegowa Góra Parkowa - Tylicz	38
Rysunek 13 Trasy biegowe „u Leśników”	39
Rysunek 14. Trasy biegowe w Centrum Narciarskim Azoty.....	39
Rysunek 15. Stacja narciarska „Słotwiny”	41
Rysunek 16. Stacja narciarska Słotwiny „Arena”	42
Rysunek 17. Ośrodek narciarski „Henryk”	43
Rysunek 18 Kolej linowo-terenowa na Górę Parkowej dawniej i dziś.....	43
Rysunek 19 Zimowe atrakcje Uzdrawiska Krynicy-Zdroju	44
Rysunek 20. Prace Nikifora Krynickiego – Epifaniusza Drowniaka	45
Rysunek 21. Plakaty wydarzeń kulturalnych w Krynicy-Zdroju	46
Rysunek 22. Logo produktów tradycyjnych i regionalnych	48
Rysunek 23. Archiwalne zdjęcia Krynicy-Zdroju	58
Rysunek 24. Współczesna baza sanatoryjna uzdrawiska Krynicy-Zdroju oraz zmiany w kierunku rozwoju oferty typu Spa&Wellness	59
Rysunek 25. Archiwalne zdjęcia Parku Zdrojowego.....	68
Rysunek 26. Park Zdrojowy współcześnie	68
Rysunek 27. Krynickie parki – Dukieta (fontanna setka), Nitribitta, Kopiec Pułaskiego, Słotwiński.....	68
Rysunek 28. Strefy ochronne w Krynicy-Zdroju	69
Rysunek 29. Obszar objęty pracami w ramach rewitalizacji Parku Dukieta (analiza komunikacji pieszej i rozwiązania projektowe).....	98
Rysunek 30. Park Dukieta – wizualizacje sposobu zagospodarowania obszaru.....	99
Rysunek 31. Bulwary Dietla – elementy projektu: schody terenowe (paw), rejon Starego Domy Zdrojowego, odcinek Muzeum Nikifora – pomnik Mickiewicza	100
Rysunek 32. Zakres projektu związany z Deptakiem Krynickim.....	101
Rysunek 33. Obszar objęty pracami w ramach rewitalizacji Parku Zdrojowego	103
Rysunek 34. Amfiteatr – rozwiązania projektowe	105
Rysunek 35. Amfiteatr – wizualizacja.....	105
Rysunek 36. Wizualizacja Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego oraz typowe sprzęty oraz architektura podkrynicyjskiej wioski	107
Rysunek 37. Nowe Łazienki Mineralne – budynek oraz wnętrza Szpitala Uzdrawiskowego.....	108
Rysunek 38. Zabytkowy budynek Pijalni Jana.....	110
Rysunek 39. Obecna baza zabiegowa Sanatorium Energetyk	111
Rysunek 40. Sanatorium Energetyk – obiekt i pokoje – przed i po modernizacji	112
Rysunek 41. Sanatorium Lwigród – widok obecny i wizualizacja planowanego Zakładu Przyrodoleczniczego (ostatnie zdjęcie)	114
Rysunek 42. Planowana wieża widokowa ze ścieżką przyrodniczo-edukacyjną w koronie drzew w stacji narciarskiej Słotwiny Arena.....	116

Rysunek 43. Obecne zagospodarowanie stacji Słotwiny Arena oraz wizualizacja górnej stacji planowanej kolei „Arena”	118
Rysunek 44. Obecny wyciąg w śladzie planowanej kolei „Słotwinka”, mapa tras stacji oraz planowany do zakupu rodzaj napędu kolei Słotwinka	120
Rysunek 45. Wstępna wizualizacja projektowanego ośrodka	125
Rysunek 46. Pijalnia i alejki w Parku Słotwińskim	126
Rysunek 47. Lokalizacja przyszłego parku – na mapie i w rzeczywistości	127

Spis zdjęć

Zdjęcie 1. Archiwalne zdjęcia Krynicy-Zdroju	25
Zdjęcie 2. Archiwalne zdjęcia Krynicy-Zdrój (Patria, Pijalnia, Dom Zdrojowy)	26
Zdjęcie 3. Pomnik Nikifora Krynickiego, Willa Romanówka (siedziba Muzeum) oraz dwa obrazy Nikifora	26
Zdjęcie 4. Popradzki Park Krajobrazowy i Rezerwat Krajobrazowy Okopy Konfederackie	29
Zdjęcie 5. Obiekty w Parku Zdrojowym	30
Zdjęcie 6. Diabelski Kamień dawniej i dziś	31
Zdjęcie 7. Pijalnia Główna, Stary Dom Zdrojowy oraz Stare Łazienki Mineralne	33
Zdjęcie 8. Willa „Romanówka” (obecnie Muzeum Nikifora), Pijalnia „Słotwinka”, Pijalnia Jana	33
Zdjęcie 9. Cerkwie w uzdrowisku Krynica-Zdrój: Św. Piotra i Pawła, Opieki Najświętszej Marii Panny, św. Księcia Włodzimierza,	35
Zdjęcie 10. Cerkwi p.w. : św. Kosmy i Damiana w Bereście, św. Parascewy w Czarnej, św. Jakuba Młodszego Apostoła w Powroźniku	36
Zdjęcie 11. Stacje narciarskie: Jaworzyna Krynicka, Słotwiny, Słotwiny	41
Zdjęcie 12. Letnie atrakcje rekreacyjne Uzdrawiska	44
Zdjęcie 13. XXV Forum Ekonomiczne	47
Zdjęcie 14. Artystyczne pijałki do picia wody leczniczej	61
Zdjęcie 15. Źródła: Geologów, Słoneczne, Pelawy, „Pod Szalone”, Źródło Miłości	62
Zdjęcie 16. Wnętrze Pijalni Główny	67
Zdjęcie 17. Pijalnie: „Jan-Józef”, Słotwinka, Mieczysław	67
Zdjęcie 18. Ujęcie wody Czarny Potok, ZUW w Powroźniku, Oczyszczalnia Ścieków	72

Spis wykresów

Wykres 1. Oszacowana liczba turystów w Małopolskę w latach 2007-2015	49
Wykres 2. Oszacowana liczba turystów odwiedzających Małopolskę w latach 2007-2015	50
Wykres 3. Ogólny poziom satysfakcji odwiedzających krajowych i zagranicznych z pobytu w województwie małopolskim	52
Wykres 4. Liczba korzystających z noclegów ogółem w Krynicy-Zdroju w latach 2007-2014	53
Wykres 5. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krynicy-Zdroju w latach 2007-2014	54
Wykres 6. Liczba noclegów udzielonych ogółem w Krynicy-Zdroju w latach 2007-2014	54
Wykres 7. Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w Krynicy-Zdroju w latach 2007-2014	55
Wykres 8. Korzystający z noclegów w Krynicy-Zdroju w roku 2014 w podziale na rodzaj ośrodka noclegowego	56
Wykres 9. Liczba miejsc noclegowych ogółem w Krynicy-Zdroju w latach 2007 – 2014	57
Wykres 10. Liczba miejsc noclegowych w zakładach uzdrowiskowych w Krynicy-Zdroju w l. 2007-2014	57
Wykres 11. Wpływy z opłaty uzdrowiskowej w latach 2007 – 2015	58
Wykres 12. Liczba osobodni pobytu wynikająca z wpływów z opłaty uzdrowiskowej	58
Wykres 13. Udział ludności obsługiwanej przez urządzenia sieciowe	72
Wykres 14. Podmioty gospodarcze w gminie Krynica-Zdrój według wybranych sekcji PKD w latach 2013 i 2014 roku	73
Wykres 15. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności (gmina Krynica-Zdrój i Małopolska) ...	74
Wykres 16. Wiodące kierunki rozwoju Krynicy-Zdroju	142
Wykres 17. Profile lecznicze, które powinny być flagowymi specjalizacjami Krynicy-Zdroju	142

Wykres 18. Ocena zmian zachodzących w ostatniej dekadzie w Krynicy-Zdroju pod kątem rozwoju oferty uzdrowiskowo-turystycznej.....	143
Wykres 19. Które elementy szeroko pojętej publicznej infrastruktury około uzdrowiskowej mają największy wpływ na postrzeganie wizerunku Krynicy-Zdroju przez osoby, które podejmują decyzję o przyjeździe do niej?	144
Wykres 20. Co w największym stopniu wpływa na pozytywną ocenę oferty Krynicy-Zdroju jako miejscowości uzdrowiskowo-rekreacyjnej przez osoby, które już przebywają w Krynicy-Zdroju?	144
Wykres 21. Co należy rozwijać, by oferta uzdrowiskowo-rekreacyjna Krynicy-Zdroju była jeszcze atrakcyjniejsza?	145
Wykres 22. Jakich form (jakiej oferty) aktywności sportowo-rekreacyjnej dla osób odwiedzających Krynica-Zdrój najbardziej brakuje (ich oferta jest zbyt mała) – jakie braki sygnalizują kuracjusze?	145
Wykres 23. Jak Pana/Pani zdaniem traktowany jest rozwój funkcji uzdrowiskowych Małopolski (w tym Krynicy-Zdroju) przez samorząd województwa, a jak przez samorząd Krynicy-Zdroju (proszę ocenić działania podejmowane w tym zakresie na przestrzeni ostatniej dekady). Jest on dla władz Małopolski/władz Krynicy-Zdroju:.....	146
Wykres 24. Czy uważa Pani/Pan że sieciowanie ofert podmiotów zajmujących się leczeniem uzdrowiskowym i rekreacją z obszaru Krynicy-Zdroju to dobry pomysł?	146
Wykres 25. Analiza silnych i słabych stron Krynicy-Zdroju jako miejscowości uzdrowiskowej (kolor zielony: szansa, kolor niebieski: zagrożenie).....	147
Wykres 26. Analiza szans i zagrożeń dla rozwoju Krynicy-Zdroju oraz jej wiodącego profilu uzdrowiskowo-rekreacyjnego (kolor zielony: szansa, kolor niebieski: zagrożenie).....	148
Wykres 27. Jakie projekty miękkie (doradcze, szkoleniowe) uważa Pan/Pani za niezbędne dla swojego ośrodka w perspektywie najbliższych 5 lat.....	149

Spis tabel

Tabela 1. Cele strategiczne i operacyjne <i>Planu Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju</i>	21
Tabela 2. Kluczowe zadania zgłoszone w ramach <i>Planu Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju</i>	22
Tabela 3. Liczba ludności zamieszkałej w gminie Krynica-Zdrój w latach 2007 – 2014	27
Tabela 4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2007-2014.....	27
Tabela 5. Wyciągi i trasy na stokach Jaworzyny Krynickiej	40
Tabela 6. Wyciągi i trasy „Słotwiny”	41
Tabela 7. Wyciągi –Słotwiny „Arena”(dawniej Centrum Narciarskie „Azoty”)	42
Tabela 8. Wyciągi – Ośrodek narciarski „Henryk”	42
Tabela 9. Lokalizacje na terenie Małopolski odwiedzane przez rezydentów krajowych, oceniane jako najbardziej atrakcyjne	51
Tabela 10. Turystyczne obiekty noclegowe zbiorowego zakwaterowania w wybranych gminach województwa małopolskiego w 2014 roku	53
Tabela 11. Liczba miejsc noclegowych w obiektach turystycznych w Krynicy-Zdrój w l. 2007-2014.....	56
Tabela 12. Wody ze złoże wód leczniczych w Krynicy-Zdrój	60
Tabela 13. Wykaz zakładów lecznictwa uzdrowiskowego w Uzdrawisku Krynica Zdrój	65
Tabela 14. Cel strategiczny 1. <i>Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych</i>	91
Tabela 15. Cel strategiczny 2. <i>Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym</i>	93
Tabela 16. Cel strategiczny 3. <i>Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych</i>	94
Tabela 17. Cel strategiczny 4. <i>Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe</i>	95
Tabela 18. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć <i>Planu Rozwoju Uzdrawiska</i>	136
Tabela 19. Zadania służące realizacji celów PRU z listy zadań podstawowych	137
Tabela 20. Podsumowanie planu finansowego zadań komplementarnych służących realizacji celów PRU	141
Tabela 21. Czynniki hamujące rozwój Krynicy-Zdroju	143

Słowniczek

Plan Rozwoju Uzdrawiska jest dokumentem, opracowywanym i przyjmowanym przez właściwą gminę uzdrawiskową, niezbędnym do ubiegania się o wsparcie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, w ramach osi priorytetowej 6 *Dziedzictwo regionalne*, działanie 6.3 *Rozwój wewnętrznych potencjałów regionu*, poddziałanie 6.3.2 *Wsparcie miejscowości uzdrawiskowych*. W schemacie tym wspierane będą inwestycje związane z budową, rozbudową ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej zlokalizowane na terenie uzdrawisk.

Gmina uzdrawiskowa – gmina, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrawiska (definicja zgodna z *Ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych (Dz.U. z 2012 r. poz. 651,742 z późn. zm.)*).

Uzdrawisko – obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrawiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych, spełniający warunki określone w *Ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych (Dz.U. z 2012 r. poz. 651,742 z późn. zm.)*, któremu nadano status uzdrawiska. Wg rejestru prowadzonego przez Ministra Zdrowia, status uzdrawiska w województwie małopolskim posiadają następujące miejscowości lub ich części: Krynica, Muszyna, Piwniczna, Rabka, Szczawnica, Wapienne, Wysowa, Żegiestów oraz dzielnica Miasta Krakowa: Swoszowice.

Ogólnodostępna infrastruktura uzdrawiskowa – infrastruktura turystyczna i rekreacyjna położona na terenie uzdrawiska, do której dostęp jest oferowany na jednakowych warunkach dla wszystkich zainteresowanych, z wyłączeniem infrastruktury lecznictwa uzdrawiskowego, służącej do świadczenia usług kontraktowanych w publicznym systemie ochrony zdrowia.

Przedsiębiorstwo uzdrawiskowe – przedsiębiorstwo prowadzące działalność gospodarczą na terenie uzdrawiska, będące organem założycielskim dla zakładu lecznictwa uzdrawiskowego.

Sytuacja kryzysowa - oznacza szereg szkodliwych i niszczycielskich procesów dotyczących przestrzeni, urządzeń technicznych, społeczeństwa oraz gospodarki, które doprowadziły do degradacji danego obszaru.

Rewitalizacja - stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji (definicja wynikająca z ustawy z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777).

Obszar objęty Planem Rozwoju Uzdrawiska - oznacza obszar gminy uzdrawiskowej objęty strefą A, B i C uzdrawiska, dla którego opracowano i wdraża się Plan Rozwoju Uzdrawiska.

Projekt uzdrawiskowy - oznacza przedsięwzięcie będące częścią Planu Rozwoju Uzdrawiska podporządkowane rozwojowi funkcji uzdrawiskowej, a także realizowane na jego obszarze, w konkretnym czasie, z określonymi kosztami i wynikami.

Interes publiczny - oznacza ogólny cel przedsięwzięć i działań, którego celem jest zaspokojenie obiektywnych potrzeb ludności, społeczności lokalnych oraz odbiorców usług uzdrawiskowych (kuracjuszy i turystów) poprzez rozwijanie i wzmocnienie funkcji uzdrawiskowych i stwarzanie warunków ich dalszego rozwoju.

1. WSTĘP

1.1 Geneza powstania dokumentu

Małopolska, to jeden z wiodących regionów pod względem oferty uzdrawiskowej w Polsce, o uznanej tradycji i bogatej historii. Na obszarze województwa znajduje się 9 spośród 45 polskich uzdrawisk, stanowiących doskonałą bazę dla rozwoju turystyki uzdrawiskowej i usług zdrowotnych.

Uzdrawiska te od ponad dwustu lat cieszą się dużym zainteresowaniem ze strony licznych kuracjuszy, wczasowiczów i odwiedzających oraz inwestorów. Nie tylko z uwagi na unikalne walory krajobrazu, bogactwo form przyrodniczych, wysokiej jakości mineralne **surowce lecznicze** wydobywane i wykorzystywane tam w lecznictwie, ale również z uwagi na **modę** i liczne potrzeby **starzejącego się** oraz **bogacącego się** społeczeństwa.

Wszystko to sprawia, iż Małopolski Produkt Uzdrawiskowy jest jednym ze sztandarowych elementów budowania przewag konkurencyjnych województwa małopolskiego w ramach tzw. przemysłów czasu wolnego. Znajduje to swoje odzwierciedlenie już na poziomie *Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011 – 2020*, zarówno w zdefiniowanych kluczowych kierunkach rozwoju (działanie 2.2.4 **Turystyka uzdrawiskowa i prozdrowotna**, w ramach kierunku 2.2 *Zrównoważony rozwój infrastruktury oraz komercjalizacja usług czasu wolnego*), jak również na poziomie zadań strategicznych zdefiniowanych w dokumencie gdzie umieszczono **Program rozwoju małopolskich uzdrawisk** łączący w sobie wymiar przestrzenny (ważny dla subregionu podhalańskiego i sadeckiego) oraz wymiar sektorowy (w szczególności w zakresie Dziedzictwo i przemysły czasu wolnego, ale też Gospodarka wiedzy i aktywności).

Plan Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju na lata 2016 – 2023 jest naturalną kontynuacją i rozwinięciem dokumentu przygotowanego na lata 2008 – 2015. To między innymi dzięki niemu udało się pozyskać samemu tylko samorządowi Krynicy-Zdroju w ostatnich latach środki finansowe na realizację inwestycji w kwocie ponad 75 mln zł, co pozwoliło przeprowadzić szereg działań inwestycyjnych m.in. w zakresie gospodarki ściekowej, rozpocząć pierwszy etap rewitalizacji najważniejszej części uzdrawiska jakim są Bulwary Dietla, a także szereg projektów z zakresu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, informacyjnej, ale także edukacyjnej, czy związanej z szeroko rozumianą współpracą. Działania samorządu uzupełniały liczne, w tym czasie, inwestycje prywatne zarówno w bazę sanatoryjną, hotelową, jak i rekreacyjną. Ich suma wpłynęła na powolną zmianę wizerunku Krynicy-Zdroju, choć konkurencja innych uzdrawisk małopolskich, a także dolnośląskich czy podkarpackich sprawia, iż proces zmian powinien w szybkim tempie postępować dalej.

Flagowym projektem samorządu Krynicy-Zdroju w ostatnim okresie była *Renowacja Deptaku w miejscowości uzdrawiskowej Krynicy-Zdroju*. Jego przedmiotem była modernizacja głównego ciągu pieszo-jezdnego Bulwarów Dietla, modernizacja koryta potoku Kryniczanka oraz odzyskanie dla funkcji spacerowo-rekreacyjnej skarpy po zachodniej stronie potoku. Całość projektu podzielona została na trzy, powiązane ze sobą funkcjonalnie części, nazwane strefami: strefa deptaku, strefa ciągu Kryniczanki, strefa za potokiem. W efekcie podjętych działań radykalnej zmianie uległ pierwszy fragment Bulwarów Dietla od strony ul. Ebersa. Powstał też w tej przestrzeni – w ramach wspólnego projektu z Samorządem Województwa - punkt Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej.

Rysunek 1. Zmodernizowany fragment Bulwarów Dietla

Źródło: Pro Regio Consulting

Innym, ważnym przedsięwzięciem zarówno dla mieszkańców, jak i turystów oraz kuracjuszy, była *Budowa parku sportowo-rekreacyjnego Czarny Potok*. W ramach projektu zagospodarowano

2,4 ha nieużytku w atrakcyjnym i urokliwym miejscu w dzielnicy Czarny Potok, w strefie B uzdrawiska. Utworzono tam park sportowo-rekreacyjny z szeregiem boisk, miasteczkim rowerowym, skateparkiem, placem zabaw, a także ścieżkami pieszymi i rowerowymi, a całość inwestycji dopełnił nowy zieleniec.

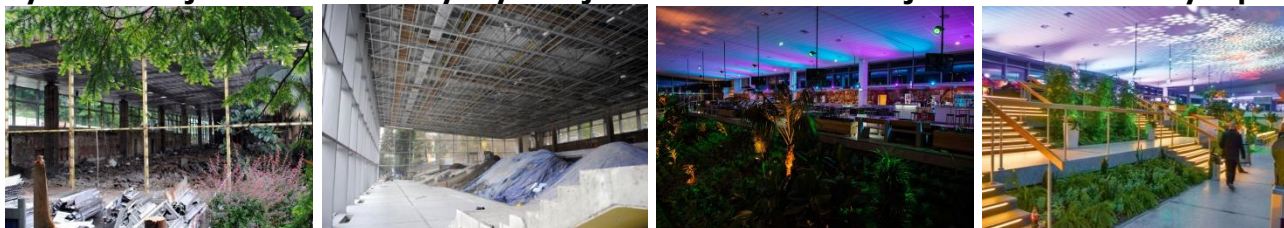
Rysunek 2. Park sportowo-rekreacyjny wzdłuż Czarnego Potoku

Źródło: Archiwum UM Krynica-Zdrój

Innym kluczowym projektem poprzedniego okresu programowania była kompleksowa modernizacja – zabytkowej już Pijalni Głównej. Jej gestorem jest spółka Skarbu Państwa - Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A. W trakcie prac modernizacyjnych - zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków - nie zmieniła się bryła budynku oraz charakter elewacji tego najbardziej rozpoznawalnego, modernistycznego obiektu w Krynicy. Natomiast gruntownie przebudowano wnętrze obiektu, tak aby umożliwić w jego wnętrzach sprawną obsługę międzynarodowych wydarzeń gospodarczych i kulturalnych. Kluczem do tej zmiany było zwiększenie powierzchni kameralnej sali koncertowej na wielofunkcyjną salę o funkcji kongresowo--wystawienniczej. Także inne obiekty sanatoryjne należące do Uzdrawiska Krynica-Żegiestów S.A. były i są systematycznie modernizowane.

Rysunek 3. Pijalnia Główna w Krynicy-Zdroju w trakcie modernizacji i efekt zrealizowanych prac

Źródło: Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.

Inwestycje te – zarówno w przestrzeń publiczną, jak i obiekty uzdrawiskowe, a także turystyczno-rekreacyjne – w istotny sposób poprawiają odbiór małopolskich miejscowości uzdrawiskowych w oczach turystów i kuracjuszy (co potwierdzają liczne badania ankietowe prowadzone w ostatnich latach), ale też czynią te miejsca atrakcyjniejsze dla mieszkańców samej Krynicy-Zdroju. Zaś konsekwencją dobrej oceny zmian zachodzących w uzdrawisku jest rozwijanie atrakcyjnych miejsc pracy związanych z funkcją uzdrawiskowo-rekreacyjną, a poprzez to podnoszenia jakości życia mieszkańców Krynicy-Zdroju.

Nie da się ukryć, iż obserwowane w Krynicy-Zdroju zmiany w zakresie jakości przestrzeni publicznych oraz poprawy ich infrastruktury technicznej i uzdrawiskowej są efektem skutecznego pozyskiwania dofinansowania przez gminy, spółki uzdrawiskowe i inne podmioty, środków pochodzących z Unii Europejskiej na realizację kosztownych inwestycji, które **dają jednak trwałą podstawę dla dalszego rozwoju gospodarczego Krynicy-Zdroju.**

Okres programowania Unii Europejskiej 2014 – 2020 to ostatni tak zasobny dla Polski czas nadganiaania zapóźnień cywilizacyjnych i tworzenia warunków rozwoju i wzrostu gospodarczego na kolejne lata. To także szansa na budowanie przewag konkurencyjnych Polski i Małopolski w stosunku do innych europejskich regionów. Bez wątplenia zachodzące procesy demograficzne, coraz bogatsze społeczeństwo (zarówno w Polsce, jak i w Europie) oraz coraz większa społeczna świadomość wagi profilaktyki i potrzeby dbałości o zdrowie i dobrą kondycję sprawia, iż rozwój Krynicy-Zdroju, jako wiodącego małopolskiego uzdrawiska jest ważny nie tylko dla samego uzdrawiska, ale także dla całej Małopolski. Opracowany *Plan* jest próbą najpierw **diagnozy aktualnej sytuacji uzdrawiska**, wraz z oceną skutków wcześniej podejmowanych działań, a

następnie na jej podstawie potwierdzenia wcześniej zdefiniowanych kierunków rozwoju oraz wskazanie niezbędnych korekt w stosunku do wcześniej opracowanego *Planu* i **wytyczenie celów i zamierzeń rozwojowych** w perspektywie najbliższych lat.

Nadrzędnym celem dokumentu jest takie zaplanowanie i uporządkowanie planowanych działań różnych podmiotów, w tym w szczególności samorządu i przedsiębiorców, aby podejmowane inwestycje wynikały ze zdiagnozowanych potrzeb i aby ich kierunek był spójny w skali całego uzdrawiska. Zaś podejmowane działania – zarówno przez samorząd, jak i przedsiębiorców związanych z branżą uzdrawiskową i turystyczno-rekreacyjną wzajemnie się wzmacniały przyczyniając się do budowy wizerunku miejscowości uzdrawiskowej, jak i całej Małopolski, jako obszaru niezmiernie atrakcyjnego turystycznie, z wyróżniającą się w skali kraju kompleksową ofertą łączącą walory krajobrazowe, lecznicze, turystyczne, kulturowe oraz geograficzne. A w konsekwencji podejmowanych wysiłków – organizacyjnych i finansowych – aby następował dalszy, dynamiczny rozwój gospodarczy Krynicy-Zdroju, który wzmocni zarówno jej pozycję, jak i pozycję całej **Małopolski jako kluczowego ośrodka uzdrawiskowego w Polsce i Europie**.

1.2 Partycypacyjny sposób przygotowania dokumentu

Prace związane z oceną trafności przyjętych kierunków rozwoju i ich wpływu na zmiany rozwojowe Krynicy-Zdroju prowadzone są systematycznie na przestrzeni ostatnich lat. Duże badania oceny kierunków rozwoju oraz postrzegania zachodzących zmian przeprowadzono w roku 2013¹ w ramach projektu *Rozwój Krynicy-Zdroju jako wynik przedsiębiorczych działań władz samorządowych*. Badaniem objęto łącznie 949 osób, zarówno turystów (538 osób), jak i mieszkańców miasta (411 osób). Autorzy badania zmierzali również do zweryfikowania, czy działania podejmowane przez władze samorządowe korespondują z oczekiwaniami i spostrzeżeniami gości uzdrawiska oraz jego mieszkańców. Przy czym w analizie badań odnoszono się do inicjatyw organizowanych na terenie tylko miasta Krynica-Zdrój, a nie na obszarze całej gminy miejsko-wiejskiej.

Kolejne badanie – już bezpośrednio związane z tworzeniem *Planem Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju na lata 2016 – 2023* przeprowadzono w lutym i marcu 2016 roku. Ankieta – dostępna w specjalnej zakładce na stronie Urzędu Miasta i Gminy poświęconej pracom nad *Planem* skierowana była do gestorów bazy uzdrawiskowej i turystyczno-rekreacyjnej, a także innych osób i podmiotów zainteresowanych rozwojem uzdrawiska. Zwrot – zważywszy bardzo specjalistyczny charakter ankiety i relatywnie krótki czas badania, był bardzo duży. Ankietę wypełniło 61 przedsiębiorców branży uzdrawiskowo-turystycznej.

Wyniki ankiety były podstawą dwóch warsztatów (spotkań) z zainteresowanymi podmiotami, zorganizowanymi przez samorząd Krynicy-Zdroju (9 marca oraz 30 marca 2016 roku), w trakcie których wypracowano wspólnie uzgodnione kierunki rozwoju i niezbędne korekty w dotychczasowej polityce wspierania i rozwoju produktu turystyczno-uzdrawiskowego w Krynicy-Zdroju. Była to także możliwość dotarcia do maksymalnie szerokiego grona przedsiębiorców potencjalnie zainteresowanych skorzystaniem z możliwości jakie daje działanie 6.3.2. RPO WM.

Wnioski z warsztatów były podstawą definiowania analizy szans i barier rozwojowych Krynicy-Zdroju (SWOT) oraz określenia kluczowych problemów i wyzwań stojących przed uzdrawiskiem, w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji. **Graficzne podsumowanie wyników ankiety przeprowadzonej w związku z przygotowaniem PRU zaprezentowano w załączniku do niniejszego dokumentu.** W konsekwencji uzyskane w ten sposób materiały były podstawą formułowania ostatecznej wizji i celów rozwojowych krynickiego uzdrawiska.

¹ Badania ankietowe pod kierunkiem Moniki Borowiec oraz Sławomira Doreckiego przeprowadzili studenci II roku kierunku Gospodarka Przestrzenna z Instytutu Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

1.3 Sytuacja ekonomiczna uzdrawisk i prawne podstawy ich funkcjonowania

1.3.1 Lecznictwo uzdrawiskowe

Zgodnie z definicją legalną, zawartą w przepisach ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym², uzdrawisko to obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrawiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych, któremu został nadany status uzdrawiska w związku ze spełnieniem dodatkowych warunków określonych w ww. ustawie. Ujmując to zagadnienie szerzej, można powiedzieć, że jest to obszar mający złoża naturalnych surowców leczniczych, dostęp do wody morskiej i klimat o właściwościach leczniczych (albo jeden z tych czynników) oraz zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, jak również sprzyjające warunki środowiskowe i sanitarne, w którym prowadzone jest metodyczne leczenie określonych chorób, oraz może być prowadzona działalność uzdrawiskowo-turystyczna.

Uwzględniając wyżej wymienione czynniki lecznicze wyróżnia się uzdrawiska:

- wodolecznicze, balneologiczne (zdrojowiska);
- klimatyczne;
- borowinowe;
- nadmorskie (tallasoterapeutyczne);
- subterraneoterapeutyczne (lecznictwa podziemnego).

Samo lecznictwo uzdrawiskowe jest zorganizowaną działalnością polegającą na udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia uzdrawiskowego albo rehabilitacji uzdrawiskowej, prowadzoną w uzdrawisku przez zakłady lecznictwa uzdrawiskowego albo poza uzdrawiskiem w szpitalach i sanatoriach znajdujących się w urządzonych podziemnych wyrobiskach górniczych, przy wykorzystaniu warunków naturalnych. W zakres lecznictwa uzdrawiskowego wchodzi ponadto wszelkiego rodzaju zabiegi z zakresu fizjoterapii.

W Polsce status uzdrawiska ma zaledwie 45 miejscowości, z czego aż 9 leży w Małopolsce³. Ponadto w Wieliczce istnieje jedyne w Polsce sanatorium uzdrawiskowe w urządzonym podziemnym wyrobisku górniczym. Natomiast szereg miejscowości pretenduje do uzyskania statusu uzdrawiska. Wyróżnia się także wiele miejscowości o walorach potencjalnie uzdrawiskowych w tym m.in. Zawoja, Krościenko, Szczawa, Ciężkowice, Łomnica, Bochnia, Tylicz oraz Wierchomla.

Obecnie, różnego rodzaju formy lecznictwa uzdrawiskowego dystrybuowane są poprzez:

- Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ);
- organizacje socjalne i ubezpieczeniowe (ZUS, PFRON, KRUS, PCPR);
- sprzedaż wolnorynkową.

W przypadku dystrybucji za pośrednictwem NFZ osoby ubezpieczone kierowane są na leczenie uzdrawiskowe w szpitalach uzdrawiskowych (21 dni dorośli, 27 dni dzieci), sanatoriach uzdrawiskowych (21 dni dorośli i 28 dni dzieci), a także na rehabilitację (28 dni dorośli). Istnieje również możliwość leczenia ambulatoryjnego od 6 do 18 dni. Skierowanie na leczenie uzdrawiskowe wystawia lekarz ubezpieczenia zdrowotnego, biorąc pod uwagę wskazania i przeciwwskazania oraz w przypadku dorosłych – zalecaną częstotliwość korzystania z leczenia uzdrawiskowego nie częściej niż raz na 18 miesięcy. Lekarz podejmuje decyzję o zasadności wystawienia skierowania na leczenie uzdrawiskowe. Rodzaj leczenia uzdrawiskowego (szpital, sanatorium, rehabilitacja) określa zatrudniony w NFZ lekarz specjalista z zakresu balneologii i medycyny fizykalnej lub rehabilitacji medycznej, po dokonaniu oceny skierowania pod względem celowości leczenia uzdrawiskowego. Taka ocena obejmuje: pozytywne lub negatywne zaopiniowanie wniosku do wyjazdu, określenie

² Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach, i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych (tj. Dz.U. z 2012 r. poz. 651 ze zm.), dalej jako ustawa o lecznictwie uzdrawiskowym.

³ Źródło: <http://www.mz.gov.pl/leczenie/lecznictwo-uzdrawiskowe/lecznictwo-uzdrawiskowe/kierunki-lecznicze-uzdrawisk>, dostęp: 2016-03-02.

miejsowości uzdrawiskowej właściwej do leczenia schorzenia będącego podstawą wystawienia skierowania, rodzaj leczenia i jego tryb oraz czas trwania kuracji.

W przypadku otrzymania skierowania do szpitala uzdrawiskowego NFZ pokrywa w całości koszty opieki medycznej, zabiegów oraz zakwaterowania i wyżywienia. Bezpлатne jest również leczenie sanatoryjne i szpitalne dzieci. W przypadku dziecka skierowanego na leczenie sanatoryjne pod opieką osoby dorosłej – opiekun pokrywa pełny koszt swojego pobytu zgodnie z cennikiem zakładu lecznictwa uzdrawiskowego, do którego dziecko zostało skierowane na leczenie. Natomiast osoby dorosłe skierowane na leczenie uzdrawiskowe do sanatorium muszą również pokryć część kosztów zakwaterowania i wyżywienia. Opłaty pobierane są bezpośrednio w sanatoriach - w zależności od standardu pokoju, którymi dysponują poszczególne sanatoria - przed rozpoczęciem pobytu. Pacjent dokonuje wyboru standardu pokoju, biorąc pod uwagę możliwości świadczeniodawcy. Także transport – bez względu na formę leczenia – odbywa się na koszt pacjenta.

W przypadku dystrybucji skierowań za pośrednictwem instytucji zabezpieczenia społecznego i ubezpieczeniowych, leczenie kuracjuszy skierowanych przez ZUS odbywa się w ramach tzw. prewencji rentowej. Rehabilitacja obejmuje osoby zagrożone całkowitą lub częściową niezdolnością do pracy albo pobierające rentę okresową, a rokujące odzyskanie zdolności do pracy zarobkowej. Podobnie Centra Rehabilitacji Rolników KRUS prowadzą rehabilitację leczniczą rolników. Pobyt i leczenie uzdrawiskowe jest wówczas bezpłatne i określone wewnętrznymi zasadami KRUS.

Dostępna w sposób wolnorynkowy oferta uzdrawiskowa to głównie pakiety wypoczynkowe z fakultatywnymi zabiegami leczniczymi, obejmujące minimum 14-dniowe pobyty, zróżnicowane ze względu na rodzaj zakwaterowania i leczenia. Do najczęściej proponowanych form zalicza się: pobyty lecznicze, wczasy uzdrawiskowe (także z programem leczenia uzdrawiskowego i odnowy biologicznej), turnusy kondycyjno-odchudzające, rehabilitacyjno-rekreacyjne, weekendowe oraz świąteczno-sylwestrowe, kolonie, zimowiska, zielone szkoły, szkolenia i konferencje oraz świadczenie typowych usług hotelowych. Głównymi kanałami dystrybucji rynkowej ofert uzdrawiskowych jest bezpośrednia sprzedaż własna oraz internetowa za pomocą systemu rezerwacji oraz pośrednicząca przez biura podróży. Jednocześnie należy podkreślić coraz częstsze działania promocyjno-marketingowe w formie informacji i ogłoszeń prasowych oraz obecności na specjalistycznych targach.

1.3.2 Sytuacja ekonomiczna uzdrawisk

Biorąc pod uwagę, iż jednym z najważniejszych sposobów dystrybucji oferty uzdrawiskowej jest sprzedaż za pośrednictwem Narodowego Funduszu Zdrowia, należy zwrócić uwagę na pewne niekorzystne aspekty wynikające z takiej sytuacji, które rzutują na rozwój miejscowości uzdrawiskowych. Niekorzystna sytuacja finansowo-ekonomiczna przedsiębiorstw uzdrawiskowych w dużej mierze jest od nich niezależna, a wynika z systematycznego obniżania nakładów na lecznictwo uzdrawiskowe, indywidualną polityką uzdrawiskową w poszczególnych oddziałach NFZ, różnorodnością standardów kontraktowania i rozliczaniem usług przez NFZ, koniecznością prowadzenia osobnych negocjacji z każdym oddziałem NFZ i jednorocznymi kontraktami (co skutkuje brakiem możliwości długoterminowego planowania) i brakiem możliwości liczenia w kosztach osobodnia środków na rozwój. Dodatkowo, wzrasta poziom należności (zwłaszcza publicznoprawnych), oraz spada płynność finansowa powodowana nieterminową regulacją zobowiązań przez NFZ. Przedsiębiorstwa uzdrawiskowe są nierzadko także zobowiązane do wykonywania zadań na rzecz lokalnej społeczności, np. utrzymywania infrastruktury niezwiązanej bezpośrednio z usługami leczniczymi oraz finansowania inwestycji rozpoczętych przed rokiem 1999 (przez Skarb Państwa). Zmiany sytuacji własnościowej uzdrawisk, a także przeorientowanie polityki państwa wobec tego sektora zaowocowały wzrostem stawek podatku od nieruchomości (o 300%), opłat z tytułu eksploatacji zasobów leczniczych i korzystania ze środowiska.

Jednocześnie należy zauważyć, iż zmniejszenie nakładów na ochronę zdrowia oznaczało również zmniejszenie zatrudnienia w uzdrawiskach. Biorąc pod uwagę, że największym problemem polskiej gospodarki w okresie transformacji było bezrobocie, oznacza to, iż w miejscowościach uzdrawiskowych było to jeszcze bardziej brzemienne w skutkach, ponieważ w uzdrawiskach przybrało ono postać bezrobocia strukturalnego, wynikającego z wcześniejszej monokulturowości

zatrudnienia. Wspomniana sytuacja była wymuszona przez prawo, ponieważ ograniczano lokalizację określonych rodzajów działalności gospodarczej w uzdrowiskach i ich najbliższym otoczeniu. W ciągu pierwszych trzech lat od wprowadzenia gospodarki rynkowej zatrudnienie w uzdrowiskach spadło o 25%. Jednocześnie podkreślić należy, że w uzdrowiskach drzemie ogromny potencjał, jak pokazują doświadczenia krajów europejskich; jedno miejsce pracy utworzone w lecznictwie uzdrowiskowym generuje aż 7 miejsc pracy w usługach pokrewnych. Trzeba też jednak zauważyć, że „walka” o świadczenia z NFZ oraz zabieganie o nowego klienta – zainteresowanego indywidualnym leczeniem w uzdrowisku i wymagającego wyższego standardu usług, sprawiła że następuje proces inwestycyjny w obiektach sanatoryjnych. Znaczna część obiektów sanatoryjnych i uzdrowiskowych zaczęła podnosić swój standard, a także świadczyć bardziej wyrafinowane usługi. Odrębną kwestią jest proces reprivatyzacyjny polskich uzdrowisk i związane z tym zwroty majątków, nie wszędzie jeszcze zakończone i wpływające na hamowanie procesów inwestycyjnych. Z kolei w innych miejscach zwrot majątku byłym właścicielom (lub ich spadkobiercom) rodzi szereg konfliktów na styku właściciel – samorząd.

Kolejnym problemem wpływającym na rozwój miejscowości uzdrowiskowych jest kwestia opłaty uzdrowiskowej, czyli opłaty za korzystanie z warunków naturalnych i infrastruktury uzdrowiska. Jej płatnikami są turyści, kuracjusze i inne osoby przebywające w gminie, niebędące stałymi mieszkańcami (np. posiadacze drugich domów). W Polsce opłata (taksa) obowiązywała od momentu wprowadzenia pierwszej ustawy o uzdrowiskach (tj. od roku 1922 – opłata kuracyjna za korzystanie z urządzeń uzdrowiskowych) do roku 1992, kiedy zabroniono jej pobierania. Po interwencjach samorządów lokalnych opłatę przywrócono, aczkolwiek na bardzo niskim poziomie, który nie gwarantuje pokrycia kosztów obsługi infrastruktury uzdrowiskowej. Od roku 2006 wysokość opłaty uzdrowiskowej jest kształtowana przez samorządy gmin uzdrowiskowych, ale górna wysokość tej stawki jest ograniczona ustawowo. Niezależnie od powyższego gminy otrzymują na realizację zadań własnych związanych z funkcjonowaniem uzdrowiska dotację w wysokości równej wpływom z opłaty uzdrowiskowej. Ten mechanizm finansowania zadań własnych gmin uzdrowiskowych w zakresie odnoszącym się do uzdrowiska wraz z innymi mechanizmami wsparcia pozwala systematycznie przeznaczać określone środki na odbudowę i utrzymanie infrastruktury uzdrowiskowej, a także podejmować nowe inwestycje związane z infrastrukturą uzdrowiskową czy coraz ważniejszymi kwestiami związanymi chociażby z jakością powietrza na terenie gmin uzdrowiskowych. Oczywiście mechanizm ten – szczególnie z punktu widzenia samorządu (ale też mieszkańców gmin uzdrowiskowych) nie do końca rozwiązuje problem finansowania zadań własnych tych samorządów związanych z tworzeniem warunków do rozwoju lecznictwa uzdrowiskowego.

Konieczność łącznej i jednoczesnej realizacji zarówno zadań gminy, skierowanych na zaspokajanie potrzeb mieszkańców, jak i zadań związanych z utrzymaniem i rozwojem infrastruktury uzdrowiskowej (przeznaczonej głównie dla osób spoza gminy) jest chyba jednym z najczęściej występujących problemów gmin uzdrowiskowych. Problemy z tym związane wynikają ponadto z systematycznego nakładania na gminy konieczności realizacji dodatkowych zadań, bez sprecyzowania źródeł ich finansowania. Gminy uzdrowiskowe wykonują nadprogramowe zadania ze środków przewidzianych na zaspokojenie potrzeb własnych mieszkańców, co jest sprzeczne z ustawą o samorządzie gminnym i Konstytucją RP.

Aktualna, trudna sytuacja ekonomiczna przeważającej większości polskich uzdrowisk spowodowana jest z jednej strony próbą nadganiania zapóźnień cywilizacyjnych i rozwijania infrastruktury (z wykorzystaniem dostępnych środków z UE, co jednak powoduje także obciążenie budżetu gminy po stronie niezbędnego wkładu własnego), jak i szybkimi i znaczącymi zmianami zasad funkcjonowania rynku usług uzdrowiskowych (także w aspekcie prawnym), w tym znaczną zależnością lecznictwa uzdrowiskowego od systemu publicznej ochrony zdrowia i ubezpieczeń społecznych, a także brakiem możliwości dokapitalizowywania spółek publicznych ze środków Skarbu Państwa. Negatywnie na sytuację uzdrowisk prowadzonych w formie spółek kapitałowych z udziałem Skarbu Państwa wpływa ponadto szybki rozwój segmentu spa&wellness, bazującego na kapitale prywatnym, co zdecydowanie zwiększa konkurencję na rynku i powoduje przenikanie się oferty usługowej (co oczywiście z punktu widzenia funkcjonowania całego systemu jest sytuacja jak najbardziej korzystną).

Sytuacja polskich, w tym małopolskich uzdrawisk, jest niezwykle skomplikowana. Do silnych stron małopolskich uzdrawisk należy zaliczyć ich położenie geograficzne i wynikające z niego naturalne zasoby środowiska, klimat i orografia, jak również różnorodność oferowanych profili leczniczych, wysokokwalifikowaną kadrę medyczną i nowoczesny sprzęt medyczny, a także konkurencyjność cenową oferty rodzimych uzdrawisk na rynku europejskim. Z kolei słabymi stronami jest słabość finansowa podmiotów uzdrawiskowych (szczególnie będących własnością Skarbu Państwa), nie zawsze najwyższy poziom zarządzania i marketingu działalności leczniczej, a także wciąż – w porównaniu z europejskimi uzdrawiskami - niewysoki standard zewnętrznej ogólnodostępnej infrastruktury uzdrawiskowej i jej dekapitalizacja, a w kilku przypadkach również nieuregulowane prawa własności gruntów i nieruchomości uzdrawiska.

1.3.3 Rozwój działalności uzdrawiskowej

Największe szanse na rozwój działalności uzdrawiskowej są następstwem specyficznych procesów demograficznych i kulturowych zachodzących w społeczeństwach europejskich, do których należy: starzenie się społeczeństw, choroby cywilizacyjne, stres i notoryczne zmęczenie, moda na zdrowy styl życia, jak również szybko na świecie postępujący rozwój medycyny i technologii. W aspekcie Polski niezwykle ważnym wydarzeniem jest obecność w Unii Europejskiej i procesy rynkowe zachodzące od końca lat 80. tj. prywatyzacja, uregulowanie sytuacji prawno-politycznej państwa, napływ inwestycji zewnętrznych, procesy akredytacji i certyfikacji produktów i usług oraz tendencje do włączania obiektów uzdrawiskowych do międzynarodowych systemów rezerwacyjnych.

Niemniej istnieje szereg zagrożeń, które mogą negatywnie wpłynąć na rozwój uzdrawisk. Największe niebezpieczeństwo wiąże się ze sferą prawno-polityczną w kraju, zobowiązaniami fiskalnymi przedsiębiorstw uzdrawiskowych, niepewną sytuacją ekonomiczną, gospodarczą i wciąż (przynajmniej deklaracyjnie) dużym bezrobociem, monopolizacją rynku świadczeń zdrowotnych przez NFZ, wzrastającą konkurencją uzdrawisk krajów sąsiednich i krajowych ośrodków odnowy biologicznej. Z geograficznego punktu widzenia dużym problemem jest też niska dostępność komunikacyjna uzdrawisk górskich i ich oddalenie od aglomeracji.

Uzdrawiska, by sprostać rosnącym wymaganiom rynku, muszą wprowadzić rynkowe zasady działania. Dziedziną wymagającą najszybszych zmian jest sfera promocji i dystrybucji usług uzdrawiskowych oraz powiązane z nimi procesy akredytacji i certyfikacji.

W świetle poruszanych zagadnień ważne jest ukazanie miejsca turystyki uzdrawiskowej w życiu kurortów. W tym kontekście turystykę zdrowotną należy definiować jako świadome i dobrowolne udanie się na pewien okres poza miejsce zamieszkania, w czasie wolnym od pracy, w celu regeneracji ustroju dzięki aktywnemu wypoczynkowi fizycznemu i psychicznemu. Do innych form turystyki uprawianej w uzdrawiskach należy: turystyka wypoczynkowa (wczasy, kolonie, zimowiska, pobyty weekendowe, zielone szkoły, inne stacjonarne formy wypoczynku), specjalistyczna (piesza, rowerowa, narciarska, wodna, itp.), kulturowa (w miejscach historycznych) i ostatnio coraz częściej turystyka kongresowa.

Ścisłe przenikanie się funkcji leczniczych i turystyczno-wypoczynkowych w uzdrawiskach niejednokrotnie nabiera cech nieporozumień. Środowiska medyczne zdecydowanie przeciwstawiają się planom rozwoju turystyki na większą skalę. Diametralnie odmienne stanowisko prezentują przedstawiciele samorządów terytorialnych, turystyki, organizacji skupiających uzdrawiska, lokalni przedsiębiorcy, usługodawcy i mieszkańcy zainteresowani rozwojem uzdrawisk. Dowodzą, że rozwój turystyki generuje przedsiębiorczość, miejsca pracy, dodatkowe dochody, wpływa na poprawę infrastruktury i popularności i niesie zagrożenia dla lecznictwa uzdrawiskowego. Jednocześnie niesie zapotrzebowanie na inne usługi (transport, handel, usługi specjalistyczne, rozrywka). Stanowi mechanizm samo napędzający się.

Wyjściem naprzeciw zapotrzebowania rynku byłoby rozpropagowanie polskich uzdrawisk, jako ośrodków kompleksowych usług uzdrawiskowych, turystycznych, rekreacyjno-sportowych, uzdrawiskowych SPA, ośrodków medyczno-estetycznych i zamienienie części sanatoriów w najbardziej poszukiwane na rynku kliniki typu: spa, beauty&wellness.

Podkreślenia wymaga, iż w kontekście systematycznego starzenia się społeczeństwa europejskiego (w tym także polskiego) coraz istotniejsza staje się skuteczna profilaktyka geriatryczna, która z dużym powodzeniem może być realizowana w ramach leczenia uzdrawiskowego lub świadomego rozwijania tego profilu w uzdrawiskach. Zachodzące zmiany w strukturze demograficznej społeczeństw powodują konieczność wdrożenia nowych rozwiązań w zakresie pozytywnego starzenia się, wolnego od niepełnosprawności i zaburzeń stanu funkcjonalnego. Opracowanie i zaprezentowanie komplementarnej oferty uzdrawiskowej staje się w związku z powyższym szansą na rozwój polskich uzdrawisk, a także zapewnienie stałego dopływu osób, chcących skorzystać z usług i produktów, oferowanych przez uzdrawiska.

Należy także wskazać, że zarówno w Polsce, jak i na świecie istnieje silna podbudowa naukowa i lobbystyczna uzdrawisk, a składa się na nią szereg organizacji uzdrawiskowych różnego charakteru i szczebla. Na świecie największe znaczenie mają związki uzdrawisk: The International Spa Association (ISPA) i Europejski Związek Uzdrawisk (ESPA) oraz instytucje badawcze: World Thermalism Organisation, World Hydrothermal Organisation, International Society of Spa Technics, a także medyczne: Międzynarodowa Federacja Leczenia Termalnego i Klimatycznego (FEMTEC). W Polsce ich odpowiednikami są: Polskie Towarzystwo Balneologii i Medycyny Fizykalnej oraz Unia Uzdrawisk Polskich, Izba Gospodarcza „Uzdrawiska Polskie” i Stowarzyszenie Gmin Uzdrawiskowych RP (SGU RP). Wykorzystanie przez uzdrawiska potencjału lobbystycznego, naukowego, ale również wymiany doświadczeń oraz prowadzenia wspólnych działań promocyjnych, może wpłynąć bardzo pozytywnie na ich rozwój.

1.3.4 Podstawy prawne funkcjonowania uzdrawisk

Polskie prawodawstwo regulujące funkcjonowanie lecznictwa uzdrawiskowego to – w ujęciu historycznym – trzy główne akty prawne. Pierwszym z nich była stawa z dnia 23 marca 1922 roku o uzdrawiskach (Dz. U. Nr 31, poz. 254 ze zm.) Jej postanowienia określały m.in.: jakie obszary należy uważać za uzdrawiska, wprowadzały katalog urządzeń uzdrawiskowych koniecznych dla funkcjonowania każdego uzdrawiska, a także określały, jakie warunki musiały być spełnione, aby dane uzdrawisko mogło zostać uznane za posiadające charakter użyteczności publicznej. Regulacje wprowadzone w 1922 roku uległy zmianie począwszy od 1 stycznia 1967 roku, kiedy weszła w życie ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o uzdrawiskach i lecznictwie uzdrawiskowym (Dz. U. Nr 23, poz. 150 ze zm.). Ostatnie znaczące zmiany wprowadzone zostały na mocy wspomianej już wielokrotnie ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym z 2005 roku oraz uchwalanych sukcesywnie na jej podstawie rozporządzeń wykonawczych.

W lipcu 2005 roku Sejm RP uchwalił nową ustawę o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych. Na mocy jej przepisów, od 1 stycznia 2006 roku udało się wprowadzić rozwiązania, dzięki którym:

- lecznictwo uzdrawiskowe stało się integralną częścią ochrony zdrowia, co oznacza, że kwestie uzdrawisk mają swoje umocowanie konstytucyjne;
- wyselekcjonowane zostały zadania gmin uzdrawiskowych, co skutkować będzie w pozyskiwaniu środków na ich realizację;
- stworzono miejscowościom nie mającym statusu uzdrawiskowego możliwość uzyskania tego statusu;
- gminy uzdrawiskowe uzyskały prawo pobierania opłaty uzdrawiskowej, a nie – jak do tej pory – opłaty miejscowej;
- na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem uzdrawiska, poczynając od roku 2006 budżet państwa jest zobowiązany wypłacać gminom dotację w wysokości pobranej opłaty miejscowej.

Przepisy ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym z 2005 roku zostały kompleksowo znowelizowane na podstawie ustawy z dnia 4 marca 2011 r.⁴ Zachowując podstawowe kryteria, zapewniające możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego, zawarte w obowiązującej ustawie, konieczne stało się wprowadzenie zmian doprecyzowujących poszczególne przepisy. W tym celu zaproponowano nowe brzmienie definicji lecznictwa uzdrowiskowego, poprzez wskazanie dwóch charakterystycznych świadczeń udzielanych przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego – leczenia albo rehabilitacji uzdrowiskowej; rozszerzono także powyższą definicję o zabiegi z zakresu fizjoterapii. Zarówno ta, jak i pozostałe zmiany wprowadzone do ustawy, wynikały z doświadczeń kilkuletniego stosowania przedmiotowej ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym i miały na celu uzupełnienie istniejącej regulacji, a także eliminację ewentualnych luk prawnych.

Pozornie wydaje się, iż funkcjonowanie gminy uzdrowiskowej nie odbiega zasadniczo od sytuacji większości samorządów w Polsce, które nie mają na swoim terenie uzdrowisk, a jej działalność można podporządkować rynkowemu prawu popytu i podaży. Można by zatem sądzić, iż to właśnie gminy uzdrowiskowe są podmiotami szczególnie uprzywilejowanymi, obdarzonymi przez naturę unikatowymi surowcami leczniczymi, niepowtarzalnym krajobrazem, czystym powietrzem i wysoką lesistością terenów, przy jednoczesnym specjalnym traktowaniu przez Państwo.

W praktyce szczególnie ten ostatni element wywołuje szeroką dyskusję wśród przedstawicieli gmin uzdrowiskowych, bowiem ograniczenia rozwoju nałożone na gminę uzdrowiskową, wynikające z jej specjalnego statusu - obszaru specjalnej ochrony - są wyjątkowo dokuczliwe dla mieszkańców takiej gminy. Gmina uzdrowiskowa to bowiem gmina, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrowiska, w trybie określonym w ustawie o lecznictwie uzdrowiskowym. Uzdrowisko to obszar, gdzie prowadzone jest lecznictwo uzdrowiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego terenie naturalnych surowców leczniczych, któremu został nadany status uzdrowiska. Z powyższych definicji wynika, że uzdrowisko jest ograniczonym obszarem terytorium gminy, prowadzącym specyficzną działalność, jaką jest lecznictwo uzdrowiskowe.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o lecznictwie uzdrowiskowym, (art. 34) status uzdrowiska może być nadany obszarowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- posiada złoża naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych;
- posiada klimat o właściwościach leczniczych;
- na jego obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego;
- spełnia określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska;
- posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, a także prowadzi gospodarkę odpadami.

W celu ochrony dóbr narodowych, jakimi są surowce lecznicze, w gminie uzdrowiskowej wydzielone zostają trzy strefy ochronne. Strefy ochronne to część obszaru uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej, określone w statucie uzdrowiska, wydzielone w celu ochrony czynników leczniczych i naturalnych surowców leczniczych, walorów środowiska i urządzeń uzdrowiskowych. Tworzą je z reguły obszary biologicznie czynne w postaci lasów ochronnych, parków uzdrowiskowych, parków krajobrazowych, zieleni naturalnej.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o uzdrowiskach strefa „A” obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego oraz inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu albo obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności pensjonaty, restauracje lub kawiarnie, a procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65% powierzchni strefy. Strefa ta ma za zadanie chronić cenne surowce lecznicze i zapewnić optymalne

⁴ Ustawa z dnia 4 marca 2011 r. o zmianie ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 73 poz. 390 ze zm.).

warunki środowiskowe do prowadzenia leczenia. Dlatego obowiązują tu szczególne rygory gospodarowania m.in.:

- zakaz budowy zakładów przemysłowych, budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych, garaży wolno stojących, obiektów handlowych o powierzchni użytkowania większej niż 400 m²;
- zakaz lokalizacji stacji paliw oraz punktów dystrybucji produktów naftowych;
- zakaz budowy autostrad i dróg ekspresowych, parkingów naziemnych o liczbie miejsc postojowych większej niż 15% miejsc noclegowych w szpitalach uzdrowiskowych, sanatoriach uzdrowiskowych i pensjonatach, nie większej jednak niż 30 miejsc postojowych, oraz parkingów naziemnych przed obiektami usługowymi o liczbie miejsc postojowych nie większej niż 10;
- zakaz lokalizacji stacji bazowych telefonii ruchomej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne;
- zakaz lokalizacji obiektów budowlanych mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie, garbarnie, z wyjątkiem obiektów budowlanych służących poprawie stanu sanitarnego uzdrowiska;
- zakaz uruchamiania składowisk odpadów stałych i płynnych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych, składów nawozów sztucznych, środków chemicznych i składów opału;
- zakaz uruchamiania pól biwakowych i campingowych, budowy domków turystycznych i campingowych;
- zakaz prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę;
- zakaz prowadzenia działalności rolniczej i trzymania zwierząt gospodarskich;
- zakaz organizacji rajdów samochodowych i motorowych, a także organizowania imprez masowych, zakłócających proces leczenia uzdrowiskowego albo rehabilitacji uzdrowiskowej, i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 22⁰⁰-6⁰⁰;
- zakaz pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze;
- zakaz wycięcia drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć pielęgnacyjnych;
- zakaz prowadzenia działań mających negatywny wpływ na fizjografię uzdrowiska i jego układ urbanistyczny lub właściwości lecznicze klimatu.

Poza strefą „A”, która jest wyłącznie przeznaczona do prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego, na terenie gminy uzdrowiskowej konieczne jest ponadto wyznaczenie stref ochrony uzdrowiskowej „B” i „C”. Strefa „B” obejmuje obszar przyległy do strefy „A” i stanowi jej otoczenie, który jest przeznaczony dla obiektów usługowych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze, a niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów. Strefa „C” obejmuje obszar przyległy do strefy „B” i stanowi jej otoczenie, oraz obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych. Należy stwierdzić, że uzdrowisko, jako część terytorialna gminy, stanowi o statusie gminy i przesądza o uznaniu funkcji uzdrowiskowej za najważniejszą, której większość - istotnych z punktu widzenia rozwojowego gminy - spraw jest podporządkowana. Dotyczy to np. planów zagospodarowania przestrzennego, planów rozwoju, ochrony środowiska, budownictwa, rozwoju działalności gospodarczej całej gminy, a nie tylko części, na której mieści się uzdrowisko. Przemysłem polskich uzdrowisk są sanatoria, szpitale uzdrowiskowe, domy wczasowe i pensjonaty, wykorzystujące do celów terapeutycznych lecznicze wody, gazy, peloidy, leczniczy klimat i niepowtarzalny krajobraz. Ingerencja człowieka w te zasoby musi być więc ingerencją szczególną, poddaną wielu ograniczeniom. Gminy uzdrowiskowe podlegają daleko idącym ograniczeniom swojego rozwoju, a ponadto nie dotyczy ich ustawowa swoboda prowadzenia działalności gospodarczej, gwarantowana wszystkim podmiotom gospodarczym. Na obszarze uzdrowiska ustawowo wprowadza się określone ograniczenia lub nakłada obowiązki dla gmin i podmiotów gospodarczych, polegające m.in. na:

- ograniczeniu lub całkowitym zakazie prowadzenia określonej działalności gospodarczej;

- potrzebie uzgadniania lokalizacji obiektów budowlanych w uzdrawisku (uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy z Ministrem Zdrowia w przypadku braku aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy oraz z Urzędem Górniczym);
- zakazie realizacji określonych inwestycji;
- wykonywaniu kosztownych opracowań związanych z wymogami prawa geologicznego i górniczego, strefami ochrony zieleni, ochroną środowiska naturalnego;
- ponoszeniu o 100% wyższych opłat z tytułu usuwania drzew i krzewów w uzdrawisku, co zazwyczaj czyni nieopłacalnym inwestycje np. w zakresie budowy tras i wyciągów narciarskich.

Konsekwencją tych zakazów i obowiązków jest znaczne ograniczenie swobody działania gospodarczego mieszkańców gminy i funkcjonujących na terenie gminy osób prawnych prowadzących działalność gospodarczą. Zachowanie funkcji leczniczych wymaga realizacji przez gminy uzdrawiskowe nieznanymi gminie samorządowej zadań. Kluczowym aktem prawnym, jest ww. ustawa o lecznictwie uzdrawiskowym, która nakłada na gminy trzy specyficzne zadania:

- ochronę warunków naturalnych uzdrawiska lub obszaru ochrony uzdrawiskowej oraz spełnienie wymagań w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza, natężenia hałasu;
- tworzenie warunków do funkcjonowania zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego oraz rozwoju infrastruktury komunalnej w celu zaspakajania potrzeb osób przebywających w gminie w celu leczenia uzdrawiskowego;
- tworzenie i ulepszanie infrastruktury komunalnej i technicznej przeznaczonej dla uzdrawisk lub obszarów ochrony uzdrawiskowej, związanej z zaopatrzeniem w wodę oraz unieszkodliwianiem i odprowadzaniem ścieków, usuwaniem odpadów stałych, także związanej z zaopatrzeniem w energię elektryczną, gazową i w zakresie transportu zbiorowego itp.

Funkcjonowanie gminy uzdrawiskowej reguluje wiele dodatkowych aktów prawnych m.in. ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tj. Dz.U. z 2013 poz. 1232 ze zm.), ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *O ochronie gruntów rolnych i leśnych* (tj. Dz.U. z 2015 poz. 909 ze zm.), ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo geologiczne i górnicze* (tj. Dz.U. z 2015 poz. 196 ze zm.), ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2015 poz. 199 ze zm.), także takie przepisy prawa miejscowego, oraz statut uzdrawiska. Przykładowo miejscowość uzdrawiskowa musi zadbać o zapewnienie warunków lecznictwa uzdrawiskowego szczególnie w zakresie ochrony środowiska (zabezpieczenie stref ochronnych, uzdrawiskowych „A”, „B”, „C”, obszarów górniczych). Kierując się zapisami ustawy o uzdrawiskach właściwy miejscowo samorząd w planach zagospodarowania przestrzennego nie może przeznaczyć w strefie „B” i „C” terenów pod budownictwo zakładów lecznictwa uzdrawiskowego, aby nie osłabić terenów ścisłej kontroli ochrony uzdrawiskowej i nie doprowadzić do zakłócenia lub dyskomfortu leczenia. Wyjątkowe surowce naturalne, nierzadko lecznicze właściwości klimatu, wspaniałe warunki krajobrazowe są szczególnie narażone na zniszczenie i degradację przez niewłaściwe gospodarowanie, postęp techniczny i cywilizacyjny. Gospodarowanie terenami zielonymi (lasami, parkami) w gminie niemającej charakteru uzdrawiskowego zasadniczo różni się od tego, jakie jest właściwe dla gminy uzdrawiskowej. Kładzie się tam większy nacisk na funkcję ochronną lasów (ochrona różnorodności biologicznej, retencja, ochrona zwierząt) i ich uzdrawiskowe i turystyczne zagospodarowanie, a mniejszy na realizację funkcji gospodarczych. W gminie niemającej charakteru uzdrawiskowego lasy zazwyczaj w niewielkim stopniu pełnią funkcję ochronną, natomiast w większym – podporządkowane są funkcji gospodarczej.

Reasumując, posiadanie statusu uzdrawiska wiąże się nie tylko z występowaniem unikatowych surowców naturalnych, niepowtarzalnych walorów krajobrazowych, czystego powietrza oraz innych atrakcji turystycznych, takich jak wspaniała architektura zdrojowa, pijalnie, tęźnie, ale równocześnie z realizacją długiej listy obowiązków i zadań, które gmina uzdrawiskowa musi spełnić, aby zagwarantować zewnętrzne warunki pobytu przyjezdnym gościom i kuracjom. Zapewnienie optymalnych warunków leczniczych kuracjom i turystom to powód, dla którego gminy uzdrawiskowe muszą w swoich budżetach przeznaczyć dodatkowe środki finansowe na działalność uzdrawiskową, nieznaną innym gminom. Działalność ta dotyczy:

- utrzymywania parków zdrojowych, ścieżek spacerowych, skwerów, zieleńców, deptaków, terenów rekreacyjnych, ukwieceń;
- utrzymywanie urzędzeń lecznictwa uzdrawiskowego (pialnie, tężnie);
- utrzymywania orkiestr zdrojowych, zespołów muzycznych, domów kultury, sztuki, czytelnia dla kuracjuszy itp.;
- realizacji inwestycji proekologicznych (oczyszczanie ścieków, wysypiska, kolektory, ogrzewanie gazem) spełniających podwyższone wymogi w zakresie zanieczyszczenia środowiska (normy uzdrawiskowe), które są najkosztowniejsze i najbardziej obciążają budżet;
- utrzymywania infrastruktury komunalnej (chodniki, drogi, oświetlenie uliczne, komunikacja itp.).

Ponadto do kasy gminnej wpływa znacznie mniej środków niż to się dzieje w gminach nie mających statusu uzdrawiska, ze względu na np.:

- niższe stawki opłaty eksploatacyjnej i opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska;
- niższe stawki podatku od nieruchomości od obiektów prowadzących działalność uzdrawiskową (sanatoria, szpitale uzdrawiskowe, zakłady lecznictwa uzdrawiskowego). Ich duża koncentracja na terenach gmin uzdrawiskowych powoduje, że dochody z tego tytułu są jednym z podstawowych dochodów podatkowych gminy;
- mniejsze wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych, z uwagi na znaczne ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej.

1.3.4.1 Źródła finansowania gmin uzdrawiskowych

Do roku 2005 gmina uzdrawiskowa realizowała wszystkie zadania kosztem zadań wspólnoty samorządowej, finansując ze swojego budżetu utrzymanie infrastruktury zdrojowej i innych działań związanych z funkcjonowaniem uzdrawiska. Wejście w życie ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym zmieniło nieco sytuację gmin uzdrawiskowych, które mogą teraz liczyć na wsparcie finansowe ze strony państwa w postaci:

- rekompensaty utraconych przychodów z tytułu obniżenia stawek podatku od nieruchomości od obiektów prowadzących działalność leczniczą;
- możliwości pobierania opłaty uzdrawiskowej z przeznaczeniem na realizację zadań uzdrawiskowych;
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań uzdrawiskowych określonych w art. 46 ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym w wysokości równej wpływom z tytułu opłaty uzdrawiskowej pobranej w uzdrawisku w roku poprzedzającym rok bazowy.

Należy podkreślić, że jest to znaczące wsparcie ze strony państwa, które jednak na pewno nie rekompensuje wszystkich nakładów, jakie gmina musi ponieść na spełnienie bardzo uciążliwych wymogów związanych z funkcjonowaniem uzdrawiska.

1.3.4.2 Akty prawne regulujące funkcjonowanie uzdrawisk

- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych (tj. Dz.U. z 2012 poz. 651 ze zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz.U. z 2015 poz. 196 ze zm.);
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne (tj. Dz.U. z 2015 poz. 469 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2013 poz. 1232 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. prawo budowlane (tj. Dz.U. z 2013 poz. 1409 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2015 poz. 199 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tj. Dz.U. z 2016 poz. 187);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tj. Dz.U. z 2015 poz. 2100);
- Ustawa z dnia 7 lipca 2006 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tj. Dz.U. z 2014 poz. 849 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2013 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 poz. 21 ze zm.);

- Rozporządzenie z dnia 9 listopada 2010 r. Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tj. Dz.U. z 2016 r. poz. 71);
- Rozporządzenie z dnia 14 czerwca 2007 Ministra Środowiska z dnia 28 lipca 2004 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz.U. z 2014 poz. 112 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1966 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz.U. z 2016 poz. 250 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (tj. Dz.U. z 2011 Nr 45 poz. 236 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tj. Dz.U. z 2015 poz. 909 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz.U. z 2015 poz. 581 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2015 poz. 199);
- Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o uzdrowiskach i lecznictwie uzdrowiskowym, (Dz.U. z 1966 Nr 23 poz. 150 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (tj. Dz.U. z 2015 poz. 139 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju (Dz. U. z 2001 r. Nr 97 poz. 1051 ze zm.);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz.U. z 2014 poz. 1446 ze zm.);
- Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (tj. Dz.U. z 2014 poz. 121 ze zm.).

1.3.4.3 Podstawa prawna funkcjonowania Uzdrawiska Krynicy-Zdroju

Obecny Statut Uzdrawiska obowiązujący w obszarze granic Miasta Krynicy-Zdroju, w powiecie nowosądeckim, Województwie Małopolskim, który określa zasady funkcjonowania Gminy jako miejscowości uzdrowiskowej, został przyjęty Uchwałą nr LII/364/2010 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 21 czerwca 2010 roku w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrawiska Krynica-Zdrój (z późniejszymi zmianami z 30.09.2010, 10.05.2011 oraz 30.12.2013).

2. STRESZCZENIE

2.1 Tytuł

Plan Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju na lata 2016 – 2023

2.2 Lokalizacja

Plan Rozwoju Uzdrawiska obejmuje wszystkie trzy strefy uzdrawiskowe w miejscowości Krynica-Zdrój, ze szczególnym uwzględnieniem interwencji w strefie A i B Uzdrawiska. Krynica-Zdrój położona jest we wschodniej części Beskidu Sądeckiego i na zachodnim skraju Beskidu Niskiego. Znajduje się w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim.

2.3 Obszar

Obszar objęty *Planem Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju* obejmuje **4 020,00 ha**, na który składa się:

- strefa ochrony uzdrawiskowej „A” o powierzchni 336,20,00 ha obejmująca centralną, parkowo-uzdrawiskową część miasta. Granice strefy A pokazuje mapa zamieszczona w kolejnym rozdziale, natomiast szczegółowy obrys wraz z konkretnymi numerami działek przez granicę których przebiega granica strefy zawarta jest w treści Uchwały nr LII/364/2010 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 21 czerwca 2010 roku w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrawiska Krynica-Zdrój (z późniejszymi zmianami z 30.09.2010, 10.05.2011 oraz 30.12.2013);
- strefa ochrony uzdrawiskowej „B” (o powierzchni 788,10 ha) otacza strefę ochrony uzdrawiskowej „A”;
- strefa ochrony uzdrawiskowej „C” (o powierzchni 2 895,70 ha) przebiega po granicach administracyjnych miasta Krynica-Zdrój.

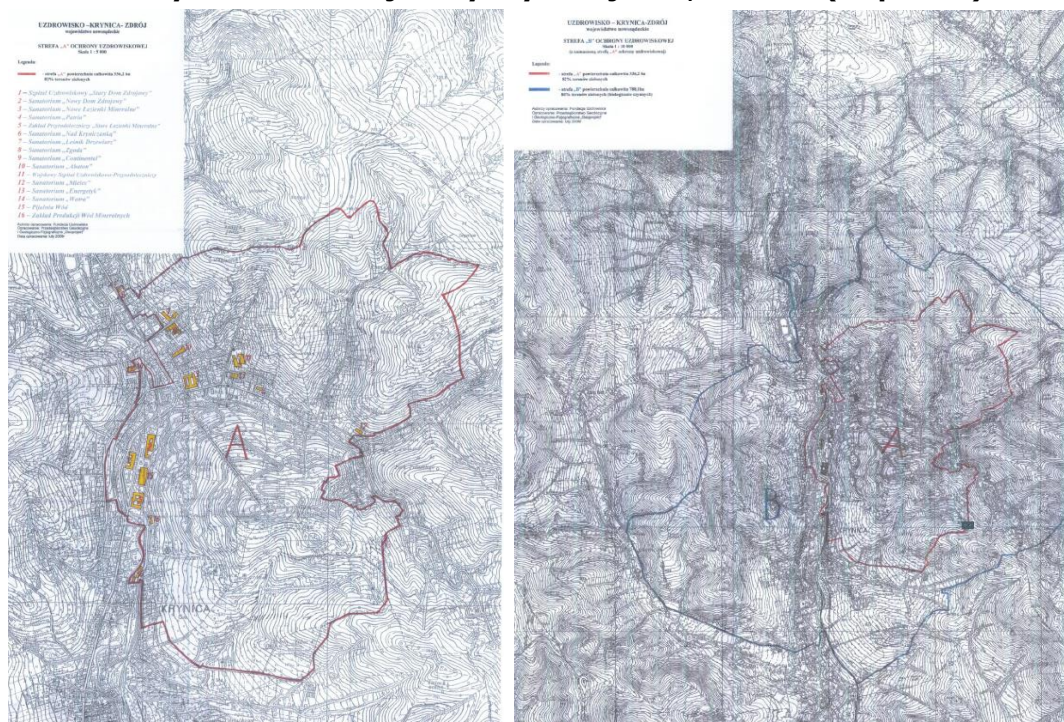
2.4 Czas trwania

Przyjęto, iż perspektywa czasowa *Planu Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju* powinna być zgodna z okresem programowania w Unii Europejskiej (uwzględniając zasadę n+3 i fakt, iż jego uchwalenie odbywa się po roku 2014), a zatem przyjęto, iż będzie on wdrażany począwszy od **kwietnia 2016 roku do grudnia 2023 roku**.

2.5 Mapka sytuacyjna / plan obszaru

Pierwszy z rysunków przedstawia granice strefy „A” Uzdrawiska, drugi cały obszar objęty *Planem* tożsamy z granicami strefy C Uzdrawiska.

Rysunek 4. Granice stref „A” ochrony uzdrowskiej w Krynicy-Zdroju (mapa nr 1) oraz granice stref ochrony uzdrowskiej w Krynicy-Zdroju „A”, „B” i „C” (mapa nr 2)

Źródło: Uchwała nr LII/364/2010 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 21 czerwca 2010 roku w sprawie w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrawiska Krynica-Zdrój

2.6 Cele programu

Poniżej zaprezentowano schematyczny układ celów strategicznych i operacyjnych *Planu Rozwoju Uzdrawiska Krynica-Zdroju*. Ich rozwinięcie znajduje się w rozdziale 5. *Planowane zadania Planu Rozwoju Uzdrawiska*. W rozdziale tym szczegółowo opisano poszczególne cele przez pryzmat głównych działań, których realizacja powinna służyć osiągnięciu tak sformułowanych celów oraz konkretnych zadań, których realizacja zbliżyć będzie wspólnotę samorządową Krynica-Zdroju do tworzenia nowocześniejszego i jeszcze bardziej konkurencyjnego uzdrawiska.

Tabela 1. Cele strategiczne i operacyjne *Planu Rozwoju Uzdrawiska Krynica-Zdroju*

Cele strategiczne PRU	Cele operacyjne PRU
1. Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych	1.1. Modernizacja i rozbudowa bazy sanatoryjno-uzdrowskiej
	1.2. Ożywienie zabytkowych przestrzeni publicznych uzdrawiska
	1.3. Rozwój nowoczesnych usług spa & wellness
	1.4. Modernizacja podstawowej infrastruktury uzdrawiskowej
	1.5. Podnoszenia jakości i standardu usług uzdrawiskowych i leczenia sanatoryjnego
2. Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym	2.1. Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej poprawiającej konkurencyjność uzdrawiska
	2.2. Rozwijanie współpracy gmin doliny Popradu w celu budowania wspólnego transgranicznego produktu turystycznego
	2.3. Podnoszenia jakości i standardu usług hotelowo-gastronomicznych
	2.4. Budowanie wewnętrznej sieci powiązań i kooperacji samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami turystycznymi i uzdrawiskowymi
	2.5. Aktywny udziału Krynica-Zdroju w organizacji letnich i zimowych imprez sportowo-rekreacyjnych (lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych), który przyczyni się do budowy i popularyzacji Krynica-Zdroju jako atrakcyjnego

	miejsca wypoczynku i rekreacji
3. Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych	3.1. Rozwijanie infrastruktury konferencyjnej i kongresowej
	3.2. Realizacja międzynarodowych wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych promujących region
	3.3. Udostępniania i promocja dziedzictwa kulturowego regionu oraz oferty turystycznej opartej na dziedzictwie (działania kulturalne, artystyczne i interdyscyplinarne, rozwój szlaków kulturowych, wzmacnianie lokalnej tożsamości mieszkańców)
4. Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe	4.1. Promocja i udostępnianie obszarów cennych przyrodniczo
	4.2. Znaczące zmniejszenie uciążliwości wynikających z presji ruchu kołowego
	4.3. Przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska naturalnego
	4.4. Poprawa jakości powietrza na obszarze uzdrawiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie warsztatów, ankiet i spotkań

2.7 Środki realizacji celów/główne planowane przedsięwzięcia i ich orientacyjny koszt

W ramach *Planu Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju* zaplanowano **21 zadań o charakterze strategicznym**, które zostały zgłoszone w procesie naboru i których beneficjenci zadeklarowali wolę ubiegania się o środki w ramach działania 6.3.2. RPO WM – zadania te – **na łączną kwotę 135 929 575,36 PLN**, w tym **99 942 685,83 PLN stanowią koszty kwalifikowane** zostały zaprezentowane w poniższej tabeli. Odnosząc się do wartości projektów **37,28%** z nich to projekty, których beneficjentem jest samorząd Krynicy-Zdroju, zaś **61,63%** stanowią projekty, które zamierzają realizować inni beneficjenci kwalifikowani w ramach działania 6.3.2 (przy czym we wszystkich przypadkach są to przedsiębiorcy – bądź prowadzący działalność uzdrawiskową, bądź turystyczno-rekreacyjną).

Ponadto w dokumencie przedstawiono także - w układzie poszczególnych celów strategicznych - szereg innych zadań, które w perspektywie wdrażania PRU (tzn. w latach 2016 – 2023) będą wdrażane przez różne podmioty, z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania, w tym środków własnych, które także wpływają na rozwój funkcji uzdrawiskowo-turystycznych Krynicy-Zdroju, a zatem mają istotny udział w osiąganiu celów zdefiniowanych na poziomie niniejszego dokumentu. Ich wartość, a także liczba zaangażowanych podmiotów jest znacząco większa niż zdefiniowana w ramach grupy zdań podstawowych (szczegóły w rozdziale 5.4. *Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć kluczowych z punktu widzenia kompleksowego rozwoju Krynicy-Zdroju*).

Tabela 2. Kluczowe zadania zgłoszone w ramach *Planu Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju*

Nr karty	Nazwa zadania	Typ beneficjenta	Wartość projektu	Wartość kosztów kwalifik.
1.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukietu w Krynicy-Zdroju	JST	7 727 510,30	7 727 510,30
2.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju	JST	7 392 585,53	7 392 585,53
3.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju	JST	8 962 063,15	8 000 000,00
4.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju	JST	9 375 397,64	8 000 000,00
5.	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrawiskowego na	JST	5 804 053,14	5 804 053,14

	Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju			
6.	KURORT KRYNICA - budowa amfiteatru wraz z przebudową istniejącego budynku biblioteki na cele zaplecza amfiteatru w Krynicy-Zdroju	JST	2 053 020,60	2 053 020,60
7.	Utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju	JST	4 938 500,00	4 938 500,00
8.	Modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym w sanatorium NOWE ŁAZIENKI MINERALNE w Krynicy-Zdroju wraz z wymianą przyłączy i remontem drogi wewnętrznej	Przedsiębiorca	5 000 000,00	4 065 040,65
9.	Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana” w Krynicy-Zdroju	Przedsiębiorca	1 000 000,00	813 008,13
10.	Modernizacja wyposażenia istniejącej bazy zabiegowej Zakładu Przyrodoleczniczego w Sanatorium Energetyk (etap I)	Przedsiębiorca	200 880,00	186 000,00
11.	Przebudowa oraz modernizacja bazy zabiegowej na potrzeby Zakładu Przyrodoleczniczego W Sanatorium Energetyk (etap II)	Przedsiębiorca	750 300,00	610 000,00
12.	Budowa zakładu przyrodoleczniczego Lwigród wraz z basenem leczniczym z wodą mineralną w Krynicy – Zdroju.	Przedsiębiorca	7 200 000,00	5 853 658,54
13.	Innowacyjna wieża widokowa ze ścieżką przyrodniczo-edukacyjną w koronie drzew - budowa całorocznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Krynicy	Przedsiębiorca	12 000 000,00	8 000 000,00
14.	Budowa kolei linowej krzesłkowej „Arena” w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” na w Krynicy-Zdroju	Przedsiębiorca	19 680 000,00	8 000 000,00
15.	Budowa kolei linowej krzesłkowej „Słotwinka” w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” w Krynicy-Zdroju	Przedsiębiorca	19 988 115,00	8 000 000,00
16.	Rozbudowa istniejącego zbiornika wody z jego adaptacją dla potrzeb rekreacyjnego zagospodarowania w Krynicy-Zdroju	Przedsiębiorca	1 476 000,00	1 200 000,00
17.	Budowa systemu naśnieżania w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” w Krynicy – Zdroju	Przedsiębiorca	8 616 150,00	7 005 000,00
18.	Budowa, rozbudowa, nadbudowa istniejącego budynku z przeznaczeniem na usługi komercyjne związane z restauracją, mini spa, siłownią, jaskinią solną, salą konferencyjną itp. w Krynicy-Zdroju przy ul. Słotwińskiej 41A	Przedsiębiorca	1 100 000,00	894 308,94
19.	Budowa ogólnodostępnych budynków z funkcjami restauracyjno-gastronomicznym i uzdrowiskowo-rehabilitacyjno-leczniczymi w Krynicy-Zdroju	Przedsiębiorca	6 765 000,00	5 500 000,00
20.	Rewitalizacja Parku Słotwińskiego	JST	2 400 000,00	2 400 000,00
21.	Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowiskowa na Górze Parkowej	JST	3 500 000,00	3 500 000,00
		Razem	135 929 575,36	99 942 685,83
Wartość zadań zgłoszonych przez JST		50 678 130,36	Procent	37,28%
Wartość zadań zgłoszonych przez inne podmioty niż JST		83 776 445,00	Procent	61,63%

Źródło: opracowanie własne na podstawie zgłoszonych kart

3. CHARAKTERYSTYKA OBECNEJ SYTUACJI NA OBSZARZE UZDROWISKA KRYNICY-ZDROJU

3.1 Elementy charakterystyczne dla uzdrawiska - potencjał uzdrawiskowy

Gmina miejsko-wiejska Krynica-Zdrój położona jest we wschodniej części Beskidu Sądeckiego i na zachodnim skraju Beskidu Niskiego. Znajduje się w południowo-wschodniej części województwa małopolskiego, w powiecie nowosądeckim, 32 km na południowy-wschód od Nowego Sącza.

Granicę południowo-wschodnią Gminy stanowi odcinek granicy pomiędzy Polską, a Słowacją. Od wschodu Gmina sąsiaduje z Gminą Uście Gorlickie (powiat gorlicki), od północy z Gminą Grybów, od zachodu styka się z Gminą Piwniczna-Zdrój i graniczy z Gminą Łabowa, od południowego zachodu z Gminą Muszyna.

Dostępność komunikacyjną Gminy zapewnia układ dróg krajowych i wojewódzkich. Przez teren Gminy przebiega droga krajowa nr 75 Brzesko – Krynica i droga Tarnów – Grybów – Krzyżówka, która łączy się z ważnym traktem karpackim biegnącym na linii Żywiec – Ustrzyki Dolne. Drogami wojewódzkimi przebiegającymi przez teren Gminy są następujące odcinki:

- droga Polany – Kotów;
- droga Berest – Czarna – Mochnaczka;
- droga Krzyżówka – Tylicz – granica państwa;
- droga Krynica – Tylicz;
- droga Powroźnik – Tylicz.

Miasto posiada również połączenie linią kolejową Muszyna – Krynica (trasa nr 105), które jest odgałęzieniem międzynarodowego korytarza kolejowego łączącego Tarnów z Leluchowem (i biegnącego dalej na południe Europy).

Gmina zajmuje obszar o powierzchni 145 km² (w tym miasto Krynica-Zdrój – około 40 km²). W jej skład wchodzi następujące sołectwa: Berest, Czarna, Mochnaczka Niżna, Mochnaczka Wyżna, Muszynka, Piorunka, Polany oraz Tylicz. Siedzibą władz gminy jest miasto Krynica-Zdrój.

Miasto Krynica-Zdrój położone jest w dolinie potoku Kryniczanka i jego dopływów. Przez obszar gminy przepływa również, wpadająca bezpośrednio do Popradu, malownicza rzeka Muszynka. Niezaprzeczalnym bogactwem naturalnym Krynicy-Zdroju są źródła krynickie. Obecnie wody mineralne o wybitnych właściwościach leczniczych czerpie się z 23 ujęć. Obszar miasta znajduje się na terenie Popradzkiego Parku Krajobrazowego. Otoczone jest ono wzgórzami Góry Parkowej (741 m n.p.m.), Krzyżowej (819 m n.p.m.) oraz Jasiennika (766 m n.p.m.). Powyższe warunki lokalizacyjne zapewniają unikalny klimat całej Krynicy-Zdroju i wykorzystywane są do rozwoju lecznictwa uzdrawiskowego.

Krynica-Zdrój – zwana „Perłą polskich uzdrawisk” – dysponuje statusem uzdrawiska górskiego. Powszechnie znane są, zarówno w kraju, jak i za granicą, właściwości lecznicze mikroklimatu regionu. Dużym uznaniem cieszy się także infrastruktura lecznictwa uzdrawiskowego – sanatoria i pijalnie wód mineralnych. Ponadto gmina wyróżnia się licznymi walorami, które nadają jej terenowi charakter turystyczno-wypoczynkowy, atrakcyjny zarówno dla kuracjuszy, jak również turystów.

Miasto Krynica-Zdrój położone jest w dolinie czterech potoków – Kryniczanki oraz jej dopływów, tj. potoków Słotwińskiego, Palenicy i Czarnego Potoku. Centralna część uzdrawiska leży w kotlinie będącej rozszerzeniem doliny potoku Kryniczanka. Większość zabudowy Krynicy usytuowana jest na wysokości 550-650 m n.p.m., jednakże ze względu na dynamiczny rozwój urbanistyczny miejscowości i napływ ludności, obecnie wstępuje ona w boczne doliny oraz na okoliczne stoki, sięgając ponad 650 m n.p.m.

Pierwsze wzmianki o Krynicy pochodzą z XVI wieku. Jako wieś, pod nazwą Krzenycze, istniała już przed 1547 rokiem. Świadczy o tym dokument, przywilej nadania sołectwa w tej miejscowości dla Danki z Miastka (dzisiaj Tylicz). Rozwój miasta w okresie późniejszym związany był już z odkryciem w XVII wieku leczniczych wartości źródeł mineralnych. W 1783 roku wieś, z wszystkimi

zasobami muszyńskimi, została przejęta przez skarb austriacki. Z jego inicjatywy, profesor Uniwersytetu Lwowskiego, Baltazar Hacquet, prowadził badania źródeł krynickich, które w późniejszym czasie stały się podstawą rozwoju uzdrawiska. Dekadę później, z zamysłem stworzenia zdrojowiska, austriacki urzędnik Franciszek Stix von Saunbergen, zakupił pas ziemi ze źródłem wody mineralnej. Dało to początek rozwojowi pierwszych domów zdrojowych. Istotnym zaczątkiem uzdrawiska był zbudowany w 1794 roku „Mały Domek”, który od 1804 roku pomieścił pierwsze zakłady kąpielowe. W 1807 roku Krynica została urzędowo nazwana zdrojem kąpielowym i wkrótce zaczął tu ordynować pierwszy stały lekarz zdrojowy (dr Józef Nennel). Dalsze losy zdrojowiska po kilku latach świetności, wiążą się z jego powolnym upadkiem w okresie rabacji galicyjskiej i Wiosny Ludów. Dopiero końcem lat 50. XIX wieku nastąpiło odrodzenie Krynicy.

Wielką erę Krynicy, jako uzdrawiska, rozpoczęła w 1856 roku działalność Józefa Dietla – profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, uznawanego za ojca polskiej balneologii. Dzięki jego działaniom, już w 1858 roku rozpoczęto praktykowanie kąpeli borowinowych, a kontynuatorzy dzieła Dietla przyczynili się do rozwoju technicznego uzdrawiska. Rozwijano infrastrukturę lokalową. Już w 1857 roku uzdrawisko dysponowało 57 pokojami mieszkalnymi i 28 łazienkami; w 1875 roku było już 669 pokoi i 74 łazienki. Mimo wielu domów gościnnych baza noclegowa dla kuracjuszy wciąż była niewystarczająca. W roku 1877 do dyspozycji kuracjuszy oddano 11 domów uzdrawiskowych i miejsca w 64 prywatnych domach. Pod koniec wieku, miejscowość wizytowało corocznie około 6 000 kuracjuszy.

W tym okresie powstały również najbardziej znane obiekty uzdrawiskowe, w tym: Stare Łazienki Mineralne, Stare Łazienki Borowinowe, Dom Zdrojowy, drewniana Pijalnia Główna z deptakiem i Teatr Modrzewiowy. Do rozwoju uzdrawiska przyczyniło się również wybudowanie w 1876 roku linii kolejowej do Muszyny, przedłużonej w 1911 roku do Krynicy. W końcu XIX wieku Krynica była modnym i elitarnym miejscem pobytu oraz spotkań wielu sławnych Polaków (bywali tu m. in. J. Matejko, A. Grottger, H. Sienkiewicz, J. I. Kraszewski). W roku 1889 roku Krynica uzyskała prawa miejskie.

Początki XX wieku to lata prężnego rozwoju infrastruktury uzdrawiska. W tym okresie prof. Rudolf Zuber, polski geolog i podróżnik, odkrył i udowodnił wyjątkowe właściwości jednej z najsilniejszych wód leczniczych w Europie – perłę uzdrawisk europejskich – wodę leczniczą nazwaną na jego część „Zuber”.

Zdjęcie 1. Archiwalne zdjęcia Krynicy-Zdroju

Źródło: www.krynica-zdroj.pl

Po I wojnie światowej uzdrawisko przejęły władze polskie. Odrestaurowano wtedy część obiektów i wybudowano wiele nowych, np. „Nowe Łazienki Mineralne”, pensjonat „Lwigród”, „Nowy Dom Zdrojowy”. Zbudowano też schronisko na Jaworzynie Krynickiej i kolejkę na Górę Parkową, stadion zimowy oraz tor saneczkowy. Krynica stała się ośrodkiem sportów zimowych. Odbyły się tu m.in. Mistrzostwa Europy w saneczkarstwie i Mistrzostwa Świata w hokeju na lodzie. W 1919 roku na wczasy lub leczenie przybyło do Krynicy ok. 10 tys. osób, a w roku 1938 liczba ta wzrosła do 40 tys. rocznie.

W okresie międzywojennym w Krynicy przybywali m.in. L. Solski, H. Modrzejewska, W. Reymont, J. Tuwim, K. I. Gałczyński, J. Kiepura (miał tu własną willę „Patria”). Do częstych pobytów Kiepury w Krynicy nawiązują organizowane obecnie festiwale „Arii i pieśni”, nazwane jego imieniem. W Teatrze Modrzewiowym (spalonym w pożarze w 1943 roku) występowali m.in. L. Solski i H. Modrzejewska.

Druga wojna światowa i okres okupacji przerwały rozwój uzdrawiska. Miasto znajdowało się pod okupacją do 18 stycznia 1945 roku. Siły okupacyjne doszczętnie rozgrabiły i zdewastowały zdrojowisko.

Zdjęcie 2. Archiwalne zdjęcia Krynicy-Zdrój (Patria, Pijalnia, Dom Zdrojowy)

Źródło: www.krynica24.pl

Po wojnie nastąpiła rozbudowa kurortu. Powstały nowe sanatoria branżowe, efektowny zakład przyrodolecznicy, Pijalnia Główna z salą koncertową, korty tenisowe, boiska. Powojenne odrodzenie w pełni nastąpiło pod koniec lat 50. XX wieku, kiedy to Krynica stała się największym kurortem w zespole Uzdrawisk Krynicko-Popradzkich. Do uzdrawiska przybywały coraz liczniejsze rzesze kuracjuszy i turystów – w roku 1955 było ich już 46 552. Samo miasto liczyło wtedy 8 250 mieszkańców.

Krynica znana jest również z twórczości ludowego malarza Nikifora, zwanego Krynickim, którego twórczość stanowi prawdziwą rewelację. Nikifor Krynicki (właściwe nazwisko Epifan Drowniak) był malarzem prymitywistą, nieodłącznie związanym z Krynica. Tworzył tu w latach 50. i 60. XX wieku. Dziś trudno wyobrazić sobie Krynica bez jego obrazków, które zdobią Muzeum jego imienia, uruchomione w roku 1995 w budynku „Romanówka”.

Zdjęcie 3. Pomnik Nikifora Krynickiego, Willa Romanówka (siedziba Muzeum) oraz dwa obrazy Nikifora

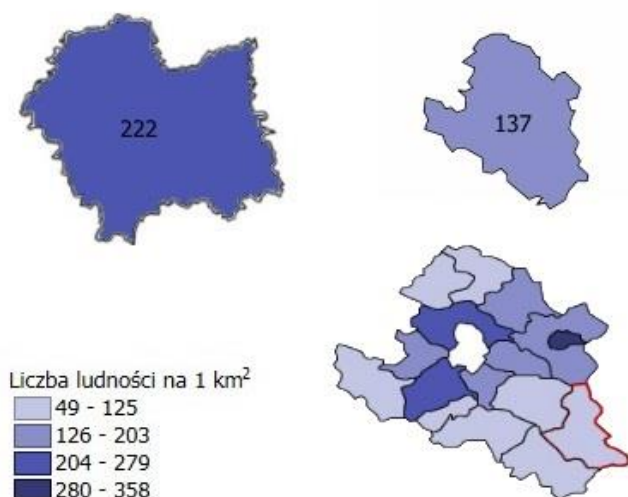

Źródło: www.krynica-zdroj.pl

Od 1990 roku w Krynicy-Zdroju przedsięwzięto prace rewitalizacyjne uzdrawiska, skoncentrowane na ekologii, estetyce miejscowości, modernizacji lecznictwa oraz rozwoju infrastruktury komunalnej, turystycznej i rekreacyjno-sportowej. Dzięki podejmowanym działaniom Krynica-Zdrój spełnia obecnie wszystkie wymogi uzdrawiskowej ochrony środowiska naturalnego. Jednocześnie inicjatywy te sprzyjają budowaniu wizerunku Krynicy jako wszechstronnego kurortu, oferującego integrację lecznictwa klimatycznego, promocji kultury oraz turystyki i rekreacji, zapewniając kuracjom i turystom doskonałe warunki poprawy stanu zdrowia i wypoczynku.

3.1.1 Podstawowe dane demograficzne

W czerwcu 2015 roku w gminie Krynica-Zdrój mieszkało 16 868 osób, co stanowi blisko 8% ludności powiatu nowosądeckiego i 0,5% ludności województwa małopolskiego. Wskaźnik gęstości zaludnienia wynosi 116 osób/km² dla całej gminy, w tym dla miasta 277 osób/km², zaś dla obszarów wiejskich zaledwie 56 osób/km². Wskaźnik dla całej gminy jest niższy od średniej powiatowej wynoszącej 137 osób/km² oraz od średniej wojewódzkiej – 217 osób/km². Krynica-Zdrój – zważywszy na liczbę ludności należy do średnio zaludnionych gmin powiatu nowosądeckiego. Wśród gmin powiatu nowosądeckiego, gmina Krynica-Zdrój zajmuje 4 lokatę pod względem liczby ludności i 11 lokatę pod względem gęstości zaludnienia (na 15 gmin).

Rysunek 5. Gęstość zaludnienia w gminach powiatu w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3. Liczba ludności zamieszkałej w gminie Krynica-Zdrój w latach 2007 – 2014

Ludność / rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	16 731	16 707	16 533	17 157	17 046	16 980	16 991	16 862
Mężczyźni	8 014	8 018	7 931	8 271	8 210	8 168	8 158	8 097
Kobiety	8 717	8 689	8 602	8 886	8 836	8 812	8 833	8 765

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analizując wiek mieszkańców należy zauważyć, iż najwięcej jest osób w wieku produkcyjnym (mężczyźni pomiędzy 18 a 64 rokiem życia i kobiety pomiędzy 18 a 59 rokiem życia). Udział tej grupy wiekowej rósł do 2011 roku, a w następnych latach zaczął maleć. Natomiast systematycznie rośnie udział ludności w wieku poprodukcyjnym, w 2007 roku wskaźnik ten wynosił 16,6%, a w 2014 roku już 19,2%. Spada natomiast udział liczby osób w wieku przedprodukcyjnym z 21,7% (2007 rok) do 18,4%(2014 rok).

Tabela 4. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w latach 2007-2014

Ludność / rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
W wieku przedprodukcyjnym								
Ogółem	3 629	3 513	3 416	3 482	3 339	3 243	3 149	3 101
Mężczyźni	1 890	1 813	1 766	1 812	1 729	1 669	1 618	1 606
Kobiety	1 739	1 700	1 650	1 670	1 610	1 574	1 531	1 495
W wieku produkcyjnym								
Ogółem	10 332	10 378	10 273	10 774	10 715	10 669	10 677	10 526
Mężczyźni	5 265	5 339	5 308	5 617	5 625	5 613	5 628	5 541
Kobiety	5 067	5 039	4 965	5 157	5 090	5 056	5 049	4 985
W wieku poprodukcyjnym								
Ogółem	2 770	2 816	2 844	2 901	2 992	3 068	3 165	3 235
Mężczyźni	859	866	857	842	856	886	912	950
Kobiety	1 911	1 950	1 987	2 059	2 136	2 182	2 253	2 285

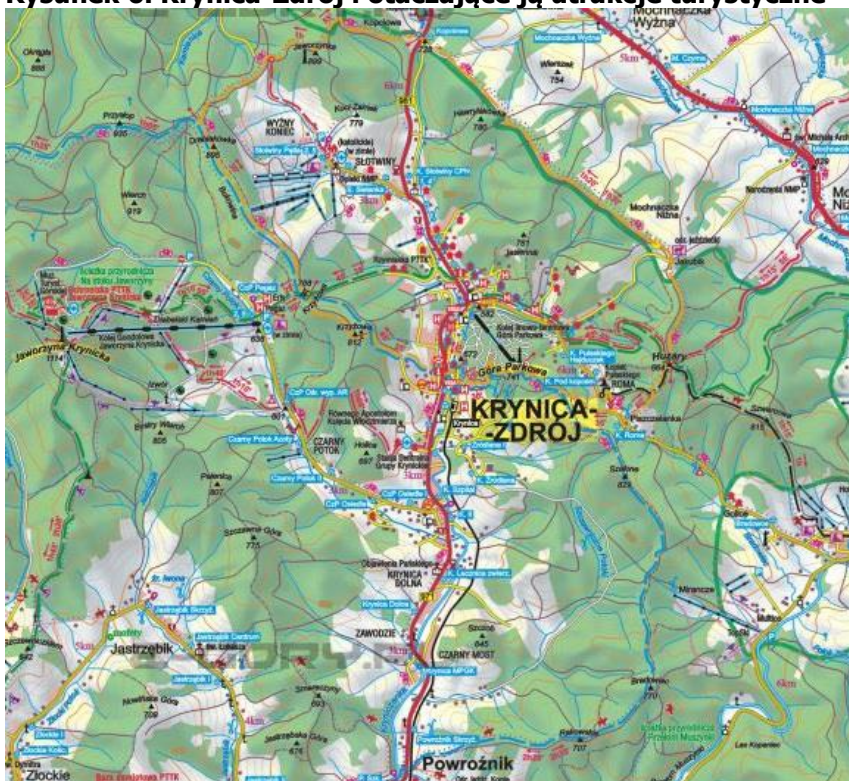
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2007-2013 w Krynicy-Zdroju zanotowano dodatni przyrost naturalny, ale 2014 roku wskaźnik ten przyjął już wartości ujemne na poziomie -0,1, natomiast w całym badanym okresie saldo migracji przyjmuje wartości ujemne. Oznacza to zmniejszenie atrakcyjności gminy Krynica-Zdrój, jako miejsca zamieszkania.

3.2 Turystyka i rekreacja

Malowniczy górski krajobraz oraz bliskość Popradzkiego Parku Krajobrazowego sprawia, iż Krynica-Zdrój można zakwalifikować do najatrakcyjniejszych turystycznie miejscowości w Polsce. Porastające górskie zbocza lasy, duże nasłonecznienie, niewielka ilość opadów oraz czyste powietrze, stwarzają wymarzone warunki dla kuracjuszy i wczasowiczów, natomiast liczne szlaki wyznaczone po atrakcyjnych terenach Beskidów – dla turystów.

Rysunek 6. Krynica-Zdrój i otaczające ją atrakcje turystyczne

Źródło: e-gory.pl

3.2.1 Atrakcje przyrodniczo-krajobrazowe

3.2.1.1 Parki krajobrazowe i rezerваты

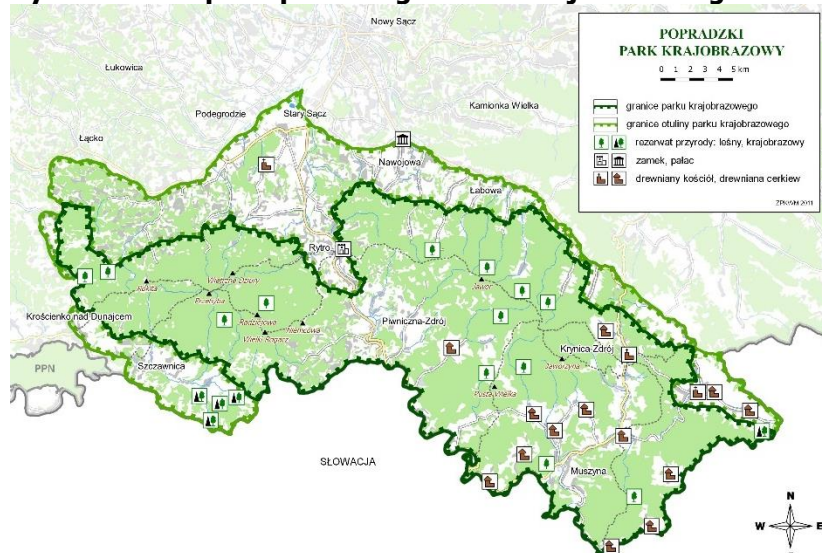
Na terenie Krynicy-Zdroju znajdują się cenne przyrodniczo i poddane ochronie tereny, w tym obszary Natura 2000, Park Krajobrazowy oraz liczne pomniki przyrody.

Popradzki Park Krajobrazowy (PPK) – będący ostoją dzikiej przyrody – znajduje się w Karpatach Zachodnich, na terenie Beskidu Sudeckiego. Powołany uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Nowym Sączu w 1987 roku, jest jednym z najstarszych parków krajobrazowych na terenie Karpat. Zajmuje powierzchnię 54 392,7 ha, a jego otulina – ok. 25 000 ha. Park położony jest w dorzeczu Dunajca, Popradu i Kamienicy Nawojowej, które także wyznaczają jego granice. Znaczną część Parku (ok. 70%) stanowią lasy. Park jest bogaty w wody mineralne – na jego terenie znajduje się 20% zasobów wód całej Polski. Jest obszarem chronionym w warunkach racjonalnego gospodarowania, gdzie działalność gospodarcza dostosowana jest do wymogów przyrodniczych i zakłada koegzystencję gospodarki rolnej, leśnej, uzdrowiskowej i turystycznej.

Teren całego Parku leży w zasięgu obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym sieci ECONET-PL- 43M Beskid Sudecki. PPK obejmuje zalesione pasma Beskidu Sudeckiego - Pasma Radziejowej (1 262 m n.p.m.), Pasma Jaworzyny (1 114 m n.p.m.) oraz grupę Dubnego (904 m

n.p.m.) i Zimnego (918 m n.p.m.), rozdzielone malowniczą doliną Popradu. Południowa granica parku biegnie wzdłuż granicy ze Słowacją. Z uwagi na zróżnicowanie wysokości terenu, wykształciły się tu piętra roślinne: pogórze (do 550-600 m n.p.m.), regiel dolny (do 1 100 m n.p.m.), regiel górny (powyżej 1 100 m n.p.m.). Regiel dolny stanowią głównie lasy jodłowo-bukowe, w dolinach rzek – grądy i łągi. Regiel górny, występujący wyłącznie w Paśmie Radziejowej, zajmuje bór świerkowy. Na obszarze Parku występują rośliny alpejskie, takie jak kuklik górski oraz pięciornik złoty. Znajduje się tu również jedyne w Polsce naturalne stanowisko głogu wielkoowocowego. W rozległych, zwartych lasach żyje wiele gatunków ssaków leśnych, jak np. wilki, rysie, jelenie, sporadycznie żbiki i niedźwiedzie. Występują górskie ptaki: orzeł przedni, płochacz halny, drozd obrożny, puchacz, puszczyk uralski, a do osobliwości należy wąż Eskulapa.

Rysunek 7. Mapa Popradzkiego Parku Krajobrazowego

Źródło: www.zpkwm.pl

Zdjęcie 4. Popradzki Park Krajobrazowy i Rezerwat Krajobrazowy Okopy Konfederackie

Źródło: www.powiat.nowy-sacz.pl (K. Bańkowski, J. Wańczyk)

Rezerwat Krajobrazowy Okopy Konfederackie

Na terenie gminy znajduje się rezerwat przyrody „Okopy Konfederackie” o powierzchni 2,62 ha. Położony jest na terenie Popradzkiego Parku Krajobrazowego i Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Beskidu Sądeckiego”. Obejmuje on XVIII-wieczny szaniec, wzniesiony przez konfederatów barskich. Szaniec i jego otoczenie są obecnie w większości porośnięte młodym lasem bukowym, z udziałem brzozy i świerka oraz krzewami, z udziałem m.in. kaliny koralowej. Spośród roślin chronionych występują tutaj: dziewięsiś bezłodygowy, podkolan biały, kocanki piaskowe i kalina koralowa.

3.2.1.2 Parki, pomniki przyrody i ścieżki przyrodnicze

Parki to najbardziej popularne i najczęściej odwiedzane przez turystów oraz kuracjuszy miejsca w Krynicy-Zdroju. Stanowią one miejsca ich aktywnego i biernego wypoczynku pośród licznych obiektów historycznych.

Park Zdrojowy

Park obejmuje swoim zasięgiem położoną na wschód od centrum uzdrawiska Górę Parkową. Góra o wysokości 741 m n.p.m. od blisko dwóch wieków pełni funkcję parku uzdrowskiego.

Pierwsze alejki spacerowe wyznaczone zostały już w roku 1810. Wielokrotnie modernizowane i rozbudowywane są do dziś miejscem spacerów kuracjuszy i turystów. Najczęściej odwiedzany zachodni stok góry ma do zaoferowania cztery jeziora osuwiskowe, zwane Czaplimi Stawami. Największy spośród nich to Staw Łabędzi. Na południe od stawów znajduje się figura Najświętszej Marii Panny - Królowej Krynickich Zdrojów, postawiona tam w 1864 roku. Powyżej usytuowana jest Polana Michasiowa, na której skraju usytuowane jest źródło mineralne – „Bocianówka”. Źródło ozdobione figurką bociana, trzymającego w dziobie dziecko. Na południe można zejść do odwiertów „Zubera” i do pomnika z ławeczką Ignacego Józefa Kraszewskiego, która powstała z okazji upamiętnienia 50-lecia pracy twórczej artysty. Na północnym stoku góry, nad doliną Palenicy zachowały się dwie XIX-wieczne drewniane altanki – „Marzenie” i „Wanda”. Największą atrakcją Góry Parkowej jest biegnąca na jej szczyt kolejka linowo-terenowa, oddana do użytku w 1937 roku.

Zdjęcie 5 Obiekty w Parku Zdrojowym

Źródło: www.beskidsadecki.eu

Park im. Mieczysława Dukiet

Park nazwany został w 1986 na cześć Mieczysława Dukiet - zasłużonego dla Krynicy lekarza, prekursora badań nad uzdrawiskowym leczeniem niepłodności oraz działacza sportowego, przez lata związanego z Krynickim Towarzystwem Hokejowym. Park położony w centrum miasta w otoczeniu ulic Zdrojowej i Piłsudskiego, gdzie centralnym elementem parku jest fontanna „Setka”, której nazwa bierze się od stu dysz wyrzucających wodę. Dzięki kolorowemu podświetleniu najciekawiej prezentuje się po zmroku. Niedaleko fontanny znajduje się pomnik prof. Józefa Dietla, na nim wymowna inskrypcja - „Wskrzescielowi swemu wdzięczna Krynica”.

Park im. Kazimierza Pułaskiego

Park usytuowany był na zachodnim stoku Huzarów (tj. przy drodze do Tylicza). Znajdował się w nim amfiteatr, kawiarnia i kręgielnia. Obecnie jego aleje pozarastały. Uczęszczana do chwili obecnej jest jedynie aleja wiodąca fragmentem czerwonego szlaku przez Huzary do Mochnaczki. Na szczególną uwagę zasługuje pomnik i kopiec ku czci Kazimierza Pułaskiego i Konfederatów Barskich wzniesiony w 1926 roku, wystawiony staraniem dra Franciszka Kmietowicza. Obiekty znajdują się nieopodal wspomnianej alei. Pomnik zniszczony podczas okupacji, odbudowany został z inicjatywy Koła Polskiego Związku Filatelistów w Krynicy. Ponownego odsłonięcia dokonano w 1969 roku. Na szczycie kopca znajduje się kamienny obelisk przedstawiający orła podrywającego się do lotu oraz płaskorzeźba Kazimierza Pułaskiego. Niegdyś miejsce to stanowiło docelowy punkt wielu rajdów turystycznych oraz uroczystości o charakterze patriotycznym. Obecnie, od 1998 roku znajduje się na prywatnej posiadłości i jest niedostępne.

Park im. Romana Nitribitta

Park rozciąga się na północny zachód od Kościoła Zdrojowego Wniebowzięcia NMP, wzdłuż ul. Piłsudskiego. W parku znajduje się pomnik „Obróńcom-Zwycięzcom” z 1986 roku, autorstwa prof. Bronisława Chromego. Patronem parku jest zasłużony dla Krynicy farmaceuta, animator wielu przedsięwzięć – Roman Nitribitt, publicysta i kronikarz miasta z dziedziny kultury, turystyki i sportu. Park otacza kilka zachowanych drewnianych willi.

Park Słotwiński

Park znajduje się w północnej części Krynicy-Zdroju, wzdłuż ul. Piłsudskiego. W tym niewielkim parku zachowała się pijalnia wody mineralnej „Słotwinka” – najstarszy obiekt zdrojowy Krynicy. Obiekt ten, wzniesiony w 1808 roku, jest drewnianą rotundą na słupach, z ozdobną balustradą zwieńczoną kioskiem, dawniej konstrukcji ażurowej, obecnie przeszklonej. Ten egzotyczny akcent architektury parkowej to tzw. pawilon chiński wybudowany nad Zdrojem Głównym, a przeniesiony na obecne miejsce w roku 1836. W parku usytuowany jest również

zabytkowy budynek z 1870 roku, pierwotnie stanowiący pawilon dla orkiestry. Obecnie znajduje się w nim restauracja „Koncertowa”.

Pomniki przyrody

Według danych GUS w 2014 roku na terenie gminy Krynica-Zdrój było 14 pomników przyrody. Większość pomników przyrody stanowią pojedyncze drzewa, grupy drzew i drzewostanów. Oprócz drzew jeden z pomników przyrody stanowi skała z otaczającym ją drzewostanem. Na terenie samego miasta znajdują się następujące pomniki przyrody:

- dąb – obwód 320 cm, ul. Ludowa, numer rejestru 296;
- skała piaskowiec z otaczającym drzewostanem „Diabelski Kamień”, szlak turystyczny na Jaworzynę, numer rejestru 342;
- drzewostan bukowy o powierzchni 1,48 ha "Las pod Jaworzyną", uroczysko Jaworzyna, numer rejestru 343;
- 11 lip – obwód 200-374 cm, 1 modrzew – obwód 107 cm, przy kościele parafialnym greko-katolickim, numer rejestru 351.

Zdjęcie 6. Diabelski Kamień dawniej i dziś

Źródło: www.powiat.nowy-sacz.pl

Ścieżka przyrodnicza – Jaworzyna Krynicka

Jaworzyna Krynicka znajduje się na terenie PPK. Uroki krajobrazu zadziwiają i pozostawiają niezapomniane wrażenia. Jaworzyna posiada bardzo różnorodną florę, z którą można się zapoznać korzystając ze ścieżki przyrodniczej biegnącej ze szczytu Jaworzyny aż do doliny Czarnego Potoku. Długość trasy to ok. 4,5 km.

Rysunek 8. Ścieżka przyrodnicza – Jaworzyna Krynicka

Źródło: www.jaworzynakrynicka.pl

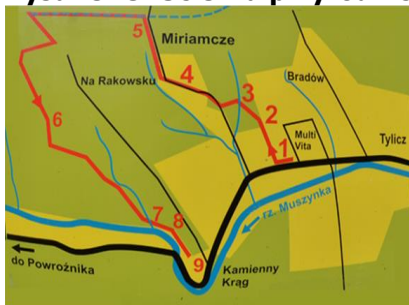
Na ścieżce, co kilkaset metrów ulokowano tablice informacyjne, prezentujące specyfikę określonego fragmentu drzewostanu. Ogółem na ścieżce usytuowano 14 przystanków „tematycznych”. Należą do nich: 1 – Szczyt Jaworzyny Krynickiej; 2 – Przygrzbietowa forma buka; 3 – Drzewostan świerkowy; 4 – Pomnik przyrody – sosna, limba; 5 – Biocenotyczne funkcje drzew obumarłych, wiosenny aspekt lasu bukowego; 6 – Buczyzna karpacka; 7 – Pomnik przyrody nieożywionej „Diabelski kamień”; 8 – Naturalna sukcesja lasu, stanowisko ostrożnia dwubarwnego; 9 – Poznajemy gatunki drzew; 10 – Powierzchniowy pomnik przyrody „Las pod Jaworzyną”; 11 –

Ssaki spotykane na stokach Jaworzyny; 12 – Powierzchnia doświadczalna z bukiem zwyczajnym; 13 – Poznajemy gatunki drzew; 14 – Płazy i gady występujące na Jaworzynie.

Ścieżka przyrodniczo-edukacyjna „Na Rakowsku”

Ścieżka jest oznakowana i posiada osiem stanowisk obserwacji przyrodniczej. Przebiega przez lasy Leśnictwa Tylicz na terenie Leśnego Zakładu Doświadczalnego w Krynicy-Zdroju, w obrębie Popradzkiego Parku Krajobrazowego. Ścieżka zaczyna się przy źródelku, położonym ok. 2 km od rynku w Tyliczu w kierunku Powroźnika. W ramach ścieżki zorganizowano następujące stanowiska: 1 – źródło nr 11; 2 – las świerkowy; 3 – źródło T-21; 4 – biocenoza łąki, sukcesja wtórna; 5 – przedplonowy drzewostan sosnowy; 6 – jodłowy drzewostan nasienny; 7 – gospodarka łowiecka, urządzenia łowieckie; 8 – przełom rzeki Muszynki; 9 – kamieniołom. Długość ścieżki to ok. 4 km.

Rysunek 9. Ścieżka przyrodniczo-edukacyjna „Na Rakowsku”

Źródło: www.atrakcjekrynicy.pl

Ścieżka edukacyjna na Górze Parkowej

Ścieżka przyrodnicza wytyczona jest na terenie Góry Parkowej – obszaru unikalnego w skali kraju. Jego wyjątkowość podkreślał już w 1926 roku w swej pracy prof. Edward Chodzicki, który szczególnie zainteresował się tym miejscem. Pełni ono rolę terapeutyczną i wypoczynkową. Znajduje się tu wiele źródeł wód mineralnych, sieć ścieżek spacerowych, miejsca wypoczynku, a także liczne obiekty gastronomiczne. Góra Parkowa poza walorami estetycznymi, posiada również znaczne walory edukacyjne. Ścieżka edukacyjna na Górze Parkowej składa się z 11 przystanków i tablic otwierających. Spacerując od przystanku do przystanku podziwiać można wiele gatunków flory i fauny, zarówno rodzimej, jak i obcego pochodzenia. Na przejście całej trasy ścieżki dydaktycznej trzeba przeznaczyć od 2,5 do 3 godzin. Aby zapoznać się z treścią pojedynczej tablicy informacyjnej potrzeba około 10 minut. W ramach ścieżki zorganizowano następujące przystanki: 1 – zakątek Kraszewskiego; 2 – czapli staw; 3 – łabędzi staw; 4 – polana Michasiowa; 5 – ciemny las; 6 – panorama widokowa; 7 – staw szczytowy; 8 – źródelko miłości; 9 – stary kamieniołom; 10 – nad pijalnią Jana; 11 – kaplica przemienienia.

Ścieżka Zdrowia na Górze Parkowej

Wytyczona na terenie Parku Zdrojowego na Górze Parkowej ścieżka zdrowia składa się z 20 stacji (przystanków) z ćwiczeniami i urządzeniami do wykonania ćwiczeń opracowana zgodnie z normami światowej organizacji zdrowia.

3.2.2 Obiekty zabytkowe

W Krynicy-Zdroju znajduje się wiele interesujących zabytków i miejsc, które warto zobaczyć. Są to przede wszystkim monumentalne budowle zdrojowe powstałe w XIX wieku, a w szczególności:

- **Stare Łazienki Mineralne** - wybudowane według projektu Feliksa Księżarskiego w latach 1863-1870 z trzema charakterystycznymi wieżami, były wówczas jednym z najnowocześniejszych zakładów kąpielowych w Europie. Zegar na środkowej wieży sprowadzony z Pragi odmierza czas nieprzerwanie do dziś. W latach 60. XX wieku dobudowano piętro, przez co budynek stracił pierwotną smukłość. Do dziś zachowały się „szwajcarskie” detale w konstrukcji wieżyczek w postaci nadwieszonych kratownic;
- **Łazienki Borowinowe** - wybudowane w 1881 roku z unikalną technologią przygotowania i wykonywania zabiegów borowinowych;

- **Stary Dom Zdrojowy** - usytuowany w centrum krynickiego Deptaku. Oddany do użytku w 1889 roku, wybudowany w stylu neorenesansowym wg projektu Juliana Niedzielskiego i Jana Zamiejskiego. Pierwotnie zwany „Dworcem Zdrojowym”. Znajduje się w nim obecnie sanatorium, restauracja i sala balowa. W skrzydle północnym budynku mieści się pijalnia wody „Mieczysław”;
- **Modernistyczny Nowy Dom Zdrojowy** z 1939 roku - znajdujący się przy Deptaku, po lewej stronie muszli koncertowej. Zaprojektowany przez znanego architekta Witolda Minkiewicza. W ostatnich latach wykonano modernizację wnętrza i wymieniono stolarkę zewnętrzną. Na jego dwóch piętrach mieści się obecnie sanatorium;
- **Nowe Łazienki Mineralne** - położone nieopodal krynickiego Deptaku. Oddano je do użytku w 1926 roku jako zakład kąpielowy wyposażony w 160 miedzianych wanien do kąpeli mineralnych. Ten monumentalny budynek będący przykładem zmodernizowanego klasycyzmu lat dwudziestych zaprojektował znany architekt Władysław Klimczok. W ostatnim okresie zmodernizowano połowę budynku, wymieniono całą stolarkę zewnętrzną, dokonano remontu elewacji i dachu.

Zdjęcie 7. Pijalnia Główna, Stary Dom Zdrojowy oraz Stare Łazienki Mineralne

Źródło: www.krynica-zdroj.pl; archiwum UM w Krynicy-Zdroju

Rozkwit Krynicy nastąpił w drugiej połowie XIX wieku. Wówczas na Deptaku wybudowano wiele drewnianych willi w tzw. stylu szwajcarskim z charakterystycznymi balkonikami z bogato rzeźbionymi balustradami, nadwieszonymi łukami i kratownicami. Część z nich dotrwała do czasów dzisiejszych i nadal istnieje w niemal niezmiennym kształcie: „Wisła”, „Góral”, „Janina”, „Pod Ułanem”, „Biała Róża”, „Węgierska Korona”. Odtworzona po pożarze została „Witoldówka”; wyremontowana „Zielona Górka”. Stanowią one własność osób prywatnych i nie pełnią funkcji uzdrowiskowych.

W willi „Romanówka” na Bulwarach Dietla, za Starym Domem Zdrojowym, od roku 1994 mieści się Muzeum Nikifora Krynickiego – Galeria Sztuki „Romanówka”. W muzeum zgromadzono obrazy i pamiątki po krynickim malarzu-samouku.

Zdjęcie 8. Willa „Romanówka” (obecnie Muzeum Nikifora), Pijalnia „Słowinka”, Pijalnia Jana

Źródło: www.krynica-zdroj.pl; archiwum UM w Krynicy-Zdroju

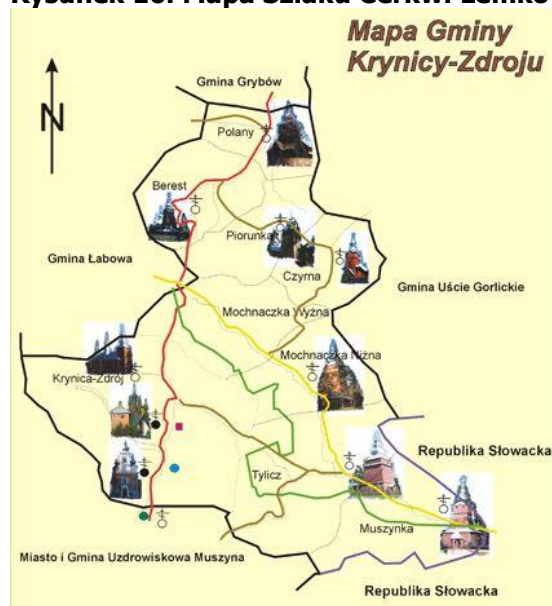
Do najciekawszych zabytków Krynicy-Zdrój należą również:

- murowana cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem Objawienia Pańskiego - zbudowana w latach 1865-75 na miejscu cerkwi drewnianej. Do roku 1997 pełniła rolę kościoła rzymskokatolickiego; później przywrócono jej pierwotną funkcję. Z wystroju cerkiewnego zachowała się polichromia, górna strefa ikonostasu oraz cztery drewniane ołtarze boczne. Cerkiew łącznie z dzwonnica posiada 11 wieżyczek;
- murowana cerkiew pod wezwaniem Św. Równego Apostołów Księcia Włodzimierza - zbudowana w latach 1983 – 1996 z cegły w tradycji budownictwa cerkiewnego. Jest to jedyna cerkiew wybudowana na terenie Sądecczyzny po II wojnie światowej;

- drewniana cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem Opieki Bogurodzicy w Słotwinach - wzniesiona w latach 1887-88 w miejscu poprzedniej, z 1796 roku. Zbudowana w tradycji łemkowskiego budownictwa cerkiewnego, trójdziała bryła z wieżą słupową. Wewnątrz zachowała się polichromia oraz pochodzące z poprzedniej cerkwi ikony patriarchów. Część wyposażenia pochodzi z kościoła w Krynicy-Zdroju;
- kościół pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego, zwany parkowym - pierwszy w Krynicy kościół zdrojowy, zbudowany w 1862 roku u stóp Góry Parkowej, na planie krzyża greckiego, wg projektu Feliksa Księżarskiego. Kryty gontem;
- kościół Najświętszej Marii Panny Wniebowziętej - zbudowany w latach 1887-92, w stylu wczesnego renesansu włoskiego, wg projektu Jerzego Zawieyskiego. W prezbiterium znajduje się figura Matki Bożej Wniebowziętej ujęta w oprawę mozaikową – dzieło Henryka Burca;
- pijalnia „Słotwinka” w Parku Słowińskim - zbudowana w 1806 roku. Pierwotnie usytuowana w miejscu dzisiejszej Pijalni Głównej na krynickim Deptaku. Na obecną lokalizację przeniesiona w początkach drugiej połowy XIX wieku. Jest obiektem sezonowym, otwartym wyłącznie w okresie letnim;
- willa „Wisła” - wybudowana w II połowie XIX wieku, zmodernizowana w XX wieku – obecnie pensjonat i kawiarnia;
- willa „Biały Orzeł” - zbudowana przed 1857 roku, częściowo zmodernizowana;
- willa „Szczerbiec” z 1880 roku;
- willa „Węgierska Korona” z 1880 roku;
- statua Najświętszej Maryi Panny – Królowej Krynickich Zdrojów w Parku Zdrojowym - wzniesiona w 1864 roku (wg projektu A. Grottgera);
- pomnik Adama Mickiewicza dłuta Antoniego Popiela, z 1906 roku usytuowany u zbiegu Deptaku i Bulwarów Dietla, pod zboczem Góry Parkowej;
- pomnik J. I. Kraszewskiego na „Edwardówce” wykonany w 1879 roku przez Franciszka Wyspiańskiego (ojca Stanisława), odsłonięty dwa lata później.

Niezwykłą atrakcją dla turystów jest również znajdujący się na terenie Gminy Krynica-Zdrój **Szlak Cerkwi Łemkowskich**, będący częścią większego szlaku – Szlaku Architektury Drewnianej. Obejmuje miejscowości: Krynica-Zdrój, Berest, Polany, Piorunka, Czyrna, Mochnaczka, Tylicz, Muszynka. Znajdują się na nim drewniane świątynie i murowane łemkowskie cerkwie z przełomu XVIII i XIX w.

Rysunek 10. Mapa Szlaku Cerkwi Łemkowskich

Źródło: www.krynica-zdroj.pl

Szlak Cerkwi Łemkowskich na obszarze uzdrawiska obejmuje:

- **cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem Św. Piotra i Pawła w Krynicy** - zbudowana została w latach 1872 – 1857 w tradycji cerkiewnej. Jest to obiekt murowany z cegły i kamienia, częściowo otynkowany. Cerkiew ta jest jednonawowa z transeptem, którą wieńczy węższe presbiterium z przylegającą do niego zakrystią. Budynek wieńczy dach siodłowy z siedmioma baniastymi wieżyczkami ze ślepymi latarniami. Frontowa wieża nakryta jest baniastym hełmem z latarnią otoczoną z dwóch stron dwoma mniejszymi przybudówkami zwieńczonymi podobnie jak wieża główna. Całość kryta jest blachą. Z zabytków cerkiewnych zachowały się cztery ołtarze boczne z XIX wieku;
- **cerkiew prawosławna pod wezwaniem św. Równego Apostołów Księcia Włodzimierza w Krynicy** - zbudowana w latach 1983 – 1996, z cegły w tradycji budownictwa cerkiewnego. Wewnątrz ikonostas oraz kilka ikon. W przedsionku zabytkowy obraz ze sceną sądu Chrystusa oraz wyciętą w drewnie sceną „Ukrzyżowania”, pochodzącą prawdopodobnie za zwieńczenia ikonostasu;
- **dawna cerkiew pod wezwaniem Opieki Najświętszej Marii Panny w Krynicy** - zbudowana w latach 1887 – 1888 w miejscu spalonej w 1796 roku cerkwi. Jest to budynek drewniany, konstrukcji zrębowej z kwadratową wieżą konstrukcji słupowej. Budynek wieńczy trzy baniaste kopuły ze ślepymi latarniami. Z wyposażenia cerkiewnego zachowało się jedynie barkowe XVIII w. tabernakulum z rzeźbionym tronem oraz wizerunek Chrystusa przy słupie oraz barokowo klasycystyczny lichtarz z XIX wieku.

Zdjęcie 9. Cerkwie w uzdrawisku Krynica-Zdrój: Św. Piotra i Pawła, Opieki Najświętszej Marii Panny, św. Księcia Włodzimierza,

Źródło: www.krynica-zdroj.pl

Pozostałe obiekty znajdujące się na Szlaku Cerkwi Łemkowskich:

- dawna cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem św. Kosmy i Damiana w Bereście - zbudowana została w 1842 roku, w typie sakralnego budownictwa zachodnio-łemkowskiego. Jest to budynek drewniany, konstrukcji zrębowej, z wieżą konstrukcji słupowej. Budynek wieńczy trzy baniaste wieżyczki ze ślepymi latarniami, dodatkowo ozdobione kopułkami i kutymi krzyżami. Wnętrze nakryte kopulastymi sklepieniami pozornymi. Całość wyposażenia utrzymana została w tradycji cerkiewnej;
- dawna cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem Michała Archanioła w Polanach - wybudowana w 1820 roku w miejscu poprzedniej z 1667 roku, w typie budownictwa zachodnio-łemkowskiego. Jest to cerkiew drewniana, zrębowa z wieżą konstrukcji słupowej o pochyłych ścianach z izbicą i babińcem. Całość wieńczy trzy baniaste wieżyczki ze ślepymi latarniami. W dobrym stanie zachował się ikonostas regencyjno-rokokowy z XVIII wieku i barokowa ambona z 1700 roku;
- dawna cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem św. Kosmy i Damiana w Pioruncie - zbudowana w 1789 roku w typie sakralnego budownictwa zachodnio-łemkowskiego. Jest to budowla drewniana, trójdzielna, jednonawowa, konstrukcji zrębowej, z wieżą o konstrukcji słupowej. Całość wieńczy trzy baniaste kopuły. Wnętrze zachowany został wystrój cerkiewny. Wnętrze nakryte sklepieniami zwierciadlanymi. Najstarszym, a zarazem w całości zachowanym zabytkiem jest rokokowy ikonostas z XVIII wieku;
- dawna cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem św. Paraskiewy w Czirnej - budowla z 1892 roku w typie zachodnio-łemkowskim. To budynek trójdzielny, jednonawowy, z wieżą słupową. Cały budynek jest konstrukcji zrębowej, zbudowany z drewna, szalowany. Dach nad prezbiterium siodłowy, nad nawą kopuła zakończona wieżyczką z latarnią i baniastym hełmem. Wnętrze utrzymane częściowo w tradycji cerkiewnej;

- dawna cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem św. Michała Archanioła w Mochnaczce Niższej - cerkiew z 1846 roku w typie budownictwa zachodnio-łemkowskiego. Budynek konstrukcji zrębowej z wieżą konstrukcji słupowej zwężającą się ku górze, z nadwieszoną izbicą. Dach namiotowy, kryty blachą. Całość wieńczą trzy wieżyczki ze ślepyimi latarniami. Najstarszym zabytkiem w całości zachowanym jest barokowo-klasycywny ikonostas z przełomu XVII/XVIII wieku;
- dawna cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem Jana Ewangelisty w Muszynie - zbudowana w 1689 roku, częściowo odnowiona w XVIII wieku. To budynek drewniany konstrukcji zrębowej, trójdzielny, jednonawowy. Dachy nad nawą i prezbiterium łamane; nad babińcem siodelkowe; zwieńczone baniastą wieżyczką ze ślepą latarnią. Wyposażenie wnętrza cerkiewne;
- dawna cerkiew greckokatolicka pod wezwaniem św. Kosmy i Damiana w Tyliczu - zbudowana w latach 1738-1744 w typie sakralnego budownictwa zachodnio-łemkowskiego. To budynek trójdzielny, jednonawowy z wieżą konstrukcji słupowej podbitą gontem. Cerkiew w całości jest drewniana o konstrukcji zrębowej. Wieńczą ją trzy wieżyczki z baniastymi hełmami. Wnętrze cerkiewne. Najstarszym elementem jest ikonostas późnobarokowy z elementami współczesnymi;
- drewniana kaplica z 1787 roku w Mochnaczce Niższej pierwotnie służąca jako cerkiew. Posiada ołtarz i ikonostas;
- kaplica z 1700 roku w Mochnaczce Wyższej.

Zdjęcie 10. Cerkwi p.w. : św. Kosmy i Damiana w Bereście, św. Parascywy w Czyrnej, św. Jakuba Młodszego Apostoła w Powroźniku

Źródło: www.krynica-zdroj.pl, www.atrakcjekrynicy.pl

3.2.3 Szlaki i atrakcje sportowo-rekreacyjne

3.2.3.1 Szlaki turystyczne na terenie Krynicy-Zdrój

Do atrakcji turystycznych w Krynicy-Zdroju należą także trasy rowerowe oraz szlaki piesze.

Szlaki górskie

Krynica-Zdrój oferuje aktywnym turystom sześć oznakowanych górskich szlaków do uprawiania turystyki pieszej. Stopień trudności jest zróżnicowany, zatem każdy może wybrać odpowiedni dla siebie. Są to:

- szlak niebieski: Deptak (600 m n.p.m.) - Parkowa (741 m n.p.m.) - Szalone (829 m n.p.m.) - Bradowiec (770 m n.p.m.) - Rakowskie (707 m n.p.m.) - Powroźnik (500 m n.p.m.). Długość 9,5 km, czas przejścia 4 godz.;
- szlak żółty: Deptak (600 m n.p.m.) - Parkowa (741 m n.p.m.) - Huzary (864 m n.p.m.) - Jakubik (780 m n.p.m.) - Jaworzynka (899 m n.p.m.) - Bukowina - Przełęcz Krzyżowa (760 m n.p.m.) - Deptak (600 m n.p.m.). Długość 17 km, czas przejścia 5 godz.;
- szlak czarny: Kopiec Pułaskiego (680 m n.p.m.) - Tylicz. Długość 4,5 km, czas przejścia 2,5 godz.;
- szlak czerwony: Krynica - Jaworzyna Krynicka (1 114 m n.p.m.). Długość 9,9 km, czas przejścia 3 godz.;
- szlak zielony: Krynica - Jaworzyna Krynicka (1 114 m n.p.m.). Długość 6 km, czas przejścia 3 godz.;
- szlak spacerowy biało-czerwony: Krynica - Słotwiny. Długość 1,5 km, czas przejścia 30 min. Prowadzi do szlaku żółtego – okrężnego wokół Krynicy.

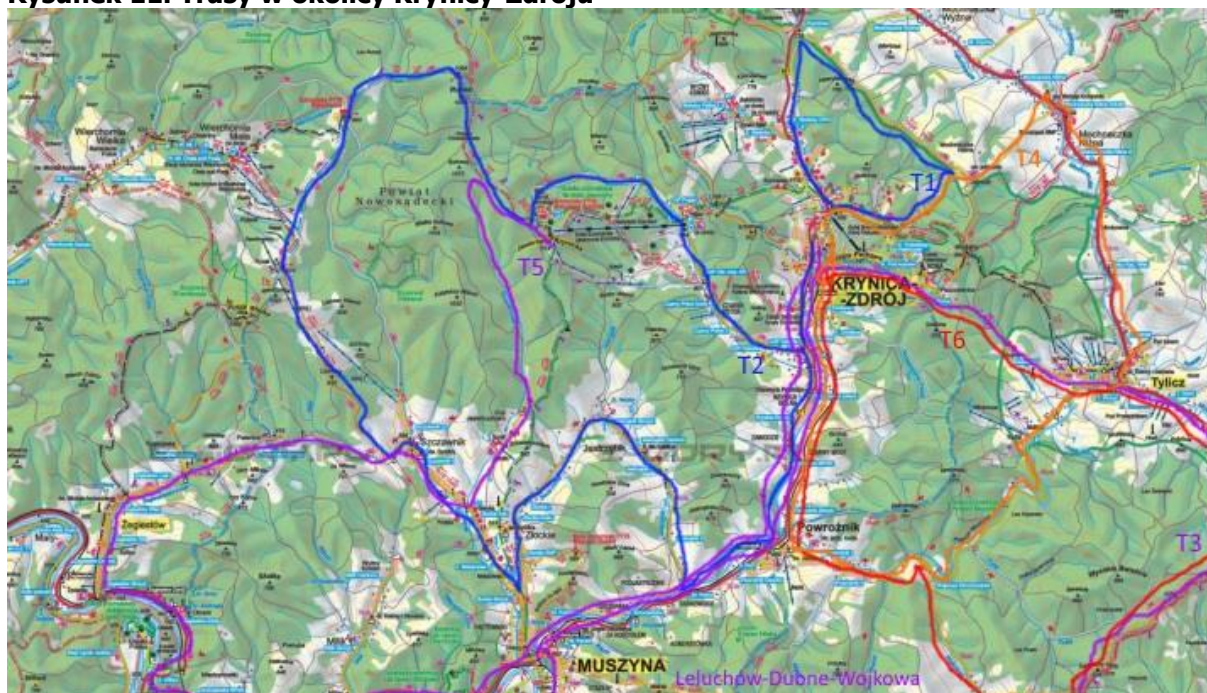
Szlaki i trasy rowerowe

Krynica oferuje turystom szlaki i trasy rowerowe (oznaczone i wyłącznie opisane) o zróżnicowanym stopniu trudności. Są to:

- trasa rowerowa im. Kazimierza Pułaskiego (tzw. niebieski szlak rowerowy, łączący Beskid Niski z Beskidem Sądeckim): cała pętla przebiegająca przez Krynice-Zdrój - Mochnaczkę - Izby - Tylicz - Muszynkę - Krynice-Zdrój. Liczy 39 km i oznakowana jest kolorem niebieskim. Aby przejechać tę trasę należy posiadać rower górski, gdyż miejscami przebiega przez bite drogi leśne o dużym spadku. Na trasie można zwiedzić liczne atrakcje turystyczne, w tym okopy konfederackie, Kopiec Pułaskiego, dawne cerkwie czy naturalne ujęcia wody mineralnej;
- trasy rowerowe opracowane przez Marka Ryglewicza w przewodniku „Krynica-Zdrój i Muszyna – 25 wycieczek rowerowych”, w tym: Wycieczki rowerowe w najbliższe okolice Krynicy; Wycieczki rowerowe z Krynicy zachodnimi rubieżami Beskidu Niskiego; Wycieczki rowerowe z Krynicy w Pasma Jaworzyny Krynickiej.

Dodatkowo polecanych jest 6 zróżnicowanych pod względem długości oraz stopnia trudności tras rowerowych wytyczonych wokół miasta i okolicznych miejscowości:

- trasa 1 (11,7 km) Krynica - Jakubik - Kopciowa – Krynica - względnie krótka i łatwa trasa dla początkujących rowerzystów górskich, dzięki której zobaczyć można większość najważniejszych obiektów i zabytków Uzdrawiska;
- trasa 2 (39 km) Krynica - Jaworzyna - Runek - Bacówka n/Wierchomlą - Szczawnik - Złockie - Jastrzębik - Powroźnik – Krynica - trudna i zróżnicowana trasa rowerowa. Wytrwałym ukazuje wszystkie walory górskich szlaków Beskidu Sądeckiego. Na trasie czekają: dość długi i stromy podjazd, przyjemna jazda zalesionym grzbietem, jeszcze przyjemniejsza odkrytym grzbietem z pięknymi panoramami, dość trudne zjazdy leśnymi drogami, ale również łatwe małe ruchliwymi szosami asfaltowymi;
- trasa 3 (46,3 km) Krynica - Tylicz - Wojkowa - Dubne - Leluchów - Muszyna - Powroźnik – Krynica - prowadząca drogami asfaltowymi, trasa umiarkowanie trudna. W całości wiedzie po terenach dawnego „Państwa Muszyńskiego”; trasa 4 (25,2 km) Krynica - Jakubik - Mochnaczka Niżna - Tylicz - Powroźnik – Krynica - trasa średnio trudna. Prowadzi przez malownicze okoliczne wioski Krynicy-Zdroju małe ruchliwymi drogami. W trakcie jej pokonywania można zobaczyć: w Mochnaczce Niższej cerkiew z 1846 roku, w Tyliczu najstarszy na terenie Beskidu Sądeckiego drewniany kościół, dawną cerkiew z 1743 roku, w Powroźniku najstarszą drewnianą cerkiew na polskiej Łemkowszczyźnie 1600 roku;
- trasa 5 (38,9 km) Jaworzyna Krynicka - Złockie - Szczawnik - Żegiestów - Żegiestów Zdrój - Andrzejówka - Milik - Muszyna - Powroźnik – Krynica - trasa wyznaczona dla średnio zaawansowanych cyklistów. Na szczyt Jaworzyny Krynickiej można dostać się wraz z rowerem kolejką gondolową. Na trasie można m.in. zobaczyć zabytkowe cerkwie (Szczawnik, Żegiestów, Andrzejówka, Powroźnik) oraz źródła mineralne;
- trasa 6 (35 km) Krynica - Tylicz - Muszynka - Okopy Konfederackie - Wojkowa - Powroźnik – Krynica - średnio trudna wycieczka, zadowoli początkujących, jak i zaawansowanych rowerzystów. Pozwala zapoznać się z terenem pogranicza polsko-słowackiego i jego historią. Trasa prowadzi przez rezerwat krajobrazowy „Okopy Konfederackie” chroniący pozostałości fortyfikacji ziemnych z czasów Konfederacji Barskiej. Zobaczyć można również najstarszy w regionie kościół katolicki (1612 roku) w Tyliczu, zabytkowe cerkwie w Tyliczu, Muszynie, Wojkowej i Powroźniku, przydrożne krzyże i kapliczki oraz drewniane domy i spichlerze.

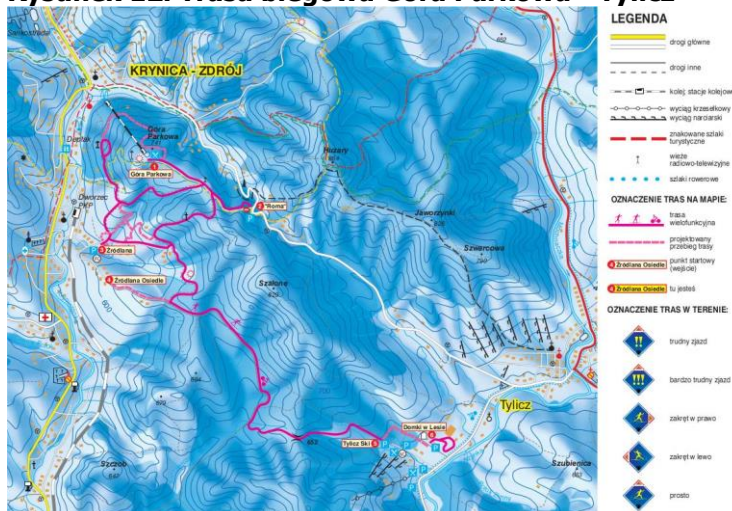
Rysunek 11. Trasy w okolicy Krynicy-Zdroju

Źródło: opracowanie własne na podstawie krynica.pl

Trasa wielofunkcyjna (nordic walking, biegowa, rowerowa, narciarska)

Wielofunkcyjne trasy rekreacyjne (szlaki piesze – nordick walking, rowerowe i trasy narciarstwa biegowego) są dla gminy Krynicy-Zdroju ciekawym uzupełnieniem oferty zimowej i letniej.

Pierwsza z nich jest wyznaczona i utrzymywana zimą trasą łączą **Górkę Parkową z Tyliczem** i liczy ok. 13 km. Zimą jest utrzymywana przy pomocy ratraka, dodatkowo posiada oświetlony 2 kilometrowy odcinek Roma - szczyt Góry Parkowej. Trasa jest stosunków zróżnicowana: posiada fragmenty ostrzejszych podejść i trudniejszych zjazdów, jak również kilka prostych, łatwych odcinków. Powrót jest możliwy tą samą trasą, pewnymi jej wariantami lub autobusem z pobliskiego przystanku „Tylicz – stacja narciarska”.

Rysunek 12. Trasa biegowa Góra Parkowa - Tylicz

Źródło: www.krynica.pl

W Dolinie Czarnego Potoku na stokach Jaworzyny Krynickiej zlokalizowane są trzy nowe trasy narciarstwa biegowego „u Leśników”, przygotowane i utrzymywane przez Leśny Zakład Doświadczalny Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Trasy poprowadzone zostały na stoku Jaworzyny po halach i terenach leśnych. Przy trasach znajduje się duży parking i dobrze wyposażona wypożyczalnia biegowego sprzętu narciarskiego. Poszczególne trasy zróżnicowane są

pod kątem stopnia trudności. Wszystkie trasy biegowe są regularnie naśnieżane oraz ratrakowane. Każdego roku organizowane są tutaj otwarte zawody dla amatorów o Puchar Leśników Krynickich.

Trzy trasy (o łącznej długości 6 km) przygotowane są pomiędzy drogą na Izwór, a dolną Stacją Kolejki Gondolowej:

- trasa nr 1 (zielona) - o długości ok. 500 m - dla dzieci i uczących się chodzić lub biegać (oświetlona sztucznie);
- trasa nr 2 (żółta) - o długości ok. 2 600m – dla początkujących (oświetlona sztucznie);
- trasa nr 3 (niebieska) - niebieska - o długości ok. 2 900 m - dla zaawansowanych oraz ekstremalna (nieoświetlona, dostępna tylko w dzień).

Rysunek 13 Trasy biegowe „u Leśników”

Źródło: www.krynica-zdroj.pl/

Centrum Narciarskie Azoty również oferuje dwie trasy biegowe. Są one ratrakowane i dodatkowo posiadają założony specjalny ślad. Poprowadzone są na wysokości 750 - 790 m. n.p.m i przebiegają tzw. Połoninami Słotwińskimi:

- mała pętla (niebieska) o długości 1 200m, łatwa, idealna do nauki i pierwszych kroków na nartach biegowych z niewielką różnicą wysokości do pokonania. Oznakowana strzałkami niebieskimi;
- duża pętla (czerwona) o długości 3 600 m, dość wymagająca, przygotowana dla narciarzy biegowych o dobrych umiejętnościach i kondycji. Oznakowana czerwonymi strzałkami.

Rysunek 14. Trasy biegowe w Centrum Narciarskim Azoty

Źródło: www.tylicz.info.pl

3.2.3.2 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna

Aktywnych turystów Krynica-Zdrój przyciąga różnorodną infrastrukturą sportowo-rekreacyjną. Znajdują się tu m.in. wyciągi i trasy narciarskie, korty, boiska, itp.

Wyciągi narciarskie na terenie Krynicy-Zdroju

Największą stacją narciarską w Krynicy jest **Jaworzyna Krynicka**. Największą zaletą tego ośrodka jest nowoczesna 6-osobowa kolej gondolowa prowadząca na sam szczyt Jaworzyny Krynickiej (1 114m). Ponadto w centrum narciarskim znajduje się 8 innych wyciągów narciarskich. Narciarze i snowboardziści mają do dyspozycji 7 tras zjazdowych o łącznej długości ponad 8 km, które są stale ratrakowane. Trasy o zróżnicowanym stopniu trudności oraz śnieg przez 150 dni w roku czynią Jaworzynę Krynicką jednym z najbardziej atrakcyjnych ośrodków narciarskich w Polsce. Stacja ma znakomitą bazę gastronomiczną, jak i noclegową. Zmotoryzowanych ucieszy ponad 800 miejsc parkingowych w pobliżu dolnej stacji kolejki oraz 150 miejsc przy zbiegu tras narciarskiej IIA oraz IV.

Tabela 5. Wyciągi i trasy na stokach Jaworzyny Krynickiej

Trasa	Dostęp	Długość zjazdu	Średnie nachylenie	Inne
Trasa nr I czerwona „Rodzinna”	Kolej gondolowa o długości 2 160 m; wyciąg orczykowy	2 600	18%	W górnej części – wyciąg orczykowy o długości 650 m. Trasa rozpoczyna się na szczycie Jaworzyny, kończy przy stacji dolnej Kolei Gondolowej. Jest to najdłuższa oświetlona trasa w Polsce. Z trasy można podziwiać panoramę Krynicy i Beskidu Niskiego. Sztuczne oświetlenie i naśnieżanie.
Trasa nr II czerwona „Rodzinna”	Dwa wyciągi orczykowe	900 m	24%	Trasa na południowo-wschodnim stoku Jaworzyny Krynickiej. Jest doskonałą trasą do zjazdów rodzinnych. Na szczycie trasy zlokalizowany jest 90 metrowy wyciąg szkoleniowy dla dzieci. Sztuczne oświetlenie i naśnieżanie.
Trasa nr II A czerwona „Rodzinna”	Wyciąg orczykowy	900 m	27%	Trasa stanowi przedłużenie trasy II. Klasyfikowana jako umiarkowanie trudna. Na trasie odbywają się zawody w slalomie i slalomie gigancie. Wyposażona w nowoczesną 4-osobową kolej krzeselkową. W dolnym odcinku trasy znajduje się wyciąg szkoleniowy dla dzieci. Sztuczne naśnieżanie.
Trasa nr III niebieska „Rodzinna”	Wyciąg orczykowy	650 m	18%	Rozpoczyna się na szczycie Jaworzyny, jest górną częścią trasy nr I. Trasa bardzo popularna wśród narciarzy ze względu na doskonałe warunki śniegowe. Sztuczne oświetlenie i naśnieżanie.
Trasa nr IV czerwona „Rodzinna”	Dwa wyciągi orczykowe	1 000 m	26%	Najnowsza trasa o długości 1 000 m. Zaczyna się w połowie trasy nr I, a kończy na Polanie Izwów razem z trasą II A. Na trasie mogą odbywać się zawody narciarskie w slalomie i slalomie gigancie. Trasa widokowa. Sztuczne naśnieżanie.
Trasa nr V czarna (FIS)	Wyciąg orczykowy	1 000 m	32%	Trasa dla zaawansowanych narciarzy. Sztuczne naśnieżanie.
Trasa nr VI czerwona „Rodzinna”	Kolejka krzeselkowa	1 050 m	27%	Stacja dolna nowego krzeselka zlokalizowana jest obok stacji dolnej kolei gondolowej, natomiast stacja górna umiejscowiona jest przy końcu trasy nr IV oraz V (obok przecięcia trasy nr I z trasą kolei gondolowej). Nowoczesna 4-osobowa kolej krzeselkowa wyposażona jest w ruchomy chodnik ułatwiający wsiadanie. Sztuczne oświetlenie i naśnieżanie.
Trasa nr VII A zielona	Wyciąg orczykowy	248 m	15%	Trasa dla początkujących narciarzy. Z trasy można podziwiać panoramę Tatr. Sztuczne naśnieżanie.

Źródło: www.jaworzynakrynicka.pl

Zdjęcie 11. Stacje narciarskie: Jaworzyna Krynicka, Słotwiny, Słotwiny

Źródło: www.jaworzynakrynicka.pl

Kolejne dwie stacje ulokowały się w dolinie Słotwiny.

Ośrodek Narciarski **Słotwiny** zlokalizowany jest przy trasie wylotowej z Krynicy w kierunku do Nowego Sącza. Kompleks wyciągów narciarskich, kilku tras o różnym poziomie trudności, wiele wypożyczalni i szkół narciarskich to tylko niektóre zalety Ośrodka Narciarskiego Słotwiny. Oprócz uciechy dla narciarzy na uwagę zasługuje najlepszy w regionie snowpark i wiele propozycji dla snowboardzistów. U podnóża góry parking i wiele obiektów gastronomicznych.

Tabela 6. Wyciągi i trasy „Słotwiny”

Wyciągi	Długość	Średnie nachylenie	Różnica poziomów	Inne
Orczykowy podwójny I	950 m	11%	195 m	4 trasy. Długość tras 1 000 – 2 500 m; trasy urozmaicone. Sztuczne oświetlenie.
Orczykowy podwójny II	860 m	11%	156 m	2 trasy. Długość trasy 800 – 1 200 m; trasy urozmaicone. Sztuczne oświetlenie.
Orczykowy pojedynczy	120 m	12%	24 m	Jedna trasa narciarska. Długość trasy 120 m; trasa łatwa. Sztuczne oświetlenie.

Źródło: www.slotwiny.pl

Rysunek 15. Stacja narciarska „Słotwiny”

Źródło: www.slotwiny.pl

Drugą stacją w tej dolinie jest kompleks **Słotwiny „Arena”**. Jest to rodzinną stacją narciarską o urozmaiconej ofercie dla wytrawnych narciarzy, snowboardzistów i osób stawiających pierwsze kroki na nartach. Położone jest na wysokości ok 760 m n.p.m co gwarantuje wyśmienite warunki narciarskie przez całą zimę.

Tabela 7. Wyciągi –Słotwiny „Arena”(dawniej Centrum Narciarskie „Azoty”)

Wyciągi	Długość	Średnie nachylenie	Różnica poziomów	Zdolność przewozowa	Inne
WN1	820 m	12%	164 m	1 100 os./godz.	Trasa sztucznie oświetlona i naśnieżana.
KK (krzeselkowy)	720 m	12%	163 m	1 584 os./godz.	Trasa sztucznie oświetlona i naśnieżana.
WN4	570 m	9,35%	94 m	515 os./godz.	—

 Źródło: www.nartykrynica.pl
Rysunek 16. Stacja narciarska Słotwiny „Arena”

 Źródło: www.slotwinyarena.pl/

W samym centrum uzdrawiska znajduje się stacja narciarska **Henryk**. Trasy umiarkowane pod względem trudności. Bardzo dobrze przygotowane i utrzymywane przez cały sezon zimowy. Stok oświetlony czynny do późnych godzin wieczornych. Trasy narciarskie znajdują się na zboczach góry Krzyżowa.

Tabela 8. Wyciągi – Ośrodek narciarski „Henryk”

Wyciągi	Długość	Różnica poziomów	Zdolność przewozowa	Inne
Wyciąg I	450 m	88 m	2 000 os./godz.	Trasa sztucznie oświetlona i naśnieżana.
Wyciąg II	350 m	70 m	800 os./godz.	Trasa sztucznie oświetlona i naśnieżana.
Wyciąg III	150 m	30 m	400 os./godz.	Trasa sztucznie oświetlona i naśnieżana. Możliwość jazdy na snowboardzie.

 Źródło: www.nartykrynica.pl

Rysunek 17. Ośrodek narciarski „Henryk”

Źródło: www.krynica.net.pl

Pozostałe wyciągi znajdują się już poza granicami miasta (i strefy uzdrowiskowej). Do największych i najlepiej wyposażonych należy Stacja Narciarska „Top Ski” w Tyliczu.

Kolej linowa na Górę Parkową

Kolej linowo-terenowa została wybudowana w roku 1937 i do dziś stanowi jedną z atrakcji miasta. Dolna stacja (584 m n.p.m.) zlokalizowana jest przy Deptaku krynickim, natomiast górna na szczycie Góry Parkowej (732 m n. p. m.). W rejonie kolei linowej na Górę Parkową znajdują się liczne atrakcje turystyczne, w tym restauracja, rajskie zjeżdżalnie (m.in. spokojne fale i liczne spirale), zachowane elementy toru saneczkowego (dawniej odbywały się na nim zawody o randze międzynarodowej), plac zabaw w formie „wioski indiańskiej”, na górnej polanie „Zjeżdżalnia pontonowa”, gdzie po specjalnie przygotowanej trasie można zjechać pontonem, a następnie wyjechać z powrotem do góry na przenośniku taśmowym (Sun Kid), rewelacyjne trasy na wycieczki rowerowe, jogging.

Rysunek 18 Kolej linowo-terenowa na Górę Parkowej dawniej i dziś

Źródło: Archiwum UM Krynica-Zdrój

Sama trasa kolejki biegnie przez piękny Park Zdrojowy, którym można również zejść z Góry Parkowej. Po drodze – staw z łabędziami i dzikimi kaczkami, wiele oczek wodnych. Na spacerowiczów czekają ponadto liczne altanki, malownicze miejsca do odpoczynku i refleksji, a dla aktywnych – ścieżka zdrowia.

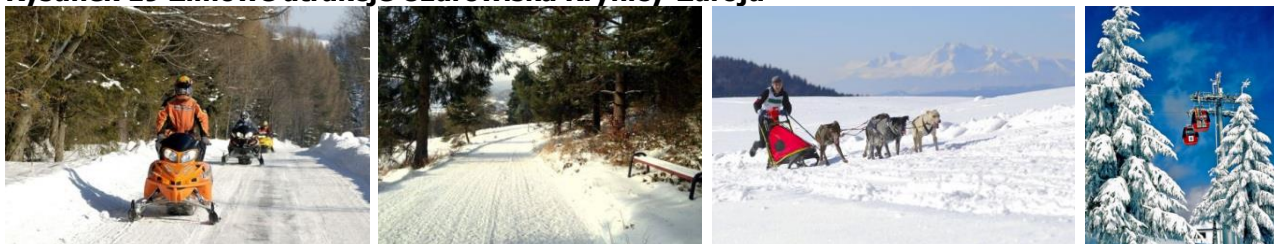
Lodowisko

Hala lodowa w Krynicy posiada pełnowymiarowe lodowisko (30m x 60m) z trybunami, mogącymi pomieścić 2 635 osób na miejscach siedzących i dodatkowo około 300 osób stojących oraz 6 dużych szatni dla zawodników. Odbywają się tam:

- ślizgawki ogólnodostępne (z wyłączeniem maja i czerwca);
- mecze hokejowe Krynickiego Towarzystwa Hokejowego;
- mistrzostwa jazdy figurowej (gościnnie).

Na miejscu znajduje się wypożyczalnia łyżew figurowych i hokejowych oraz kasków ochronnych dla dzieci. Świadczone są również usługi ostrzenia łyżew.

Rysunek 19 Zimowe atrakcje Uzdrawiska Krynicy-Zdroju

Źródło: www.krynica-zdroj.pl

Korty tenisowe

- ul. Park Sportowy 5, możliwość wypożyczenia sprzętu tenisowego;
- przy basenie odkrytym Uzdrawiska Krynica-Żegiestów S.A. przy ul. Pułaskiego;
- ul. Reymonta w Czarnym Potoku, na miejscu wypożyczalnia sprzętu;
- kort tenisowy - OWS Daglezja, ul. Piękna.

Baseny

- „Panorama” 18 x 9 m – ul. Wysoka 15 (kryty ogólnodostępny);
- „Continental” 12 x 8 m – Park Nitribitta 4 (kryty ogólnodostępny);
- „Damis” 22 x 8 m – ul. Pułaskiego 71/1 (kryty ogólnodostępny);
- „20 WSzU” 14 x 7 m – ul. Świdzińskiego 4 (kryty ogólnodostępny);
- Odkryty 12 x 25 m - ul. Pułaskiego 6 (odkryty ogólnodostępny);
- „Hotel Prezydent” 12 x 19 m, ul. Nowotarskiego 3, (dla gości z zewnątrz dostępny po wcześniejszym uzgodnieniu);
- „Sportowiec” 10 x 5 m, ul Dąbrowskiego 21 (kryty ogólnodostępny).

Sankostrada – całoroczny tor saneczkowy

Sankostrada znajduje się przy ul. Dąbrowskiego, zaraz za Halą Lodową. Doskonałe położenie na stoku góry „Iwonka”. Długość trasy ok. 1 km. Różnica poziomów wynosi 55 metrów pomiędzy stacją górną, a dolną. Zjazd na sankach rynną długości ok. 800 m. Czas zjazdu ok 1,5 - 2 min. Przeznaczona dla wszystkich, czynna bez względu na porę roku. Trasa oświetlona - można zamówić nocne zjazdy.

Rajskie ślizgawki

Na górnej stacji Kolei Linowo-Terenowej na Górze Parkowej znajdują się czynne od wiosny do późnej jesieni „Rajskie Ślizgawki” – od „spokojnej fali”, poprzez „spirale”, aż do jedynej w Polsce „kamikadze”. Są one świetną zabawą dla każdego, bez względu na wiek. Znajdują się w miejscu dawnej wieży rozbiegowej toru bobslejowego.

Zdjęcie 12. Letnie atrakcje rekreacyjne Uzdrawiska

Źródło: www.krynica-zdroj.pl

Krynicki Park Linowy

Położony u podnóża Jaworzyny zaprasza do aktywnego wypoczynku wszystkich spragnionych wrażeń. Park linowy to system przeszkód zawieszonych między drzewami nad ziemią. Bezpieczną dawkę adrenaliny odczujemy przypięci do lin asekuracyjnych, podążając wśród drzew na wysokościach od kilku do kilkunastu metrów.

W skład atrakcji linowych parku wchodzi w sumie 107 przeszkód (8 tras linowych: od trasy dla 3 latka, po trasę ekstremalną), jak również odrębna trasa zjazdowa o sumie zjazdów ponad 260m). Do dyspozycji na terenie parku pozostaje także skok wahadłowy (Big Swing) z wysokości 17m, ścianka wspinaczkowa z 3 drogami wejścia, zaplecze dla maluchów – m. in. mini plac zabaw, trampolina.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krynicy-Zdroju

MOSIR prowadzi szeroka działalność związana z udostępnianiem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, służącej zarówno mieszkańcom, jak i turystom, w tym m.in. zarządza halą lodową wraz z wypożyczalnią łyżew, kortami tenisowymi, stadionem piłkarskim, kompleksem sportowo-rekreacyjny „Czarny Potok”, obiektami starego toru saneczkowego oraz boiskami rozsypanymi w miejscowościach Gminy Krynica-Zdrój.

3.2.4 Oferta kulturalna miasta

Oferta turystyczna i sportowa uzupełniana jest bogatą ofertą kulturalną Krynicy.

3.2.4.1 Muzea i galerie

Na terenie Krynicy działa kilka placówek muzealnych i galerii. Część z nich prowadzi stałą działalność wystawienniczo-ekspozycyjną.

Muzeum Sztuki Nieprofesjonalnej im. Nikifora Galeria Sztuki „Romanówka”

Znajduje się tu stała wystawa prac Nikifora i pamiątek z nim związanych. Odbywają się również okresowe wystawy prac artystów amatorów. Prace Nikifora zostały tak dobrane, aby przedstawić równocześnie wszystkie okresy twórczości artysty, techniki jakimi się posługiwał oraz charakterystyczne cykle tematyczne. Ciekawą częścią ekspozycji są pamiątki osobiste i warsztat pracy artysty, w tym skrzynki i kasety na farby i pędzle. Część dokumentalna wystawy to książki, katalogi i plakaty z wystaw krajowych i zagranicznych, artykuły oraz notatki prasowe. Obrazy zgromadzone na wystawie pochodzą ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu.

Rysunek 20. Prace Nikifora Krynickiego – Epifaniusza Drowniaka

Źródło: www.sztuka.com.pl, www.muzeum.sacz.pl

Centrum Kultury w Krynicy-Zdroju

Centrum Kultury w Krynicy-Zdroju jest samorządową instytucją kultury, działającą w formie domu kultury, kina, orkiestry, ogniska artystycznego i galerii sztuki. Celem Centrum jest prowadzenie wielokierunkowej działalności w dziedzinie rozwoju i upowszechniania kultury wśród mieszkańców gminy oraz osób przebywających na jej terenie.

Ponadto w Krynicy-Zdroju działa Biblioteka Publiczna z 2 filiami w Krynicy i 2 na terenie miejscowości wiejskich.

Krynickie Stowarzyszenie Twórców – Galeria „Pod Kasztanem” Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych

Klub zrzesza twórców (tj. malarzy, rzeźbiarzy oraz poetów) z Krynicy i okolic. Ich prace można oglądać na wystawach we wspomnianej Galerii „Pod Kasztanem” oraz Pijalni „Jana”. Okazjonalnie można je też podziwiać w Muzeum Nikifora i galerii BWA. Krynickie Towarzystwo Fotograficzne, prowadzi stałą ekspozycję zdjęć w budynku Pijalni Głównej.

Muzeum Zabawek „Bajka”

Mieści się w Nowych Łazienek Mineralnych i jest filia podobnego muzeum w Kudowie Zdroju. W zbiorach placówki są wszelkie formy zabawkarstwa europejskiego. W stałej ekspozycji znajduje

się ponad 3000 obiektów. Wystawa ma na celu ukazanie zabawki jako cennego dziedzictwa kulturowego całej ludzkości, przeznaczona jest zarówno dla dorosłych jak i dzieci.

Muzeum Turystyki Górskiej Przy Schronisku PTTK na Jaworzynie Krynickiej

Działa od 1970 roku. Wewnątrz mieści się ekspozycja poświęcona historii turystyki w Beskidzie Sądeckim oraz walkom partyzanckim podczas II Wojny Światowej w paśmie Jaworzyny Krynickiej. Do najcenniejszych eksponatów należy zachowana księga pamiątkowa uratowana ze spalonego przedwojennego schroniska. W księdze widnieją wpisy pionierów zorganizowanej turystyki górskiej w Beskidzie Sądeckim. Osobne gabloty poświęcono najwybitniejszym działaczom turystycznym, m.in. Kazimierzowi Sosnowskiemu, Waleremu Goetlowi i Zygmuntowi Hepterowi. Eksponowana jest także literatura turystyczna. Obraz walk partyzanckich w rejonie Jaworzyny Krynickiej obrazuje tryptyk partyzancki oraz mapa ukazująca miejsca potyczek. Oddzielna sala prezentuje dorobek czołowych organizatorów turystyki w Beskidzie Sądeckim, tj. prof. Feliksa Rapfa, Romana Nitribitta i Juliana Zawadowskiego.

Prywatne Muzeum Przyrodniczo-Łowieckie „Łuczakówka” Krynica-Zdrój

Przy ulicy Halnej 37 działa Prywatne Muzeum Przyrodniczo Łowieckie „Łuczakówka” założone, zorganizowane i prowadzone przez Józefa Łuczka - miłośnika przyrody i łowiectwa. W muzeum znajduje się kilkaset spreparowanych zwierząt, wiele z nich to gatunki prawnie chronione. Zbiory były gromadzone przez ponad 30 lat polowania, zbierania i pozyskiwania w formie prezentów. Wszystkie egzemplarze zostały spreparowane przez Pana Łuczaka do celów edukacyjnych. Są one pieczołowicie przechowywane w szklanych gablotach.

3.2.4.2 Wydarzenia kulturalne

Imprezą przynoszącą Krynicy-Zdrój najwięcej międzynarodowej sławy jest sierpniowy **Festiwal im. Jana Kiepury** – największy letni festiwal w Polsce i jeden z największych w środkowo-wschodniej Europie. W 2016 roku odbędzie się już po raz 50-ty. Na festiwalu prezentowane są dzieła operowe, operetkowe, symfoniczne, spektakle baletowe i teatralne, odbywają się koncerty promenadowe, a także przegląd filmów z Janem Kiepurą.

Rysunek 21. Plakaty wydarzeń kulturalnych w Krynicy-Zdroju

Źródło: www.festiwalkiepury.pl, www.atrakcjekrynicy.pl

Krynicka Orkiestra Zdrojowa

Warto również wspomnieć o ważnej dla budowania tożsamości kulturalnej uzdrawiska Orkiestrze Zdrojowej. Krynicka Orkiestra Zdrojowa przygrywa kuracjom nieprzerwanie od 1875 roku, będąc najstarszą w Polsce a może i Europie. Jej założycielem był skrzypek, kompozytor i dyrygent Adam Wroński. Ten obecnie 11-osobowy zespół koncertuje cały rok przez 5 dni w tygodniu, cały rok. Koncerty odbywają się w sali Koncertowej Pijalni Głównej. W okresie letnim, przy sprzyjających warunkach atmosferycznych, często przenoszone są do Muszli Koncertowej na krynickim Deptaku. Działalność Orkiestry Zdrojowej kreuje niepowtarzalny klimat uzdrawiska, stanowiąc doskonałą atrakcję dla kuracjuszy i osób odwiedzających miasto.

Małopolskie Spotkania Taneczne

Organizatorem cyklicznego wydarzenia odbywającego się w okresie wakacyjnym jest Krynickie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne „Moderato”. Impreza łączy wypoczynek z zajęciami doskonalącymi techniki tańca, pod kierunkiem doskonałych pedagogów, którzy reprezentują różnorodne style taneczne. Uczestnicy warsztatów stają się twórcami widowiska teatralno-tanecznego które prezentowane jest każdorazowo w finale Małopolskich Spotkań Tanecznych.

Dni Wokalistyki Operowej

Organizowane są corocznie przez Polskie Stowarzyszenie Pedagogów Śpiewu. Połączone są z kursem wokalnym dla młodych artystów śpiewaków. Zajęcia prowadzone są przez profesorów związanych z Akademią Muzycznymi z całej Polski. Młodzi śpiewacy mają również okazję zaprezentować się w trakcie koncertów przed Krynicką publicznością.

Festiwal Majówkowy

Organizowany corocznie w okresie długiego weekendu majowego. W programie imprezy są: koncerty muzyki klasycznej i rozrywkowej, warsztaty, występy baletowe i spotkania z gwiazdami.

Inne wydarzenia

W Krynicy-Zdrój mają również miejsce koncerty towarzyszące Festiwalowi Muzyki Sakralnej.

Od czasu zakończenia remontu ważnym miejscem organizacji imprez kulturalno-rozrywkowych stała się Pijalnia Główna, która promuje się dziś hasłem **Krynica źródłem kultury**. Wnętrze Pijalni Główny zostało całkowicie odrestaurowane i zaadaptowane do organizacji nowoczesnych wydarzeń na jej terenie. Pijalnia Główna dysponuje obecnie zupełnie nową, wielofunkcyjną salą, przystosowaną do realizacji profesjonalnych imprez, liczących nawet 1 100 osób.

Inne wydarzenia, które odbywają się cyklicznie w Krynicy-Zdroju to między innymi:

- Krynica Źródłem Kultury – cykl wiosna-lato (kwiecień);
- Przegląd Artystyczny Dorobku Dzieci i Młodzieży (maj);
- „Świat Pod Kuczerą” – Koncert Galowy (czerwiec);
- Letni Festiwal Muzyczny (lipiec);
- Święto Dzieci Gór (lipiec);
- Górska Bitwa (lipiec);
- Dożynki Gminne (sierpień/wrzesień);
- Hubertus Krynicki (październik);
- Święto Pułaskiego (październik);
- Międzynarodowe Biennale Łemkowskie (październik);
- Łemkowyna Ultra Trail (październik);
- Krynica Źródłem Kultury (edycja zimowa –grudzień);
- Koncert Noworoczny (grudzień).

3.2.4.3 Wydarzenia społeczno-ekonomiczne

Krynica-Zdrój często jest wybierana jako miejsce ważnych konferencji przede wszystkim naukowych i medycznych.

Forum Ekonomiczne

Odbywa się corocznie od ponad 20 lat w Krynicy-Zdrój. Organizatorem Forum Ekonomicznego jest Fundacja Instytut Studiów Wschodnich. W trakcie Forum poruszane są najważniejsze problemy gospodarcze, społeczne i polityczne Europy. Uczestnikami tego spotkania są: premierzy, przedstawiciele rządów państw Europejskich, unijni decydenci, prezesi europejskich firm, eksperci i ekonomiści. Obrady Forum są przygotowywane we współpracy z ponad 100 partnerami biznesowymi, wśród których znajdują się największe firmy swoich branż. W ocenie uczestników Forum Ekonomiczne jest najważniejszą konferencją gospodarczą w Europie Środkowej.

Zdjęcie 13. XXV Forum Ekonomiczne

Źródło: www.forum-ekonomiczne.pl

3.2.5 Produkty tradycyjne i regionalne

Produkt tradycyjny, jest wytwarzany tradycyjnymi metodami i z tradycyjnie używanych surowców. Określenie „tradycyjny” jest używane w europejskich i krajowych aktach prawnych i ich szczegółowe definicje nieznacznie różnią się od siebie.

Produkt regionalny to produkt, który wyprodukowano w określonym regionie. Ma również precyzyjne określenie w regulacjach prawnych dotyczących artykułów i środków spożywczych wysokiej jakości. Przez produkty regionalne, nazywane inaczej produktami znanego pochodzenia rozumiane są produkty, których wysoka jakość i renoma związana jest z regionem, w którym są wytwarzane, przy czym region nie musi być regionem w sensie geograficznym, tylko oznacza obszar, z którym związane jest wytwarzanie produktu.

Podstawowymi znakami służącymi do identyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych są: Chroniona Nazwa Pochodzenia i Chronione Oznaczenie Geograficzne – podkreślające związek, między jakością a miejscem pochodzenia produktów oraz Gwarantowana Tradycyjna Specjalność – wyróżniająca ich tradycyjną metodę produkcji. Instrumenty te zapewniają ochronę producentów przed nieuczciwą konkurencją i pozwalają im promować swoje wyroby. Na terenie powiatu nowosądeckiego, a w szczególności w gminie Krynica-Zdrój zostało zarejestrowanych kilka, wyżej omawianych, rodzajów produktów.

Rysunek 22. Logo produktów tradycyjnych i regionalnych

Źródło: ec.europa.eu/agriculture/quality/schemes/logos/index_en.htm

Produkty o Chronionej Nazwie Pochodzenia:

- oscypek;
- redykołka.

Produkty o Chronionym Oznaczeniu Geograficznym:

- jagnięcina podhalańska

Produkt tradycyjny

- oscypek;
- redykołka;
- kiełbasa wiejska sądecka;
- polędwica wiejska sądecka;
- szynka swojska sądecka tradycyjna;
- karczek sądecki tradycyjny;
- golonka sądecka tradycyjna;
- boczek sądecki tradycyjny
- małopolski miód spadziowy;
- mleko od krów rasy polskiej czerwonej.

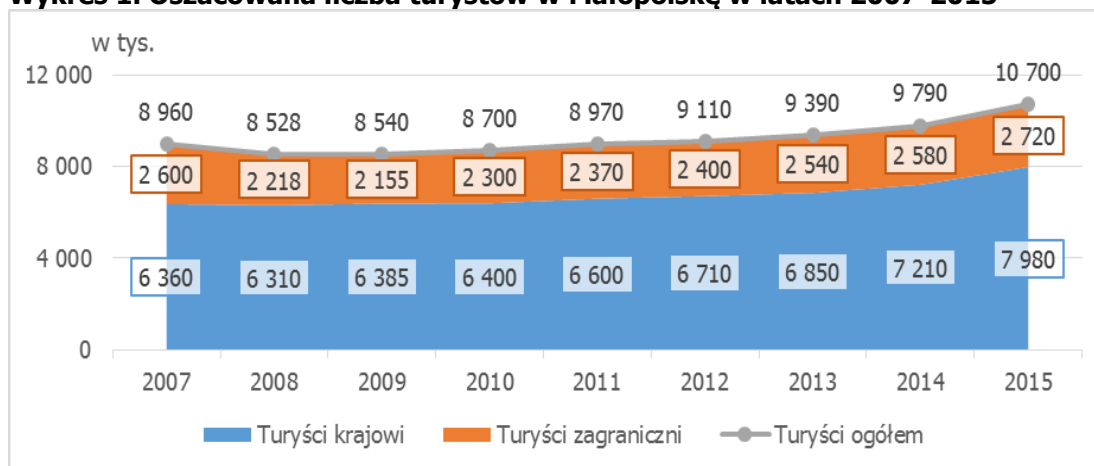
3.2.6 Charakterystyka ruchu turystycznego

3.2.6.1 Charakterystyka ruchu turystycznego w Małopolsce

Jaworzyna Krynicka oraz centrum Krynicy-Zdroju należały do jednych z kilkunastu miejsc, w których przeprowadzono badania ruchu turystycznego w województwie małopolskim w roku 2015⁵. Poniżej przedstawiono wybrane wnioski z przeprowadzonego badania w odniesieniu do całego regionu.

Województwo małopolskie jest najczęściej odwiedzanym regionem Polski. Wraz z województwem mazowieckim koncentruje na swoim obszarze niemal 1/3 całego ruchu turystycznego kraju, w tym ponad 43% odwiedzających turystów zagranicznych. Według wyników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w 2015 roku województwo małopolskie odwiedziło 13,9 miliona turystów to jest o 3,2% więcej niż w roku poprzednim, a ich wydatki wzrosły aż o 18,7%. Małopolskę najczęściej odwiedzały osoby pomiędzy 26 a 45 rokiem życia (ponad 50%). Najczęściej celem pobytu w województwie był wypoczynek, turystyka aktywna oraz zwiedzanie zabytków. Wzrosła popularność aktywnego wypoczynku w górach oraz istotność walorów przyrodniczych oraz różnorodnej oferty dodatkowych atrakcji w regionie.

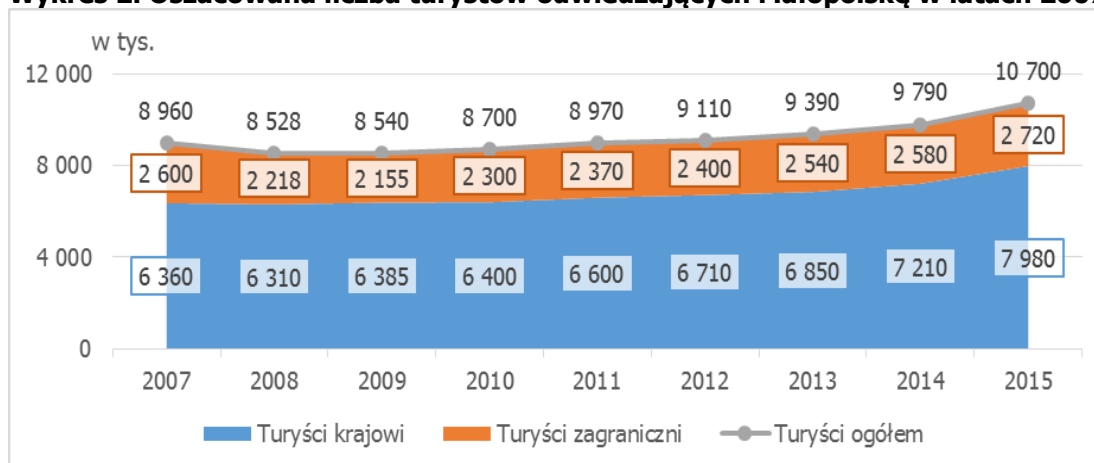
Wykres 1. Oszacowana liczba turystów w Małopolskę w latach 2007-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu „Badanie ruchu turystycznego w województwie małopolskim w roku 2015”, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskie, 2015

W analizowanym okresie widoczny jest jeden okres zniżkowy w dynamice ruchu turystycznego - w rok 2008. Od roku 2009 odnotowano się systematyczny, wzrost liczby turystów odwiedzających Małopolskę, zarówno turystów krajowych, jak i turystów zagranicznych. Jednak bardziej dynamicznie rosła liczba turystów krajowych niż zagranicznych.

⁵ Na podstawie: *Badanie Ruchu Turystycznego w Województwie Małopolskim w 2015 roku*, Konsorcjum Firm: Pracownia Analiz Społecznych Ipsilon Iwona Żuk oraz Pracownia Badawcza Bosqo Hubert Kawalec na zlecenie Województwa Małopolskiego, Kraków 2016

Wykres 2. Oszacowana liczba turystów odwiedzających Małopolskę w latach 2007-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu „Badanie ruchu turystycznego w województwie małopolskim w roku 2015”, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskie, 2015 rok

Sami mieszkańcy województwa małopolskiego stanowili 25% wszystkich gości i turystów krajowych, ponadto licznie reprezentowano też było województwo śląskie (16%) i mazowieckie (12,8%) – z tych trzech regionów pochodzi się łącznie ponad połowa odwiedzających Małopolskę. W dalszej kolejności wymienić można Podkarpacie (6,5%) oraz Pomorze i Wielkopolskę (ok. 5%). W przypadku gości krajowych można zauważyć silną polaryzację, o której świadczy fakt, iż prawie 61% wszystkich odwiedzających jednodniowych stanowili mieszkańcy województwa małopolskiego, czyli osoby mieszkające stosunkowo blisko od odwiedzanych miejsc. Na wysoki udział osób z Małopolski w ogólnej liczbie gości krajowych miał wpływ sezon zimowy, w którym znaczącą grupę odwiedzających stanowiły osoby przyjeżdżające w celu skorzystania z infrastruktury narciarskiej. Odsetek gości krajowych mieszkających w Małopolsce wyniósł w sezonie zimowym aż 70%, gdy tymczasem w sezonie letnim 52%. W przypadku turystów, czyli osób przyjeżdżających na pobyt dłuższy niż jednodniowy, przeważali mieszkańcy województwa mazowieckiego (niemal 16%). W drugiej kolejności byli mieszkańców województwa śląskiego (14,5%), a następnie województwa małopolskiego (12,8%). W przypadku turystów zagranicznych przyjezdnymi najczęściej byli mieszkańcy Wielkiej Brytanii (20,3%), Niemiec (16,3%), Włoch i Francji (po 6,1%).

Mieszkańcy Polski, jako cel przyjazdu najczęściej wskazywali: chęć wypoczynku (68%) oraz uprawiania turystyki aktywnej (46,6%). Na trzeciej pozycji wymieniano zwiedzanie zabytków (40,6%), istotnym celem były także odwiedziny u znajomych i rodziny, na które wskazało ponad 15% odwiedzających krajowych. W ramach kategorii „turystyka aktywna” najczęściej wymieniano spacer i wędrówki po szlakach (26,6%) oraz narciarstwo (17%). W sezonie zimowym aż 49% odwiedzających krajowych deklaroowało jazdę na nartach lub snowboardzie, natomiast w sezonie letnim 36% deklaroowało spacer i wędrówki po szlakach. Wśród celów zdrowotnych, zgłaszanych przez 8,4% odwiedzających krajowych, najczęściej wskazywano na pobyt w uzdrowisku/sanatorium (4,2%) oraz korzystanie ze SPA (2,7%).

Na uwagę zasługują fakt, wysunięcia się na pierwsze miejsce turystyki aktywnej, jako głównego celu przyjazdu gości krajowych (35,4%) oraz wzrost znaczenia religijnego celu podróży do Małopolski (16,4%). Spadł natomiast odsetek wskazań zdrowotnego celu przyjazdu (2,3%). W przypadku turystów krajowych wypoczynek i zwiedzanie zabytków, jako cele pobytu w województwie małopolskim, utrzymują się na wysokim poziomie obserwowanym w latach ubiegłych, natomiast odsetek osób deklaruujących turystykę aktywną, jako cel podróży wzrósł tak znacząco, iż zajmuje drugą pozycję w hierarchii celów pobytu turystów krajowych w Małopolsce w 2015 roku. Uwzględniając wszystkie cele podróży do Małopolski wskazywane przez odwiedzających spoza kraju widać, iż wypoczynek oraz zwiedzanie zabytków to dominujące powody wizyty w Małopolsce – wskazywane przez około 66% odwiedzających.

Turyści krajowi najczęściej wybierali na bazę noclegową kwatery prywatne (w tym agroturystyczne) – ponad 28% odwiedzających Małopolskę oraz pensjonaty (20% odwiedzających). Trzecią najpopularniejszą formą zakwaterowania były hotele, z których korzystało 17,5% turystów krajowych, w tym najczęściej hotele trzygwiazdkowe oraz czterogwiazdkowe. Turyści zagraniczni,

jako formę zakwaterowanie najczęściej wybierali hotele (46%), przy czym dominowały hotele trzygwiazdkowe i czterogwiazdkowe, choć 3,3% odwiedzających nocowało w obiektach pięciogwiazdkowych. Drugą pod względem popularności formą zakwaterowania były noclegi u znajomych i członków rodziny, które wybrało prawie 25% turystów zagranicznych.

Turyści przebywający w województwie małopolski w 2015 roku najczęściej decydowali się na pobyt liczący od 4 do 7 nocy (36%), natomiast 30% deklaroowało pobyt obejmujący od 2 do 3 nocy. Z jednego noclegu korzystało 10% turystów, natomiast 25% nocowało na terenie Małopolski, co najmniej przez 8 dni. Według wyników badania z 2015 roku czas pobytów odwiedzających krajowych i zagranicznych był bardzo zbliżony. Najczęściej korzystano z więcej niż 7 noclegów, przy czym turyście zagraniczni (według najnowszego badania) wydłużyli swój czas pobytu na terenie województwa małopolskiego.

35% odwiedzających zadeklarowało, iż przyjechało do województwa małopolskiego wraz z dziećmi, przy czym udział ten był wyższy wśród odwiedzających krajowych (36%) niż zagranicznych (26%) oraz wyższy wśród turystów (36%) niż gości (31%).

Respondenci odwiedzający Małopolskę w 2015 roku, jako środek transportu najczęściej wskazywali samochód – łącznie z tej formy transportu skorzystało 65% przyjezdnych. Następne w kolejności były wymieniane: busy i autobusy kursowe (14%), a potem busy/autokary wycieczkowe i pociągi (średnio co dziesiąty odwiedzający). Z samolotu korzystało w drodze do Małopolski ponad 6% podróżnych.

Badanie obejmowało również ocenę jakości oferty turystycznej województwa małopolskiego. Najslabiej oceniany był dojazd do atrakcji turystycznych. Wysoko oceniana jest natomiast atmosfera i życzliwość mieszkańców oraz atrakcje turystyczne.

Jednym z elementów badania był ranking miejscowości, miejsc i obiektów uznawanych przez turystów polskich i zagranicznych za najbardziej atrakcyjne w Małopolsce. **Turyści krajowi wskazali Krynica-Zdrój na 5 miejscu, a turyści zagraniczni – 7**, przy czym turyści zagraniczni częściej wskazywali na konkretne zabytki, a rzadziej na walory naturalne.

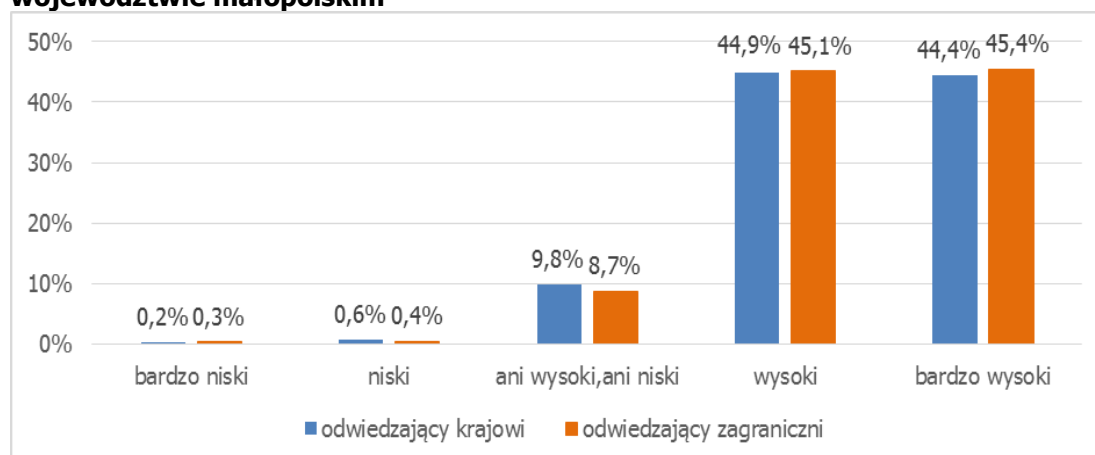
Tabela 9. Lokalizacje na terenie Małopolski odwiedzane przez rezydentów krajowych, oceniane jako najbardziej atrakcyjne

Lp.	Lokalizacja	Liczba wskazań	Procent odwiedzających*
1.	Kraków	3 420	65%
w tym:	Kraków - Wawel	398	8%
	Kraków - Rynek	295	6%
2.	Zakopane (w tym: Gubałówka)	2150	41%
3.	Góry	1135	22%
4.	Wieliczka	839	16%
5.	Krynica Zdrój (w tym: Jaworzyna Krynicka)	763	14%
6.	Szczawnica	620	12%
7.	Wadowice (Dom Jana Pawła II)	507	10%
8.	Oświęcim (Muzeum Auschwitz-Birkenau)	391	7%
9.	Białka Tatrzańska	359	7%
10.	Bukowina Tatrzańska	342	6%
11.	Kalwaria Zebrzydowska	305	6%
12.	Ojców (Ojcowski Park Narodowy)	226	4%
13.	Rabka Zdrój	222	4%
14.	Niedzica	192	4%
15.	Bochnia	181	3%
16.	Nowy Sącz	178	3%
17.	Muszyna	162	3%
18.	Dunajec, spływ Dunajcem	161	3%
19.	Czorsztyn i Jezioro Czorsztyńskie	151	3%
20.	Tarnów	145	3%

Źródło: Badanie Ruchu Turystycznego w Województwie Małopolskim w 2015 roku

Przeważająca liczba badanych turystów, zarówno krajowych, jak i zagranicznych, wyrażała zadowolenie z pobytu w Małopolsce. 89,6% odwiedzających deklaroowało wysoki i bardzo wysoki poziom zadowolenia.

Wykres 3. Ogólny poziom satysfakcji odwiedzających krajowych i zagranicznych z pobytu w województwie małopolskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu „Badanie ruchu turystycznego w województwie małopolskim w roku 2015”, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskie, 2015 rok

Wydatki turystów krajowych wynosiły średnio 940 zł, a turystów zagranicznych 1 900 zł. W 2015 roku, po raz pierwszy po dwuletniej przerwie, odnotowano przyrost poziomu wydatków ponoszonych przez odwiedzających zagranicznych, przy jednoczesnym utrzymaniu wzrostu poziomu wydatków odwiedzających krajowych. Za wzrost ten odpowiadają turyści, gdyż wydatki odwiedzających jednodniowych uległy zmniejszeniu.

Najważniejszym źródłem wiedzy o regionie jest Internet, w którym informacji o Małopolsce poszukiwało 2/3 odwiedzających - zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W drugiej kolejności wskazywano na pozyskiwanie wiedzy o regionie i jego atrakcjach od rodziny i znajomych (41% odwiedzających krajowych i 37% odwiedzających zagranicznych), a następnie na wykorzystanie przewodników turystycznych, choć te są popularniejsze wśród odwiedzających z zagranicy (36%) niż z Polski (26%).

Charakterystyka ruchu turystycznego Małopolski jednoznacznie wskazuje, iż region jest wyjątkowo atrakcyjnym celem podróży dla odwiedzających, zarówno krajowych, jak również zagranicznych. Potwierdzają to także uzyskiwane przez region wysokie dochody z turystyki, która jest jedną z ważniejszych gałęzi gospodarki województwa. Wynik *Raportu* świadczą, że Krynica-Zdrój ze swoją bogatą ofertą związaną z aktywnym wypoczynkiem ma możliwość przyciągnięcia znacznej liczby przyjeżdżających. Warto zwrócić uwagę i wzbogacić ofertę atrakcji turystycznych dla najmłodszych gości, ponieważ ponad 1/3 odwiedzających Małopolskę przyjeżdża z dziećmi. Według danych statystycznych dotyczących ruchu turystycznego oraz bazy turystycznej wynika, iż Krynica-Zdrój znajduje się w ścisłej czołówce miast uzdrowiskowych i turystycznych rejonu Beskidu Sądeckiego.

3.2.6.2 Ruch turystyczny w gminie Krynica-Zdrój

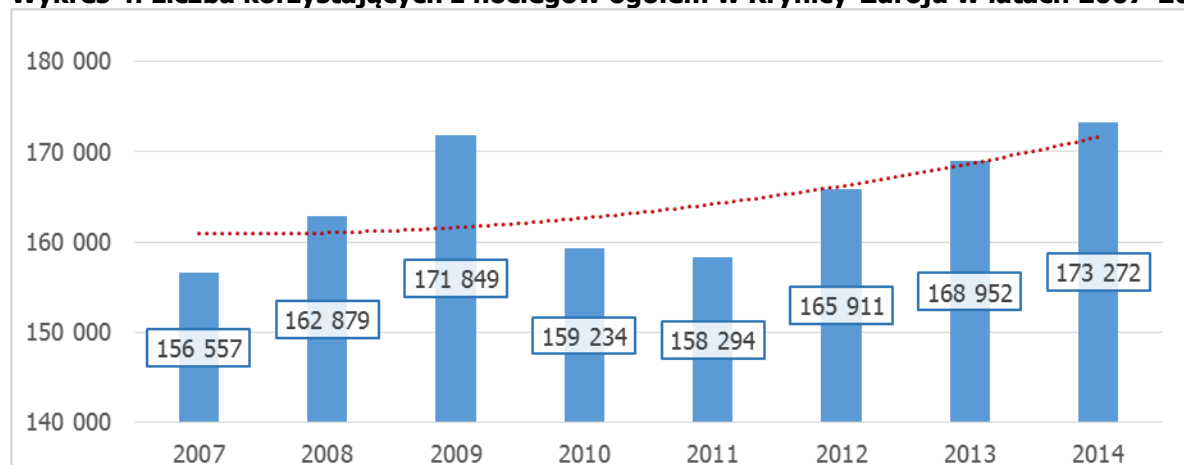
W porównaniu z innymi uzdrowiskami górskimi Małopolski Krynica-Zdrój zajmuje pierwsze miejsce pod względem liczby przyjmowanych w ciągu roku gości. Na terenie Krynicy-Zdroju w roku 2014 roku zarejestrowanych zostało 173,3 tys. turystów i kuracjuszy. Krynica-Zdrój posiada także wysoką (w porównaniu z innymi uzdrowiskami) liczbę turystów zagranicznych, którzy odwiedzili miasto w omawianym okresie – blisko 3,8 tys. osób – najwyższy wskaźnik. Poniższe dane prezentowane są w oparciu o dane GUS, które w przypadku tej kategorii obarczone są bardzo dużym błędem, nie rejestrując ruchu turystycznego w szeregu mniejszych obiektów. Oczywiście różnicowanie pomiędzy poszczególnymi miejscowościami jest już porównywalne.

Tabela 10. Turystyczne obiekty noclegowe zbiorowego zakwaterowania w wybranych gminach województwa małopolskiego w 2014 roku

Miasto lub miejscowość	Liczba obiektów		Liczba miejsc noclegowych		Korzystający z noclegów	
	Ogółem	Całoroczne	Ogółem	Całoroczne	Ogółem	Turyści zagraniczni
Szczawnica	60	32	2 637	1 986	65 582	865
Krynica-Zdrój	99	85	7 151	6 876	173 272	3 799
Muszyna	21	20	2 474	2 249	40 630	2 316
Piwniczna-Zdrój	18	10	1 505	1 439	38 006	422
Rabka-Zdrój	36	28	1 489	1 301	24 881	195
Wysowa Zdrój⁶	17	15	902	857	17 597	37
Wapienne⁷	1	1	30	30	944	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

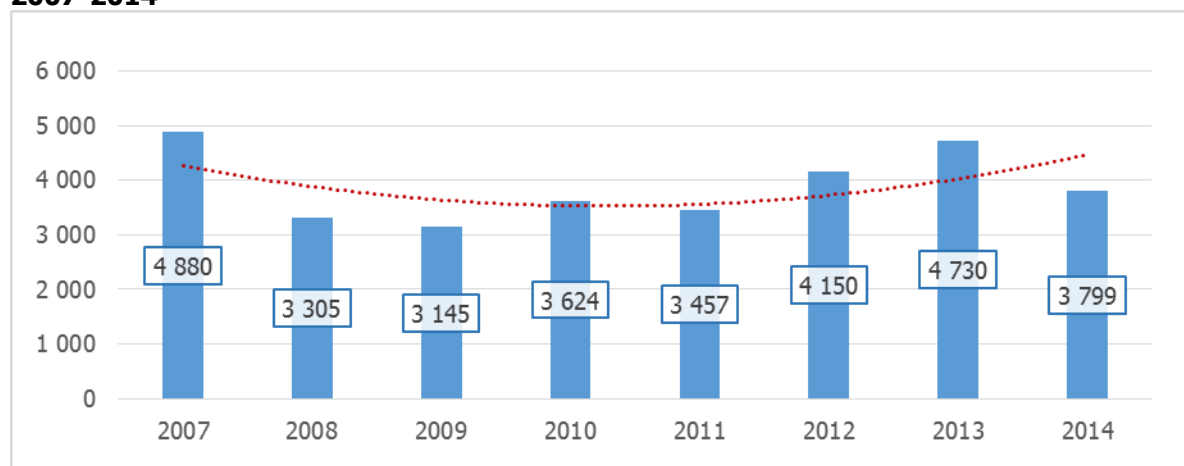
Ośmioletni okres analizy danych dotyczących liczby korzystających z noclegów w Krynicy-Zdroju przedstawia wahania tej zmiennej. Po wzroście w latach 2007-2009 nastąpił spadek w dwóch kolejnych latach, aby od 2012 roku znowu rosnąć, nie osiągając jednak wartości z 2009 roku. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych również ulegała wahaniom w analizowanym okresie, po spadkach w latach 2008 i 2009, wzrosła w 2010 roku, aby znowu spaść w 2011 roku. W 2013 roku była mniejsza tylko o 3% od wartości maksymalnej z 2007 roku. W 2014 roku ponownie odnotowano spadek o blisko 20% w porównaniu z rokiem poprzednim. Niekorzystnym wskaźnikiem jest relatywnie niski odsetek turystów i kuracjuszy zagranicznych odwiedzających Krynica-Zdrój – oznacza to, iż uzdrowisko nie potrafiło zbudować atrakcyjnej oferty na międzynarodowym rynku usług turystycznych (pomimo coraz lepszej rozpoznawalności uzdrowiska) oraz uzdrowiskowych (szczególnie w przypadku usług sanatoryjnych zauważalny jest znaczny spadek kuracjuszy zagranicznych na przestrzeni ostatnich lat - w 2007 roku był 887 turystów zagranicznych w zakładach uzdrowiskowych, a w 2014 zaledwie 385). Jest to niewątpliwie elementem, który zarówno w działaniach samorządu, jak i samych przedsiębiorstw uzdrowiskowych, wymaga zarówno uwagi, jak i podjęcia działań zmierzających do poszerzenia rozpoznawalności marki Krynica-Zdroju także poza granicami kraju.

Wykres 4. Liczba korzystających z noclegów ogółem w Krynicy-Zdroju w latach 2007-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

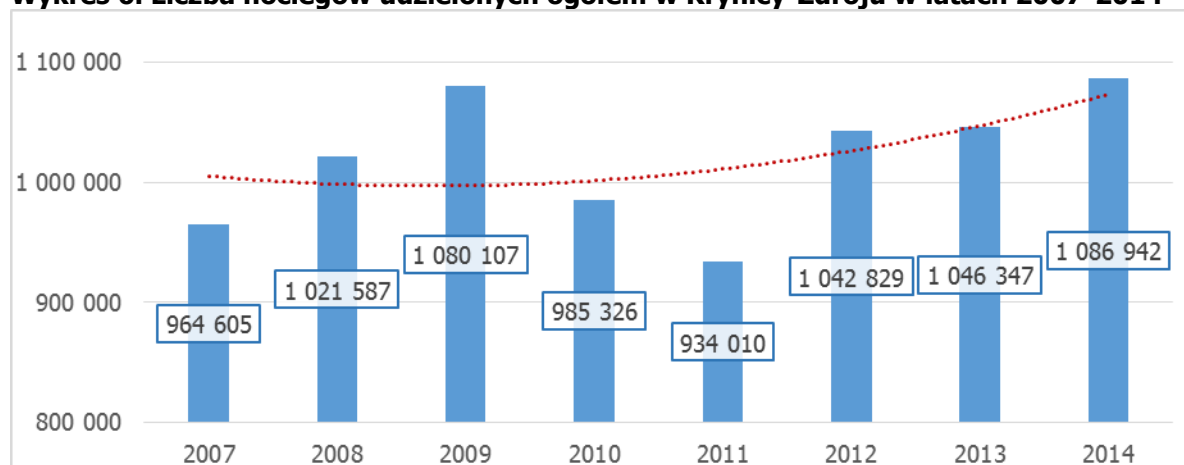
⁶ Dane dla gminy Ujście Gorlickie na terenie, której znajdują się uzdrowisko

⁷ Dane dla gminy Sękowa na terenie, której znajdują się uzdrowisko

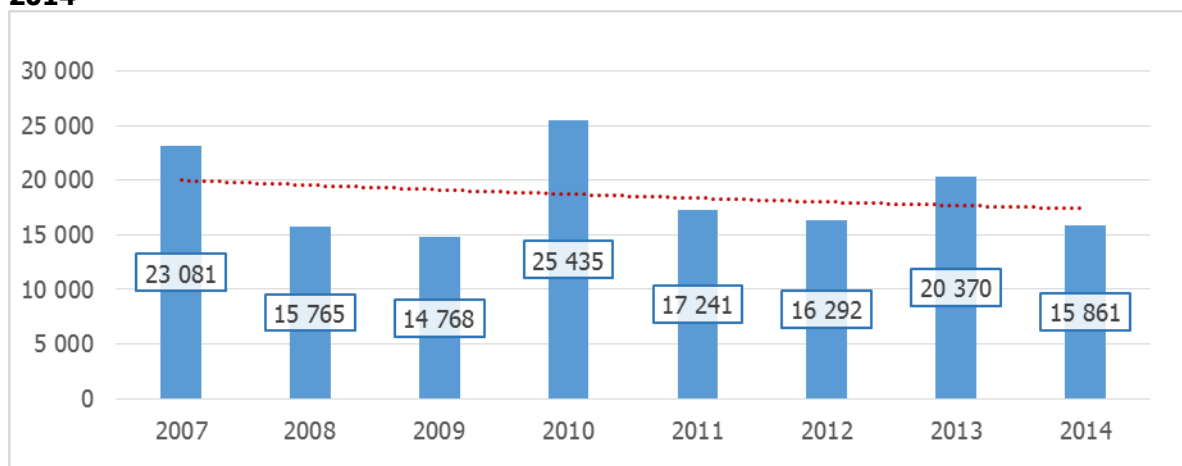
Wykres 5. Liczba korzystających z noclegów turystów zagranicznych w Krynicy-Zdroju w latach 2007-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczby noclegów udzielonych w Krynicy-Zdroju w latach 2007-2014 ulegała znacznym wahaniom, utrudnia to dopasowanie poprawnego trendu (z punktu widzenia poprawności statystycznej). Najwyższy poziom udzielonych noclegów został osiągnięty w 2009 roku, a najniższy w 2011 roku. W następnych latach liczba udzielonych noclegów była wyższa od poziomu z 2010 roku, aby dopiero w 2014 roku przekroczyć poziom z 2008 roku. Również liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym wahała się w analizowanym okresie, aby w 2014 roku przekroczyć poziom 15,9 tys., jednak jest to ciągle niższa wartość niż w roku 2010.

Wykres 6. Liczba noclegów udzielonych ogółem w Krynicy-Zdroju w latach 2007-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 7. Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w Krynicy-Zdroju w latach 2007-2014

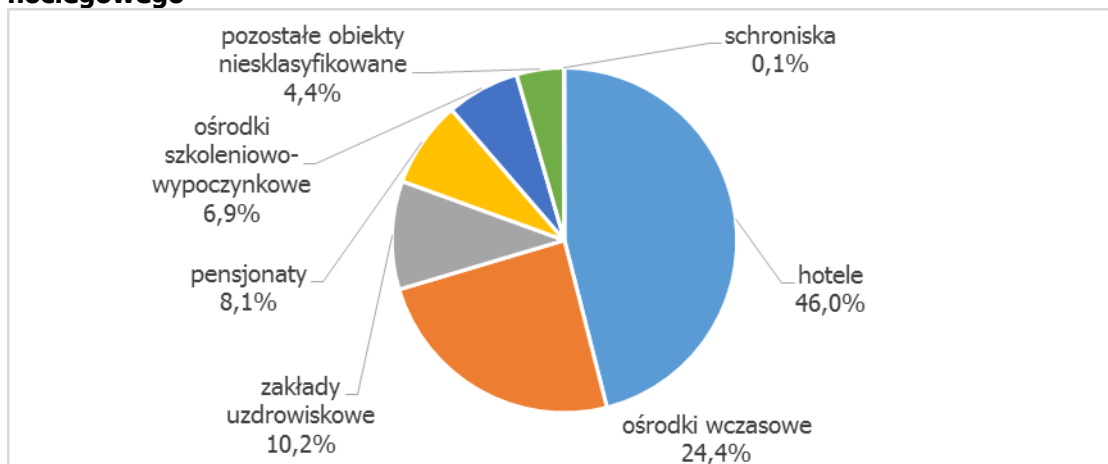
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS w 2014 roku na terenie gminy Krynica-Zdrój zarejestrowanych było 90 obiektów noclegowych, w tym 85 całorocznych. Na uwagę zasługuje fakt, że obiekty całoroczne stanowią blisko 95% wszystkich obiektów w gminie Krynica-Zdrój, gdy w Szczawnicy (drugiej, co do wielkości gminie uzdrowskiej), stanowią one prawie 53%. Jednocześnie na stronie Internetowej Urzędu Miasta i Gminy Krynica-Zdrój wymienione było z nazwy i adresu 286 obiektów noclegowych, które oferują około 16 700, z czego blisko 4 300 w sanatoriach. Jak zatem widać rozdzźwięk pomiędzy statystyką GUSowską, a prowadzoną przez Urząd Miasta jest bardzo duży.

Warto podkreślić, iż w ostatnich latach wzrosła liczba obiektów czterogwiazdkowych. W roku 2007 w Krynicy-Zdroju był jeden obiekt w tym standardzie, a obecnie ich liczba wynosi siedem. Z kolei liczba obiektów trzygwiazdkowych wzrosła z dziewięciu do jedenastu, zaś liczba obiektów dwugwiazdkowych wzrosła o jeden i wynosi obecnie sześć. Stale też podnoszony jest standard dość popularnych wśród turystów obiektów pensjonatowych oraz kwater prywatnych, co znacząco wpływa na zwiększenie atrakcyjności oferty turystycznej Krynicy-Zdroju.

Niestety statystyka gminna w zakresie liczby osób korzystających z noclegów nie jest prowadzona, w związku z powyższym jedynym odniesieniem w dłuższej perspektywie czasu – z możliwością obserwowania zmieniających się trendów – jest jedynie statystyka GUSowska, a także analiza wpływów z opłaty uzdrowskiej.

Zgodnie z dostępnymi danymi GUS osoby odwiedzające Krynice-Zdrój w roku 2014 preferowały pobyt w działających na jej terenie hotelach, które wybrało aż 43% korzystających z noclegów. Z oferty zakładów uzdrowskich skorzystało 24% odwiedzających. Kolejno jako miejsce noclegu wybierane były ośrodki wczasowe (13%). Znacznie mniej odwiedzających skorzystało z noclegów w ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (9%) oraz z pensjonatów (6%) i innych form zakwaterowania (6%).

Wykres 8. Korzystający z noclegów w Krynicy-Zdroju w roku 2014 w podziale na rodzaj ośrodka noclegowego

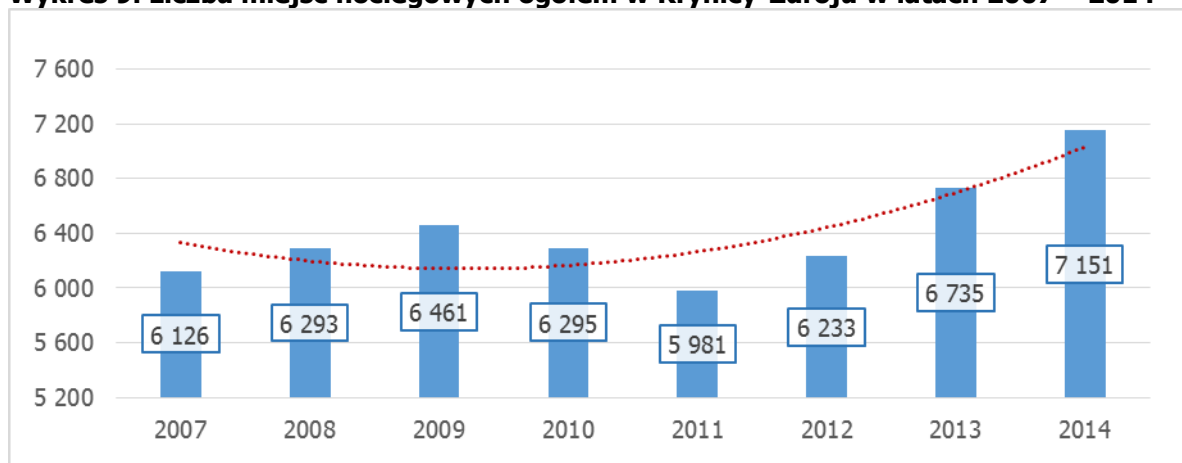
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Uzdrowiskowo-wypoczynkowy charakter Krynicy potwierdza również struktura występujących na jego terenie obiektów turystycznych. Blisko 30% miejsc noclegowych oferowanych jest przez zakłady uzdrowiskowe; 25% przez hotele; niespełna 16% przez ośrodki wczasowe. W przypadku zakładów uzdrowiskowych i hoteli zauważyć należy wyraźny trend wzrostowy. W porównaniu do roku 2008, liczba miejsc noclegowych w hotelach w 2014 roku zwiększyła się ponad dwukrotnie. Wzrost miejsc noclegowych o wartości blisko 40% nastąpił również w zakładach uzdrowiskowych. W przypadku pozostałych form udzielania zakwaterowania notuje się zmniejszenie oferty noclegowej. Zapewne wykazuje to związek z prężnie rozwijającym się, konkurencyjnym sektorem usług hotelowych. Pomimo to, ogólna liczba miejsc noclegowych w analizowanym przedziale czasu wzrosła o 10%. Dane dotyczące liczby miejsc noclegowych w obiektach turystycznych w Krynicy-Zdroju w latach 2008-2014 przedstawia poniższa tabela; trendy zarysowano na poniższych wykresach.

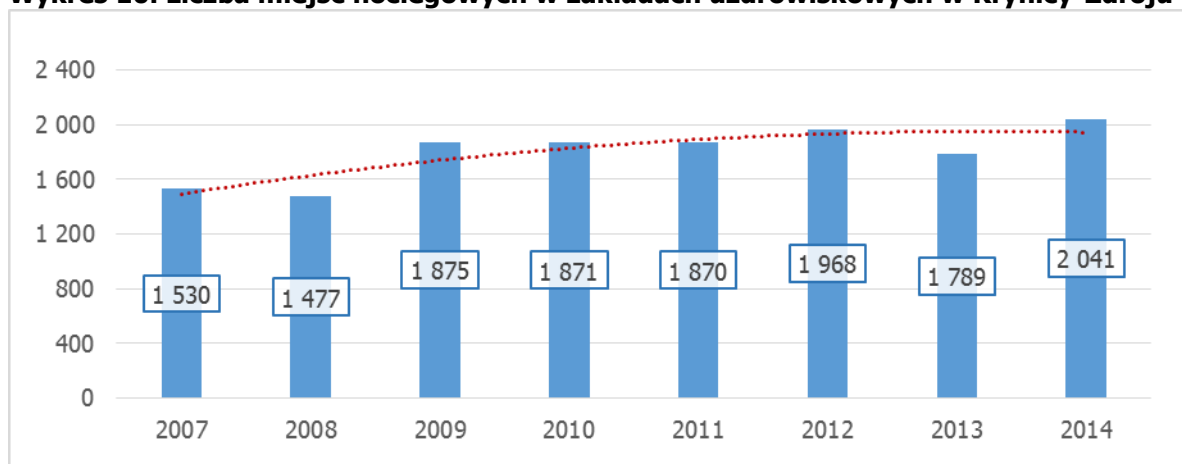
Tabela 11. Liczba miejsc noclegowych w obiektach turystycznych w Krynicy-Zdrój w l. 2007-2014

Rodzaj obiektu	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Hotel	558	851	1 097	1 137	1 118	1 048	1 599	1 704
Motele	25	25	25	25	0	0	0	0
Pensjonaty	680	524	581	465	507	432	370	610
Inne obiekty hotelowe	101	133	176	183	133	181	181	183
Domy wycieczkowe	50	65	50	50	50	0	0	0
Schroniska	120	120	162	169	169	86	86	86
Ośrodki wczasowe	1 973	1 812	1 365	1 329	1 270	1 229	1 154	1 080
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	583	768	765	721	500	618	688	686
Domy pracy twórczej	29	29	29	30	29	29	29	29
Zakłady uzdrowiskowe	1 530	1 477	1 875	1 871	1 870	1 968	1 789	2 041
Pozostałe obiekty	477	489	336	265	285	342	369	388
Ogółem	6 126	6 293	6 461	6 295	5 981	6 233	6 735	7 151

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 9. Liczba miejsc noclegowych ogółem w Krynicy-Zdroju w latach 2007 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10. Liczba miejsc noclegowych w zakładach uzdrawiskowych w Krynicy-Zdroju w l. 2007-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

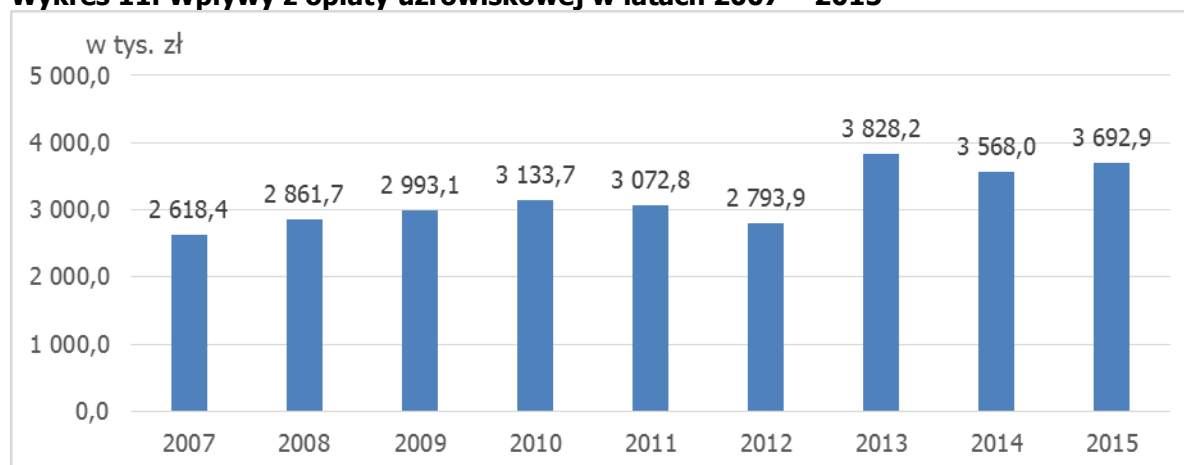
W związku z posiadanym statusem uzdrawiska, Krynica-Zdrój pobiera tzw. opłatę uzdrawiskową oraz miejscową, stanowiące źródło dochodu własnego gminy. Opłata uzdrawiskowa pobierana jest od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach zdrowotnych, turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych w miejscowościach znajdujących się na obszarach legitymujących się statusem uzdrawiska. Z kolei opłata miejscowa inkasowana jest od osób, które przebywają dłużej niż dobę w celach turystycznych, wypoczynkowych, w miejscowościach posiadających korzystne właściwości klimatyczne, walory krajobrazowe oraz warunki umożliwiające pobyt osób w tych celach za każdy dzień pobytu w takich miejscowościach. Obecnie w Krynicy-Zdroju stawka opłaty uzdrawiskowej wynosi 3,5 zł⁸; opłaty miejscowej – 2 zł⁹. Opłata miejscowa pobierana jest w miejscowości Tylicz, znajdującej się na terenie gminy Krynica-Zdrój. Wpływy z opłaty uzdrawiskowej na przestrzeni lat 2008-2013 stanowiły średnio 67% całkowitych wpływów z tytułu innych opłat stanowiących dochody jednostki samorządu terytorialnego. Tym samym stanowiły średnio 4% dochodów całkowitych gminy. W analizowanym przedziale czasu wpływy do budżetu z tego tytułu wzrosły o 34%, do poziomu 4,7 mln zł w roku 2013 w porównaniu do roku 2008. Powyższe miało związek z podniesieniem stawki opłaty o 20%, tj. z poziomu 2,5 zł w roku 2008 do poziomu 3 zł w roku 2013. Podniesiona została również stawka opłaty miejscowej o 25%, tj. z poziomu 1,6 zł w roku 2008 do poziomu 2 zł w roku 2013. Na przestrzeni analizowanych lat wpływy z opłaty klimatycznej wzrosły o 111%. Analiza wpływów z opłaty klimatycznej ukazuje trend wzrostowy, z niewielkim spadkiem w roku 2014 (Wykres 14). Średnia liczba osobodni pobytu osób, które uiściły opłatę klimatyczną zmniejszyła się o 11% na

⁸ Na podstawie Uchwały nr XXXIII.196.2012 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 27 listopada 2012 r.

⁹ Na podstawie Uchwały nr XXXIII.197.2012 Rady Miejskiej w Krynicy-Zdroju z dnia 27 listopada 2012 r.

przestrzeni analizowanego przedziału czasu. (Wykres 12). Jednakże pomimo wzrostu stawki opłaty uzdrowskiej w 2013 roku zauważalny jest wzrost liczby osobodni pobytu o 37% w porównaniu do roku 2012. Powyższe dodatkowo świadczy o atrakcyjności Krynicy, jako kurortu uzdrowskiego oraz miejscowości chętnie odwiedzanej przez turystów.

Wykres 11. Wpływy z opłaty uzdrowskiej w latach 2007 – 2015

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju

Wykres 12. Liczba osobodni pobytu wynikająca z wpływów z opłaty uzdrowskiej

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju

3.3 Lecznictwo uzdrowskowe

Krynica-Zdrój jako miejscowość uzdrowskowa funkcjonuje już od ponad 200 lat. Pierwsze wzmianki o leczniczych właściwościach źródeł krynickich odnaleźć można w XVIII-wiecznym dziele ks. Gabriela Rzączyńskiego pt.: *Historia naturalis curiosa Regni Poloniae (...)*. Początki Krynicy jako uzdrowska wiążą się z naukowym udowodnieniem leczniczych właściwości źródeł mineralnych, będących jej największym bogactwem naturalnym.

Rysunek 23. Archiwalne zdjęcia Krynicy-Zdroju

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju

Pierwszym zainteresowanym ich właściwościami był rząd austriacki, w objęciu którego w późniejszych latach znalazły się wszystkie dobra muszyńskie. Po licznych przejściach historycznych, Krynica obecnie dysponuje 23 ujęciami wód mineralnych, z których 5 to źródła naturalne, 18 zaś to odwierty. Siedem z nich jest wykorzystywanych w kuracji pitnej (tzw. krenoterapia) na miejscu lub do produkcji wód butelkowanych (tj. Zdrój Główny, Słotwinka, Jan, Józef, Mieczysław, Tadeusz, Zuber). Pozostałe wykorzystywane są do innych typów leczenia, tj. kąpeli mineralnych kwasowęglowych oraz leczenia wziewnego (tzw. inhalacji).

Krynickie wody mineralne zawdzięczają swe cenne właściwości unikalnej zawartości pierwiastków i minerałów. Skład chemiczny wód jest zależny od typu skał, przez które przepływają. Wody opadowe, w głębi ziemi przyjmują charakter chemiczne aktywnego, słabego kwasu węglowego. Woda w tej postaci rozpuszcza związki mineralne obecne w skałach, tym samym nabywając cennych składników. Wody nasycone dwutlenkiem węgla o poziomie przewyższającym 1 000 mg/l to tzw. szczawy. Jeżeli woda ta zawiera dwuwęglany potasu, sodu bądź litu, określa się ją jako tzw. szczawę alkaliczną. Jeśli występują w niej tzw. pierwiastki ziemne, czyli bor, glin lub kadm, są to tzw. szczawy ziemne. Wody, w których zawartość składników mineralnych jest niewielka (tj. od 0,7 do 1,2 g/l), określa się jako szczawy słabo zmineralizowane.

Na terenie Krynicy źródła z wodą mineralną występują w trójkącie: północny wierzchołek stanowi Słotwinka, bok wschodni stanowi linia od Słotwinki przez Jastrzębik, dolina Palenicy do Tylicza. Bok zachodni jest mniej regularny i biegnie doliną Kryniczanki do Krynicy Dolnej po czym zmienia kierunek, przecina dolną część Czarnego Potoku i przez południowy stok Szczawianej Góry /Palenicy/ prowadzi do Jastrzębika.

Wszystkie wody mineralne Krynicy wykazują charakter wód hipotermalnych (tj. ich temperatura przy wypływie ze źródła wynosi od 50°C do 110°C). Wśród wód leczniczych Krynicy występują zarówno szczawy proste (o nazwach: Jan, Józef), ziemne (Jan, Zdrój Główny), alkalicznoziemne (Słotwinka, Mieczysław), jak również alkaliczne właściwe (Zuber). Właściwości terapeutyczne wód krynickich wykorzystuje się w leczeniu wielu schorzeń układu pokarmowego (w szczególności: choroby wrzodowej żołądka i dwunastnicy, nadkwaśności i niedokwaśności, stanów zapalnych żołądka i jelit, chorób trzustki, wątroby i dróg żółciowych), chorób przemiany materii (tj. miażdżycy, cukrzycy, nadczynności tarczycy, skazy moczanowej, kamicy moczowej) oraz niedokrwistości. Jednakże z uwagi na fakt, iż wody krynickie w większości zawierają duże ilości składników mineralnych, powinny być stosowane wyłącznie po zaleceniu przez lekarza. Każda z nich wskazana jest bowiem w innych schorzeniach, a niektóre działają antagonistycznie.

Oprócz użytkowania naturalnych substancji leczniczych, w Krynicy zadbano również o rozwój innego rodzaju bazy zabiegowej – tj. niewykorzystującej miejscowych substancji, jednakże zapewniającej wszechstronne leczenie schorzeń. Jako leczenie wspomagające uzdrowisko zapewnia liczne zabiegi z zakresu wodolecznictwa, elektrolecznictwa oraz światłolecznictwa.

Rysunek 24. Współczesna baza sanatoryjna uzdrawiska Krynicy-Zdroju oraz zmiany w kierunku rozwoju oferty typu Spa&Wellness

Źródło: <http://www.mielec-spa-krynica.pl>, <http://www.drienaerisspa.pl>, <http://www.hotelprezydent.com>

3.3.1 Podstawowe profile lecznicze u

Zgodnie ze swoim statusem uzdrowisko Krynica-Zdrój dysponuje następującymi profilami leczniczymi:

- choroby układu nerwowego;
- choroby reumatologiczne;
- choroby górnych dróg oddechowych;
- choroby układu trawienia;

- cukrzyca;
- choroby kobiece;
- choroby nerek i dróg moczowych;
- choroby krwi i układu krwiotwórczego.

3.3.2 Źródła wód mineralnych

Dzięki warunkom geologicznym uzdrowisko Krynica-Zdrój posiada zasoby wód mineralnych. Wody eksploatowane ze złoża wód leczniczych w Krynicy przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 12. Wody ze złoża wód leczniczych w Krynicy-Zdrój

Nazwa źródła	Rodzaj	Ilość składników stałych g/l	Zastosowanie
Zdrój Główny	0,32% szczawa wodorowęglanowa wapniowa, manganowa z dużą zawartością bezwodnika kwasu węglanowego	2,2	Niedokwaśny i bezkwaśny. Stosowany w niezżytach żołądka, stanach po resekcji żołądka, niedokrwistości z niedoboru żelaza, krzywicach, zaburzeniach gruczołów dokrewnych.
Jan	0,071% szczawa słabo zmineralizowana z przewagą wodorowęglanu wapnia	0,68	Bardzo moczopędna. Idealna w leczeniu kamicy nerkowej i dróg moczowych oraz miażdżycy i cukrzycy.
Józef	0,11% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa	1,075	Silne działanie moczopędne. Stosowany w schorzeniach nerek i dróg moczowych. Również przy niektórych schorzeniach przewodu pokarmowego i niedokrwistości.
Zdrój Słotwinka	0,41% szczawa wodorowęglanowo-magnezowo-sodowo-wapniowa, żelazista	3,99	Przewlekłe niezżyty przewodu pokarmowego, nerwice i stany stresowe oraz choroby neurologiczne. Również w leczeniu miażdżycy i zaburzeń gruczołów dokrewnych dróg moczowych.
Mieczysław	0,42% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa	4,30	Skaza moczanowa, schorzenia nerek, niezżyty żołądka i jelit oraz niedokrwistość.
Tadeusz	0,38% szczawa wodorowęglanowo-wapniowa, żelazista	3,79	Anemie z niedoboru żelaza, nadkwasota i niedowład żołądka, niezżyty jelita cienkiego, wrzodziejące niezżyty jelita grubego, niedokrwistość. Również w niektórych alergicznych schorzeniach układu pokarmowego.
Zuber	2,14% szczawa wodorowęglanowo-sodowo-magnezowa/borowa	21,52-27,72 (jedna z najsilniejszych w Europie)	Nadkwasota, choroby wrzodowe żołądka i dwunastnicy, wątroby, dróg żółciowych oraz cukrzyca. Łagodzi objawy nadużycia alkoholu.

Źródło: PRU Krynica-Zdrój

Charakterystyka właściwości poszczególnych wód:

- **Kryniczanka** - doskonała woda o wysokiej mineralizacji z naturalną zawartością wapnia i magnezu, mających znaczenie fizjologiczno-odżywcze dla organizmu. Kryniczanka zawiera również inne minerały potrzebne dla prawidłowego funkcjonowania organizmu, tj. sód, potas, fluor, lit. Produkowana jest na bazie Zdroju Głównego. Pobudza apetyt, usprawnia trawienie, reguluje przemianę materii. Zalecana w celach profilaktyczno-zdrowotnych – m.in. działa przeciwalergiczne i obniża poziom cholesterolu. Ma terapeutycznie działanie na układ kostny, krążenia (zapobiega zawałom serca, miażdżycy naczyń krwionośnych), w stanach rekonwalescencji pourazowej. Pomaga zachować prawidłową równowagę kwasowo-zasadową w organizmie. Zawiera naturalny dwutlenek węgla;
- **Jan** - woda silnie hiposmotyczna, wodorowęglanowo-wapniowa z zawartością chlorków. Bardzo moczopędna, więc idealna w leczeniu kamicy nerkowej. Stosowana również w leczeniu innych schorzeń nerek i dróg moczowych, a także miażdżycy i cukrzycy, gdyż obniża wydatnie poziom cholesterolu we krwi. Stosowana według zaleceń lekarza;
- **Józef** - szczawa o dużej zawartości jonów wapniowych. Ma ona działanie moczopędne, a ze względu na stosunkowo dużą zawartość jonu żelazowego jest wykorzystywana do leczenia stanów chorobowych powodowanych niedoborem żelaza w ustroju i objawami niedokrwistości;

- **Słowinka** - woda lecznicza wysoko zmineralizowana. Skuteczna w leczeniu przewlekłych nieżytów przewodu pokarmowego, chorób z niedoboru magnezu, m.in. nerwic, stanów stresowych, chorób neurologicznych. Dzięki dużej zawartości wapnia, potasu, sodu i naturalnego dwutlenku węgla, wzmacnia układ kostny, zapobiegając osteoporozie. Wpływa na prawidłową krzepliwość krwi i uszczelnienie naczyń krwionośnych. Działa przeciwalergicznie i pomaga usuwać metale ciężkie z organizmu. Zalecana w celach profilaktyczno-zdrowotnych;
- **Mieczysław** - woda wykorzystywana do leczenia chorób przewodu pokarmowego, nerek i niedokrwistości;
- **Zuber** - szczawa wodorowęglanowo-sodowa, bromkowa, jodkowa. Silnie hiperosmotyczna. Unikalna w skali europejskiej woda lecznicza o niezwykle wysokiej mineralizacji. Wydobywany z odwiertu Zuber I-IV w Krynicy-Zdroju. Najstarszy z nich pochodzi z 1914 roku. Wskazania lecznicze: nadkwaśny nieżyt żołądka, choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy, przewlekłe stany zapalne pęcherzyka, wątroby i dróg żółciowych, cukrzyca (obniża podwyższony poziom cukru), niedoczynność tarczycy. Stosowana według zaleceń lekarza.

Jedno ze źródeł o stwierdzonym działaniu leczniczym znajduje się także na terenie Gminy Krynica-Zdrój w Tyliczu. Mineralizacja samoczynnie wypływającego źródła wynosi 2 800 mg/l, zaś zawartość CO₂ – 2 600 mg/l.

Picie wód w celach leczniczych stanowi wręcz rytuał. Dla osób przybywających do Krynicy w celach rekreacyjnych stanowi prawdziwą i – jakże korzystną dla ich stanu zdrowia i samopoczucia – atrakcję. Wody pija się zwykle przed posiłkami lub w trakcie powolnego spaceru – w pijalniach i na Deptaku robi się wtedy tłumnie. Pija się je zimne lub podgrzewane. Najczęściej z charakterystycznych kubków rozmaitych kształtów i barw.

Zdjęcie 14. Artystyczne pijałki do picia wody leczniczej

Źródło: www.chem.uw.edu.pl; www.wikipedia.org

Wody z 12 odwiertów na terenie Krynicy są stosowane do leczenia zewnętrznego. W kąpielach mineralnych wykorzystuje się naturalną zawartość CO₂, który wydziela się na skórze pod wodą w postaci pęcherzyków gazu. Wywołuje to m.in. zwiększone ukrwienie skóry (nawet o 600%) oraz prowadzi do wielu korzystnych zmian wewnątrz ustroju. W schorzeniach dróg oddechowych zastosowanie wykazują źródła mineralne w postaci inhalacji, zarówno indywidualnych, jak i zbiorowych. Wykorzystuje się tutaj różne rodzaje wód, w zależności od pożądanego efektu. W leczeniu wziewnym korzysta się także z roztworu soli iwonickiej w wodach pitnych.

Na uwagę zasługują też liczne samowypływy wód mineralnych na terenie Krynicy-Zdroju dostępne w ich pierwotnej formie – część z nich ujęta jest w drewniany kadłubek lub w krąg betonowy, część zabudowana małymi altanami, część ukryta wśród traw i zarośli znana jest tylko miejscowej ludności. Wśród bardziej znanych można wskazać:

- zdrój Słotwiński II i źródło Słotwińskie III (lokalizacja Słotwiny);
- źródło „Huśniaka” i „Miłość” (Góra Parkowa);
- źródło Oleśniewicza (ul. Pułaskiego);
- źródło Słoneczne 16b (ul. Słoneczna);
- źródło poniżej ławki (Geologów), źródło przy ścieżce poniżej ogródków, źródło w drewnianej obudowie, źródło Pelawy (dzielnica Źródłany Potok);
- źródło na prawym brzegu Czarnego Potoku, źródło naprzeciw os. Czarny Potok (os. Czarny Potok);
- źródło za cerkwią (Krynica Dolna);

źródło Pod Szalone (Szcawiczne Potoki);
W Dolinie Pastewnika (Dolina Pastewnika).

Wymienione powyżej to jedynie źródła zarejestrowane w Uzdrawiskowym Zakładzie Górniczym – wiele innych jest mniej dostępnych lub znanych wyłącznie miejscowej ludności, która od szeregu lat czerpie z nich wodę do codziennych kuracji.

Zdjęcie 15. Źródła: Geologów, Słoneczne, Pelawy, „Pod Szalone”, Źródło Miłości

Źródło: Urząd Miejski w Krynicy-Zdroju

3.3.3 Właściwości lecznicze klimatu

Leczenie klimatyczne polega na wykorzystaniu różnic między klimatem miejsca zamieszkania, a klimatem uzdrawiska. Jeśli różnice te są większe, intensywność, z jaką działają bodźce klimatyczne, także wzrasta. W uzdrawiskowym leczeniu klimatem wykorzystuje się te jego elementy, których niedobór w miejscu zamieszkania doprowadził do powstania choroby lub poprzez wyjazd eliminuje się jego szkodliwe cechy. Dlatego jakość jego komponentów jest tak istotna (np. czyste powietrze). W trakcie leczenia uzdrawiskowego możliwe jest przywrócenie zdolności adaptacyjnych organizmu poprzez kontakt z naturalnym środowiskiem, przebywanie oraz ruch na wolnym powietrzu. Istotny jest fakt obecności na miejscu kadry medycznej, która dawkuje odpowiednio bodźce i zaleca konkretne zachowania, mające charakter zabiegów klimatycznych.

Krynicki klimat posiada cechy charakterystyczne dla klimatu dolin podkarpackich – o walorach podalpejskich, umiarkowanie i silnie bodźcowy. Zróżnicowany w zależności od ukształtowania i wysokości terenu (tj. klimat podgórski do 500 m n.p.m.) i klimat górski (powyżej 500 m n.p.m.). Do kluczowych elementów kształtujących go należy zakwalifikować: znaczne dobowe wahania temperatury i ciśnienia, duża liczba słonecznych dni, długi okres utrzymywania się pokrywy śnieżnej (tj. od połowy listopada do końca marca). Walory klimatyczne urozmaicane są znacznym zalesieniem okolicy oraz dobrą przewietrzalnością dolin. Kuracjusze wypoczywają w otoczeniu lasów bukowo-świerkowych, dzięki którym w krynickim powietrzu wyczuwa się olejki eteryczne (głównie z drzew iglastych). Przypisuje się im działanie uodparniające i bakteriobójcze. Wolne od zanieczyszczeń (ze względu na brak uciążliwego przemysłu), przesycone woniami eterycznymi, ze zwiększoną zawartością ozonu i zmniejszoną zawartością jodu, powietrze uzdrawiska stwarza doskonały mikroklimat, istotny w leczeniu niektórych schorzeń.

W Krynicy podstawowym bodźcem klimatycznym intencyjnie wykorzystywanym w procesach leczenia jest niedobór tlenu. Krynica jest najwyższym położonym uzdrawiskiem w Polsce, co powoduje, że deficyty tlenu są znaczące. Dodatkowo, intensywność tego bodźca może być zwiększona poprzez wycieczki w wyższe partie gór.

Wyjazdy do Krynicy w określonym terminie mogą stanowić także ratunek dla cierpiących na astmę i alergię związaną z pyleniem drzew, traw i kwiatów. Wykorzystuje się przy tym opóźnienie rozwoju roślinności w górach. Osoby te są przez czas pobytu w uzdrawisku odsunięte od czynnika uczulającego.

3.3.3.1 Podstawowe formy leczenia klimatycznego

Aeroterapia i helioterapia są najpowszechniej stosowanymi metodami leczenia klimatycznego w górskich uzdrawiskach. Realizuje się je poprzez spacerowanie i odpoczynek na wolnym powietrzu, wykorzystując działanie powietrza i słońca. Sprzyjają temu atrakcje w Parku Zdrojowym, m.in. obiekty architektoniczne o wartości historycznej. Piękno krajobrazu wraz z działaniem klimatu, pogody, regularny tryb życia, zwolnienie jego tempa i odpowiednio dawkowany wysiłek fizyczny, stanowią istotę leczenia psychoterapeutycznego stosowanego w uzdrawiskach.

Bierną formą zabiegów aeroterapeutycznych są kąpiele powietrzne, polegające na przebywaniu na powietrzu w skąym ubraniu. Ich rola polega na podnoszeniu zdolności termoregulacyjnych organizmu oraz wzmaganiu przemiany materii przez dawkowane ochładzanie. Kąpiele powietrznych można zażywać także poprzez sen przy otwartym oknie, niezależnie od pogody, przez co przedłuża się czas oddychania świeżym powietrzem. Jeżeli zewnętrzna temperatura jest niższa, wskazane są ćwiczenia ruchowe, jeśli zaś jest zbyt wysoka – kąpiele w basenie. Warunki sprzyjające zażywaniu kąpiele powietrznych przy umiarkowanej aktywności fizycznej występują w Krynicy przez ok. 85-90% dni czerwca, lipca i sierpnia, 75% dni maja i września i ok. 80% dni kwietnia. Krynica-Zdrój jest najchłodniejszym uzdrawiskiem w Beskidzie Sądeckim. Średnia temperatura najchłodniejszego miesiąca wynosi $-6,5^{\circ}\text{C}$, a najcieplejszego niewiele ponad 15°C . W Krynicy-Zdroju liczba godzin słonecznych w ciągu roku to ok. 1 435. Kąpiele słoneczne – podstawowy rodzaj zabiegu helioterapii, mają bardzo bodźcowy charakter – tym silniejszy, im bardziej intensywne jest promieniowanie i czas przebywania na słońcu.

Oprócz klimatu i krajobrazu, w leczeniu uzdrawiskowym wykorzystuje się także wody i gazy lecznicze oraz peloidy. Wszystkie te elementy występują w Krynicy, stanowiąc o jej walorach wypoczynkowych. Krynica oferuje jedyne w kraju suche kąpiele z naturalnego gazu bezwodnika węglowego, które można stosować nawet u pacjentów ze schorzeniami serca i zaburzeniami w krążeniu krwi.

Kinezyterapia, jako bardziej czynną formą leczenia może być praktykowana na wolnym powietrzu. Mogą to być organizowane ćwiczenia czy też spacer na zalecanych trasach. Tę formę leczenia umożliwiają szczególnie górskie miejscowości ze zróżnicowanymi bodźcami klimatycznymi. Z myślą o spacerach, na Górze Parkowej wytyczono ścieżki już w XIX w. Korzystają z nich zwłaszcza osoby mniej sprawne fizycznie. Kuracjusze o lepszej kondycji mogą wybrać się na wędrowkę szlakiem turystycznym. Ten rodzaj czynnego wypoczynku poprawia sprawność adaptacyjną i regulacyjną organizmu. Jest korzystny dla osób o obniżonej sprawności fizycznej, a także dla osób z nadwagą. Możliwości kinezyterapii na wolnym powietrzu są urozmaicane przez odpowiednie zagospodarowanie obszaru.

3.3.3.2 Inne formy lecznictwa uzdrawiskowego

Peloidoterapia

Zabiegiem, który również bazuje na naturalnych zasobach uzdrawiska, jest peloidoterapia, czyli leczenie borowiną. Balneologia określa peloidy jako tworzywa powstałe na skutek naturalnych procesów geologicznych, które po rozdrobnieniu i zmieszaniu z wodą stosowane są do celów leczniczych, m.in. w postaci okładów. Borowina jest organiczną substancją pochodzenia roślinnego, powstałą przy udziale wody. Jeśli jest to woda mineralna, w torfie odkładają się cenne związki i pierwiastki. To one decydują o rodzaju borowiny. Wyróżniamy ich trzy: żelazistą (taka występuje w okolicach Krynicy), solankową lub siarczaną. W zależności od składu roślinnego i warunków powstawania złoża, torfy dzieli się na niskie, przejściowe i wysokie – najcenniejsze ze względu na dużą chłonność wody, małe przewodnictwo ciepła oraz właściwości sorbcyjne. Ze względu na to, że w Krynicy stosowano borowiny właściwie od początków istnienia uzdrawiska, wiele okolicznych torfowisk jest już wyeksploatowanych.

Obecnie w uzdrawisku najczęściej stosowanymi zabiegami z wykorzystaniem borowiny są kąpiele nasiadowe, zawijania borowinowe oraz tampony borowinowe. Zabiegi borowinowe działają na organizm poprzez zestaw bodźców - termiczne (borowina utrzymuje ciepło znacznie dłużej niż woda), mechaniczne (ucisk na ciało pacjenta, drażnienie skóry drobnymi składnikami) oraz chemiczne (zwłaszcza dzięki zawartym kwasom organicznym i nieorganicznym). Wysoka ciepłota borowiny powoduje pobudzenie krążenia krwi, przyśpieszenie tętna i oddechu; kolejno następuje zaczerwienienie skóry, przejściowy spadek ciśnienia krwi oraz przyspieszenie procesów przemiany materii. Przegrzanie nasila procesy odpornościowe organizmu. Wachlarz zastosowań leczenia borowiną jest szeroki – od schorzeń narządów ruchu, gastroenterologii, ginekologii, urologii, aż po neurologię.

Kąpiele gazowe

Specyficznym surowcem naturalnym wykorzystywanym w lecznictwie uzdrowiskowym Krynicy jest dwutlenek węgla stosowany do kąpeli gazowych. Zabieg ten jest wykonywany jedynie w dwóch polskich uzdrowiskach – Kudowie i Krynicy. Odbywa się on w pomieszczeniach wyposażonych w specjalny system wentylacji. Kuracjusze siedzą na ławach ustawionych wokół urządzenia, które rozpyla wodę mineralną o dużej zawartości CO₂. Ulatniający się gaz odbija się od umieszczonej nad urządzeniem szklanej płyty, rozchodząc się w powietrzu ponad podłogą, sięgając ok. 80 cm. Działanie tych suchych kąpeli jest zbliżone do efektów osiąganych w wodnych kąpielach kwasowęglowych, eliminowane są przy tym obciążenia hydrostatyczne.

Elektroterapia, hydroterapia, światłolecznictwo

Uzdrowisko dysponuje szerokim wachlarzem zabiegów wspomagających leczenie bazujące na naturalnych zasobach Krynicy-Zdrój, jak również usług odnowy biologicznej. Świadczone są zabiegi z zakresu elektroterapii (elektrolecznictwa), hydroterapii (wodolecznictwa) i światłolecznictwa. Wśród zabiegów z zakresu elektroterapii wymienić należy:

- diatermię krótkofalową - polega na przegrzaniu tkanek organizmu za pomocą pola elektrycznego lub magnetycznego o wysokiej częstotliwości. Najczęściej stosowany w leczeniu przewlekłych schorzeń żołądka i dwunastnicy, narządu rodowego u kobiet, leczeniu schorzeń nerek i dróg moczowych, układu ruchu oraz zatok czołowych i bocznych nosa;
- teraplus - wykorzystuje impulsowe pole elektromagnetyczne o wysokiej częstotliwości. Pole wywiera wpływ na potencjał błon komórkowych, pomimo braku wytwarzania ciepła. Rezultatem wpływu na potencjał błon komórkowych jest zmiana właściwości fizykochemicznych tkanek, a w konsekwencji – efekt przeciwzapalny, przeciwbólowy i przeciwozkrępowy. Wskazania do stosowania tożsame jak w przypadku diatermii;
- diadynamik - zabieg wykorzystujący prąd o niskiej częstotliwości (tj. 50 i 100 Hz), o modulowanym charakterze. Posiada właściwości przeciwbólowe i rozkurczowe. Skutecznie łagodzi napięcie mięśni, poprawia przewodnictwo nerwowe oraz przepustowość naczyń krwionośnych. Znalazł zastosowanie w leczeniu bólów kręgosłupa i chorobie zwyrodnieniowej stawów. Często stosowany jest w zabiegach rehabilitacyjnych, a przede wszystkim w rehabilitacji pourazowej;
- jonoforeza - zabieg elektrolecniczy, polegający na wprowadzeniu do tkanek siłami pola elektrycznego jonów działających leczniczo. Jony wprowadzone do skóry drogą jonoforezy gromadzą się w niej na granicy naskórka i skóry właściwej, w pobliżu powierzchni sieci naczyń krwionośnych, skąd zostają odprowadzane z prądem krwi w głąb ustroju. Zalecana w stanach zapalnych szyjki macicy, zaburzeniach hormonalnych, stanach zapalnych jamy brzusznej i schorzeniach gośćcowych;
- kąpiel czterokomorowa - kąpiel elektryczna z wykorzystaniem czterech wanierek wypełnionych wodą i prądu stałego na kończyny. Zabieg wykazuje działanie w niektórych chorobach układu sercowo-naczyniowego. W zależności od kierunku przepływu prądu w trakcie zabiegu, uzyskuje się różne efekty terapeutyczne – zwiększenie lub zmniejszenie pobudliwości ośrodkowego układu nerwowego. Zalecana w zaburzeniach układu sercowo-naczyniowego, przy nadciśnieniu/niedociśnieniu, niedowładach, chorobach zwyrodnieniowych stawów, zaburzeniu krążenia obwodowego.

Światłolecznictwo (lampa Sollux, lampa kwarcowa) - wykorzystuje promieniowanie podczerwone, widzialne i nadfioletowe. Wykazuje dobre efekty terapeutyczne w przypadku niedokrwistości wtórnej, zła przemiana materii spowodowana niedoczynnością gruczołów wewnętrznego wydzielania, przewlekłych nieżytów oskrzeli, przewlekłych zapaleń nerwów obwodowych, pourazowych odwapnień kości, w stanach po resekcji żołądka, niedokwasocie.

W zakresie hydroterapii stosowane są:

- masaż podwodny - stosowany w zanikach mięśniowych z bezczynności, porażeniach wiotkich, stanach po złamaniach, zwichnięciach, skręceniach, stanach po urazach tkanek miękkich, po porażeniu dziecięcym, w chorobach zapalnych nieprzebiegających ostro z grupy chorób reumatycznych;

- kąpiele wirowe kończyn dolnych i górnych - wskazania podobne jak w przypadku masażu podwodnego;
- kąpiele perełkowe - wywierają działanie pobudzające układ nerwowy, relaksujące, nasenne;
- natryski - stosowane w nerwicach wegetatywnych, w chorobach przemiany materii i chorobach stawów.

3.3.3.3 Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego w Krynicy-Zdroju

Ze względu na charakterystykę Krynicy-Zdroju i jej funkcję uzdrowiskową, istotną rolę w rozwoju miasta odgrywają jednostki świadczące usługi sanatoryjne.

Tabela 13. Wykaz zakładów lecznictwa uzdrowiskowego w Uzdrawisku Krynica Zdrój

Lp.	Nazwa i adres zakładu	Rodzaj zakładu	Liczba łóżek	Wykonywane zabiegi
1	Szpital Uzdrawiskowy STARY DOM ZDROJOWY ul. Nowotarskiego 2	szpital	175	balneoterapia, hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
2	Sanatorium Uzdrawiskowe NOWY DOM ZDROJOWY, ul. Nowotarskiego 7	sanatorium	224	balneoterapia, hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
3	Sanatorium Uzdrawiskowe NOWE ŁAZIENKI MINERALNE, ul. Piłsudskiego 2	szpital	120	balneoterapia, hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
4	Sanatorium Uzdrawiskowe PATRIA, ul. Pułaskiego 35	sanatorium	81	hydroterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
5	Zakład Przyrodolecznicy Przychodnia Uzdrawiskowa STARE ŁAZIENKI MINERALNE, ul. Nowotarskiego	zakład przyrodolecznicy z przychodnią uzdrawiskową	-	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
6	20 Wojskowy Szpital Uzdrawiskowo-Rehabilitacyjny SP ZOZ, ul. Świdzińskiego 4	szpital	300	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
7	Sanatorium Uzdrawiskowe ABATON, ul. Cicha 4/6	sanatorium	140	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
8	Sanatorium Uzdrawiskowe ENERGETYK, ul. Kiepur 2A	sanatorium	76	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
9	Sanatorium Uzdrawiskowe NAD KRYNICZANKĄ Sp. z o.o., ul. Ebersa 2-4	sanatorium	161	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
10	Sanatorium Uzdrawiskowe LEŚNIK DRZEWIARZ Sp. z o.o., ul. Podgórna 1	sanatorium	145	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
11	Sanatorium Uzdrawiskowe ZGODA Sp. z o.o., ul. Piłsudskiego 42	sanatorium	73	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
12	Sanatorium Uzdrawiskowe CONTINENTAL, ul. Nitribitta 4	sanatorium	198	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
13	Sanatorium Uzdrawiskowe MIELEC, ul. Pułaskiego 73	sanatorium	170	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
14	Sanatorium Uzdrawiskowe WATRA, ul. Piękna 19	sanatorium	96	hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia
15	Sanatorium Uzdrawiskowe LWIGRÓD, ul. Nitribitta 6	sanatorium	250	balneoterapia, hydroterapia, peloidoterapia, fizykoterapia i kinezyterapia

Źródło: Statut Uzdrawiska Krynica-Zdrój

Ponadto lecznictwo uzdrowiskowe, rehabilitacyjne i lecznicze w Krynicy-Zdroju prowadzą inne zakłady, w tym m.in.:

- Centrum Wypoczynku i Rehabilitacji – „Damis” - Specjalizuje się w leczeniu schorzeń układu krążenia i układu oddechowego, cukrzycy, chorób neurologicznych, układu krwiotwórczego, chorób wymagających leczenia dietami eliminacyjnymi, kobiet po mastektomii, zaburzeń głosu i słuchu;

- Ośrodek Sanatoryjno-Wczasowy „Hajduczek”. Organizowane są tu: wczasy 7 i 14 dniowe, pobyty kilkudniowe, kursokonferencje, szkolenia, zimowiska, szkoły zielone i białe, kolonie;
- Dom wczasowy „Beskid”. Gościom przebywającym w ramach turnusów rehabilitacyjnych oferowane są: siłownia; sala do tenisa stołowego; gabinety odnowy biologicznej z dostępnymi zabiegami: hydroterapii, inhalacjami, światłolecznictwem, fizykoterapią, kinezyterapią; gabinety masażu; gabinet lekarski;
- Dom wypoczynkowo-leczniczy „Jagiellonka”. Prowadzi pobyty profilaktyczno-lecznicze, zabiegi odnowy biologicznej (aquavibron, inhalacje, interdyn, krioterapia, magnetoterapia, diadynamic, jonoforeza, kąpiel perełkowa, kąpiel perełkowa z olejkami, kąpiel borowinowa, okłady borowinowe)
- Ośrodek wypoczynkowo-rehabilitacyjny „Familiijny”; posiada Nowoczesne Studio Odnowy Biologicznej, oferuje kilkanaście rodzajów masażu (w tym lecznicze, ujędrniające, odchudzające), zabiegi rehabilitacyjne (m.in. gimnastykę pourazową), hydroterapię.

3.3.3.4 Ośrodki Spa & wellness

W Krynicy-Zdroju działa również szereg nowoczesnych ośrodków SPA & WELLNESS, które stanowią doskonałe uzupełnienie i rozwinięcie oferty uzdrawiskowej. Hotele i ośrodki dzięki swojej bogatej ofercie zapewnią relaks, odpoczynek i odprężenie. Dysponują basenami, saunami, jacuzzi, gabinetami masażu, oferują liczne zabiegi pielęgnacyjne, rehabilitacyjne czy odmładzające.

Do największych tego typu ośrodków na terenie Krynicy-Zdroju można zaliczyć:

- Hotel SPA Dr Irena Eris Krynica-Zdrój;
- Hotel Czarny Potok Resort & SPA;
- Hotel Krynica;
- Hotel Prezydent**** Medical SPA & Wellness;
- Mercure Hotel Krynica Zdrój Resort & SPA;
- Centrum Zdrowia, Urody I Rekreacji GEOVITA;
- Hotel PEGAZ;
- 4 Pory Roku & SPA.

3.3.4 Urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego

3.3.4.1 Krynickie pijalnie wód mineralnych

Sercem uzdrawiska jest **Pijalnia Główna**, zlokalizowana w centrum, przy Bulwarach Dietla. Została oddana do użytku w 1971 roku. Ta przeszklona, z rozmachem zaprojektowana budowla w modernistycznym stylu, z założonym wewnątrz ogrodem zimowym, stała się wizytówką, marką i najbardziej rozpoznawalnym elementem Uzdrawiska. Autorami projektu są Stanisław Spyta i Zbigniew Mikołajkowski. Łączna powierzchnia pijalni wynosi 4 540 m². Powierzchnia starej Pijalni Głównej, wzniesionej w 1869 roku nad Zdrojem Głównym, wynosiła nieco ponad 750 m². W jej wnętrzu znajduje się również sala koncertowa mieszcząca 350 osób.

W Pijalni Głównej podawane są wody mineralne: „Zdrój Główny”, „Zuber”, „Jan”, „Tadeusz”, „Słotwinka”. Niezależnie jednak od funkcji pijalni wód leczniczych, obiekt ten jest miejscem spotkań kuracjuszy, turystów, a także mieszkańców miasta. W Sali Koncertowej wystawiane są małe formy sceniczne, grywa Orkiestra Zdrojowa, prezentują się kabarety, zespoły taneczne i baletowe, odbywają się recitale. Płyta główna wykorzystywana jest w czasie Forum Ekonomicznego, Festiwalu im. Jana Kiepury, a także służy do organizacji wystaw.

Pijalnia Główna jest jednym z najważniejszych elementów infrastruktury uzdrawiskowej decydującej o randze i znaczeniu Krynicy-Zdroju. W połowie 2013 roku obiekt został poddany gruntownej modernizacji. Środki na ten cel pozyskano z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego oraz funduszu restrukturyzacyjnego Skarbu Państwa. Uroczyste otwarcie odnowionego budynku odbyło się 3 października 2014 r. podczas XXIII Kongresu Uzdrawisk Polskich. Prace modernizacyjne miały na celu nie tylko zwiększenie poziomu atrakcyjności turystycznej miasta dla turystów i kuracjuszy, ale także wypromowanie Krynicy jako centrum kongresowego i kulturalnego, służącego m.in. mieszkańcom uzdrawiska oraz uczestnikom istotnych dla miasta wydarzeń kulturalno-wystawienniczych. Rezultatem prac remontowych jest zwiększenie

powierzchni sali koncertowej do 1 200 miejsc, oraz możliwość podziału na dwie części, dzięki ruchomym ścianom. Przebudowany został ogród zimowy oraz strefa wydawania wód mineralnych. Pijalnia Główna została również przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. W niezmiennym kształcie pozostał wygląd zewnętrzny Pijalni.

Zdjęcie 16. Wnętrze Pijalni Głównej

Źródło: www.visitmalopolska.pl; www.twojakrynica.pl

Pijalnia „Jan – Józef” wybudowana została w 1929 roku. Zlokalizowana jest na terenie Parku Zdrojowego, przy alejce Nikifora Krynickiego, w odległości 300 m od Bulwarów Dietla u podnóża Góry Parkowej. Stanowi zabytek architektury uzdrowskiej. Wydawane są tu wody lecznicze Jan oraz Józef. Obecnie w pijalni odbywają się również wernisaże i wystawy artystyczne. Pijalnię w obecnym kształcie można podziwiać od 1933 roku. Uprzednio w jej miejscu znajdowały się dwa osobne pawilony nad każdym ze źródeł.

Zdjęcie 17. Pijalnie: „Jan-Józef”, Słotwinka, Mieczysław

Źródło: www.krynica24.pl

Pijalnia „Słotwinka” jest najstarszą zachowaną pijalnią w Krynicy-Zdroju. Wzniesiona w stylu pawilonu chińskiego. Została wybudowana w 1806 roku. Drewniana konstrukcja pierwotnie usytuowana była w miejscu obecnej Pijalni Głównej przy krynickim Deptaku. W drugiej połowie XIX w. (1863 r.) pijalnia została przeniesiona do obecnej lokalizacji – Parku Słotwińskiego. Pijalnia jest obiektem sezonowym, otwartym wyłącznie w okresie letnim (tj. 01.06.-30.09.). Wymaga modernizacji i dostosowania do całorocznej eksploatacji.

Pijalnia „Mieczysław” uruchomiona w budynku „Starego Domu Zdrojowego” pod koniec lat 60. XX w. – przebudowana została w 2008 roku. Wydaje unikalną wodę „Mieczysław”. Dom Zdrojowy został wybudowany w 1889 roku według projektu Juliana Niedzielskiego i Jana Zawiejskiego w stylu neorenesansowym. Obiekt pełni obecnie rolę sanatorium.

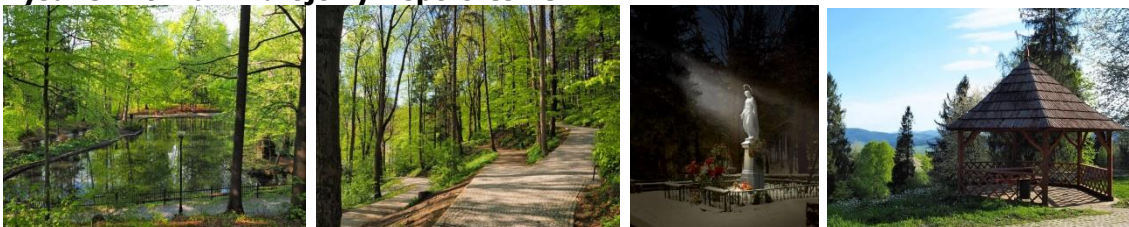
3.3.4.2 Parki zdrojowe

Na obszarze uzdrawiska Krynicy-Zdroju znajdują się, następujące parki: Park Zdrojowy, Park im. Kazimierza Puławskiego, Park im. Romana Nitribitta, Park Słotwiński.

Park Zdrojowy o powierzchni 180,5 ha położony na południowy wschód od centrum uzdrawiska obejmuje Górę Parkową ze ścieżkami, Czaplimi stawami i źródłkami, kolejką linowotorową, torem saneczkowym, sankostradą i wyciągiem narciarskim.

Rysunek 25. Archiwalne zdjęcia Parku Zdrojowego

Źródło: Archiwum UM Krynica-Zdrój

Rysunek 26. Park Zdrojowy współcześnie

Źródło: Archiwum UM Krynica-Zdrój

Park im. Mieczysława Dukieta o powierzchni 0,11 ha położony w centrum miasta w otoczeniu ulic Zdrojowej i Piłsudskiego, którego centralnym elementem jest fontanna tzw. setka.

Park im. K. Pułaskiego o powierzchni 0,52 ha leżący na zachodnich zboczach Huzarów, przy drodze do Tylicza z pomnikiem i kopcem Kazimierza Pułaskiego oraz Konfederatów Barskich z 1926 r.

Park im. R. Nitribitta o powierzchni 1,1 ha położony po wschodniej stronie ulicy Piłsudskiego. W pobliżu są usytuowane obiekty sanatoryjne: Nowe Łazienki Mineralne, Abaton, Lwi Gród, Continental, Leśnik-Drzewiarz, Zdrowie.

Park Słotwiński, o powierzchni 5,9 ha położony w północnej części Krynicy-Zdrój z zachowaną pijalnią z roku 1808. Jest to obiekt o unikalnej architekturze, tzw. pawilon chiński, wybudowany nad Zdrojem Głównym i przeniesiony na obecne miejsce w roku 1936.

Szczegółowa charakterystyka wszystkich parków znajduje się w rozdziale *Parki, pomniki przyrody i ścieżki przyrodnicze*.

Rysunek 27. Krynickie parki – Dukiet (fontanna setka), Nitribitta, Kopiec Pułaskiego, Słotwiński

Źródło: Archiwum UM Krynica-Zdrój

3.3.4.3 Baseny rehabilitacyjne

Baseny rehabilitacyjne bezpośrednio związane z zakładami przyrodolecznictwa w zakładach lecznictwa uzdrowskiego zlokalizowane są w:

- Sanatorium CONTINENTAL - basen o wymiarach 8 m x 12 m.,
- Wojskowym Szpitalu Uzdrawiskowo- Rehabilitacyjnym - basen o wymiarach: 7 m x 14 m;
- Centrum Wypoczynku i Rehabilitacji „Damis” - basen o wymiarach 22 x 8 m.

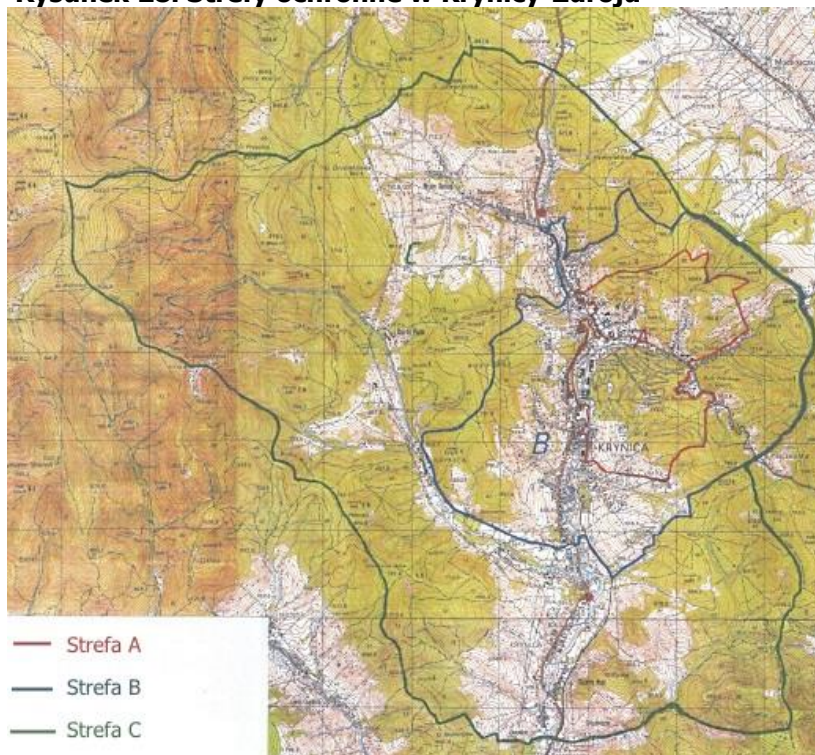
3.3.5 Uzdrawiskowe strefy ochronne

W Uzdrawisku Krynica-Zdrój dla celów związanych z ochroną walorów uzdrawiskowych zostały wydzielone (zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 25 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych) trzy strefy

ochronne: „A”, „B” i „C”. Obszar Uzdrawiska Krynica-Zdrój obejmuje teren mieszczący się w granicach Miasta o powierzchni 4 020 ha.

Strefy ochronne przedstawia poniższa mapa.

Rysunek 28. Strefy ochronne w Krynicy-Zdroju

Źródło: Załącznik do Uchwały w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrawiska Krynica-Zdrój

3.3.5.1 Strefa ochronna „A”

Strefa ochrony uzdrawiskowej „A” o powierzchni **336,2 ha**. Ze względu na ukształtowanie terenu i specyfikę Krynicy-Zdrój, strefa „A” Uzdrawiska obejmuje główny deptak uzdrawiskowy – tj. Bulwary Dietla oraz Górę Parkową. Granica strefy biegnie od kościoła uzdrawiskowego, ul. Zdrojową, wzdłuż ul. Ebersa, obrzeżem Góry Parkowej; następnie wzdłuż ul. Piłsudskiego, gdzie na wysokości ul. Zieleniewskiego skręca w kierunku Góry Parkowej i po śladzie kolejki przebiega w kierunku szczytu góry.

Obejmuje ona w Krynicy-Zdrój obszar, na którym znajdują się zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, a w szczególności sanatoria i szpitale uzdrawiskowe, zakłady przyrodolecznicze, pijalnie wód mineralnych. Znajdują się tutaj też urządzenia, które służą bezpośrednio zaspokojeniu potrzeb przyrodolecznictwa oraz tereny bezpośredniej penetracji kuracjuszy, a także tereny przewidziane pod rozwój funkcji leczniczo-uzdrawiskowej. Dlatego też na obszarze tym zastrzeżonych jest szereg czynności, których podjęcie, ze względu na ich oddziaływanie na warunki naturalne i czynniki środowiskowe uzdrawiska jest ściśle kontrolowane. **Wskaźnik terenów zieleni wynosi 82%.**

3.3.5.2 Strefa ochronna „B”

Strefa ochrony uzdrawiskowej „B” (o powierzchni 788,1 ha) otacza strefę ochrony uzdrawiskowej „A”. Została wydzielona w Uzdrawisku Krynica-Zdrój z uwzględnieniem specyfiki zagospodarowania terenu, a szczególnie jego ukształtowania. Powierzchnia strefy ochronnej „B” wynosi **788,1 ha**. Strefa „B” obejmuje obszar ograniczony następującymi elementami: ulicą Stara Droga, wzdłuż Piłsudskiego, przez Górę Krzyżową, ulicą Graniczną, os. Źródłana, os. Czarny Potok, ul. Husary do Starej Drogi.

Strefa ta ze względu na zagospodarowanie i sposób użytkowania ma charakter ochronny dla podstawowej strefy ochrony uzdrawiskowej „A”. Przeznaczona jest dla budownictwa mieszkaniowego, usługi dla mieszkańców stałych, dla budowy zapleczy techniczno-gospodarczych

niezbędnych dla funkcjonowania obszaru, w którym prowadzi się lecznictwo uzdrowskawe oraz dla lokalizacji urzadzonych sportowych, turystycznych itp. **Wskaźnik terenów zieleni wynosi 80%**

3.3.5.3 Strefa ochronna „C”

Strefa ochronna „C” – jej granica biegnie wzdłuż granic administracyjnych miasta Krynica-Zdrój i częściowo wzdłuż granic strefy „B” (na wschodzie), a co za tym idzie – strefa „C” obejmuje obszar pomiędzy granicą strefy „B”, a granicami administracyjnym miasta. Powierzchnia strefy wynosi **2 895,7 ha**.

W przypadku uzdrawiska Krynica-Zdrój obszar „C” ochrony uzdrawiskowej obejmuje obszar całego miasta Krynica-Zdrój i częściowo pokrywa się z granicą strefy „B”. Strefa „C” pełni funkcję otuliny uzdrawiska i jej głównymi zadaniami jest ochrona krajobrazu, ochrona właściwości leczniczych klimatu, ochrona przed hałasem, ochrona przed wprowadzaniem na obszar bezpośrednio przyległy do uzdrawiska funkcji kolizyjnych, zarezerwowanie terenów pod urzadzonych sportowe i rekreacyjne położone są w pewnej odległości od uzdrawiska w celu pełnego wykorzystania walorów turystycznych i krajobrazowych regionu. **Wskaźnik terenów zieleni wynosi 95%**.

3.4 Pozostałe elementy gospodarki Krynica-Zdroju

3.4.1 Infrastruktura komunalna

Krynica-Zdrój jest jednym z najlepiej wyposażonych w infrastrukturę komunalną miast subregionu sądeckiego. Chodzi nie tylko o wodociągi, kanalizację, gaz, energię, ale także o obecność oczyszczalni ścieków o wysokim stopniu redukcji zanieczyszczeń, prawidłowo urzadzonych wysypiska oraz systemu ciepłego opartego głównie na gazie jako czynnika grzewczym.

3.4.1.1 Drogi i transport

Przez obszar gminy przebiega droga krajowa nr 75 z Brzeska przez Nowy Sącz w kierunku Krynica-Zdroju (umożliwia połączenie z Nowym Sączem w ciągu 40 minut, przez gminy: Łososina Dolna, Chełmiec, Nawojowa, Łabowa i Krynica-Zdrój, oraz drogi wojewódzkie:

1. nr 971, łącząca drogę krajową nr 75 w gminie Łabowa z drogą krajową nr 87 w Piwnicznej, biegnąca przez gminy: Łabowa, Krynica-Zdrój, Muszyna i Piwniczna;
2. nr 981, łącząca drogę krajową nr 28 w gminie Grybów z drogą krajową nr 75 w gminie Łabowa, biegnąca przez miasto Grybów i gminy: Grybów, Krynica-Zdrój i Łabowa.

Infrastruktura komunikacyjna rejonu krynickiego – tak jak i całego subregionu sądeckiego – wymaga kolejnych inwestycji. Urozmaicona rzeźba terenu w połączeniu z rozproszoną zabudową nie sprzyja sprawnemu podłączaniu miejscowości do systemu podstawowego dróg – może być to odczuwalne szczególnie w gminach położonych na południu powiatu, takich jak Krynica-Zdrój (większe miasta uzdrawiskowe i silnie urozmaicony teren górski).

Uzdrawisko ma także połączenie kolejowe z całą Europą. Ponad 100 lat temu wybudowano linię kolejową Muszyna – Krynica (obecnie trasa nr 105), które jest odgałęzieniem międzynarodowego korytarza kolejowego łączącego Tarnów z Leluchowem (i biegnącego dalej na południe Europy). Linia jest w całości zelektryfikowana. Zapowiadane od dawna plany budowy linii Podłęże – Piekietko znacząco skrócą czas dojazdu do Krynicy koleją, co może zwiększyć popularność tego środka transportu, jako dojazdu do Kurortu.

Trasa ta, szczególnie na odcinku Stary Sącz - Piwniczna - Żegiestów - Muszyna – Krynica, ma niebywałe walory krajobrazowe. Obecnie przejazdy o charakterze turystycznym są jeszcze sporadyczne, ale trwają prace nad uruchomieniem stałej linii na tej trasie o charakterze turystycznym. W działania te zaangażował się Samorząd Województwa Małopolskiego.

3.4.1.2 Gospodarka odpadami

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz.U.2001.62.628 z późniejszymi zmianami) odpady komunalne definiuje się jako: „odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych

wytwórców, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych”.

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych na terenie Krynicy-Zdroju są:

- obiekty wczasowo-sanatoryjne,
- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury, tj. handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, targowiska, szkolnictwo, i inne.

Według danych GUS w 2014 roku w gminie Krynica-Zdrój zebrano 5 697,78 ton zmieszanych odpadów, z czego 47% pochodziło z gospodarstw domowych.

Instytucją odpowiedzialną za gospodarkę komunalną w Krynicy-Zdroju jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z o.o..

Od 1 lipca 2013 roku odpady z terenu gminy Krynica-Zdrój są odbierane przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Krynicy-Zdroju wg systemu:

3. w zabudowie jednorodzinnej – worki do selektywnej zbiórki oraz pojemniki na odpady zmieszane - nie rzadziej niż raz w miesiącu,
4. w zabudowie wielorodzinnej – pojemniki lub worki do selektywnej zbiórki oraz pojemniki na odpady zmieszane – nie rzadziej niż raz na tydzień lub raz na dwa tygodnie w zależności od potrzeb,
5. z nieruchomości niezamieszkałych (gastronomia, pensjonaty, hotele i pozostałe obiekty) – worki oraz pojemniki do selektywnej zbiórki – nie rzadziej niż raz na tydzień w sezonie i raz na miesiąc poza sezonem oraz pojemniki na odpady zmieszane – nie rzadziej niż raz na tydzień w sezonie i nie rzadziej niż raz na tydzień lub raz na miesiąc poza sezonem.

Na terenie gminy jest również punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych, który mieści się w rejonie Uroczysko Głębokie w Krynicy-Zdroju oraz Zakład Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska w Powroźniku.

3.4.1.3 Gospodarka wodno-ściekowa

Kanalizacja i Wodociąg

W Krynicy-Zdroju za zbiorowe zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków odpowiedzialny jest Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Krynicy-Zdroju. Został utworzony na podstawie uchwały nr XVII/140/08 Rady Miejskiej Krynicy-Zdroju z dnia 25 stycznia 2008. Rozpoczął działalność w dniu 1 maja 2008.

Woda dla miasta Krynicy-Zdroju produkowana jest w Zakładzie Uzdatniania w Czarnym Potoku i Powroźniku. Ponadto Krynica-Zdrój posiada 36 ujęć wody podziemnej (źródła i studnie głębinowe).

Ujęcie wody „Czarny Potok” zostało zbudowane w latach 50 - tych XX wieku. Ze względu na wysoką jakość wody surowej oraz położenie, ujęcie jest traktowane jako główne. Wykonano je w formie jazu stałego - betonowego o wysokości 1,70 m, spust wody z jazu kanałem z zastawką drewnianą.

Zakład Uzdatniania Wody w Powroźniku zasilany jest z ujęcia powierzchniowego (jaz) na potoku Muszynka i powierzchniowego (studnia) na potoku Stupne.

W marcu 2015 roku Państwowy Inspektorat Sanitarny w Nowym Sączu wydał pozytywną opinię, o jakości wody w sieci Wodociągu Publicznego – Krynica.

Oczyszczalnia ścieków dla miasta i gminy Krynica zlokalizowana jest pomiędzy Krynica a Muszyną na północ od miejscowości Powroźnik. Przeznaczona jest do oczyszczania ścieków doprowadzanych siecią kanalizacyjną z Krynicy Zdrój, Tylicza, Muszynki, Mochnaczki Wyżnej i Niżnej. Jest to mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia z wspomaganiami chemicznymi (PIX)

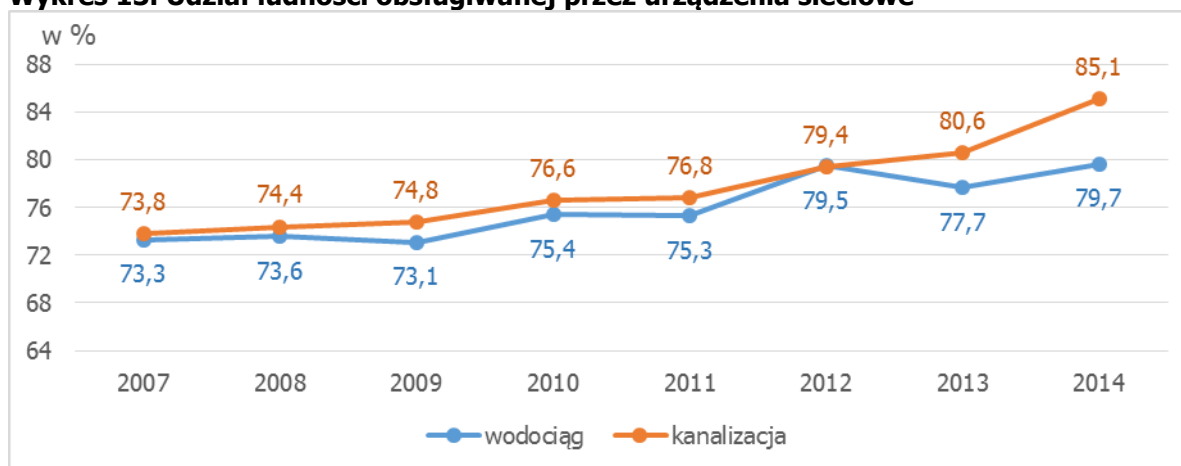
Według danych GUS w 2014 roku udział osób korzystających z sieci wodociągowej w ludności ogółem w gminie Krynica-Zdrój wynosił 79,7%, dla miasta odpowiednio 95,1% a dla obszaru wiejskiego 55,1%. Długość czynnej sieci wodociągowej w 2014 roku wynosiła 98,6 km, z czego ponad 55% sieci była zlokalizowana na terenie miasta.

Zdjęcie 18. Ujęcie wody Czarny Potok, ZUW w Powroźniku, Oczyszczalnia Ścieków

Źródło: www.zwik-krynica.pl

W 2014 roku udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w ludności ogółem w gminie Krynica-Zdrój wynosił 85,1%, dla miasta odpowiednio 85,4% a dla obszaru wiejskiego 84,5%. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 136,9 km. Blisko 51% sieci kanalizacyjnej znajduje się na obszarach wiejskich.

W latach 2007-2014 odnotowano wzrost długości sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz wzrost udziału ludności obsługiwanej przez sieci. Odsetek osób obsługiwanych przez sieć wodociągową w badanym okresie wzrósł o 6,4 punktu procentowego, a sieci kanalizacyjnej o 11,3 punktu procentowego.

Wykres 13. Udział ludności obsługiwanej przez urządzenia sieciowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.4.1.4 Zaopatrzenie w energię

W roku 2013 całkowita liczba odbiorców energii elektrycznej o niskim napięciu wyniosła 5 202, a zużycie energii elektrycznej – 8 782 MWh. W okresie 2008-2013 średnie zużycie energii elektrycznej w mieście wynosiło ok. 806 kWh na jednego mieszkańca. W analizowanym okresie średnie zużycie energii elektrycznej zmniejszyło się o 5% na jednego mieszkańca oraz o niespełna 9% na jedno gospodarstwo domowe.

Gmina Krynica-Zdrój zaopatrywana jest w energię elektryczną w oparciu o główny punkt zasilania (GPZ) – stację elektroenergetyczną 110/15 kV Krynica wyposażoną w dwa transformatory o mocy 2 x 16 MVA oraz rozdzielnię sieciową Słotwiny. GPZ Krynica zasilany jest z napowietrznych linii WN 110 kV relacji Gorzków-Krynica, Piwniczna-Krynica, Muszyna-Krynica. Zaopatruje on teren gminy Krynica-Zdrój w energię elektryczną liniami napowietrznymi i kablowymi o napięciu 15 kV. Jak wynika z danych Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Krakowie transformatory oraz urządzenia zainstalowane w GPZ Krynica posiadają dobry stan techniczny. Ponadto GPZ Krynica posiada spore rezerwy mocy, co zapewnia bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej do dotychczasowych jak i potencjalnych odbiorców. Podłączanie nowych odbiorców wiązać się będzie jednak z koniecznością rozbudowy sieci SN i nN¹⁰.

¹⁰ Na podstawie dokumentu „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe dla Gminy Krynica-Zdrój na lata 2012-2030”

3.4.1.5 Zaopatrzenie w gaz

System gazowniczy zasilający teren Gminy Krynica-Zdrój składa się z gazociągów wysokiego ciśnienia, stacji gazowych I-go stopnia, sieci gazowych średniego ciśnienia, stacji gazowych II-stopnia oraz sieci gazowych niskiego ciśnienia. Głównym gazociągiem zasilającym Gminę Krynica-Zdrój jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN200/150 PN 2,5 MPa relacji Grybów-Krynica-Muszyna. Gazociąg ten zasila 3 stacje redukcyjno-pomiarowe I-go stopnia w Polanach, Mochnacze Wyżnej i Krynicy, które z kolei zasilają sieci gazowe średniego ciśnienia zaopatrujące zarówno odbiorców gazu, jak również 11 stacji gazowych II-go stopnia, gdzie następuje redukcja ciśnienia gazu do wartości niskiego ciśnienia. Na terenie miasta Krynica-Zdrój gaz ziemny dostarczany jest do odbiorców za pomocą sieci gazowych średniego i niskiego ciśnienia. W przypadku sieci gazowych średniego ciśnienia jego redukcja do ciśnienia niskiego następuje na indywidualnych układach redukcyjno-pomiarowych. Wszystkie zgazyfikowane miejscowości wiejskie Gminy Krynica-Zdrój zaopatrywane są w gaz wyłącznie za pomocą sieci gazowych średniego ciśnienia, a jego redukcja do ciśnienia niskiego następuje na indywidualnych układach redukcyjno-pomiarowych¹¹.

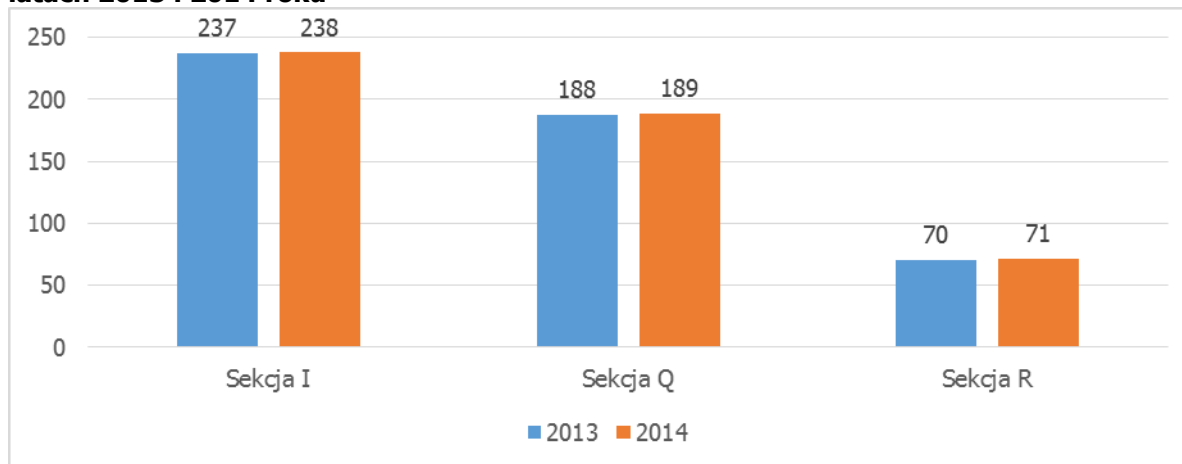
Według danych GUS długość czynnej sieci gazowej w gminie Krynica-Zdrój wynosiła 166,1 km, z czego 52% sieci pokrywało obszary wiejskie. Odsetek ludności obsługiwanej przez sieć gazową dla całej gminy Krynica-Zdrój wynosił 84,8%, dla miasta odpowiednio 91,5% a dla obszaru wiejskiego 72,1%.

3.4.1.6 Przedsiębiorczość i podmioty gospodarcze działające w Krynicy-Zdroju

Gospodarka Krynicy-Zdrój od lat kojarzona jest z dobrze rozwiniętą sferą usług uzdrowiskowych i turystycznych. W gminie Krynica-Zdrój w 2014 roku zarejestrowanych było w rejestrze REGON 2 055 jednostek gospodarczych. W tym 45 należących do sektora publicznego i 2 010 do sektora prywatnego. Spośród 45 jednostek w sektorze publicznym 26 to państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego i 5 spółek handlowych. W sektorze prywatnym w 2014 roku, najwięcej, bo aż 1 502 podmiotów to firmy prowadzone w formie jednoosobowej działalności gospodarczej osób fizycznych. Z kolei 118 podmiotów to spółki handlowe, 14 – spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, 8 – spółdzielnie, a także 7 fundacji oraz 84 stowarzyszenia i organizacje społeczne.

Od roku 2007 systematycznie rośnie liczba firm, wyjątek stanowił rok 2011 gdy odnotowano spadek, który dotyczył zarówno sektora publicznego (2 podmioty) jak i prywatnego (31 podmiotów).

Wykres 14. Podmioty gospodarcze w gminie Krynica-Zdrój według wybranych sekcji PKD w latach 2013 i 2014 roku

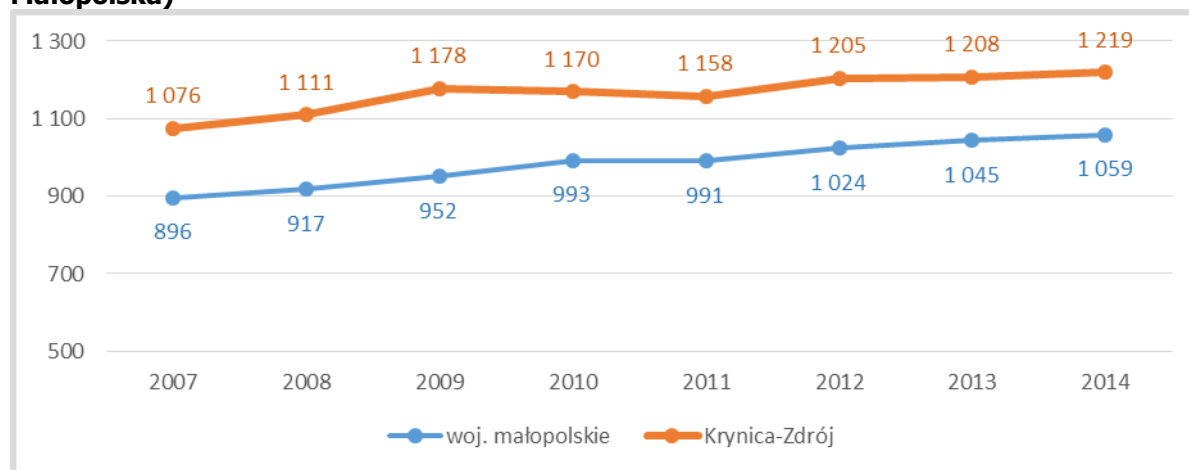

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹¹ Na podstawie dokumentu „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwo gazowe dla Gminy Krynica-Zdrój na lata 2012-2030

Jednym z wiodących profili miejscowych firm jest szeroko pojęta turystyka, wraz z całą bazą towarzyszącą, obejmującą: wynajem pokoi, przewóz osób dorożkami i saniami, prowadzenie parkingów, biura turystyczne, usługi przewodnickie, wypożyczalnie sprzętu sportowego, rowerów, wyciągi narciarskie, etc. Analizując działalność gospodarczą skupioną wokół turystyki, tj. według PKD 2007 – *zakwaterowanie i usługi gastronomiczne* (sekcja I) oraz *kultura, rozrywka i rekreacja* (sekcja R), w Krynicy-Zdroju w obu wyżej wymienionych sekcjach dominuje przedsiębiorczość prywatna. W 2014 roku liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców dla całej gminy wynosiła 1 219 i znacząco przewyższa średnią dla województwa małopolskiego wynoszącą 1 059 podmiotów na 10 tys. mieszkańców (całym analizowanym okresie).

Wykres 15. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności (gmina Krynica-Zdrój i Małopolska)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Charakteryzowane wskaźniki przedsiębiorczości i działalności gospodarczej uzdrawiska ukazują relatywnie dobrą sytuację w tym zakresie. Krynica-Zdrój, bazując na swych zasobach naturalnych, rozwija lokalną gospodarkę w oparciu o różnorodną działalność usługową związaną z obsługą ruchu turystycznego, z przewagą działalności prywatnej. Także wskaźniki bezrobocia są nieznacznie niższe niż w gminach ościennych. Niemniej jednak w dalszym ciągu samorząd powinien podejmować starania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i stwarzać warunki, które wpłyną będą na stwarzanie lepszych warunków rozwoju społeczno-gospodarczego m.in. poprzez rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.

3.5 Szanse i bariery rozwojowe Krynicy-Zdrój (analiza SWOT)

Podsumowując analizę przeprowadzoną w rozdziale diagnostycznym oraz uwzględniając wyniki warsztatów, spotkań z osobami i instytucjami zaangażowanymi w rozwój Krynicy-Zdroju jako uzdrawiska, a także biorąc pod uwagę wyniki ankiety prowadzonej na przełomie lutego i marca 2016 roku poniżej zaprezentowano najważniejsze **problemy** i **wyzwania** przed jakimi staje Krynica-Zdrój, aby móc dalej budować swoją pozycję wiodącego małopolskiego uzdrawiska i miejscowość z bogatą i rozwijającą się ofertą turystyczno-rekreacyjną opartą o zasoby przyrodnicze, krajobrazowe i rozwijającą się infrastrukturę służącą atrakcyjnemu spędzaniu czasu wolnego, poprawie zdrowia i kondycji oraz obcowaniu z unikatową przyrodą Popradzkiego Parku Krajobrazowego. Analizę przygotowano w trzech przybliżeniach – z punktu widzenia wyzwań globalnych, regionalnych i lokalnych, analizując zarówno słabe, jak i mocne strony Krynicy-Zdroju z tak zarysowanej perspektywy.

3.5.1 Wyzwania globalne, przed którymi staje Krynica-Zdrój, jako uzdrawisko

SZANSE ROZWOJOWE

- Rosnące znaczenie wieloaspektowego bezpieczeństwa, szczególnie w wymiarze

BARIERY ROZWOJOWE

- Niestabilna sytuacja społeczno-ekonomiczna Europy, w tym utrzymujący

środowiskowym, zdrowotnym i społecznym – dla równoważenia rozwoju oraz jakości życia;

- o Moda na aktywność i zdrowy tryb życia;
- o Starzenie się społeczeństw europejskich i przeznaczanie coraz większych środków na profilaktykę, ochronę zdrowia i opiekę nad osobami starszymi;
- o Rosnąca presja zewnętrzna na koncentrację i specjalizację, zarówno w wymiarze tematycznym, jak i terytorialnym, przy wykorzystaniu potencjałów decydujących o przewadze konkurencyjnej regionu.

3.5.2 Wyzwania regionalne

SZANSE ROZWOJOWE

- o Zmiana profilu pacjenta odwiedzającego Uzdrawisko - coraz więcej pobytów turystyczno-rehabilitacyjnych (zmiana profilu klienta – więcej wymaga, potencjalnie może zostawić więcej pieniędzy);
- o Promowanie małopolski, jako regionu z dominującym przemysłem czasu wolnego oraz bogatą ofertą uzdrawiskową;
- o Promocja Sądecczyzny, jako obszaru o dużej atrakcyjności turystycznej;
- o Wdrożenie Subregionalnego Programu Rozwoju Sądecczyzny oraz uwzględnienie wśród zadań strategicznych Strategii Rozwoju Małopolski *Programu Rozwoju Uzdrawisk*;
- o Potencjał współpracy pobliskich uzdrawisk (Muszyna, Żegiestów, Piwniczna-Zdrój), w tym także słowackich (Bardejov, Lubovnianskie Kupele, Vrbov);
- o Przemiany funkcjonalne obszarów wiejskich oraz ich wysoki, wciąż niedostatecznie wykorzystywany potencjał rezydencjonalny;
- o Możliwość wykreowania i wypromowania nowych, unikatowych atrakcji turystycznych;
- o Rosnące znaczenie turystyki kongresowej i weekendowej;
- o Rozwijający się sektor turystyki osób niepełnosprawnych.

3.5.3 Perspektywy lokalne

CZYNNIKI STANOWIĄCE O PRZEWADZE KONKURENCYJNEJ KRYNICY-ZDROJU I MOGĄCE PRZYSPESZYĆ JEJ ROZWÓJ

się kryzys;

- o Możliwość dalszej dekonunktury, która uderzy w pierwszej kolejności w monokulturę zorganizowaną wokół jednej funkcji;
- o Niekorzystna wobec uzdrawisk polityka Narodowego Funduszu Zdrowia;
- o Niedostateczne wykorzystywanie narzędzi związanych z realizacją inwestycji w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego.

BARIERY ROZWOJOWE

- o Ograniczanie nakładów na lecznictwo uzdrawiskowe;
- o Wyzwania związane z rynkiem pracy (dominująca specjalizacja personelu związana z lecnictwem uzdrawiskowym i funkcjami turystycznymi);
- o Spadek popytu na usługi uzdrawiskowe;
- o Duża dekapitalizacja części bazy sanatoryjnej i niewystarczające środki na jej poprawę w stosunku do potrzeb (dotyczy w szczególności zabytkowej części uzdrawiska);
- o Odpływ miejscowej ludności i tym samym niekorzystne tendencje demograficzne w Krynicy-Zdroju, a także niekorzystna sytuacja na lokalnym rynku pracy;
- o Znikomy napływ kapitału inwestycyjnego;
- o Wciąż zbyt słaby rozwój przedsiębiorstw usługowych sektora obsługi ruchu turystycznego (komplementarnego wobec funkcji uzdrawiskowych);
- o Migracja mieszkańców do większych ośrodków;
- o Konkurencyjność sąsiednich gmin.

CZYNNIKI HAMUJĄCE ROZWÓJ KRYNICY-ZDROJU

- Obszar atrakcyjny z racji położenia, unikatowej przyrody, walorów turystycznych i uzdrowiskowych, atrakcyjnej oferty kulturalnej i biznesowej;
- Silna marka – znane uzdrowisko z tradycjami i bogatym dziedzictwem kulturowym (w tym łemkowskim);
- Intensywne działania promocyjne podejmowane przez samorząd Krynicy-Zdroju kierowane do odbiorców w całym kraju, a także wydarzenia rangi międzynarodowej, które promują Krynice i Małopolskę w świecie (m.in. Forum Ekonomiczne, Festiwal Kiepurowski);
- Unikatowa architektura uzdrowiskowa;
- Tradycje uzdrowiskowe i przygotowana kadra;
- Rozbudowana baza sanatoryjna;
- Unikatowe zasoby uzdrowiskowe;
- Krynica-Zdrój jako ważny ośrodek sportu i rekreacji oraz dobra baza wypadowa dla turystyki górskiej – pieszej i rowerowej;
- Duży potencjał terenów nadających się do zagospodarowania pod funkcje związane z aktywnym wypoczynkiem;
- Dobrze rozwinięta i dobrze oceniana przez turystów baza noclegowa i gastronomiczna o zróżnicowanym standardzie;
- Potencjał obiektów nadających się do zagospodarowania pod funkcje związane z szeroko rozumianym spędzaniem czasu wolnego (funkcje kulturalne) oraz obiektów, które mogą zostać wykorzystane pod funkcję pensjonatowo-hotelową (w tym obiektów zabytkowych);
- Stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa w mieście.
- Sezonowość oferty – zdecydowanie bogatsza zimowa oferta rekreacyjna, niż letnia;
- Zbyt słabo (w stosunku do oczekiwań) rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna;
- Duża dekapitalizacja zarówno przestrzeni publicznych, jak i części obiektów sanatoryjnych w historycznej (zabytkowej) części Kurortu Krynica;
- Brak systemowego uporządkowania kwestii reklam i drobnego handlu w zabytkowej części uzdrowiska (poza odnowioną częścią Bulwarów Dietla) – nieład architektoniczny;
- Brak wypracowanych wewnętrznych narzędzi współpracy sektora turystyczno-uzdrowiskowego (pomiędzy przedsiębiorcami branży turystyczno-uzdrowiskowej) oraz słaba komunikacja sektora turystycznego z władzami samorządowymi;
- Brak wypracowanych rozwiązań kompromisowych pozwalających na rozwój produktów turystyczno-uzdrowiskowych przy jednoczesnym zachowaniu dużego szacunku dla unikatowych wartości przyrodniczych i krajobrazowych obszaru;
- Brak systemowych rozwiązań w zakresie promocji produktu turystyczno-uzdrowiskowego oraz nowoczesnych narzędzi i rozwiązań wspomagających rozwój turystyki (systemów informatycznej rezerwacji, informacji itp.);
- Słaba komunikacja wewnątrz społeczności lokalnej;
- Słaba komunikacja samorządu ze społeczeństwem, w tym z NGO;
- Problemy ekologiczne (wciąż zbyt duże zanieczyszczenie powietrza, szczególnie na peryferiach uzdrowiska);
- Duże natężenie ruchu w centrum uzdrowiska (w tym tranzyt przez centrum miejscowości), nieregulowane kwestie parkingowe;
- Znaczny ruch kołowy w strefie A Uzdrawiska oraz brak parkingów „zaporowych”;
- Duża presja inwestycyjna na obszary o wybitnych walorach kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych;
- Zbyt mała aktywność w promowaniu lokalnej tradycji i zachowania tożsamości miejsca w działaniach przestrzennych (brak rozwiązań systemowych);

- Słabe wykorzystanie tradycyjnych detali architektonicznych w kreowaniu przestrzeni publicznej (np. elementów małej architektury);
- Stan infrastruktury drogowej oraz brak ścieżek rowerowych w centrum;
- Niekorzystne tendencje demograficzne;
- Duża sezonowość miejsc pracy;
- Brak szkolnictwa zawodowego kształcącego na potrzeby branży hotelowo-rekreacyjnej.

3.6 Określenie kluczowych problemów i wyzwań stojących przed uzdrawiskiem, w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji

3.6.1 Założenia do Planu Rozwoju Uzdrawiska

Od początku XXI wieku, a nawet już z końcem XX, w całej Europie i na świecie obserwuje się przyspieszenie rozwoju i rewitalizację uzdrawisk. Liczne ośrodki są odbudowywane i modernizowane. Równocześnie powstaje wiele nowych kurortów, nawet w krajach, w których wcześniej taka tradycja nigdy nie istniała. Działalność uzdrawiskowa, jako działalność z pogranicza turystyki i lecznictwa sanatoryjnego, ma jeden z największych potencjałów rozwojowych także w Polsce. Wśród długofalowych trendów oddziałujących na popyt turystyczny można wyróżnić dwie zasadnicze grupy:

1. Megatrendy społeczne i gospodarcze, odnoszące się do całej cywilizacji takie jak:
 - starzenie się społeczeństw, zmiany w strukturze przestrzennej ludności, nasilone migracje, zarówno z południa na północ, jak i ze wschodu na zachód, skutkujące w długim okresie przenikaniem się rozmaitych, często bardzo odmiennych wzorców kulturowych;
 - zmiany sytuacji gospodarczej, a co za tym idzie zmiany poziomu dochodów, pojawienie się i nasilanie znaczenia rynków o ogromnym potencjale popytu: Brazylia, Rosja, Indie, Chiny (BRIC);
 - niestabilność sytuacji politycznej, w tym terroryzm międzynarodowy oraz radykalizacja ruchów społecznych i politycznych;
 - spotęgowany rozwój technologii cyfrowych i mediów;
 - ułatwienia w przemieszczaniu się;
 - konflikt w krajach rozwijających się, pomiędzy potrzebą utrwalania tożsamości lokalnej, a potrzebą dążenia do nowoczesności.
2. Zmiany potrzeb, zachowań i oczekiwań konsumentów, powiązane z takimi zjawiskami jak:
 - rosnąca rola nowego typu gospodarstw domowych (m.in. gospodarstwa jednoosobowe), wzrost roli kobiet;
 - domaganie się praw przez mniejszości, indywidualizacja oczekiwań, zróżnicowanie potrzeb i zachowań różnych grup – baby boomers, juppies, generacja x, itp.
 - wzrost świadomości ekologicznej.

Z punktu widzenia poziomu i struktury popytu turystycznego jednym z najistotniejszych megatrendów są zmiany demograficzne. Do 2025 liczba osób w wieku 65+ na świecie przekroczy 800 mln, z tego 2/3 będzie pochodzić z krajów rozwijających się. Seniorzy, często lekceważeni przez usługodawców działających w sektorze turystycznym, stają się jedną z najbardziej liczących się grup konsumentów. Prognozuje się, że w Polsce w 2035 roku osoby w wieku 60+ będą stanowić ok. 30% całej populacji (w 2010 – 19,6%). Podobne zmiany spodziewane są także na największych rynkach generujących ruch turystyczny na świecie: w Niemczech, USA, Francji, W. Brytanii, Japonii, Włoszech. Obserwuje się także zmiany zachowań turystycznych osób starszych. Jest to coraz bardziej wymagający segment rynku, często z dużym doświadczeniem turystycznym, o

zróżnicowanych oczekiwaniach, podróżujący na coraz dłuższe dystanse. Dzięki używaniu nowoczesnych mediów jako źródła informacji, zwłaszcza młodzi seniorzy stali się lepiej poinformowani, bardziej skłonni do starannego porównywania ofert, ponadto doskonale znają wartość swoich pieniędzy oraz relacji jakość/cena, wartość/cena (*value for money*). W tym kontekście wydaje się, że zmiana produktu turystycznego będzie polegać nie tylko na **rozszerzeniu oferty usług sanatoryjnych czy zdrowotnych, ale również na dostosowaniu się usługodawców do odmiennych wzorów wypoczynku, właściwych dla przyzwyczajzeń kolejnych generacji** (np. rozwój narciarskich tras biegowych obok tras zjazdowych). Rośnie także sektor turystyki skierowanej do osób niepełnosprawnych. Z jednej strony jest to skutek regulacji prawnych, z drugiej jednak strony osoby niepełnosprawne zaczynają być postrzegane jako rosnący rynek konsumentów, którym należy zapewnić odpowiednie warunki do uprawiania turystyki. Stworzenie warunków ułatwiających podróżowanie i korzystanie z infrastruktury turystycznej osobom niepełnosprawnym jest istotne z punktu widzenia ekonomicznego i społecznego. **Krynica-Zdrój ma potencjał, by przygotowywać zintegrowaną ofertę leczniczo-rekreacyjną dla osób z niepełnosprawnością i kreować wizerunek kurortu bez barier.**

W Krynicy-Zdroju dominują dwie grupy klientów - z jednej strony **seniorzy, oczekujący usług przyjaznych wiekowi, z drugiej młodzi, aktywni ludzie, poświęcający wiele czasu swojej pracy i oczekujący szybkiej regeneracji sił**. Wymusza to zmiany w podejściu do lecznictwa uzdrawiskowego, polegające na odchodzeniu od typowego lecznictwa sanatoryjnego na rzecz zabiegów typu wellness czy też SPA. Pobyty lecznicze ulegają skróceniu, a kuracja jest wspomagana turystyką aktywną i kulturową. Przeważają wyjazdy weekendowe i kilkudniowe, które w krótkim czasie powinny pozwolić „naładować akumulatory”. Oznacza to potrzebę unowocześnienia i rozbudowy infrastruktury w szczególności w zakresie:

- wyznaczania nowych szlaków turystycznych i przyrodniczych – całorocznych, z możliwością uprawiania różnych form aktywności (biegi, narty, rowery, spacer, jeździectwo, pływanie);
- rozbudowy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej: boisk, sal do ćwiczeń, siłowni na otwartym powietrzu, a także oferty bardziej specjalistycznej np. pól golfowych, kortów tenisowych, ścianek wspinaczkowych);
- konsekwentnego podnoszenia jakości terenów zielonych, szczególnie o charakterze parków zdrojowych;
- rozbudowy typowych urządzeń uzdrawiskowych w tym np. ścieżek zdrowia;
- porządkowania przestrzeni publicznych będących wizytówką uzdrawiska;
- wzmocnienia i rozbudowy nowych przestrzeni wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych;
- rewitalizacji zabytkowych willi na cele hotelowe, rekreacyjne i gastronomiczne;
- dalszego porządkowania, modernizacji i rewaloryzacji historycznej infrastruktury o charakterze uzdrawiskowym.

Biorąc pod uwagę trendy na rynku turystycznym i walory naturalne uzdrawiska, **Krynica-Zdrój ma silną przewagę konkurencyjną** - dysponuje rozpoznawalną marką, ma swoją tożsamość i wizerunek. Obraz kurortu, jako enklawy dla schorowanych seniorów powoli odchodzi do lamusa, a miejscowości uzdrawiskowe stają się **nowoczesnymi ośrodkami leczniczo-rekreacyjnymi, nastawionymi nie tylko na świadczenie usług medycznych, ale także profilaktykę zdrowotną i aktywny wypoczynek**. Dzisiaj Krynica-Zdrój stoi przed koniecznością podejmowania innowacyjnych, kreatywnych działań, jednocześnie głęboko zakotwiczonych w tradycji i kulturze, tak aby kreować **nowoczesny wizerunek miejscowości do której jedzie się po zdrowie i ruch, dobre samopoczucie i radość, przyrodę i kulturę, urodę i sylwetkę**.

Obecnie obserwuje się dynamiczny rozwój i wzrost popularności kurortów na całym świecie, a także w Polsce - w ostatnich 10 latach liczba **ośrodków SPA** wzrosła 10-krotnie. Współczesne ośrodki uzdrawiskowe to połączenie centrum odnowy biologicznej, kliniki medycyny alternatywnej, medycyny naturalnej oraz specjalistycznej, a także salonu masażu, sanatorium i hotelu. Drugim, nie mniej popularnym kierunkiem rozwoju turystyki zdrowotnej, wypoczynkowej i lajfstajlowej jest wellness. **Wellness** na równi stawia medycynę i terapię, naturę i kulturę, ruch i odpoczynek, przeżycia i komunikację między ludźmi. To założenie tworzy tzw. główną zasadę, która znana jest od wieków jako holistyczna koncepcja człowieka, a którą uzdrawiska od dawna stosowały, podporządkowując swoje działanie dobremu samopoczuciu kuracjuszy i turystów. Segment wellness

jest wyceniany na około 440 mld dolarów, co stanowi 14 proc. całego światowego rynku turystyki. W dodatku rozwija się w dość szybkim tempie - średnio 9 proc. rocznie, o 50 proc. więcej niż w innych gałęziach turystyki. Według raportu przygotowanego przez nowojorską organizację badawczą SRI International na zlecenie Global Spa & Wellness Summit, do 2017 roku wartość rynku wellness sięgnie do prawie 700 mld USD. Z kolei Polska, według SRI International oraz Global Wellness Institute, znalazła się na 19. miejscu w grupie 20 najlepszych światowych rynków SPA, oferując prawie tysiąc różnych obiektów, z przychodami rzędu 0,72 mld USD (2013 r.). A prognozy wyników na kolejne lata są bardzo obiecujące. Obecnie Krynica Zdrój już jest ośrodkiem mogącym się pochwalić usługami SPA na najwyższym światowym poziomie. Tutaj właśnie powstał pierwszy hotel SPA w Polsce. Prawie 20 lat temu dr Irena Eris założyła Kosmetyczny Instytut połączony z hotelem. Szansą rozwojową uzdrawiska jest **zintegrowanie usług łączących nowoczesną ofertę SPA oraz wellness z potencjałem przyrodniczo-kulturalnym, a także budowa renomy zdrojowiska jako wiodącego ośrodka w kraju w tym zakresie**. Motywem przewodnim powinna stać się harmonia duszy, umysłu i ciała, tak aby celem pobytu w uzdrawisku była poprawa nie tylko zdrowia fizycznego, ale przede wszystkim polepszenia stanu psychicznego odwiedzających gości.

Kolejną szansą rozwoju uzdrawiska jest ogólnie pojęta turystyka w interesach (biznesowa, kongresowa i handlowa), która jest jedynym z najszybciej rozwijających się typów turystyki zarówno w Polsce, jak i na świecie. Umiędzynarodowienie polskiej gospodarki spowodowało, że nasz kraj z roku na rok staje się coraz popularniejszym celem wizyt zagranicznych przedsiębiorców, podczas których organizowane są: kongresy, konferencje, szkolenia, targi itp. Krynica-Zdrój, obok Augustowa, Polanicy-Zdroju i Sopotu, jest przykładem kurortu, który bardzo skutecznie przystosowuje swoją bazę uzdrawiskową do potrzeb turystyki biznesowej i **jest gospodarzem jednego z najważniejszych spotkań gospodarczych Europy – Forum Ekonomicznego**. Połączenie możliwości relaksu z pracą z pewnością może być atutem, który przyciągnie do uzdrawisk wielu biznesmenów. Turystyka biznesowa i uzdrawiskowa mają wiele cech wspólnych, takich jak: duże uzależnienie uczestników od zleceniodawców i organizatorów pobytu, mały wpływ na miejsce, termin, czas trwania i program pobytu, poziom świadczonych usług. Jedna i druga forma turystyki podlega niewielkim wahaniom sezonowym – w tym zakresie wzajemnie się uzupełniają. Imprezy biznesowe trwają do kilku dni oraz odbywają się w ramach pracy, wyjazdy w celach zdrowotnych od kilku do kilkunastu dni i w czasie wolnym od pracy. Turystyka biznesowa jest szansą na pełniejsze wykorzystanie bazy turystycznej w uzdrawiskach poza sezonem wakacyjnym i w tzw. dni robocze, kiedy turyści weekendowi pracują. Dla dalszego rozwoju turystyki biznesowej w Krynicy-Zdroju konieczna jest modernizacja bazy hotelowej, a także unowocześnianie **zaplecza audytoryjnego, tak, aby spełniało wymogi podczas organizacji kongresów, szkoleń, czy spotkań biznesowych**. Rozwijanie infrastruktury i oferty przemysłu spotkań tzw. **MICE (z ang. Meetings, Incentives, Conferences & Events) może stać się ważnym kołem napędowym krynickiej gospodarki**.

Zdaniem ekspertów wśród wielu czynników wpływających na stan zdrowia człowieka, aż 50% przypisuje się odpowiedniemu trybowi życia. Z kolei jego istotnym elementem pozostaje aktywność fizyczna. Zatem uczestnictwo w wybranych formach turystyki doskonale wpisuje się w zachowania prozdrowotne. Aktywny styl życia coraz częściej przestaje być tylko tymczasową modą, stając się sposobem na życie. Przejawia się to także we wzroście zainteresowania turystyką aktywną i możliwościami, jakie ona oferuje. Krynica-Zdrój, jako uzdrawisko górskie, ma możliwości i warunki **uzupełniania klasycznego leczenia o turystykę aktywną i kwalifikowaną**. Począwszy od wycieczek pieszych, rowerowych, poprzez rekreację wodną czy jeździecką, aż po różne odmiany narciarstwa. Stoki na Jaworzynie Krynickiej, które są uznawane za jedno z najlepszych w Polsce, wraz z szeregiem mniejszych wyciągów w różnych częściach miasta i gminy, pozwalają na dalszy rozwój **Krynicy jako znaczącego ośrodka narciarskiego w kraju, otwartego na aktywnych ludzi, z całoroczną ofertą sportowo-rekreacyjną**, skierowaną zarówno młodych ludzi, jak i rodzin i seniorów. Dalszej modernizacji i rozbudowy wymaga infrastruktura pod uprawianie turystyki aktywnej m.in. trasy spacerowe, rowerowe i biegowe. Warto wziąć pod uwagę także **wzrost świadomości ekologicznej**, obserwowany zwłaszcza wśród młodszego pokolenia. Oznacza on coraz częstsze dostrzeganie znaczenia zdrowego trybu życia i zwolnienia jego tempa, korzystania ze zdrowej żywności, stosowania zasad uczciwego handlu i uczciwej produkcji. Pojawia się grupa

klientów o odmiennym od dotychczasowych, holistycznym podejściu do życia, a więc i do konsumpcji turystycznej. Podróże traktują oni nie tylko jako formę zdobywania świata, ale także jako okazję do samorozwoju, poszukiwania ciekawych przeżyć i doświadczeń, ale także sposobów na doskonalenie ciała i ducha.

Rozwój Uzdrawiska Krynicy-Zdroju jest niemożliwy bez współdziałania różnych instytucji, reprezentujących zarówno sektor publiczny, jak i prywatny. Współpraca partnerska na rzecz rozwoju turystyki pozwoli na kumulowanie wiedzy, doświadczenia oraz zasobów w celu skutecznego realizowania wspólnych założeń. **Samorząd może pełnić rolę kreatora procesów oraz inicjatora zmian**, interwencja władz powinna koncentrować się na tworzeniu optymalnych warunków do rozwoju branży turystycznej, ale tylko wzajemne wsparcie i wspólne działania organizacji prywatnych, publicznych, sektora pozarządowego i mieszkańców doprowadzą do uzyskania przewagi konkurencyjnej na rynku turystyczno-uzdrawiskowym. Szeroko pojęta współpraca wszystkich grup mających wpływ na rozwój lokalny Krynicy-Zdroju powinna doprowadzić do wdrożenia na terenie uzdrawiska szeregu innowacyjnych rozwiązań związanych m.in. z:

- kreacją wielofunkcyjnych założeń uzdrawiskowo-turystyczno-wypoczynkowych;
- unowocześnieniem bazy i usług lecznictwa uzdrawiskowego;
- profesjonalnymi usługami biznesowymi;
- usługami związanymi z wykorzystaniem wolnego czasu (turystyka, gastronomia);
- unowocześnianiem i rozwijaniem bazy hotelowo-konferencyjnej.

Spełniając najwyższe wymagania jakościowe usług i gwarantując ich bogactwo ofertowe (w sferze leczenia uzdrawiskowego, odnowy biologicznej, profilaktyki, rekreacji, kultury i usług konferencyjnych) Krynica-Zdrój może z powodzeniem konkurować z uzdrawiskami rangi światowej.

3.6.2 Bariery dla rozwoju funkcji uzdrawiskowych, turystycznych i rekreacyjnych

W trakcie prac nad dokumentem wyróżniono następujące bariery wzrostu, które powinny zostać pilnie zlikwidowane tak, aby zapewnić harmonijny, a zarazem dynamiczny rozwój uzdrawiska Krynicy-Zdrój, w szczególności poprzez działania, które utrwalą wizerunek Uzdrawiska, jako nowoczesnego uzdrawiska pełnego aktywnych ludzi, czystego ekologicznie z bogatą infrastrukturą uzdrawiskową, rekreacyjną i kulturalną:

- wieloletnie niedoinwestowanie bazy sanatoryjno-leczniczej;
- niedostateczne wykorzystanie innowacji w tworzeniu produktu uzdrawiskowego;
- niedoinwestowanie terenów zielonych i terenów rekreacyjnych stanowiących podstawę rozwoju i budowania przewagi konkurencyjnej Uzdrawiska;
- problemy komunikacyjne miasta – na które składają się następujące elementy: problemy z dotarciem do Uzdrawiska, problemy parkingowe na terenie miasta oraz zbyt duże obciążenie ruchem części zarówno strefy A uzdrawiska, jak i ścisłego centrum miasta;
- brak ukierunkowania oferty turystyczno-uzdrawiskowej do zdefiniowanych i wybranych odbiorców (segmentacja klienta);
- niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc noclegowych o zróżnicowanym standardzie;
- brak wspólnej – wszystkich gestorów bazy turystyczno-uzdrawiskowej - wizji zintegrowanych działań promocyjno-marketingowych promujących Krynica-Zdrój wśród potencjalnych gości, szczególnie za granicą;
- brak spójnego systemu informacji turystycznej i leczniczej;
- niewystarczająca liczba atrakcji całorocznych;
- niewystarczająco wykwalifikowana kadra w obiektach hotelowo-uzdrawiskowych; nieprzygotowana do obsługi wymagających kuracjuszy i turystów;
- duża dowolność i nieprzewidywalność decyzji administracyjnych związanych z ochroną zabytków oraz strefami ochrony uzdrawiskowej;
- słaba komunikacja samorządu Krynicy-Zdroju z mieszkańcami oraz niewielkie zaangażowanie obywatelskie w rozwiązywanie wspólnych problemów.

3.6.3 Kluczowe wyzwania

Biorąc pod uwagę zarówno szanse rozwojowe, jak i czynniki mogące przyspieszać rozwój Krynicy-Zdroju, a także mając na uwadze bariery rozwojowe i czynniki hamujące dalszy rozwój kurortu, dzięki realizacji zapisów niniejszego dokumentu należy dążyć do coraz **rozbudowy i różnicowania oferty turystyczno-rekreacyjnej uzdrawiska opierając się na posiadanych potencjalach przyrodniczych i kulturowych, a także kreować innowacyjny, szeroko rozpoznawany produkt uzdrawiskowy**. Powoli to umacniać przewagę konkurencyjną Krynicy-Zdrój – zarówno **jako uznanego Uzdrawiska, jak i nowoczesnej miejscowości turystycznej**, a także kluczowego na mapie Małopolski i kraju miejsca, w którym odbywają się ważne wydarzenia kongresowe, kulturalne, a także sportowo-turystyczne.

Kluczowym wyzwaniem kurortu Krynica jest **konsekwentna dywersyfikacja usług i tworzenie wysokiej jakości oferty w zakresie turystyki aktywnej i specjalistycznej, biznesowej i kongresowej, spa & wellness i kulturowej**. Krynica powinna oferować szeroki zakres usług uzupełniających ze sfery profilaktyki zdrowotnej, turystyki i rekreacji. Wiąże się to z posiadaniem bogatej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Wymagane jest również zapewnienie atrakcyjnego zaplecza kulturalnego i rozrywkowego, zadbanych obszarów zieleni do rekreacji kuracjuszy i turystów, usług o wysokim standardzie dla typowej turystyki uzdrawiskowej.

Zatem istotnym wyzwaniem stojącym przed Uzdrawiskiem Krynica-Zdrój – powodującym ograniczenia w rozwoju lokalnej turystyki i rekreacji – są nakładające się przez dziesięciolecia skutki niedostatecznego inwestowania zarówno **w infrastrukturę lecznictwa uzdrawiskowego, jak również w ogólnodostępną przestrzeń publiczną**. Krynicki Deptak jest miejscem specyficznym, pełniącym liczne funkcje o charakterze publicznym, a także handlowo-turystycznym. Tu mieszczą się najsłynniejsze i najważniejsze – z punktu widzenia uzdrawiskowego – obiekty - najstarsze domy wczasowe oraz sanatoria. Proces rewitalizacji zarówno obiektów, jak i przestrzeni publicznych prowadzony jest sukcesywnie na przestrzeni ostatnich lat. Ciągłe jeszcze – szczególnie zagospodarowanie przestrzenne zasadniczych części strefy A Uzdrawiska pozostawia wiele do życzenia prezentując standard lat 70. i 80. ubiegłego wieku spotęgowany w wielu miejscach naturalnymi procesami degradacji substancji. Rodzi to także dysonans z sukcesywnie odnawianymi zabytkowymi obiektami w reprezentacyjnej przestrzeni Uzdrawiska.

Dbłość o wysoką jakość przestrzeni publicznej jest istotna nie tylko z perspektywy charakteru miejscowości uzdrawiskowej, ale również ze względu na **wizerunek atrakcyjnego pod względem kulturowo-artystycznym miasta**. Obszar centrum Krynicy – a w szczególności historyczna część uzdrawiskowa (Bulwary Dieta i kończące go parki, a także cały obszar Góry Parkowej) stanowią wizytówkę Krynicy i zarazem tło licznych imprez, uroczystości oraz wydarzeń o charakterze międzynarodowym, zarówno gospodarczych, jak i kulturowych.

Krynica-Zdrój, z racji położenia geograficznego, zapewnia szereg zimowych atrakcji i od lat pretenduje do tytułu stolicy polskiego narciarstwa. Dzisiaj jednak **stoi przed wyzwaniem tworzenia bogatej oferty całorocznej**. Rozwój funkcji sportowo-rekreacyjnej Uzdrawiska nabiera szczególnego znaczenia w obliczu coraz popularniejszej turystyki aktywnej i specjalistycznej, jako preferowanego sposobu wypoczynku w uzdrawiskach.

Kolejnym wyzwaniem **jest podążanie za stale rosnącymi wymaganiami klientów i dynamicznymi zmianami na rynku usług uzdrawiskowych i leczniczych**. Do tej pory zarówno przedsiębiorstwa, jak i miejscowości uzdrawiskowe nie musiały szczególnie dbać o swą pozycję na rynku turystycznym oraz w szczególny sposób podnosić swojej atrakcyjności. Znaczącą grupę gości uzdrawiskowych stanowili bowiem kuracjusze otrzymujący skierowanie do konkretnej miejscowości i konkretnego obiektu sanatoryjnego. Najistotniejszym czynnikiem wyboru danego uzdrawiska stawał się zatem jego profil leczniczy. Sytuacja ta zmienia się obecnie wraz z ograniczeniem kontraktowania usług sanatoryjnych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Przedsiębiorstwa uzdrawiskowe dążą zaś do pozyskania jak największej liczby gości komercyjnych, w tym także na pobyty sanatoryjne refundowane przez inne niż rodzime kasy chorych oraz gości komercyjnych przyjeżdżających bez skierowań w celach profilaktycznych czy wypoczynkowych, a nie *sensu stricto* leczniczych. To sprawia, że podejmując decyzje o wyborze uzdrawiska jako miejsca poprawy stanu zdrowia, ale także wypoczynku urlopowego goście w coraz większym stopniu

kierować się będą atrakcyjnością i innowacyjnością proponowanej oferty turystyczno-rekreacyjnej miejscowości uzdrowskiej.

Wśród samorządów i gestorów bazy turystyczno-uzdrowskiej wciąż jeszcze brak wystarczającej wiedzy o potrzebie wspólnego budowania oferty turystyczno-uzdrowskiej, a przede wszystkim **brak chęci i otwartości na współdziałanie**. Inne podmioty postrzegane są przede wszystkim jako konkurencja, a nie partner do budowania komplementarnego, uzupełniającego się produktu turystycznego, tak w skali lokalnej, jak i regionalnej. Aktorzy krynickiego lokalnego rynku szeroko pojętych usług uzdrowsko-turystycznych muszą nauczyć się komunikacji i współpracy (na każdym szczeblu) w tworzeniu atrakcyjnej, innowacyjnej i konkurencyjnej oferty obejmującej usługi lecznicze, profilaktyczne, rekreacyjne i sportowe, bo tylko **współdziałanie pozwoli na tworzenie i rozwijanie nowoczesnego produktu turystycznego kurortu**.

Działania i zadania podejmowane zarówno przez samorząd Krynicy-Zdroju jak i przedsiębiorców i mieszkańców powinny w krótkiej perspektywie czasu doprowadzić do:

- wprowadzenia nowej i różnorodnej oferty turystyczno-uzdrowskiej;
- udoskonalenia funkcjonującej na rynku oferty lecznictwa uzdrowskiego;
- rozwijania funkcji uzupełniających podstawowy profil uzdrowsko-turystyczny, przede wszystkim turystyki SPA & Wellness i biznesowej, a także ekoturystyki i turystyki kulturowej;
- zawiązania trwałych partnerstw na rzecz rozwoju uzdrawiska;
- budowy nowych obiektów świadczących usługi z zakresu lecznictwa uzdrowskiego oraz szeroko rozumianego SPA & Wellness;
- budowy nowoczesnej bazy hotelowo-konferencyjnej oferującej miejsca o różnorodnym standardzie;
- poprawy stanu technicznego infrastruktury turystycznej;
- tworzenia szeroko rozumianych atrakcji turystycznych nie związanych bezpośrednio z działalnością uzdrowską;
- zwiększenia ładunku przestrzennego i zagospodarowania przede wszystkim strefy A Uzdrawiska;
- dużej rozpoznawalności marki Kurortu Krynica w kraju, a także w Europie.

Realizacja *Planu Rozwoju* powinna doprowadzić w zakładanej perspektywie jej realizacji (tj. do roku 2023) do osiągnięcia rezultatów w postaci usunięcia najważniejszych barier i tym samym wykorzystania szans rozwojowych stojących przed kurortem poprzez konsekwentne rozwijanie założonych w dokumencie kierunków rozwojowych. Należy zatem oczekiwać, iż podjęcie interwencji we wskazanych poniżej obszarach priorytetowych wpłynie na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy całej gminy – podniesienie jakości przestrzeni publicznej, ułatwienie prowadzenia procesów gospodarczych, wpłynie na poprawę bezpieczeństwa i dostęp do bogatej oferty kulturalno-oświatowej – przyczyniając się tym samym do poprawy jakości i standardów życia mieszkańców Krynicy-Zdroju.

3.6.4 Ranking efektywności instrumentów dynamizujących rozwój Krynicy-Zdroju jako uzdrawiska

W trakcie prac nad *Planem Rozwoju Uzdrawiska* podjęto się zidentyfikowania instrumentów, które mogą mieć wpływ na zdynamizowanie rozwoju Krynicy-Zdroju z jej podstawowymi funkcjami (tj. leczniczo-sanatoryjną oraz turystyczno-rekreacyjną), a tym samym przyspieszenie procesów rozwojowych całej Gminy i budowanie jej przewagi konkurencyjnej. Wśród dostępnych instrumentów według rankingu efektywności należy wymienić:

- stworzenie realnych narzędzi komunikacji samorządu zarówno z największymi przedsiębiorcami działającymi na terenie Krynicy-Zdroju, jak i pozostałymi gestorami bazy turystycznej oraz mieszkańcami Gminy;

- przygotowanie i przyjęcie przez samorząd dokumentów planistycznych porządkujących funkcje obszaru Gminy (w tym w szczególności obszarów miejskich oraz obszarów o dużym znaczeniu dla rozwoju produktu turystycznego);
- wskazanie możliwych obszarów zainwestowania wraz z przypisaniem im preferowanych funkcji;
- lokalne regulacje prawne porządkujące przestrzeń i zachowania obywateli oraz przyjezdnych;
- tworzenie podstaw instytucjonalnych do realizacji dużych projektów inwestycyjnych przez podmioty publiczne oraz do współpracy podmiotów publicznych i prywatnych przy wspólnych projektach;
- inwestycje publiczne realizowane jako zaczyn dla inwestycji prywatnych;
- inicjowanie przez samorząd przedsięwzięć publiczno-prywatnych;
- inicjowanie i współorganizowanie przez samorząd i organizacje pozarządowe projektów społecznych prowadzących do podnoszenia świadomości mieszkańców w zakresie ekologii, porządku publicznego, edukacji, potrzeb kulturalnych i artystycznych, zagospodarowania czasu wolnego;
- kampanie marketingowe promujące Kurort Krynica-Zdrój jako nowoczesne, całoroczne uzdrowisko odpowiadające na potrzeby zarówno mieszkańców jak i gości, o bogatym dziedzictwie kulturalnym i przyrodniczym;
- podejmowanie współpracy z pozostałymi małopolskimi uzdrowiskami oraz samorządem regionalnym w celu wspólnej budowy i promocji marki „małopolskie uzdrowiska” jako zintegrowanego produktu turystyczno-uzdrowiskowego o zasięgu ponadregionalnym i ponadkrajowym;
- rozwijanie systemów informacyjnych (baz danych dostępnych przez Internet, stanowiska informacyjnego w Urzędzie Miasta, regularnych oficjalnych publikacji dotyczących prac i zamierzeń lokalnych władz) dostarczających szerokiej podstawy do podejmowania decyzji inwestycyjnych oraz decyzji o zamieszkaniu lub podjęciu pracy w Krynicy-Zdroju;
- organizacja dużych, cyklicznych wydarzeń związanych z funkcją uzdrowiskową, a także dziedzictwem kulturalnym, przyrodniczym oraz gospodarczym stanowiących wyraźną identyfikację Krynicy-Zdrój i skupiających szczególną uwagę na mieście - zarówno mieszkańców, jak i świata zewnętrznego. Należy przy tym podkreślić, że aspekt promocji wewnętrznej (w stosunku do własnych mieszkańców) jest niemal równie ważny jak promocja zewnętrzna;
- działania edukacyjne, w tym przede wszystkim wspomaganie procesów kształcenia ustawicznego oraz kształtowanie właściwych postaw młodych ludzi w ramach obowiązku szkolnego.

4. NAWIĄZANIE DO STRATEGICZNYCH DOKUMENTÓW DOTYCZĄCYCH ROZWOJU PRZESTRZENNO-SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO GMINY I REGIONU

Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych	Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym	Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych	Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe
POZIOM KRAJOWY			
Strategia Rozwoju Kraju 2020			
I.1 Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem (zapewnienie ładu przestrzennego)			
I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela (rozwój kapitału społecznego)			
II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki (zwiększenie wykorzystania rozwiązań innowacyjnych i komercjalizacja badań)			
II.4. Rozwój kapitału ludzkiego (poprawa jakości kapitału ludzkiego)			
			II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko (poprawa efektywności energetycznej i poprawa stanu środowiska)
III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych (zwiększenie efektywności systemu świadczenia usług publicznych)			
III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych (rozwój regionalny i subregionalny)			
Program Rozwoju Turystyki do 2020			
	Rozwój innowacyjności, atrakcyjności, jakości usług i produktów turystycznych, jako czynnika konkurencyjnej gospodarki		
	Wzmocnienie aktywności społecznej i przedsiębiorczości w sektorze turystyki oraz zwiększenie kompetencji kadr		
Promocja priorytetowych obszarów produktów turystycznych kraju i regionów oraz specjalizacji gospodarczych opartych na turystyce			
Zagospodarowanie i modernizacja przestrzeni dla rozwoju turystyki i infrastruktury turystycznej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i przepisów ochrony środowiska.			
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020			
		Zmniejszenie emisyjności gospodarki	
		Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	

Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych	Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym	Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych	Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe
		Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	
	Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury		
POZIOM REGIONALNY			
Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020			
Gospodarka wiedzy i aktywności			
Dziedzictwo i przemysł czasu wolnego			
Krakowski Obszar Metropolitalny i inne subregiony			
Rozwój miast i terenów wiejskich			
Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne			Bezpieczeństwo ekologiczne, zdrowotne i społeczne
Zadanie strategiczne nr 4 Program rozwoju małopolskich uzdrawisk			
Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020			
Gospodarka wiedzy		Gospodarka wiedzy	
	Przedsiębiorcza Małopolska		
			Regionalna polityka energetyczne
			Ochrona środowiska
Dziedzictwo regionalne			
Rynek pracy			
Region spójny społecznie			
Wiedza i kompetencje			
Rewitalizacja przestrzeni regionalnej			
Infrastruktura społeczna			
Strategia Rozwoju Polski Południowej			
Polska południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmacniające potencjał makroregionu (3.1 Tworzenie pakietowych produktów turystycznych, 3.2 Przyciąganie i organizacja wydarzeń o znaczeniu krajowym i międzynarodowym)			
Inteligentne specjalizacje Województwa Małopolskiego uszczegółowienie obszarów wskazanych w Regionalnej Strategii Województwa Małopolskiego 2014-2020			
Nauki o życiu (1.4 Nowoczesne technologie terapeutyczne i wspomagające urządzenia medyczne)	Nauki o życiu (1.1 Aktywne i zdrowe życie)		Nauki o życiu (1.8 Środowisko – środowiskowe czynniki zdrowia)
Technologie informacyjne i komunikacyjne (3.2 Diagnostyka i terapia chorób cywilizacyjnych oraz w medycynie spersonalizowanej)			
Przemysły kreatywne i czasu wolnego (7.1 Przemysły kreatywne, 7.4 Przemysł czasu wolnego)			

Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych	Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym	Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych	Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe
Subregionalny Program Rozwoju na lata 2014-2020			
	Wysoka konkurencyjność subregionów dzięki wykorzystaniu endogenicznych potencjałów oraz usprawnieniu sieci komunikacyjnej (1.1.2. Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w subregionach, 1.1.4. Rozwój lokalnych tras turystycznych)		
Wysoka jakość życia na terenie subregionów województwa małopolskiego (2.3 Dostępne oraz wysokiej jakości usługi społeczne i ochrona zdrowia mieszkańców subregionów)			Wysoka jakość życia na terenie subregionów województwa małopolskiego (2.1. Lepsza jakość powietrza w subregionach, 2.2. Dobry stan środowiska naturalnego)
Strategia Rozwoju i Promocji Małopolskiego Produktu Uzdrawiskowego na lata 2013-2018			
Wprowadzenie zintegrowanego zarządzania małopolskim produktem uzdrawiskowym			
Podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności małopolskiego produktu uzdrawiskowego			
Aktywizacja środowisk lokalnych w zakresie rozwoju i promocji marki małopolskich uzdrawisk.			
Wdrożenie nowoczesnego zintegrowanego systemu informacji i promocji małopolskiego produktu uzdrawiskowego			
Program Strategiczny Ochrona Zdrowia			
Zapewnienie kompleksowego leczenia i długofalowej profilaktyki zaburzeń psychicznych dostosowanych do potrzeb poszczególnych subregionów (3.1 Rozwoju opieki medycznej nad osobami starszymi)			
Opracowanie i wdrożenie wieloletnich programów ochrony zdrowia, w tym profilaktyki i edukacji zdrowotnej (4.1 Profilaktyka, edukacja i promocja zdrowia(profilaktyka wad postaw))			
Program Strategiczny Dziedzictwo i Przemysł Czasu Wolnego			
Wzmocnienie źródeł tożsamości poprzez ochronę zasobów dziedzictwa, jego rewaloryzację, kształtowanie krajobrazu kulturowego, rewitalizację przestrzeni oraz odczytywanie i interpretację znaczeń kulturowych (1.1 Przeszłość przyszłości _ Prace konserwatorskie, restauratorskie i budowlane przy zabytkach, 1.3 Kompleksowe programy rewitalizacji społecznej i ekonomicznej oraz kształtowanie przestrzeni)			

Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych	Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym	Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych	Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe
	Pobudzanie kreatywności oraz wzrost dostępu do oferty czasu wolnego (2.2 Wzmacnianie potencjału kreatywnego w regionie)		
Kreowanie innowacyjnej i atrakcyjnej oferty czasu wolnego dla wzmocnienia przewagi konkurencyjnej regionu (3.1. Podnoszenie atrakcyjności turystycznej regionu w oparciu o zasoby dziedzictwa regionu, 3.2. Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej)			
Program Strategiczny Ochrona Środowiska			
			Poprawa jakości powietrza, ochrona przed hałasem oraz zapewnienie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych (1.1 Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań)
			Ochrona zasobów wodnych (2.1.1 Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, 2.2 Utrzymanie i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacji zużycia wody)
			Rozwijanie systemu gospodarki odpadami (3.2 Intensyfikacja odzysku, w tym odzysku energetycznego oraz ograniczenie ilości składowanych odpadów i likwidacja zjawiska nielegalnego składowania odpadów)
			Regionalna polityka energetyczna (5.1.1 Realizacja inwestycji w zakresie energetyki rozproszonej (hydroenergetyka, biogazownie, energia wiatru, farmy słoneczne itp.))
			Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego (6.1 Ochrona różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów poprzez zrównoważone użytkowanie jej elementów, 6.2 Przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody, 6.3 Propagowanie idei ochrony przyrody poprzez wzmocnienie potencjału turystycznego na obszarach chronionych)
POZIOM LOKALNY			
Strategia Rozwoju Powiatu Nowosądeckiego na lata 2006-2013			
Wzmocnienie potencjału gospodarczego powiatu (1.5 Zwiększenie atrakcyjności turystycznej)			

Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych	Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym	Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych	Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe
	Poprawa warunków życia mieszkańców Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krynica-Zdrój (II.6 Zagwarantowanie dostępności do szerokiej oferty sportowo-rekreacyjnej)	Poprawa warunków życia mieszkańców Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krynica-Zdrój (II. 5. Zapewnienie warunków rozwoju kultury w powiecie)	Poprawa warunków życia mieszkańców Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Krynica-Zdrój (II.2 Poprawa stanu środowiska naturalnego)
Strategia Rozwoju Gminy Krynica-Zdroju			
Estetyczne i efektywne gospodarowanie przestrzenią w mieście i gminie (dbałość o ład przestrzenny, rewitalizacja miejscowości)			Estetyczne i efektywne gospodarowanie przestrzenią w mieście i gminie (walory środowiska i krajobrazu, poprawa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej)
	Wzmocnienie potencjału gospodarczego Krynica-Zdroju (rozwój turystyki, rozwój alternatywnych form turystyki)	Wzmocnienie potencjału gospodarczego Krynica-Zdroju (rozwijanie turystyki biznesowej, rozwój zintegrowanych produktów kulturalnych)	
Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego i społecznego mieszkańców Krynica-Zdroju			
	Zwiększenie dostępu do informacji oraz skutecznej współpracy gminy z innymi podmiotami na rzecz rozwoju regionu (współpraca międzygminna)		
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Krynica-Zdrój na lata 2015-2018			
			Termomodernizacji budynków użyteczności publicznej Termomodernizacji budynków sektora mieszkaniowego Zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Ograniczeniu zużycia energii finalnej w obiektach użyteczności publicznej Zwiększeniu efektywności energetycznej Zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń pochodzącej z sektora transportu.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy uzdrawiskowej Krynica-Zdrój			
Priorytetu rozwoju (1.1 Uzyskania statusu wyspecjalizowanego ośrodka lecznictwa uzdrawiskowego o randze międzynarodowej, 1.2 Rozwój funkcji rekreacyjnych i lecznictwa uzdrawiskowego oraz profilaktyki w obszarach wiejskich gminy, 1.4 Ochrona i rehabilitacja zasobów kultury)			Priorytetu rozwoju (1.3 Ochrona zasobów przyrody)

Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych	Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym	Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych	Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe
Ochrona i rehabilitacji środowiska przyrodniczego (2.3. Obszary rehabilitacji zasobów przyrody)			Ochrona i rehabilitacji środowiska przyrodniczego (2.1 Przyrodnicze struktury i elementy chronione stanowiące ekologiczne bariery dla zagospodarowani przestrzennego, 2.2 Przyrodnicze struktury i elementy ograniczające, bądź warunkujące rozwój przestrzenny obszarów)
Ochrona i rehabilitacji środowiska kulturowego i krajobrazu (3.1 Strefy ochrony konserwatorskiej, w której polityka przestrzenna musi być dostosowana do wymogów zawartych w wytycznych Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków , 3.4 Dla miast i gminy obowiązuje ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków, 3.5 Zachowanie pamiątek historycznych, pomników, miejsc pamięci, historycznych nazw, architektury zdrojowej i kapliczek zabytkowych, zachowanie zespołów i pojedynczych obiektów regionalnej architektury dawnych wsi Łemkowski oraz obiektów sakralnych)		Ochrona i rehabilitacji środowiska kulturowego i krajobrazu (3.5 Zachowanie pamiątek historycznych, pomników, miejsc pamięci, historycznych nazw, architektury zdrojowej i kapliczek zabytkowych, zachowanie zespołów i pojedynczych obiektów regionalnej architektury dawnych wsi Łemkowski oraz obiektów sakralnych)	
Struktura funkcjonalno-przestrzenna (4.2 Strefy realizacji potencjalnego rozwoju)			Struktura funkcjonalno-przestrzenna (4.1 Strefy ekologicznej ochrony)
Obszary wymagające opracowanie w pierwszej kolejności programów rozwoju i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (5.3 Tereny planowanych inwestycji związanych z promocją gminy)			
	Obszary wskazane do przekształceń funkcji i sposobu użytkowania (Obszary do rekultywacji – założenie zieleni parkowej wraz z urządzeniami ruchowymi)		

5. PLANOWANE ZADANIA PLANU ROZWOJU UZDRAWISKA

5.1 Wizja rozwoju Krynicy-Zdroju jako uzdrawiska i ośrodka turystyczno-rekreacyjnego

Zasadniczą wizją rozwoju Krynicy jest to, aby stała się ona **nowoczesnym kurortem tętniącym życiem, który przyciąga różnorodną ofertą lecznictwa uzdrawiskowego, bogactwem atrakcji rekreacyjno-turystycznych, dużymi wydarzeniami biznesowymi i kulturalnymi, a także unikatową przyrodą i klimatem.** W deklaracji wizji zwrócono uwagę na cztery zasadnicze kierunki dalszego rozwoju Krynicy – zdrowie, rekreacja, biznes i bogactwo przyrodnicze.

**Krynica-Zdrój tu tętni życie
- zdrowie – rekreacja – biznes – przyroda**

Krynica-Zdrój – perła polskich uzdrawisk od ponad 200 lat kojarzona jest ze źródłami wód leczniczych, wyjątkowym klimatem i bogactwem przyrodniczym. Te walory dzisiaj i w przyszłości wyznaczać będą kierunki rozwoju gminy, a także stanowić atuty dla osób zamierzających związać swoją przyszłość z uzdrawiskiem. Wizja przyszłości Krynicy-Zdroju wytycza kierunki i cele, aby dążyć do budowania nowoczesnego uzdrawiska, znanego w kraju i poza jego granicami, wykorzystującego dla swojego rozwoju walory przyrodnicze i kulturowe. Krynica-Zdrój, aby dobrze funkcjonować na rynku krajowym i zagranicznym powinna nastawić się na przygotowanie atrakcyjnej, innowacyjnej i konkurencyjnej oferty obejmującej usługi leczniczo-profilaktyczne, turystyczno-wypoczynkowe, sportowo-rekreacyjne, kulturalne. Istotne jest **harmonijne współistnienie różnych funkcji i usług, oparte na zrównoważonym rozwoju całej miejscowości uzdrawiskowej tak, aby nie zaburzać podstawowego jej charakteru, jakim jest profil leczniczy i zdrowotny.** Dzisiaj kurort musi oferować możliwie zindywidualizowany i zintegrowany produkt, który będzie odpowiadał potrzebom wymagającego rynku. Tylko **dynamiczne i ciągłe reagowanie na potrzeby klientów zaowocuje dużą rozpoznawalnością kurortu na rynku krajowym i zagranicznym.**

Historia, ogromne doświadczenie i miliony kuracjuszy stoją za damą polskich uzdrawisk i są atutem, który trzeba wykorzystać. Jednocześnie ważnym jest, aby świadomość konieczności stałego doskonalenia i rozwijania oferty (w każdym jej wymierze) stała zawsze przed poczuciem, że dotychczasowa marka i historia Uzdrawiska gwarantuje mu jego stały rozwój w przyszłości. Siłą marki **Kurort Krynica** powinno być to, **że cały czas żyje, rozwija się, zmienia, ulepsza i mądrze dostosowuje się do zmieniających się potrzeb i oczekiwań społecznych oraz wyzwań rozwojowych.**

Na potrzeby *Planu Rozwoju Uzdrawiska* zdefiniowano 4 cele o charakterze strategicznym związane z **poprawą konkurencyjności uzdrawiska, rozwojem nowoczesnego produktu turystyczno-rekreacyjnego, wzmacnianiem działalności kongresowej i kulturalnej, jako uzupełniającej w uzdrawisku, a także z poprawą jakości środowiska i ochrony zasobów naturalnych.** Każdemu celowi strategicznemu towarzyszą cele operacyjne i wiodące projektu lub grupy niezbędnych dla osiągnięcia danego celu zadań.

Tylko część z działań zdefiniowanych w kolejnych rozdziale może być sfinansowana ze środków poddziałania 6.3.2. RPO WM (*Wsparcie miejscowości uzdrawiskowych* w ramach rozwijania wewnętrznych potencjałów regionu), ale wszystkie one **muszą być realizowane** z wykorzystaniem innych środków dotacyjnych, a przede wszystkim kapitału własnego przez wszystkie podmioty zaangażowane w rozwój produktów turystyczno-uzdrawiskowych w Krynicy-Zdroju – rozumianej tutaj szerzej – tzn. jako cała gmina, a nie tylko obszar trzech stref uzdrawiskowych. Bez zaangażowania merytorycznego i finansowego na szerszą skalę i bez sukcesywnej realizacji projektów i działań opisanych zarówno w liście działań podstawowych, jak i liście działań dodatkowych PRU, nie będzie można mówić o zdynamizowaniu rozwoju uzdrawiska.

Stąd tak ważne jest, iż **lista zadań – szczególnie dodatkowych – nie jest listą życzeniową, ale pochodzi z przemyślanych i realnych deklaracji podmiotów za nie odpowiedzialnych.**

5.1.1 Cel strategiczny 1. Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych

Pierwszy z nich jest związany jest z szeroko pojętym rozwojem funkcji uzdrowiskowych, także w kontekście poszerzania oferty i otwierania się na nowe grupy odbiorców, którzy w miejscowości uzdrowiskowej szukają także oferty typu wellness & spa.

Wzrost świadomości zdrowotnej społeczeństwa powoduje, że coraz prężniej rozwijającą się gałęzią turystyki jest turystyka zdrowotna oraz uzdrowiskowa. Tylko oferta o naprawdę **wysokim standardzie usług medycznych**, świadczonych przez **profesjonalną kadre medyczną**, w kurortach o **unikalnych warunkach przyrodoleczniczych** – może dziś – w dobie globalizacji usług, bogacącego się społeczeństwa i łatwości przemieszczania się na duże odległości – być tym elementem, który buduje przewagę konkurencyjną danego miejsca i jest w stanie przyciągnąć tu różne grupy odbiorców usług medycznych i okołomedycznych. Co więcej – będzie to sektor o dużym potencjale rozwoju - w miarę wzrostu zamożności społeczeństwa wzrastać będzie bowiem popyt na dobra luksusowe, a do tych niewątpliwie zalicza się wiele rodzajów usług z dziedziny turystyki zdrowotnej.

Dlatego tak ważne są działania związane z modernizacją i rozbudową bazy sanatoryjno-uzdrowiskowej oraz modernizacją podstawowej infrastruktury uzdrowiskowej, które pozwolą sprostać konkurencji innych uzdrowisk i miejscowości związanych z rozwijaniem usług profilaktyczno-zdrowotnych. Bezspornie elementem tych działań musi być także stałe podnoszenie jakości oraz standardu usług uzdrowiskowych i leczenia sanatoryjnego. Wiąże się to nie tylko z inwestycjami w budynki i urządzenia, ale także jakością kadry medycznej i pielęgniarskiej oraz rozwijanie współpracy (także naukowo-badawczej) w kierunku poszukiwania nowych, atrakcyjnych produktów leczniczo-rehabilitacyjnych. Ważne także, aby wykorzystać specyficzny potencjał Krynicy-Zdroju z jej już ponad 200-letnią tradycją uzdrowiskową, co przekłada się m.in. na unikatową architekturę tworzącą specyficzny klimat tego miejsca. Dbłość o ożywienie zabytkowych przestrzeni publicznych uzdrowiska, w tym porządkowanie przestrzeni i jej nowoczesną aranżację, rewaloryzację obiektów zabytkowych, rewitalizację parków zdrojowych, rozbudowę infrastruktury uzdrowiskowej – powinno być tym elementem myślenia o rozwoju Krynicy-Zdroju, który uczyni z niej miejsce wyjątkowe i niepowtarzalne, w którym każdy kuracusz nie tylko odnajdzie coś dla siebie, ale także zapamięta je i będzie chciał tutaj wrócić, przywożąc tu swoich znajomych i rodzinę.

Tabela 14. Cel strategiczny 1. Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych

CEL STRATEGICZNY 1. KRYNICA-ZDRÓJ UNIKATOWYM MIEJSCEM POWROTU DO ZDROWIA, RELAKSU I ODBUDOWY SIŁ WITALNYCH	
Cel operacyjny	1.1. Modernizacja i rozbudowa bazy sanatoryjno-uzdrowiskowej
	Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">○ modernizacja sanatoriów (m.in. 20 Wojskowy Szpital Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjny, Patria, Nowy Dom Zdrojowy, Stary Dom Zdrojowy, Lwigród);○ modernizacja bazy zabiegowej (m.in. Stare Łazienki Mineralne, Nowe Łazienki Mineralne, Sanatorium Energetyk, Lwigród)
Cel operacyjny	1.2. Ożywienie zabytkowych przestrzeni publicznych uzdrowiska
	Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">○ rewitalizacja Bulwarów Dietla i Krynickiego Deptaka;○ rewitalizacja Parku Zdrojowego na Górze Parkowej i Parku Słotwińskiego;

	<ul style="list-style-type: none">o rewitalizacja pijalni Jana, Słotwinka.
Cel operacyjny	1.3. Rozwój nowoczesnych usług spa & wellness
	Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o rozszerzenie oferty sanatoriów o usługi spa & wellness.
Cel operacyjny	1.4. Modernizacja podstawowej infrastruktury uzdrowskiej
	Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o modernizacja ujęć wód leczniczych i rurociągów wód mineralnych.
Cel operacyjny	1.5. Podnoszenia jakości i standardu usług uzdrowskich i leczenia sanatoryjnego
	Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o podnoszenie kompetencji kadr;o certyfikacja ośrodków i usług sanatoryjnych;o rozwijane działalności naukowo-badawczej związanej z lecznictwem uzdrowskim (stworzenie Instytutu Balneologii i Biotechnologii Medycznej).

5.1.2 Cel strategiczny 2. Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym

Kolejny cel związany jest z funkcją turystyczno-rekreacyjną Krynicy-Zdroju. To drugi – obok funkcji uzdrowskiej – filar rozwoju Krynicy, doskonale zresztą uzupełniający pierwszą z funkcji. Oferta Krynicy powinna być skierowana do maksymalnie szerokiego grona odbiorców, którzy powinni znaleźć tutaj możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego o każdej porze roku – na nartach, rowerach, szlakach pieszych i jeździeckich czy nad wodą – zawsze w wyjątkowych okolicznościach unikatowej przyrody Popradzkiego Parku Krajobrazowego.

Rozwijając infrastrukturę sportowo-rekreacyjną nie można zapominać o unikatowych walorach przyrodniczych – chronionych gatunkach roślin i zwierząt, stabilności źródeł wód mineralnych czy konieczności dbałości o jakość powietrza. Tylko wtedy będziemy mogli mówić o wdrażaniu koncepcji turystyki zrównoważonej, która winna integrować działalność uzdrowską i turystyczną z poszanowaniem warunków przyrodniczo-krajobrazowych i zachowaniem ich w stanie nienaruszonym także dla przyszłych pokoleń.

Bardzo ważnym aspektem w dobie globalizacji i specjalizacji jest wykorzystanie położenia w rejonie kilku miejscowości o specyficznym uzdrowskim charakterze i budowanie wspólnego, małopolskiego produktu uzdrowskiego, a także wychodzenie poza granice polski i tworzenia transgranicznego regionu uzdrowskiego, który będzie znaczącym miejscem na uzdrowskiej mapie Europy (Krynica-Zdrój, Muszyna, Żegiestów, Piwniczna-Zdrój, Szczawnica, Lubovnianskie Kupele, Vrbov, Bardejovskie Kupele).

Oczywiście nie będzie to możliwe bez uprzedniego zbudowania wewnętrznej sieci powiązań i kooperacji samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami turystycznymi i uzdrowskimi z terenu Krynicy, a co za tym idzie poprawą wewnętrznej komunikacji.

Tabela 15. Cel strategiczny 2. Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym

CEL STRATEGICZNY 2. KRYNICA-ZDRÓJ NOWOCZESNYM I ATRAKCYJNYM OŚRODKIEM TURYSTYCZNO-REKREACYJNYM	
Cel operacyjny	2.1. Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej poprawiającej konkurencyjność uzdrawiska Wiodące działania i projekty <ul style="list-style-type: none">○ rozbudowa stacji narciarskich jako obiektów całorocznych (m.in. Arena Słotwiny, Jaworzyna Krynicka);○ budowa nowej infrastruktury i rozwinięcie oferty sportów zimowych (m.in. trasy narciarstwa biegowego);○ rozbudowa letniej oferty sportowo-rekreacyjnej (m.in. rozbudowa i utrzymanie tras biegowych, rowerowych oraz nordic walking, budowa kortów tenisowych, pola golfowego);○ tworzenie nowych atrakcji turystyczno-krajobrazowych (m.in. budowa I odcinka kolejki gondolowej);○ modernizacja istniejących atrakcji turystycznych (m.in. kolei na Górę Parkową);○ budowa kompleksów rekreacji wodnej (budowa Krynickiego Aquaparku, kompleksu basenów wraz z infrastrukturą typu SPA, zalew rekreacyjny na Czarnym Potoku).
Cel operacyjny	2.2. Rozwijanie współpracy gmin doliny Popradu w celu budowania wspólnego transgranicznego produktu turystycznego Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">○ uruchomienie pociągu panoramicznego Krynica – Muszyna – Żegiestów – Rytro – Piwniczna - Stary Sącz;○ rozwijanie oferty centrum turystyki rowerowej i biegowej (trasy rowerowe nad Popradem);○ rozwijanie tras rowerowych typu Velo oraz budowa transgranicznego szlaku mineralnego.
Cel operacyjny	2.3. Podnoszenia jakości i standardu usług hotelowo-gastronomicznych Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">○ modernizacja zabytkowych willi w centrum uzdrawiska na cele hotelowo-gastronomiczne (m.in. Wisła, Tatrzańska, Nałęczówka, Szczerbiec).
Cel operacyjny	2.4. Budowanie wewnętrznej sieci powiązań i kooperacji samorządu lokalnego z przedsiębiorstwami turystycznymi i uzdrawiskowymi Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">○ budowa wspólnego dla całej gminy (tj. służącej zarówno infrastrukturze publicznej, jak i komercyjnej) i spójnego systemu informacyjno-rezerwacyjnego;○ certyfikacja obiektów i usług w uzdrawisku;○ cykliczne badanie i satysfakcji kuracjuszy i turystów;○ opracowania i wdrożenia nowoczesnych narzędzi promocji oferty turystyczno-uzdrawiskowej Krynicy-Zdroju.
Cel operacyjny	2.5. Aktywny udział Krynicy-Zdroju w organizacji letnich i zimowych imprez sportowo-rekreacyjnych (lokalnych, regionalnych i ponadregionalnych), który przyczyni się do budowy i popularyzacji Krynicy-Zdroju jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">○ organizacja dużych imprez biegowych i rowerowych (m.in. Festiwal Biegowy, Bieg 7 Dolin).

5.1.3 Cel strategiczny 3. *Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych*

Trzeci cel wiąże się bezpośrednio z wykorzystaniem już obecnego potencjału Krynicy-Zdroju, jako ważnego - na mapie Małopolski - centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych. Aspekt ten winien być rozwijany w oparciu o doświadczenia organizacji od z górą 20 lat największego wydarzenia społeczno-ekonomicznego Europy Środkowo-Wschodniej jakim jest Forum Ekonomiczne w Krynicy. Marka „Polskiego Davos” nie tylko zobowiązuje, ale także daje gigantyczną przewagę konkurencyjną w stosunku do innych ośrodków o podobnych aspiracjach. Niezbędne jednak jest konsekwentne rozwijanie infrastruktury kongresowej, która zdolna byłaby przyjąć i obsłużyć inne, duże wydarzenia.

Doskonałym uzupełnieniem – także w znaczeniu wykorzystania potencjału infrastruktury kongresowej – jest stałe wzmacnianie Krynicy-Zdroju jako ważnego ośrodka kulturalnego. Służyć temu powinno konsekwentne rozwijanie Międzynarodowego Festiwalu im. J. Kiepury, ale także szeregu mniejszych wydarzeń i imprez związanych z kulturą wysoką, które z jednej strony czynią pobyty turystyczno-uzdrowiskowe po prostu atrakcyjniejszymi, z drugiej są niejednokrotnie powodem przyjazdu do Krynicy-Zdroju.

Tabela 16. Cel strategiczny 3. *Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych*

CEL STRATEGICZNY 3. KRYNICA-ZDRÓJ WAŻNYM NA MAPIE MAŁOPOLSKI CENTRUM MIĘDZYNARODOWYCH WYDARZEŃ KONGRESOWYCH I KULTURALNYCH

Cel operacyjny	3.1. Rozwijanie infrastruktury konferencyjnej i kongresowej
	Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o budowa nowego centrum kongresowego;o rozbudowa ośrodków hotelowych o usługi konferencyjne.
Cel operacyjny	3.2. Realizacja międzynarodowych wydarzeń społeczno-ekonomicznych i kulturalnych promujących region
	Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o współpraca przy organizacji Forum Ekonomicznego.o organizacja Europejskiego Festiwalu im. Jana Kiepury
Cel operacyjny	3.3. Udostępniania i promocja dziedzictwa kulturowego regionu oraz oferty turystycznej opartej na dziedzictwie (działania kulturalne, artystyczne i interdyscyplinarne, rozwój szlaków kulturowych, wzmacnianie lokalnej tożsamości mieszkańców)
	Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o organizacja dużych wydarzeń muzycznych m.in. Małopolskich Spotkań Tanecznych, Dni Wokalistyki Operowej, Festiwalu Muzyki Sakralnej, Festiwalu Majówkowego;o budowa Centrum Kultury Łemkowskiej (południowy stok Góry Parkowej);o rozwijanie mecenatu nad artystami i twórcami lokalnymi;o promowanie dziedzictwa Nikifora Krynickiego.

5.1.4 Cel strategiczny 4. *Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe*

Ostatni z celów wiąże się bezpośrednio z bogactwem zasobów przyrodniczych i krajobrazowych Krynicy-Zdroju. Jak zostało powiedziane wcześniej – tylko zrównoważony rozwój wszystkich funkcji z dużym poszanowaniem dla zasobów przyrodniczych, gwarantuje rozwój Krynicy w długiej perspektywie czasu i zachowanie jej największych walorów dla przyszłych pokoleń. Stąd

cel związany z promocją i udostępnianiem obszarów cennych przyrodniczo, ale także ich ochroną (inwentaryzacją, zabezpieczeniem i rewitalizacją).

Ogromnym i od lat nierozwiązanym (także z racji specyficznego położenia miasta) problemem jest rosnąca presja ruchu kołowego na centrum Uzdrawiska. Budowa obwodnicy, z racji jej kosztów i warunków geotechnicznych w perspektywie najbliższych lat wydaje się nierealna, dlatego ogromnie ważne jest uporządkowanie polityki parkingowej i przynajmniej częściowa próba zatrzymania części samochodów na rogatkach miasta i tym samym ograniczenie penetracji ruchem kołowym najcenniejszych obszarów miasta, w tym w szczególności w rejonie strefy A Uzdrawiska.

Ostatnia grupa działań wiąże się z poprawą jakości środowiska naturalnego – w ostatnich latach wiele zrobiono dla poprawy istniejącej i rozbudowy sieci kanalizacyjnej, wiele jeszcze pozostało do zrobienia. Kluczowa i głośno dyskutowana w ostatnim okresie jest także kwestia jakości powietrza w małopolskich uzdrawiskach. Krynica-Zdrój na szczęście podłączona jest do sieci gazowej i w ogromnej mierze korzysta z tego paliwa w celach grzewczych, nie oznacza to jednak, że problem tzw. niskiej emisji jest w Uzdrawisku kompletnie nieobecny. Zatem także w tej materii po stronie samorządu, gestorów obiektów hotelowych, a także mieszkańców, jest jeszcze wiele do zrobienia – zarówno w sensie inwestycyjnym, jak i podnoszenia świadomości ekologicznej. Jakość powietrza w małopolskich uzdrawiskach będzie w najbliższych latach jednym z czynników decydujących o budowaniu ich przewag konkurencyjnych, bądź o narastającym pogłębianiu się kryzysu danej miejscowości z racji coraz bardziej zanieczyszczonego powietrza, które nijak nie współgra z leczniczymi właściwościami klimatu.

Tabela 17. Cel strategiczny 4. Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe

CEL STRATEGICZNY 4. KRYNICA-ZDRÓJ UZDRAWISKIEM DBAJĄCYM O ZASOBY NATURALNE, PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE	
Cel operacyjny	4.1. Promocja i udostępnianie obszarów cennych przyrodniczo Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o kompleksowa inwentaryzacja zasobów przyrodniczych;o ochrona i ekspozycja cennych siedlisk przyrodniczych (m.in. w rejonie Góry Parkowej);o rewitalizacja ujęć i samowypływów wód mineralnych;o ochrona obszarów objętych Naturą 2000 i cennych pomników przyrody na obszarze uzdrawiska.
Cel operacyjny	4.2. Znaczące zmniejszenie uciążliwości wynikających z presji ruchu kołowego Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o budowa zrównoważonego transportu miejsko-turystycznego, jako elementu ochrony dziedzictwa przyrodniczego w miejscu o dużym natężeniu ruchu turystycznego;o udrożnienia dojazdu do Krynicy-Zdroju;o wdrożenie nowej polityki parkingowej na obszarze miasta wraz z budową nowego parkingu.
Cel operacyjny	4.3. Przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska naturalnego Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,o poprawa zagospodarowania odpadów.
Cel operacyjny	4.4. Poprawa jakości powietrza na obszarze uzdrawiska Wiodące działania i projekty: <ul style="list-style-type: none">o likwidacja źródeł niskiej emisji, w tym program wymiany pieców węglowych na piece zasilane paliwem ekologicznym oraz programu

- instalacji odnawialnych źródeł energii, zarówno w budynkach publicznych, jak i prywatnych;
- o działania prewencyjne, edukacyjne i inwestycyjne zmierzające do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych pochodzących z ogrzewania budynków komunalnych, mieszkalnych i procesów przemysłowych;
- o promocja rozwiązań w zakresie produkcji i wykorzystania rozproszonych, odnawialnych źródeł energii oraz zmniejszenia energochłonności w sektorze publicznym i mieszkaniowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie warsztatów, ankiet i spotkań

5.2 Kompleksowość i spójność wewnętrzna Planu Rozwoju Uzdrawiska

Układ uzupełniających się celów, które obejmują wszystkie ważne elementy z punktu widzenia rozwoju funkcji uzdrowskich i turystyczno-rekreacyjnych (lecznictwo, turystykę, hotelarstwo, gastronomię, kulturę, ekologię), a także wielość zadań zarówno z listy podstawowej, jak i dodatkowej oraz różnorodność podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Planu gwarantują **komplementarność działań** podejmowanych na obszarze Krynicy-Zdroju.

Plan – zarówno w ramach listy projektów podstawowych, jak i dodatkowych - obejmuje wiele różnych obiektów i przestrzeni – których dysponenci deklarują realizację przedsięwzięć, które z jednej strony poprawiają ofertę i konkurencyjność danego obiektu (danej oferty), z drugiej – poprzez efekt synergii wpływają na ożywienie i rozwój całego uzdrawiska, przyczyniając się w ten sposób do budowy pozycji konkurencyjnej Krynicy-Zdroju, ale także całego małopolskiego produktu uzdrawiskowego. Ważne też, iż działania samorządu – poprzez ingerencję w przestrzeń publiczną stwarzają lepsze warunki do rozwoju i budowania swojej oferty lokalnym przedsiębiorcom. W przypadku Krynicy jest to szczególnie widoczne w kompleksowym programie rewitalizacji historycznego centrum uzdrawiska - „Kurort Krynica”. To systemowy i wieloaspektowy projekt umożliwiający rozwój działającym tu przedsiębiorstwom i organizacjom – zarówno uzdrawiskowym, turystycznym, jak i kulturalnym. Szczególnie w liście zadań dodatkowych wiele jest także projektów, które dążą do budowania wspólnych produktów i wspólnej promocji oferty uzdrawiskowo-turystycznej. Warto też wspomnieć, iż coraz głośniej dyskutowane są – pomiędzy różnymi parterami – projekty o charakterze klastrowym, które bardzo mocno kładą akcent na współpracę wielu podmiotów, a nie konkurowanie pomiędzy sobą (zadanie takie zapisano na liście przedsięwzięć dodatkowych w ramach celu C.1.5. - działanie *Rozwijane działalności naukowo-badawczej związanej z lecnictwem uzdrawiskowym [stworzenie Instytutu Balneologii i Biotechnologii Medycznej]*).

Kompleksowość Planu jest szczególnie widoczna w liście zadań dodatkowych, które bardzo mocno wykraczają poza zakres projektów kwalifikowanych w ramach działania 6.3.2., natomiast w różnych wymiarach przyczyniają się do budowania marki krynickiego uzdrawiska i jego coraz lepszej oferty turystyczno-uzdrawiskowej. Warto zwrócić uwagę, jak wiele zadań i projektów zdefiniowanych na poziomie listy zadań dodatkowych wpisuje się w więcej niż jeden cel Planu Rozwoju Uzdrawiska, co jest potwierdzeniem ich przekrojowości i szerokiego oddziaływania na szereg zjawisk związanych z rozwojem Krynicy-Zdroju.

W tym kontekście – na poziomie Planu Rozwoju Uzdrawiska Krynicy-Zdroju możemy wyróżnić:

- **komplementarność przestrzenną** (geograficzną) – działania i projekty uzupełniają się, ponieważ są skierowane na osiągnięcie wspólnego celu realizowanego na obszarze uzdrawiska Krynica, którego efektem ma być zdynamizowanie procesów rozwojowych funkcji turystycznych i uzdrawiskowych Kurortu;
- **komplementarność w obszarze problemowym** (funkcyjną) – działania i projekty uzupełniają się, ponieważ różnymi drogami dążą do zlikwidowania szeregu zdefiniowanych barier i problemów rozwojowych, po to by jeszcze bardziej zdynamizować rozwój funkcji turystycznych i uzdrawiskowych Krynicy-Zdroju;

- **komplementarność przedmiotową** (sektorową) – działania i projekty uzupełniają się, ponieważ co do zasady realizowane są przez podmioty z podobnych branż – mowa tu szczególnie o przedsiębiorstwach uzdrawiskowych, turystycznych, hotelarskich, ale także związanych z działalnością kulturalną oraz samorządzie, który poprzez wielość swoich decyzji, działań i interwencji stwarza warunki lepszego rozwoju przedsiębiorcom i organizacjom działającym na obszarze Krynicy-Zdroju.

Odrębna kwestią – ale niezwykle ważną – jest komplementarność z projektami już zrealizowanymi, w tym także ze środków UE w poprzedniej perspektywie, także w zakresie rozwoju funkcji uzdrawiskowych. Obecny projekt Krynicy jest kontynuacją konsekwentnie od lat realizowanej – zarówno ze środków publicznych jak i prywatnych, modernizacji zabytkowego centrum uzdrawiska tj. Bulwarów Dietla i głównego deptaku uzdrawiskowego.

Poniżej zaprezentowano projekty z listy podstawowej. W rozdziale 5.4. zaprezentowano pozostałe projekty, które – wdrażane przez bardzo różne podmioty – łączy wspólny cel: **rozwój Kurortu Krynica-Zdrój**.

5.3 Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć (tj. planowanych do sfinansowania w ramach poddziałania 6.3.2. RPO WM)

Poniżej przedstawiono 20 projektów zgłoszonych przez samorząd oraz przedsiębiorców w otwartej procedurze naboru kart zadań do *Planu Rozwoju Uzdrawiska*. Zadania – poprzez stronę internetową miasta – zgłaszane były od 11 lutego 2016 roku do 31 marca 2016 roku. Poniżej zaprezentowano te ze zgłoszonych projektów, które spełniają warunki kwalifikowalności wynikające z *Uszczegółowienia RPO WM 2014-2020* oraz interpretacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

5.3.1 KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukietą w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Gmina Krynica-Zdrój

Wartość projektu: 7 727 510,30 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 7 727 510,30 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest kompleksowa rewitalizacja Parku im. Mieczysława Dukietą w Krynicy-Zdroju w historycznym centrum uzdrawiska.

Projekt zakłada korektę zagospodarowania terenu parku w ramach istniejącego założenia z podkreśleniem jego specyficznego sposobu tarasowego ukształtowania, podwyższenie standardu przestrzeni publicznej poprzez modernizację i renowację istniejących elementów małej architektury oraz elementów wyposażenia parku, a także uzupełnienie w nowe atrakcyjne wizualnie elementy takie jak schody terenowe z siedziskami czy leżaki. Ważnym elementem założenia jest nowe oświetlenie całego Parku oraz nasadzenia zieleni, dzięki którym stworzone zostaną zupełnie nowe aranżacje istniejących wewnątrz ogrodowych.

Główne, reprezentacyjne wejście do parku znajduje się na osi ulicy Pułaskiego. Zostanie ono dodatkowo podkreślone poprzez umieszczenie dwóch rzeźb na przeciwległych końcach osi.

W ramach projektu przewiduje się następujące działania:

- rozbudowę toalety publicznej z przystosowaniem jej do pełnienia dodatkowej funkcji galeryjno-wystawienniczej;
- przebudowę dwóch fontann wraz z instalacją zasilającą;
 - instalację nawadniającą tereny zielone;

- montaż energooszczędnego oświetlenia terenu wraz z instalacją zasilającą oraz dodatkowym zewnętrznym przyłączem elektroenergetycznym;
- kompleksową rewitalizację elementów małej architektury;
- rewitalizację istniejącego drzewostanu wraz z projektem urządzenia zieleni publicznej, nowych nasadzeń i aranżacji;
- przebudowę instalacji kanalizacji deszczowej.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej poprzez organizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Dzięki realizacji zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy – przywrócona zostanie świetność zabytkowej części krynickiego uzdrowiska, a otaczająca ją przestrzeń publiczna zostanie dostosowana do już zrewitalizowanych części bulwarów oraz odnowionych już zabytkowych obiektów pensjonatowo-sanatoryjnych historycznej części uzdrowiska.

Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrowiskową nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjności Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających Uzdrowisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdynamizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego Uzdrowiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie jeżeli chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Produkt projektu: Zrewitalizowany obszar uzdrowiska o powierzchni: 1,1 ha.

Rezultat projektu: wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrowiska), stworzone 2 miejsca pracy.

Rysunek 29. Obszar objęty pracami w ramach rewitalizacji Parku Dukietą (analiza komunikacji pieszej i rozwiązania projektowe)

Analiza komunikacji pieszej

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Park-M Pracownia Projektowa Sp. z o.o.

Rysunek 30. Park Dukiet – wizualizacje sposobu zagospodarowania obszaru

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Park-M Pracownia Projektowa Sp. z o.o.

5.3.2 KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowskiej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Gmina Krynica-Zdrój

Wartość projektu: 7 392 585,53 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 7 392 585,53 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu:

Przedmiotem projektu jest rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego Krynicy-Zdroju poprzez kompleksową renowację Bulwarów Dietla.

W projekcie przewidziano następujące działania:

- remont i przebudowę nawierzchni Bulwarów Dietla;
- remont koryta potoku;
- remont dwóch kładek pieszych nad potokiem;
- remont nadbrzeża i balustrad wzdłuż potoku;
- remont mostu nad potokiem Kryniczanka;
- przebudowę i remont placu przed pomnikiem A. Mickiewicza;
- przebudowę ścieżek górskich na skwerze przy Muzeum Nikifora;
- przebudowę i rozbudowę oświetlenia terenu;
- przebudowę schodów terenowych na skrzyżowaniu ulic Bulwary Dietla - Kraszewskiego – Zdrojowa;
- rewaloryzację układu zieleni oraz wykonanie nowych nasadzeń zieleni ozdobnej;
- montaż tablic informacyjnych o obiektach zlokalizowanych przy Bulwarach Dietla;
- utworzenie wzdłuż potoku ścieżki zasłużonych dla Krynicy i regionu;
- utworzenie na Bulwarach Dietla alei gwiazd Festiwalu im. Jana Kiepury;
- opracowanie aplikacji dla urządzeń mobilnych z dostępem do rozszerzonej informacji o ofercie turystycznej i dostępnych atrakcjach Krynicy-Zdroju.

Ponadto zaplanowano niezbędną przebudowę i rozbudowę przyłączy i sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i opadowej na obszarze prowadzonych prac rewitalizacyjnych, a także niezbędne przebudowy i rozbudowy sieci energetycznej.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowskich, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej poprzez organizowanie na obszarze przyszłej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Dzięki realizacji zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy – przywrócona zostanie świetność zabytkowej części krynickiego uzdrawiska, a otaczająca ją przestrzeń publiczna zostanie dostosowana do już zrewitalizowanych części bulwarów oraz odnowionych już zabytkowych obiektów pensjonatowo-sanatoryjnych historycznej części uzdrawiska. Kluczową kwestią będzie też dostosowanie przestrzeni publicznej do istotnych z punktu widzenia regionu funkcji kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, które będą się odbywały na obszarze objętym przyszłą inwestycją. Realizacja zamierzeń inwestycyjnych pozwoli także uporządkować handel oraz ruchu kołowy w obrębie historycznej części Uzdrawiska. Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrowską nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do

poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjności Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających Uzdrawisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdyktalizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrawiskowej zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego Uzdrawiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie jeżeli chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców dzięki zdyktalizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Produkt projektu: Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 2,2 ha.

Rezultat projektu: wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 1 miejsce pracy.

Rysunek 31. Bulwary Dietla – elementy projektu: schody terenowe (paw), rejon Starego Domy Zdrojowego, odcinek Muzeum Nikifora – pomnik Mickiewicza

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Autorską Pracownię Projektową, Jerzy Wowczak

5.3.3 KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Gmina Krynica-Zdrój

Wartość projektu: 8 962 063,15 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 8 000 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest rewitalizacja historycznego układu urbanistycznego Krynicy-Zdroju poprzez kompleksową renowację płyty głównej Krynickiego Deptaka.

Renowacja przestrzeni publicznej obejmuje główną promenadę (al. Nowotarskiego) wraz z przylegającymi do niej terenami zielonymi. W projekcie przewidziano następujące działania:

- przebudowę głównego ciągu spacerowego;
- remont mostu nad potokiem Krynica (w rejonie ulicy dr H. Ebersa);
- przebudowę placu przed Muszlą Koncertową;
- remont i przebudowę zabytkowego budynku Muszli Koncertowej;
- przebudowę i rozbudowę oświetlenia terenu.

Ponadto zaplanowano niezbędną przebudowę i rozbudowę przyłączy i sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej i opadowej na obszarze prowadzonych prac rewitalizacyjnych a także niezbędne przebudowy i rozbudowy sieci energetycznej.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej poprzez organizowanie na obszarze przyszłej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Dzięki realizacji projektu zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy – przywrócona zostanie świetność zabytkowej części krynickiego uzdrowiska, a otaczająca ją przestrzeń publiczna zostanie dostosowana do już zrewitalizowanych części bulwarów oraz odnowionych już zabytkowych obiektów pensjonatowo-sanatoryjnych historycznej części uzdrowiska. Kluczową kwestią będzie też dostosowanie przestrzeni publicznej do istotnych z punktu widzenia regionu funkcji kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, które będą się odbywały na obszarze objętym przyszłą inwestycją. Realizacja zamierzeń inwestycyjnych pozwoli także uporządkować handel oraz ruchu kołowy w obrębie historycznej części Uzdrawiska. Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrowiskową nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

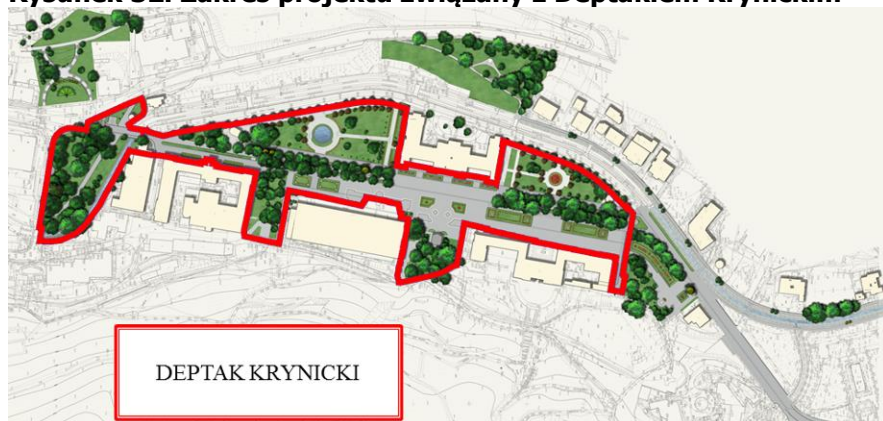
Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających Uzdrawisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdyndymizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego Uzdrawiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie jeżeli chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców dzięki zdyndymizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Produkt projektu: Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 3,5 ha oraz zmodernizowany obiekt służący celom kulturalnym.

Rezultat projektu: wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 2 miejsca pracy.

Rysunek 32. Zakres projektu związany z Deptakiem Krynickim

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Autorską Pracownię Projektową, Jerzy Wowczak

5.3.4 KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Gmina Krynica-Zdrój

Wartość projektu: 9 375 397,64 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 8 000 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest modernizacja Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju i lepsze udostępnienie go turystom i kuracjom, przy jednoczesnej poprawie warunków ochrony cennych gatunków zwierząt i siedlisk roślinności występujących na obszarze Parku.

W ramach projektu planuje się następujące działania:

- poprawę infrastruktury ciągów pieszych poprzez remont i budowę nowych ścieżek z jednoczesnym zabezpieczeniem szlaków przed możliwością swobodnego schodzenia z wyznaczonych ciągów;
- remont istniejących altan, jako miejsc zwiększających komfort i atrakcyjność przestrzeni parkowej dla turystów i kuracjuszy;
- remont istniejącego oświetlenia i uzupełnienie instalacji elektrycznych wzdłuż ciągów pieszych wiodących na szczyt Góry Parkowej;
- uzupełnienie elementów małej architektury (tablice informacyjne, oznaczenie szlaków, tablice poglądowe, znaki kierunkowe, ławki, kosze, etc.);
- budowę ekologicznej toalety na terenie Parku;
- budowę platformy widokowej na polanie szczytowej;
- remont polany za Nowym Domem Zdrojowym wraz z budową parku jordanowskiego dla dzieci;
- budowę miejsc postojowych.

Celem ogólnym projektu jest rozwój ogólnodostępnych produktów i oferty turystyczno-uzdrawiskowej Krynicy-Zdroju i budowanie wizerunku Uzdrawiska i całej Małopolski, jako obszaru atrakcyjnego turystycznie z wyróżniającą się w skali kraju kompleksową ofertą łączącą walory: krajobrazowe, lecznicze, turystyczne, kulturowe oraz geograficzne.

Celem bezpośrednim projektu jest zwiększenie ruchu turystycznego i uzdrawiskowego w Krynicy-Zdroju poprzez rewitalizację Parku Zdrojowego, jako atrakcyjnego terenu rekreacyjno-spacerowego i ważnego elementu lecznictwa uzdrawiskowego.

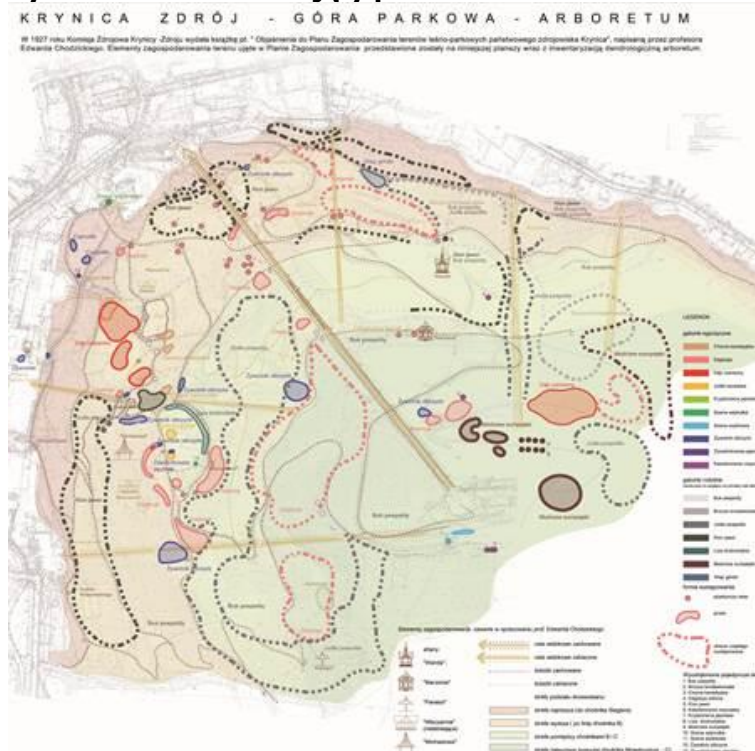
Konsekwencją wzrostu atrakcyjności Krynicy-Zdroju, jako miejsca o dużych walorach turystycznych, będzie dalszy rozwój Uzdrawiska, wzmocnienie pozycji konkurencyjnej Krynicy wśród pozostałych polskich i europejskich uzdrawisk, w wyniku czego wzrośnie ranga i renoma Małopolski, jako regionu o szczególnym potencjale turystycznym i uzdrawiskowym.

Ponadto rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Produkt projektu: Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 64,0 ha.

Rezultat projektu: wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 2 miejsca pracy.

Rysunek 33. Obszar objęty pracami w ramach rewitalizacji Parku Zdrojowego

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez Autorską Pracownię Projektową, Jerzy Wowczak

5.3.5 KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrowskiej poprzez przywrócenie zielonego salonu uzdrowskiego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Gmina Krynica-Zdrój

Wartość projektu: 5 804 053,14 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 5 804 053,14 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest rewaloryzacja przestrzeni publicznej Polany Janówka w Krynicy-Zdroju, jako ważnego elementu historycznego układu urbanistycznego Kurortu.

Planowane prace budowlane mają na celu podniesienie standardu użytkowania przestrzeni publicznej poprzez remont istniejących elementów zagospodarowania terenu, aranżację istniejącej szaty roślinnej i nowe nasadzenia oraz przywrócenie temu terenowi jego historycznej funkcji „zielonego salonu uzdrowskiego”.

Projekt nie przewiduje zmiany sposobu użytkowania przestrzeni publicznej Polany Janówka. Koncepcja remontu opiera się na przywróceniu przestrzeni jej historycznej formy reprezentacyjnego salonu uzdrowskiego z zaakcentowaniem elementów ogrodu modernistycznego, jako najbardziej historycznie umotywowanego. Podstawowy układ komunikacyjny pozostaje bez zmian, aleja Nikifora Krynickiego zyskawszy nową nawierzchnię oraz parametry ciągu pieszo-jezdnego może być okazjonalnie wykorzystywana dla pojazdów ratownictwa medycznego, obsługi technicznej parku oraz jako droga pożarowa. Głównym, reprezentacyjnym wejściem do ogrodu na Polanie Janówka pozostaje wejście na osi alei Nikifora, od strony Parku im. Dukietą, al. Nowotarskiego i Deptaka Krynickiego. Wejście zostanie zaakcentowane dzięki przebudowie nawierzchni ciągu pieszo-jezdnego alei Nikifora oraz przez układ nasadzeń wzdłuż alei. Oś ciągu pieszo-jezdnego kończy reprezentacyjny plac przed Pijalnią Jana. Odcinek al. Nikifora Krynickiego wiodący poniżej terenu basenów miejskich, aż do łącznika z ul. Kazimierza Pułaskiego, zostanie oświetlony nowymi latarniami stylizowanymi. W celu ułatwienia dostępu do projektowanego amfiteatru oraz dla

istniejącego zaplecza toru saneczkowego na Górze Parkowej projekt zakłada remont istniejącego modernistycznego mostu pieszego przez potok Palenica, a także remont wylotu potoku Palenica oraz budowę nawierzchni utwardzonej.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej poprzez organizowanie w bezpośrednim sąsiedztwie planowanej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Dzięki realizacji zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy – przywrócona zostanie świetność zabytkowej części krynickiego uzdrowiska, a otaczająca ją przestrzeń publiczna zostanie dostosowana do już zrewitalizowanych części bulwarów oraz odnowionych już zabytkowych obiektów pensjonatowo-sanatoryjnych historycznej części uzdrowiska.

Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrowiskową nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających Uzdrowisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdynamizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrowiskowej zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego Uzdrowiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie jeżeli chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Produkt projektu: Zrewitalizowany obszar uzdrowiska o powierzchni: 1,0 ha.

Rezultat projektu: wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrowiska), stworzone 1 miejsce pracy.

5.3.6 KURORT KRYNICA - budowa amfiteatru wraz z przebudową istniejącego budynku biblioteki na cele zaplecza amfiteatru w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Gmina Krynica-Zdrój

Wartość projektu: 2 053 020,60 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 2 053 020,60 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrowiska

Opis projektu:

Przedmiotem projektu jest budowa amfiteatru w oparciu i z wykorzystaniem istniejącego budynku biblioteki w rejonie dolnej stacji kolejki na Górę Parkową.

Projekt zakłada budowę otwartego amfiteatru dla ok. 350 osób, a istniejący budynek biblioteki przeznacza na zaplecze sceny amfiteatru i funkcje uzupełniające - toalety dla widzów, które udostępnione będą całorocznie, jako toalety miejskie dla kuracjuszy.

Realizując podstawową ideę projektu, funkcja zaplecza amfiteatru wprowadzona została do istniejącego budynku biblioteki, zgodnie z programem Inwestora, a scena amfiteatru zostanie

„oparta” na ścianie budynku, zapewniając w ten sposób bezpośrednie połączenie sceny z zapleczem. Wokół sceny rozpostarte zostaną kolejne kręgi amfiteatru. Wachlarzowy układ rzędów przecięto promenadą, kontynuującą oś zabytkowego mostku i prowadzącą do dolnej stacji kolejki, podkreślającą dominantę bryły stacji. W projekcie przewidziano następujące elementy zagospodarowanie terenu wokół amfiteatru:

- alejka wokół widowni;
- ukształtowanie terenu wokół widowni;
- promenada przecinająca widownię jako kontynuacja przyjscia przez zabytkowy mostek;
- mury oporowe i schody terenowe;
- oświetlenie widowni i sceny;
- oświetlenie ciągów pieszych - lampy ogrodowe i lampy terenowe;
- chodnik przy wejściu do toalet;
- przebudowa miejsc postojowych.

Całość będzie dostosowana dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowo w ramach projektu przewiduje się stworzenie nowego produktu turystycznego z wykorzystaniem powstałej infrastruktury.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski na arenie krajowej i międzynarodowej poprzez organizowanie na obszarze przyszłej inwestycji kluczowych dla regionu wydarzeń kongresowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

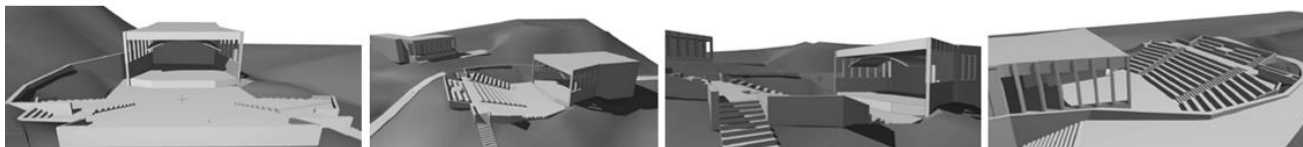
Dzięki realizacji projektu zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy, znacząco zwiększy się także możliwość organizacji plenerowych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, co przyczyni się z kolei do uatrakcyjnienia oferty pobytowej (zarówno w sensie atrakcji turystycznych, jak i oferty kulturalnej). W konsekwencji powinno to spowodować wzrost zainteresowania wypoczynkiem na terenie Uzdrawiska oraz przyciągnięcie nowej grupy odbiorców. Budowa nowego obiektu o charakterze kulturalnym (w bezpośrednim sąsiedztwie dolnej stacji kolejki na Górę Parkową) pozwoli także stworzyć czytelną i identyfikowalną z Krynica-Zdrój infrastrukturę, co będzie kolejnym elementem ułatwiającym promocję Uzdrawiska.

Ponadto rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Produkt projektu: Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 0,2 ha oraz wybudowany nowy obiekt służący celom kulturalnym.

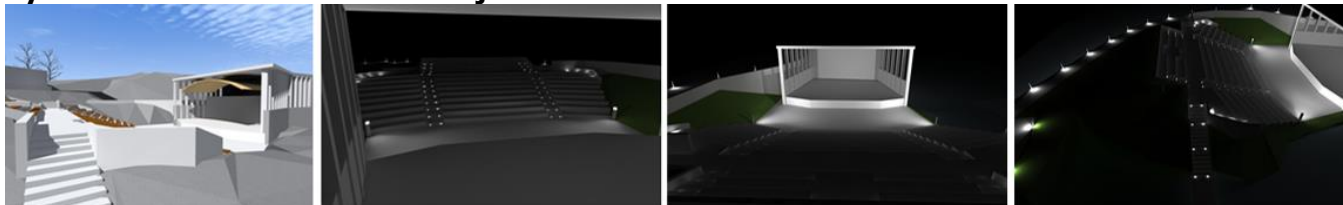
Rezultat projektu: wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 2 miejsca pracy.

Rysunek 34. Amfiteatr – rozwiązania projektowe

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez „Architeków Grupa” Elżbieta Kierska-Lukaszewska

Rysunek 35. Amfiteatr – wizualizacja

Źródło: Dokumentacja projektowa opracowana przez „Architeków Grupa” Elżbieta Kierska-Lukaszewska

5.3.7 Utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Gmina Krynica-Zdrój

Wartość projektu: 4 938 500,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 4 938 500,00 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju południowym stoku Góry Parkowej.

Działania podejmowane w ramach projektu polegają na zgromadzeniu na odsłoniętych stokach Góry Parkowej szeregu obiektów budowlanych oraz obiektów małej architektury związanych z regionem, w szczególności obiektów architektonicznych oraz wytworów rzemiosła i sztuki użytkowej związanych z zanikającą kulturą łemkowską.

Teren będzie ogrodzony drewnianym ogrodzeniem i oświetlony. Zaś pomiędzy zgromadzonymi obiektami zostaną na nim wyznaczone czytelne ciągi komunikacyjne wykonane z płaskich kamieni oraz żwiru i kłińca. Całość zostanie uzupełniona elementami zieleni nawiązującej do dawnych wiejskich ogródków i podwórek. Na terenie Parku zlokalizowane zostaną:

- budynki mieszkalne (3 szt.);
- budynki gospodarcze (2 szt.);
- karczma (1 szt.);
- spichlerze (3 szt.);
- obiekty małej architektury (krzyże, kapliczki przydrożne itp.).

Wszystkie obiekty do umieszczenia Parku zostały już zidentyfikowane co do miejsca aktualnego posadowienia oraz sposobu ich pozyskania. Obiekty zostaną zinwentaryzowane pod względem architektonicznym, budowlanym i historycznym oraz po umieszczeniu w Parku poddane niezbędnym pracom renowacyjnym.

Obiekty posiadają charakterystyczne cechy kultury i budownictwa lokalnego, w tym cechy unikalne dla architektury łemkowskiej. Ze względu na wiek obiektów, ich przeniesienie do Parku stanowi jedyną szansę ich zachowania. Natomiast ich udostępnienie turystom daje wyjątkową szansę na zachowanie cennego dziedzictwa kulturowego i jego promocję.

Celem projektu jest zachowanie i ochrona przed bezpowrotnym zniszczeniem cennych zabytków architektury i kultury codziennej dawnych mieszkańców ziemi krynickiej, a także pielęgnowanie i utrwalanie kultury łemkowskiej. Odrębną kwestią będzie stworzenie nowej atrakcji turystycznej w Krynicy-Zdroju. Będzie to kolejny element przyczyniający się do wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrowiskowych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski jako ważnego miejsca na kulturalnej mapie regionu.

Ponadto rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznemu Kurortu Krynica.

Produkt projektu: Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 0,2 ha oraz wybudowany nowy obiekt służący celom kulturalnym.

Rezultat projektu: wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 4 miejsca pracy.

Rysunek 36. Wizualizacja Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego oraz typowe sprzęty oraz architektura podkrynickiej wioski

Źródło: Publikacja „Karpaty Łączą” (autor nieznan)

5.3.8 Modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym w sanatorium NOWE ŁAZIENKI MINERALNE w Krynicy-Zdroju wraz z wymianą przyłączy i remontem drogi wewnętrznej

Wnioskodawca: Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.

Wartość projektu: 5 000 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 4 065 040,65 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym sanatorium NOWE ŁAZIENKI MINERALNE w Krynicy-Zdroju wraz z wymianą przyłączy i remontem drogi wewnętrznej.

Budynek Sanatorium „Nowe Łazienki Mineralne” zlokalizowany jest w strefie „A” Uzdrawiska, na obszarze działki nr 1453/4 przy ul. Piłsudskiego 2 w Krynicy-Zdroju, która stanowi własność Spółki, ponadto położony jest w obszarze historycznego układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Budynek sanatorium jest budynkiem dwukondygnacyjnym, w całości podpiwniczonym, wybudowanym w technologii tradycyjnej w okresie międzywojennym (1925), w stylu dworkowym. W skrzydle północnym w części parterowej znajdują się pomieszczenia zabiegowe. Powierzchnia użytkowa części objętej projektem wynosi ok. 1 000 m².

Projekt obejmuje modernizację bazy zabiegowej na parterze, w skrzydle północnym budynku sanatorium „Nowe Łazienki Mineralne” oraz wymianę przyłączy wodno-kanalizacyjnych do budynku wraz z remontem dróg wewnętrznych.

W części zabiegowej planuje się – po modernizacji - następujące zabiegi: kąpiele mineralne, kąpiele perełkowe, kąpiele solankowe, masaż podwodny i wirowy, bicze wodne, zabiegi fizykoterapii. Ponadto powstanie sala ćwiczeń, muzykoterapii, a także pomieszczenia związane z tymi funkcjami (gabinety lekarskie, pielęgniarskie, szatnie, sanitariaty, dyżurka itp.). Przebudowa i remont zakładu zabiegowego ma na celu dostosowanie istniejących pomieszczeń do wymagań określonych w aktualnych przepisach prawa, aktualnych wymagań higieniczno-sanitarnych i użytkowych.

W ramach projektowanych robót budowlanych zostaną wykonane następujące prace:

- przebudowa ścianek działowych;
- wykonanie przebić i przemurowań;
- wymiana stolarki drzwiowej;
- ułożenie płytek podłogowych i ściennych;
- wymiana instalacji wod.-kan. i wody mineralnej;
- wykonanie nowych pionów wod.-kan.;
- wymiana instalacji elektrycznej;
- wykonanie instalacji wentylacji mechanicznej.

W ramach projektu zakład zabiegowy zostanie wyposażony w nowy sprzęt i urządzenia zabiegowe.

Dodatkowo planuje się wymianę kanalizacji sanitarnej i opadowej na zewnątrz budynku oraz wymianę zniszczonej betonowej nawierzchni drogi wewnętrznej na nawierzchnię z kostki brukowej wraz z wykonaniem miejsc postojowych oraz remont nawierzchni asfaltowej chodników spacerowych od frontu budynku na nawierzchnię z kostki brukowej. Obiekt zostanie dostosowany pod względem komunikacyjnym do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

Realizacja projektu przyczyni się do znacznej poprawy funkcjonalności obiektu, poprawy standardu świadczonych usług leczniczych z wykorzystaniem miejscowych naturalnych bogactw (wody mineralne do balneoterapii) w celach zdrowotnych i profilaktycznych oraz odnowy biologicznej.

Beneficjentami ostatecznymi projektu będą pacjenci z obszaru całego kraju, którzy mają prawo do korzystania z usług medycznych w ramach NFZ, jak również inni kuracjusze, turyści i wszyscy odwiedzający Krynice, a także mieszkańcy miasta.

W wyniku realizacji projektu zakład zabiegowy będzie mógł zapewnić specjalistyczne, na wysokim poziomie zabiegi lecznicze.

Cele projektu:

- przebudowa i unowocześnienie części zabiegowej budynku sanatorium Nowe Łazienki Mineralne;
- poprawa standardu świadczonych usług leczniczych;
- rozszerzenie oferty uzdrowskiej o zabiegi z wykorzystaniem bogactw naturalnych regionu;
- ułatwienie korzystania z usług dla osób niepełnosprawnych i seniorów.

Realizacja projektu przyczyni się do znacznej poprawy funkcjonalności obiektu, co jednocześnie będzie oznaczało poprawę estetyki i funkcji ogólnodostępnej przestrzeni publicznej.

Rezultatem działań będzie poprawa standardu świadczonych usług leczniczych, dostosowanie obiektu do obowiązujących standardów, poprawa jego funkcjonowania oraz dostosowanie obiektu dla potrzeb osób niepełnosprawnych. W związku z modernizacją części zabiegowej możliwe będzie uruchomienie nowych zabiegów oraz rozszerzenie oferty uzdrowskiej, a co za tym idzie utworzenie nowych miejsc pracy.

Produkt projektu: Zmodernizowany obiekt sanatoryjny wraz z poprawą bazy leczniczo-zabiegowej.

Rezultat projektu: wzrost liczby kuracjuszy o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 3 miejsca pracy.

Rysunek 37. Nowe Łazienki Mineralne – budynek oraz wnętrza Szpitala Uzdrawiskowego

Źródło: Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.

5.3.9 Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana” w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.

Wartość projektu: 1 000 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 813 008,13 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Budynek Pijalni zlokalizowany jest na terenie strefy „A” ochrony uzdrowiskowej, na obszarze działki nr 1910/2 przy Alei Nikifora Krynickiego w Krynicy-Zdroju, która stanowi własność Spółki.

Budynek usytuowany jest na ujęciu wody leczniczej „Jan” na terenie Parku Zdrojowego, w odległości 300 m od Bulwarów Dietla na tzw. Polanie Janówka, u podnóża Góry Parkowej.

Budynek Pijalni „Jana” wpisany jest do rejestru zabytków województwa małopolskiego, ponadto położony jest w obszarze historycznego układu urbanistycznego wpisanego do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Pierwotny obiekt został wybudowany w roku 1895. W obecnym kształcie obiekt powstał w 1923 r. z przebudowy dwóch pawilonów pijalni „Józefa” i „Jana”. Budynek, usytuowany w części parkowej, pokrywa czterospadowy dach z kopułą, a oświetlają go stylowe latarnie. Drewniana budowla wymaga kapitalnego remontu konserwatorskiego. Kubatura budynku wynosi ok. 1 000 m³, a powierzchnia zabudowy ok. 237 m². W pijalni wydawane są wody lecznicze „Jan” oraz „Józef”.

W ramach projektu kompleksowej modernizacji zostanie poddany jeden z głównych obiektów zdrojowych, jakim jest pijalnia „Jana”. Jest to obiekt ogólnodostępny. Zachowana zostanie bryła i sylwetka zabytkowego budynku.

Wśród najważniejszych elementów modernizacji zostaną wykonane:

- renowacja dachu, który obecnie nie spełnia norm bezpieczeństwa;
- wymiana instalacji wewnętrznych;
- całkowita wymiana zewnętrznego przeszklenia na nowe o lepszych parametrach termicznych;
- wymiana deskowania zewnętrznego na ścianach oraz kolumnach wraz z dociepleniem ścian zewnętrznych;
- wymiana posadzki;
- prace modernizacyjne wewnątrz budynku;
- odbudowa zabytkowej cembrowiny wypływów wody leczniczej;
- zakup nowego wyposażenia pijalni, zagospodarowanie terenu wokół pijalni.

Obiekt zostanie dostosowany pod względem komunikacyjnym do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Dodatkowo planuje się wykonanie lokalnego źródła ciepła oraz przebudowę i remont budynku zaplecza dla budynku głównego.

Cele projektu:

- zachowanie w dobrym stanie cennego zabytku poprzez gruntowną modernizację pijalni „Jana”;
- poprawa jakości obsługi kuracjuszy poprzez zmodyfikowanie strefy wydawania wód mineralnych;
- przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych i seniorów.

Realizacja projektu przyczyni się do znacznej poprawy funkcjonalności obiektu Pijalni, co jednocześnie będzie oznaczało poprawę estetyki i funkcji ogólnodostępnej przestrzeni publicznej.

Rezultatem działań będzie zabezpieczenie substancji zabytku, zahamowanie procesów destrukcji, dostosowanie obiektu do obowiązujących standardów, poprawa funkcjonowania.

Produkt projektu: Zrewitalizowane cenne (zabytkowe) urządzenia uzdrowiskowe.

Rezultat projektu: wzrost liczby kuracjuszy o 10% (w skali całego Uzdrawiska).

Rysunek 38. Zabytkowy budynek Pijalni Jana

Źródło: Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.

5.3.10 Modernizacja wyposażenia istniejącej bazy zabiegowej Zakładu Przyrodoleczniczego w Sanatorium Energetyk (etap I)

Wnioskodawca: Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków

Wartość projektu: 200 880,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 186 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest modernizacja wyposażenia istniejącej bazy zabiegowej w nowoczesny sprzęt w celu poszerzenia oferty leczniczej o nowe rodzaje terapii.

Planowane w ramach projektu działania:

1. Zakup sprzętu w celu rozszerzenia oferty sanatoryjnej, w tym:

- zakup wanny do masażu wirowego kończyn górnych;
- zakup aparatu do krioterapii ze zbiornikiem;
- zakup natrysku płaszczowego;
- zakup łóżka do suchego hydromasażu WELLSYSTEM.

2. Zakup sprzętu w celu zmodernizowania istniejących terapii, w tym:

- zakup wanny do masażu wirowego kończyn dolnych i kręgosłupa;
- zakup wanny balneologicznej do kąpeli solankowych, kąpeli borowinowych i kwasowęglowych;
- zakup wanny do masażu podwodnego.

Celem projektu jest modernizacja istniejącej bazy zabiegowej, jak również rozszerzenie oferty leczniczej sanatorium. Wymiana sprzętu pozwoli również na wykorzystanie naturalnych surowców leczniczych regionu (borowiny z Czarnego Dunajca, soli leczniczej z Bochni).

Sanatorium „Energetyk” posiada 76 miejsc noclegowych. Istniejąca baza zabiegowa często nie jest w stanie zaspokoić potrzeby wszystkich kuracjuszy. Ponadto sprzęt jest mocno zużyty (część działającego sprzętu jest z 1975 roku). Brakuje również na wyposażeniu gabinetów sprzętu wykorzystującego najnowsze zdobycze nauki w zakresie lecznictwa i rehabilitacji, co znacząco obniża konkurencyjność sanatorium na rynku usług uzdrawiskowych.

Realizacja projektu spowoduje:

- poszerzenie dotychczasowej oferty o nowe terapie schorzeń (krioterapia);
- rozszerzenie obecnej oferty o nowe rodzaje zabiegów (masaż wirowy kończyn górnych, natrysk płaszczowy);
- zwiększenie możliwości wykorzystania naturalnych surowców leczniczych (wanna balneologiczna);
- ulepszenie i zmodernizowanie dotychczasowych zabiegów (wanna do masażu podwodnego);
- unowocześnienie stosowanych terapii (wellsystem).

Większa, a jednocześnie bardziej atrakcyjna oferta usług leczniczych pozwoli na wyjście z ofertą lecznictwa na rynki zagraniczne, jak również stworzy możliwość pozyskiwania nowych grup klientów .

Efektem realizacji projektu będzie wzrost jakości świadczonych usług balneologicznych, jak również zwiększenie potencjału bazy zabiegowej w stosunku do obecnych możliwości.

Produkt projektu: odnowiona baza leczniczo-zabiegowa.

Rezultat projektu: wzrost liczby kuracjuszy o 10% oraz wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach - 1 osoba.

Rysunek 39. Obecna baza zabiegowa Sanatorium Energetyk

Źródło: Sanatorium Energetyk

5.3.11 Przebudowa oraz modernizacja bazy zabiegowej na potrzeby Zakładu Przyrodoleczniczego W Sanatorium Energetyk (etap II)

Wnioskodawca: Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków

Wartość projektu: 750 300,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 610 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu będzie przebudowa istniejącej bazy zabiegowej sanatorium, jej modernizacja, dostosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych oraz modernizacja wyposażenia.

Planowane działania:

1. Prace budowlane i demontażowe (dostosowanie ciągów komunikacyjnych i powierzchni działów).
2. Wymiana sieci wodno-kanalizacyjnej oraz instalacji elektrycznej.
3. Instalacja wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej w pomieszczeniach hydroterapii, peloidoterapii, inhalacji i sali kinezyterapii.
4. Prace budowlane wykończeniowe: malowanie, tynkowanie, flizowanie, wymiana stolarki drzwiowej.
5. Zakup nowego sprzętu rehabilitacyjnego.

Celem projektu jest modernizacja bazy zabiegowej, stworzenie prawidłowego układu funkcjonalnego, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, a co za tym idzie poprawa wizerunku sanatorium, poprawa dostępności infrastruktury uzdrawiskowej do potrzeb osób niepełnosprawnych, wykorzystanie naturalnych surowców leczniczych regionu (borowina).

Sanatorium „Energetyk” jest obiektem wybudowanym w latach 1970-72 z niewydolną już na te czasy bazą zabiegową. Realizacja projektu spowoduje zarówno uatrakcyjnienie i urozmaicenie oferty sanatorium, jak również zwiększy jego konkurencyjność. Pozwoli na wyjście z ofertą lecznictwa na rynki zagraniczne, jak również stworzy możliwość pozyskiwania nowych grup klientów (osoby niepełnosprawne, sportowcy po urazach). Po realizacji projektu oczekiwane jest zwiększenie potencjału bazy zabiegowej pod kątem liczby wykonywania zabiegów, jak również poszerzenia oferty o nowe terapie lecznicze.

Efektem projektu będzie m.in. wzrost jakości świadczonych usług balneologicznych i zwiększenie możliwości wykonywania zabiegów.

Produkt projektu: zmodernizowany obiekt sanatoryjny wraz z poprawioną bazą leczniczo-zabiegową.

Rezultat projektu: wzrost liczby kuracjuszy o 20%, wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach - 2 osoby.

Rysunek 40. Sanatorium Energetyk – obiekt i pokoje – przed i po modernizacji

Źródło: Sanatorium Energetyk

5.3.12 Budowa zakładu przyrodoleczniczego Lwigród wraz z basenem leczniczym z wodą mineralną w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Ośrodek Sanatoryjno-Wypoczynkowy Lwigród Sp. z o.o.

Wartość projektu: 7 200 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 5 853 658,54 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa zakładu przyrodoleczniczego wraz z basenem leczniczym z wodą mineralną.

Planowana inwestycja zakłada rozwój funkcjonującego sanatorium i szpitala uzdrawiskowego Lwigród poprzez wykorzystanie specyficznego waloru uzdrawiskowego Krynicy-Zdroju jakim są mineralne wody leczniczej.

Projekt jest swoistego rodzaju kontynuacją wcześniejszych działań związanych z odrestaurowaniem i rozbudową istniejącego od 1928 roku sanatorium Lwigród. Celem obecnie podejmowanych działań jest stworzenie nowej infrastruktury uzdrawiskowej – basenu z mineralną wodą leczniczą, co w oczywisty sposób uzupełniłoby brak takiego urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego na terenie uzdrawiska Krynica-Zdrój.

W ramach inwestycji przewidziana jest budowa nowoczesnego zakładu przyrodoleczniczego, spełniającego najwyższe europejskie standardy lecznictwa uzdrawiskowego. Inwestycja zwiększy liczbę i podniesie jakość udzielanych świadczeń zdrowotnych. Realizowany projekt przewiduje dostęp szerszej grupie pacjentów i kuracjuszy, w tym mieszkańców gminy i turystów do świadczeń z wykorzystaniem surowców naturalnych oraz nowych technik rehabilitacji.

Realizacja projektu kompleksowo poszerza wachlarz udzielanych zabiegów. Pozwala na zatrudnienie kilkunastu fizjoterapeutów udzielających świadczeń zdrowotnych. Mając na uwadze dalszy rozwój i profesjonalne podejście do udzielania świadczeń na wysokim poziomie planuje się przeprowadzenie cyklu szkoleń dla kadry zatrudnionej w zakładzie przyrodolecznicznym.

Przedmiotem projektu jest budowa dwukondygnacyjnego budynku w miejscu budynku gospodarczego przylegającego do istniejącego budynku sanatorium i szpitala uzdrawiskowego Lwigród. Projektowany obiekt to budynek dwupiętrowy o wymiarach 26,83 m x 21,57 m i powierzchni użytkowej 1 100 m².

Na parterze obiektu znajdzie się niecka basenu leczniczego z wodą mineralną. Basen będzie przystosowany do ćwiczeń rehabilitacyjnych i w pełni dostępny dla osób niepełnosprawnych. Planuje się wykonanie niecki basenowej o wymiarach 8 m x 12 m i powierzchni 96 m² oraz 5 osobowe jacuzzi solankowe. Na tym samym poziomie zaprojektowano nowoczesną ścieżkę Kneippa – urządzenie lecznicze nawiązujące do wieloletniej tradycji leczenia balneologicznego w Europie.

Obok hali basenowej przewidziano centrum kinezyterapii do rehabilitacji ruchowej na urządzeniach ergometrycznych oraz strefę zabiegów ciepłolecznicznych składającą się z zespołu saun. Na tej samej kondygnacji znajdują się poczekalnie, przebieralnie, zespoły szatniowe z

natryskami, wypoczywalnia, pomieszczenia gospodarcze i magazyny, pomieszczenia techniczne z systemami uzdatniania wody basenowej oraz toalety przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

Na pierwszym piętrze projektowanej inwestycji - w zakładzie przyrodolecznym - znajdą się urządzenia wykorzystywane w balneoterapii, peloidoterapii, hydroterapii, termoterapii, fototerapii i fizykoterapii oraz sala wypoczynkowa, sanitariaty i niezbędne pomieszczenia techniczne. Pomieszczenia zakładu przyrodolecznego podzielone zostały na sekcje spełniające określone funkcje:

- sekcja balneoterapii – będzie wyposażona w 3 stanowiska z wannami miedzianymi do indywidualnych kąpiei mineralnych, 2 wanny do kąpiei solankowych, 2 wanny do kąpiei borowinowych;
- sekcja peloidoterapii znajdzie się pomieszczenie do przygotowania zabiegów borowinowych tzw. kuchnia borowinowa, pomieszczenia do zawiązań borowinowych całkowitych i częściowych oraz galvano-borowiny;
- sekcja hydroterapii wyposażona będzie w wanny do kąpiei perełkowej, hydromasażu, masażu podwodnego, kąpiei wirowych ogólnych oraz kończyn górnych i dolnych – 8 stanowisk;
- sekcja fizykoterapii zostanie podzielona na dwie części w pierwszej znajdą się inhalatorium - stanowiska do inhalacji ultradźwiękowych indywidualnych, pomieszczenia do zabiegów galwanizacji, elektroterapii, laseroterapii i masażu membranowego wibracyjnego. W części drugiej pomieszczenia do fototerapii i masażu wibracyjnego i ultrasonoterapii;
- sekcja masażu leczniczego składa się z 4 gabinetów indywidualnego masażu. W sekcji termoterapii zlokalizowane będą stanowisko do krioterapii miejscowej i kabina do krioterapii ogólnoustrojowej.

Wykorzystując naturalny surowiec jakim jest bezwodnik gazowy CO₂ pozyskiwany z nad źródeł wód mineralnych wydobywanych na terenie gminy uzdrowskiej Krynica-Zdrój, zaprojektowano specjalne dwustanowiskowe pomieszczenie do suchych kąpiei mineralnych CO₂. W celu wzbogacenia oferty zabiegowej zaplanowano wdrożenie mało dostępnych zabiegów, takich jak fala uderzeniowa i bicze szkockie. Inwestycja przewiduje zakup nowych urządzeń i wyposażenia zakładu przyrodolecznego.

Projekt zakłada udostępnienie dachu budynku jako ogólnodostępnego tarasu wyposażonego w urządzenia do helioterapii. W ramach planowanej inwestycji przewidujemy montaż 8 osobowej windy umożliwiającej dostęp kuracjuszy z istniejących oddziałów sanatorium do nowego zakładu przyrodolecznego.

Komplementarność i różnorodność planowanej inwestycji stworzy nowoczesne centrum rehabilitacji i wyjątkowych walorach w skali całego uzdrawiska.

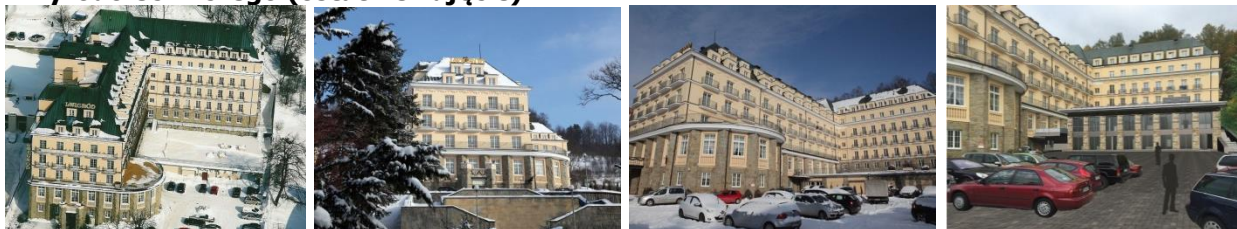
Korzyści płynące z inwestycji to:

- wykorzystanie potencjału zasobów surowców naturalnych uzdrawiska w procesie leczenia uzdrawiskowego;
- poprawienie dostępu do leczenia uzdrawiskowego dla mieszkańców gminy, turystów i kuracjuszy;
- możliwość obsługi około 20 tysięcy osób rocznie na basenie leczniczym oraz 4 tysięcy osób rocznie w zakładzie przyrodolecznym;
- możliwość wykorzystania bazy zabiegowej do wykonania około 180 tysięcy zabiegów rocznie;
- stworzenie dodatkowych miejsc pracy;
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych personelu;
- poszerzenie oferty uzdrawiska o obiekt z basenem z wodą mineralną;
- wzbogacenie oferty turystyczno-rekreacyjnej gminy i podniesienie standardu świadczonych usług.

Produkt projektu: Zmodernizowany obiekt sanatoryjny wraz z poprawą bazy leczniczo-zabiegowej oraz zbudowane jedno nowe urządzenie uzdrowskowe.

Rezultat projektu: wzrost liczby kuracjuszy o 20% oraz wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach - 3 osoby.

Rysunek 41. Sanatorium Lwigród – widok obecny i wizualizacja planowanego Zakładu Przyrodoleczniczego (ostatnie zdjęcie)

Źródło: Sanatorium Lwigród

5.3.13 Innowacyjna wieża widokowa ze ścieżką przyrodniczo-edukacyjną w koronie drzew - budowa całorocznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Krynicy

Wnioskodawca: Słotwiny Arena Sp. z o.o.

Wartość projektu: 12 000 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 8 000 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa C Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa unikalnej wieży widokowej wraz ze ścieżką przyrodniczo-edukacyjną w koronie drzew Beskidu Sądeckiego.

Projekt zakłada, że wieża będzie składała się z trasy spacerowej o długości 900 m, zakończonej 40 metrową wieżą widokową. Trasa będzie zbudowana z drewna, co czyni ją unikatową w skali krajowej, a nawet międzynarodowej. Wieża zostanie zlokalizowana w lasach Beskidu i będzie prowadziła pomiędzy drzewami, zapewniając wyjątkowo piękne widoki w czasie całego spaceru, jak również na samej wieży widokowej. Wzdłuż ścieżki umieszczonych zostanie kilka przystanków - edukacyjnych i zręcznościowych (przechodzenie po wąskiej kładce czy też ruchomych belkach mając pod sobą solidną zabezpieczającą siatkę), które stanowić będą urozmaicenie trasy, przede wszystkim dla dzieci i innych pełnych energii osób.

Dzięki stopniowemu nachyleniu między 2-6 stopni cała trasa będzie dostępna także dla osób niepełnosprawnych i wózków dziecięcych. Bezpieczeństwo turystów zapewnią solidne, drewniane konstrukcje podpierane przez około 100 słupów, poręcze i siatkę z obu stron ścieżki.

Dojście do wieży będzie możliwe dzięki istniejącej kolei linowej, ścieżką spacerową lub ścieżką rowerową. Podobnie zejście z wieży będzie możliwe na kilka sposobów. Na wysokości około 20 metrów, wewnątrz wieży zaplanowano zjeżdżalnię, która będzie stanowiła alternatywny sposób powrotu z trasy spacerowej, bez konieczności pokonywania całego szlaku ponownie po schodach znajdujących się wewnątrz wieży. Bezpieczeństwo zjeżdżających zapewnią specjalne filcowe podkładki, które kontrolują prędkość i pomagają zapewnić bezpieczeństwo. W drodze na dół będzie również możliwość skorzystania z przejazdu hulajnogą.

Dodatkowa infrastruktura będzie umożliwiała również spacerowanie ze psami, rowerami, hulajnogami, wózkami (dla dzieci i dla osób niepełnosprawnych).

Celem projektu jest stworzenie takiej atrakcji turystycznej, by stanowiło ono miejsce „bez barier”, było przyjazne dla kobiet z małymi dziećmi, osób niepełnosprawnych i osób spędzających czas ze swoimi zwierzętami.

Obok samej konstrukcji trasy spacerowej i wieży widokowej, częścią planowanej infrastruktury będą następujące elementy towarzyszące:

- tablice edukacyjne rozmieszczone wzdłuż trasy spacerowej;
- interaktywne tablice edukacyjne;
- ławki umożliwiające odpoczynek w trakcie trasy;
- kosze na śmieci;
- stojaki rowerowe;
- wypożyczalnia hulajnóg;
- kojce dla psów;
- toalety, dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- regulamin korzystania z wieży widokowej.

Głównym celem projektu jest rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w gminie Krynica-Zdrój, jako czynnika rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu. Do celów szczegółowych zaliczyć należy:

- pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego i przyrodniczego gminy Krynica-Zdrój, poprzez rozwój całorocznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej;
- uzupełnienie istniejącej infrastruktury uzdrowskiej o nowe, atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu;
- promocję aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia;
- rozwój ekonomiczny regionu poprzez pobudzenie branży turystycznej i okołoturystycznej;
- podniesienie jakości życia mieszkańców, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy.

Uzasadnieniem realizacji projektu jest przede wszystkim chęć rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Subregionie Sądeckim. Założeniem rozwoju firmy jest poszerzenie posiadanej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w celu utworzenia całorocznego kurortu turystycznego, miejsca przyjaznego wszystkim, bez względu na wiek, stan zdrowia, nie ograniczone barierami. Biorąc pod uwagę potencjał krajobrazowy Krynicy oraz istniejącą infrastrukturę, miejsce to było odwiedzane głównie zimą. Chcąc wzmocnić i wykorzystać uzdrowski charakter gminy oraz jej potencjał przyrodniczy, Przedsiębiorstwo Sportowo-Turystyczne „Słotwiny” przygotowało koncepcję zagospodarowania terenu, który będzie dostępny dla turystów, mieszkańców i kuracjuszy przez cały rok. Projekt obejmuje przygotowanie unikalnej trasy spacerowej w koronie drzew Beskidu Sądeckiego, z wieżą widokową z widokiem na piękną, krynicką przyrodę, Górę Parkową i Jaworzynę Krynicką. Po drodze zaplanowanej ścieżki znajdziemy interaktywne tablice edukacyjne z informacjami o ciekawostkach przyrodniczych. Wzdłuż ścieżki umieszczonych zostanie kilka przystanków - edukacyjnych i zręcznościowych, które stanowiąc będą urozmaicenie trasy przede wszystkim dla dzieci i innych pełnych energii osób. Dzięki zastosowanej drewnianej technologii budowla będzie harmonijnie wtapiać się w otaczający ją krajobraz. Wybór technologii drewnianej został podyktowany chęcią dostosowania się do istniejącego krajobrazu. Całość zaplanowanej infrastruktury uwzględnia konieczność poszanowania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych. Założeniem projektu jest promocja aktywnego sposobu spędzania czasu wraz z rodziną w spokojnym miejscu z dala od ruchliwych ulic, a także zaproponowanie kuracjom atrakcji, innych niż bezpośrednio uzdrowskie, dla zagospodarowania wolnego czasu.

Produkt projektu: wybudowana nowa atrakcja turystyczna na terenie Uzdrawiska.

Rezultat projektu:

- liczba użytkowników nowej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnego – 1 000 osób miesięcznie;
- wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach - 3 osoby.

Rysunek 42. Planowana wieża widokowa ze ścieżką przyrodniczo-edukacyjną w koronie drzew w stacji narciarskiej Słotwiny Arena

Źródło: Słotwiny Arena Sp. z o.o.

5.3.14 Budowa kolei linowej krzeselkowej „Arena” w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” na w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Słotwiny Arena Sp. z o.o.

Wartość projektu: 19 680 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 8 000 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa C Uzdrowiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa krzeselkowej kolei linowej „Arena” w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” położonym w Krynicy-Zdroju.

W ramach projektu zbudowana zostanie kompletna kolei liniowa wraz z niezbędnym wyposażeniem. Przedmiotem inwestycji będzie dostawa i montaż urządzeń napędowych i wyposażenia stacji dolnej tj.: konstrukcje wsporcze, koło napędowe, urządzenia wyprężania i wprężania, przenośniki transportujące krzesła w stacji, podesty robocze, bramka taktująca, przenośnik taśmowy zwiększający komfort narciarzy, obudowa stacji typu UNI-G z przeszkleniami, przystosowanie stacji do garażowania krzeseł, wprężła dla kolei wyprężanej - 46 kpl.

Charakterystyka szczegółowa inwestycji:

- kolej linowa krzeselkowa o ruchu okrężnym z pojazdami (krzesłami) zawieszonymi na linie nośno-napędowej przy pomocy wpręgieł rozłącznych;
- kolej przewidziana dla zdolności przewozowej zgodnie z danymi technicznymi i zaprojektowana na przepustowość 3 000 osób/godz.;
- napęd na moście ruchomym zaprojektowany w stacji dolnej, która zapewnia łatwy dostęp do poszczególnych podzespołów (silnik, przekładnia, hamulec ruchowy);
- stacja umieszczona będzie w pomieszczeniu UNI-G zaprojektowanym specjalnie do tego celu, siły z napędu przenoszone są na linę nośno-napędową poprzez koło napędowe z wykładziną, połączone wałem z zespołem napędowym;
- do napędu głównego służy silnik prądu zmiennego, prędkość jazdy regulowana bezstopniowo;
- prędkość jazdy pojazdów w stacjach zredukowana do 1,0 m/s w rejonie wsiadania i wysiadania;
- lina nośno-napędowa na trasie prowadzona na krążkach linowych zamontowanych na podporach trasowych na ograniczonej wysokości nad terenem;
- pojazdami są krzesła z siedzeniami dla 6 osób, z pałkiem zamykającym i podpórką dla stóp lub nart, krzesła wyposażone w osłony w kolorze pomarańczowym;
- stacja górna z kołem przewojowym, usytuowana w zabudowanej przestrzeni typu UNI-G, zapewnia obsługę urządzeń oraz ochronę przed czynnikami atmosferycznymi;
- urządzenia kolei znajdują się w przestrzeni nad platformą do wsiadania/wysiadania;
- wsiadanie narciarzy na stacji dolnej odbywa się przez bramkę taktującą, która powoduje, że narciarze i inni pasażerowie dzięki sterowaniu czasowemu wpuszczani są w odpowiednich przedziałach czasowych na krzesła.

Opisana kolej zaprojektowana jest według najnowszej wiedzy o budownictwie kolei linowych, wyposażona w nowoczesną technikę i odpowiada dyrektywie 2000/9/WE. Wyciąg będzie posiadał

system automatycznego otwierania, zamykania i blokowania pałąka krzesła oraz regulowaną i dostosowaną do wzrostu narciarza wysokością wsiadania. Jest to typ kolei szczególnie popularny w ośrodkach narciarskich, gdzie pasażerowie podróżują bez konieczności odpinania nart lub desek. Planowana infrastruktura będzie nowoczesna i będzie gwarantowała bezpieczne i wygodne rozwiązania, zarówno dla użytkowników, jak i osób ją obsługujących.

Kolej będzie wykorzystywana przez cały rok i będzie służyć jako transport do innych atrakcji ośrodka: wieża ze ścieżką rekreacyjno-edukacyjną, zbiornik rekreacyjny, ścieżki rowerowe. Kolej będzie przystosowana do transportu rowerów. Rowerzyści będą mogli korzystać z oznakowanych ścieżek górskich łączących grzbiety górskie oraz przełęcze z centrum Krynicy. Kolej będzie też przystosowana do transportu niepełnosprawnych.

Główne kategorie kosztów:

1. Koszty inwestycyjne związane z budową kompletnej kolei linowej, w szczególności koszty dostawy i montażu urządzeń napędowych i wyposażenia stacji dolnej oraz koszty dostawy i montażu wprzęgieł dla kolei wyprzęganej - 46 kpl.

2. Koszty nadzoru inwestorskiego.

3. Koszty promocji projektu - zgodnie z wytycznymi w zakresie promocji obowiązujących w ramach.

Głównym celem projektu jest rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej w gminie Krynica-Zdrój jako czynnika rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu. Cele szczegółowe:

- rozwój i podniesienie innowacyjności Centrum Narciarskiego Słotwiny Arena;
- uzupełnienie i unowocześnienie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w gminie;
- promocja aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia;
- rozwój ekonomiczny regionu poprzez pobudzenie branży turystycznej i okołoturystycznej;
- podniesienie jakości życia mieszkańców, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy.

Uzasadnieniem realizacji projektu jest przede wszystkim chęć rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Subregionie Sądeckim. Założeniem rozwoju firmy jest poszerzenie posiadanej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w celu utworzenia całorocznego kurortu turystycznego, miejsca przyjaznego wszystkim, dostępnego dla szerokiego grona odbiorców. Projekt obejmuje budowę nowoczesnego wyciągu narciarskiego, przy wykorzystaniu potencjału krajobrazowego góry Słotwiny. Istniejąca infrastruktura nie pozwala na pełne wykorzystanie potencjału turystyczno-rekreacyjnego, nie zapewnia dostatecznej przepustowości, a także nie pozwala na wykorzystanie wyciągów w okresie letnim.

Istniejąca technologia jest przestarzała i uniemożliwia rozwój turystyki na tym obszarze. Wybór technologii nowego wyciągu został podyktowany chęcią dostosowania się do istniejącego krajobrazu, zapewnieniem jak najwyższego komfortu użytkownika, umożliwieniem całorocznego wykorzystania wyciągu, a także najwyższy poziom bezpieczeństwa. Całość zaplanowanej infrastruktury uwzględnia konieczność poszanowania lokalnych uwarunkowań przyrodniczych.

Założeniem projektu jest promocja aktywnego sposobu spędzania czasu wraz z rodziną w spokojnym miejscu z dala od ruchliwych ulic, a także zaproponowanie kuracjom atrakcji, innych niż bezpośrednio uzdrowskie, dla zagospodarowania wolnego czasu.

Produkt projektu: wybudowana nowa atrakcja turystyczna na terenie Uzdrawiska.

Rezultat projektu:

- wzrost liczby turystów - 10 000,00/miesięcznie;
- utworzenie nowych miejsc pracy - 8 pracowników.

Rysunek 43. Obecne zagospodarowanie stacji Słotwiny Arena oraz wizualizacja górnej stacji planowanej kolei „Arena”

Źródło: Słotwiny Arena Sp. z o.o.

5.3.15 Budowa kolei linowej krzeselkowej „Słotwinka” w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Słotwiny Arena Sp. z o.o.

Wartość projektu: 19 988 115,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 8 000 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa C Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa krzeselkowej kolei linowej „Słotwinka” w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” położonym w Krynicy-Zdroju.

Przedmiotem inwestycji będzie Kolej linowa „Słotwinka”, która jest koleją krzeselkową o ruchu okrężnym z pojazdami (krzesłami) zawieszonymi na linii nośno-napędowej przy pomocy wprzęgieł rozłącznych. Kolej linowa przewidziana jest dla zdolności przewozowej zgodnie z danymi technicznymi i jest zaprojektowana na przepustowość 3 000 osób/godz. Napęd na moście ruchomym zaprojektowany jest w stacji dolnej, która zapewnia łatwy dostęp do poszczególnych podzespołów (silnik, przekładnia, hamulec ruchowy). Stacja umieszczona będzie w pomieszczeniu UNI-G zaprojektowanym specjalnie do tego celu. Prędkość jazdy regulowana bezstopniowo. Prędkość jazdy pojazdów w stacjach jest zredukowana do 1,0 m/s w rejonie wsiadania i wysiadania. Lina nośno-napędowa na trasie prowadzona jest na krążkach linowych zamontowanych na podporach trasowych na ograniczonej wysokości nad terenem. Pojazdami są krzesła z siedzeniami dla 6 osób, z pałakiem zamykającym i podpórką dla stóp lub nart. Krzesła wyposażone w osłony w kolorowe. Stacja górna z kołem przewojowym, usytuowana w budynku specjalnie zaprojektowanym do tego celu, zapewnia obsługę urządzeń oraz ochronę przed czynnikami atmosferycznymi. Urządzenia kolei znajdują się w przestrzeni nad platformą do wsiadania/wysiadania. Wsiadanie narciarzy na stacji dolnej odbywa się przez bramkę taktującą, która powoduje, że narciarze i inni pasażerowie dzięki sterowaniu czasowemu wpuszczani są w odpowiednich przedziałach czasowych na krzesła.

Opisana kolej zaprojektowana jest według najnowszej wiedzy o budownictwie kolei linowych, wyposażona w nowoczesną technikę i odpowiada dyrektywie 2000/9/WE. Charakterystyka szczegółowa inwestycji:

1. Stacja napędowa - dolna - stacja napędowa typu UNI-G zawiera następujące zespoły posadowione na betonowym słupie i konstrukcji wsporczej. Napęd główny - napęd zamontowany w stacji obejmujący następujące zespoły: silnik elektryczny z przekładnią planetarno - stożkową, koło linowe z okładziną gumową, średnica 6,10 m, łożyskowanie koła linowego, hamulec główny, hamulec ruchowy, urządzenia zabezpieczające przed ruchem wstecznym kolei.

2. Konstrukcje i urządzenia stacyjne - w przestrzeni zabudowanej typu UNI-G będzie zamontowane: urządzenie wprzęgania i wyprzęgania, urządzenia przyspieszające, urządzenia opóźniające, konstrukcja stalowa wsporcza ocynkowana, łożyskowanie koła linowego, koło napędowe z wykładziną gumową, średnica 6,10 m, urządzenia transportujące pojazdy w stacji, podesty, słup betonowy stacji, elementy kotwiące, obudowa stacji panelami, przeszklenia.

3. Napęd awaryjny - napęd awaryjny z silnikiem Diesla, przeniesienie napędu na koło linowe - możliwa jest jazda do przodu i do tyłu. Napęd awaryjny jest tak zwymiarowany, aby umożliwić

ewakuację pasażerów, napęd awaryjny znajduje się w pomieszczeniu maszynowni, obsługa odbywa się z pomieszczenia sterowni.

4. Urządzenie napinające - najważniejsze podzespoły: 2 cylindry hydrauliczne, agregat hydrauliczny, automatyczne sterowanie układem hydraulicznym, przetwornik ciśnieniowy.

5. Stacja zwrotna - górna - stacja zwrotna zawiera następujące zespoły: konstrukcja stalowa, ocynkowana, łożyskowanie koła linowego (przewojowego), koło przewojowe z wykładziną gumową, średnica 6,10 m, urządzenia wprzegające i wyprzegające, urządzenia przyspieszające i opóźniające, urządzenia transportujące pojazdy w stacji.

6. Garażowanie krzeseł i platforma serwisowa - garażowanie krzeseł w budynku przeznaczonym do tego celu. Wyposażenie garażu stanowią: belki/tory jezdne, zwrotnice, wieszaki i platforma serwisowa.

7. Wyposażenie elektryczne 400 V / 50 Hz - elementy wyposażenia elektrycznego: silnik prądu zmiennego, sterowanie, materiał kablowy od wyłącznika głównego, tablica synoptyczna, sygnalizacja zakłóceń, prądnica tachometryczna.

8. Instalacje telefoniczne i zabezpieczające - Stacje połączone są ze sobą układem łączności (obwód bezpieczeństwa 24 V, prąd stały). Najważniejsze funkcje i wyłączniki wzgl. ich gotowość do eksploatacji można nadzorować wizualnie w oparciu o przyrządy zainstalowane w szafie sterowniczej i tablicy synoptycznej w stacji napędowej i przewojowej (zwrotnej). Dodatkowo dostarczane są: 2 skrzynki elektryczne, peronowe dla stacji przewojowej, 2 skrzynki elektryczne, peronowe dla stacji napędowej. Do połączenia stacji i nadzorowania podpór służą dwa kable ziemne wielożyłowe.

9. Podpory trasowe - Podpory o kształcie litery „T”, konstrukcji rurowej z poprzeczką, kozłem do podnoszenia liny, drabinami, podestem i śrubami kotwiącymi, ocynkowane. Trzon podpory mocowany jest do fundamentu zabetonowanymi śrubami kotwiącymi. Podpory ponadto wyposażone są w: pomost roboczy, pałąki i bariery ochronne, numery podpór, śruby kotwiące.

10. Bateria krążków - bezśrubowe, rama ocynkowana. Baterie krążków mocowane są na poprzeczce podpory w sposób umożliwiający ich regulację. Wszystkie baterie krążków są wyposażone w podchwyty liny, których zainstalowane są wyłączniki podporowe do sygnalizacji spadnięcia liny. Wszystkie punkty łożyskowe są wyposażone w cienkościenne tulejki z tworzywa „glacier”. Krążki linowe są zaopatrzone w wykładzinę gumową i łożyska.

11. Pojazdy (krzesła) - pojazdy składają się z następujących zespołów głównych: wpręgło sprężynowe, zawiesie ocynkowane, krzesło 6- osobowe ocynkowane z pałąkiem zamykającym, podpórkami nart lub nóg oraz osłoną w kolorze pomarańczowym. Krzesło zapewnia wygodne miejsca do siedzenia dla sześciu osób.

12. Lina nośno-napędowa.

13. Montaż - w zakres prac montażowych wchodzi: montaż mechaniczny, montaż elektryczny i elektroniczny, próby ruchowe i uruchomienie, odbiory z udziałem Transportowego Dozoru Technicznego, szkolenie bezpośrednio na kolei w trakcie montażu.

14. Różne: narzędzia serwisowe, tablice informacyjne, wiatrowskaz/wiatromierz, sprzęt do ewakuacji pasażerów.

Planowana infrastruktura będzie nowoczesna i będzie gwarantowała bezpieczne i wygodne rozwiązania, zarówno dla użytkowników, jak i osób ją obsługujących. Kolej będzie wykorzystywana przez cały rok i będzie służyć jako transport do innych atrakcji ośrodka: wieża ze ścieżką rekreacyjno-edukacyjną, zbiornik rekreacyjny, ścieżki rowerowe.

Kolej będzie przystosowana do transportu rowerów. Rowerzyści będą mogli korzystać z oznakowanych ścieżek górskich łączących grzbiety górskie oraz przełęcze z centrum Krynicy. Kolej będzie też przystosowana do transportu niepełnosprawnych.

Główne kategorie kosztów:

1. Koszty inwestycyjne związane z budową kompletnej kolei linowej, w szczególności koszty dostawy i montażu urządzeń napędowych i wyposażenia kolei.
2. Koszty nadzoru inwestorskiego.
3. Koszty promocji projektu - zgodnie z wytycznymi w zakresie promocji obowiązujących w ramach.

Głównym celem projektu jest rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej w gminie Krynica-Zdrój jako czynnika rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu. Cele szczegółowe:

- rozwój i podniesienie innowacyjności Centrum Narciarskiego Słotwiny Arena;
- uzupełnienie i unowocześnienie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w gminie;
- promocja aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia;
- rozwój ekonomiczny regionu poprzez pobudzenie branży turystycznej i okołoturystycznej;
- podniesienie jakości życia mieszkańców, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy.

Produkt projektu: wybudowana nowa atrakcja turystyczna na terenie Uzdrawiska.

Rezultat projektu:

- wzrost liczby turystów - 10 000,00/miesięcznie;
- utworzenie nowych miejsc pracy - 8 pracowników.

Rysunek 44. Obecny wyciąg w śladzie planowanej kolei „Słotwinka”, mapa tras stacji oraz planowany do zakupu rodzaj napędu kolei Słotwinka

Źródło: Słotwiny Arena Sp. z o.o.

5.3.16 Rozbudowa istniejącego zbiornika wody z jego adaptacją dla potrzeb rekreacyjnego zagospodarowania w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: Słotwiny Arena Sp. z o.o.

Wartość projektu: 1 476 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 1 200 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa C Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest rozbudowa istniejącego zbiornika wody z jego adaptacją dla potrzeb rekreacyjnego zagospodarowania góry Słotwiny w Krynicy-Zdroju.

Zbiornik będzie miał formę kaskadową, na nim zbudowane będą „półki” (tarasy) z przeznaczeniem do leżakowania. Zbiornik w okresie letnim będzie spełniał rolę zbiornika rekreacyjnego (budowa obszarów plażowych, tarasów leżakowych, wypożyczalnia sprzętów pływających), natomiast w okresie zimowym będzie spełniał rolę zbiornika retencyjnego z przeznaczeniem na zaśnieżanie leżących w pobliżu stoków narciarskich. Dzięki temu zbiornik wodny będzie stanowił wielofunkcyjną infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną, która zapewni całoroczną ofertę dla mieszkańców i turystów przybywających do Krynicy.

Planowane przedsięwzięcie polega na budowie ziemnego zbiornika rekreacyjno-retencyjnego na działce gruntowej nr 97/1 w obrębie Słotwiny w m. Krynica-Zdrój, o powierzchni lustra wody przy maksymalnym napełnieniu równym 2 000 m² (0,20 ha). Zbiornik zostanie zlokalizowany nad istniejącym już zbiornikiem retencyjnym do gromadzenia wody opadowej dla potrzeb śnieżenia stoku narciarskiego o powierzchni lustra wody 4 287 m² i pojemności 10 980 m³. Istniejący zbiornik zostanie powiększony przez nadbudowę grobli od strony wschodniej o 1,5 m oraz wyprofilowanie skarpy na tej samej wysokości od strony zachodniej. Następnie od strony zachodniej zostanie

wykonana łąwka gruntowa o szerokości 3,5 m i ponad nią wyprofilowany stok o nachyleniu 1:1,5 na wysokość 8,95 m (811,35 - 820,30 m n.p.m.) gdzie zostanie utworzona grobla gruntowa o szerokości korony 3,5 m. Grobla ta będzie stanowiła wschodnie (dolne) zamknięcie projektowanego zbiornika. Od strony zachodniej (górnej) projektowanego zbiornika zostanie na rzędnej 820,30 m n.p.m. wykonana łąwka gruntowa o szerokości 3,5 m, ponad którą naturalna skarpa zostanie uformowana z nachyleniem 1:1,5 do rzędnej 824,90 m n.p.m. tj. do połączenia z istniejącym stokiem naturalnym. Maksymalna pojemność projektowanego zbiornika przy długości nie przekraczającej 100 mb wyniesie ca 7 500 m³. Projektowany zbiornik tzw. górny będzie współpracował i zasilął istniejący zbiornik dolny, szczególnie w okresie zimy i intensywnego śnieżenia stoku. Zbiorniki będą połączone betonowym mnicem spustowym, przy pomocy którego będzie można regulować poziom wody.

W okresie letnim projektowany zbiornik pełnił będzie funkcję rekreacyjną dla przebywających na tym terenie turystów i wczasowiczów – stąd planowane południowej skarpy ze spadkiem 1:10 w celu umożliwienia zejścia do poziomu wody także osobom starszym i niepełnosprawnym. Skarpy wykopów i nasypów zostaną uszczelnione geomembraną na geowłókninie od strony od wodnej oraz komórkowym systemem ograniczającym na geowłókninie zahumusowanym i obsianym trawą od strony odpowietrznej.

Wykonanie zbiornika to przede wszystkim roboty ziemne, które będą wykonywane koparkami i ewentualnie spycharkami, i będą polegały na formowaniu wykopów i nasypów. Nie przewiduje się wywozu gruntu poza miejsce inwestycji. Robotami dodatkowymi będą tylko roboty uszczelniające skarp wykopów i nasypów, które zostaną wykonane ręcznie bez stosowania urządzeń mechanicznych.

Główne kategorie kosztów:

1. Koszty inwestycyjne związane z rozbudową zbiornika wodnego.
2. Koszty nadzoru inwestorskiego.
3. Koszty promocji projektu - zgodnie z wytycznymi w zakresie promocji obowiązujących w ramach.

Głównym celem projektu jest rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej w gminie Krynica-Zdrój jako czynnika rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu. Cele szczegółowe:

- rozwój i urozmaicenie form aktywności rekreacyjnej dostępnej na górze Słotwiny;
- umożliwienie wykorzystania zbiornika wodnego, zarówno w okresie letnim, jak i w okresie zimowym;
- promocja aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia;
- rozwój ekonomiczny regionu poprzez pobudzenie branży turystycznej i okołoturystycznej;
- podniesienie jakości życia mieszkańców, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy.

Produkt projektu: wybudowana nowa atrakcja turystyczna na terenie Uzdrawiska.

Rezultat projektu:

- wzrost liczby turystów - 1000,00/miesięcznie;
- utworzenie nowych miejsc pracy - 1 pracownik.

5.3.17 Budowa systemu naśnieżania w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” w Krynicy – Zdroju

Wnioskodawca: Słotwiny Arena Sp. z o.o.

Wartość projektu: 8 616 150,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 7 005 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa C Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa systemu naśnieżania w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” położonym w Krynicy-Zdroju.

W ramach projektu zbudowany zostanie nowoczesny system naśnieżania wraz z armatkami śnieżnymi i ratrakiem. Charakterystyka szczegółowa inwestycji:

1. Zakup i budowa rurociągu - system naśnieżania do sprawnego funkcjonowania potrzebuje wody, która tłoczona jest do hydrantów rurociągami. W takich systemach zainstalujemy rurociągi z żeliwa sferoidalnego.

2. Zakup i budowa pompowni - pompownia jest sercem każdego systemu naśnieżania. To od jej działania zależy wydajność całej instalacji. Pompownie dostarczają bowiem wodę do armatek śnieżnych – pod odpowiednim ciśnieniem w każdym hydrancie.

3. Zakup armat śnieżnych - armatki śnieżne są jednym z wielu elementów w systemie naśnieżania. Wiele komponentów i elementów muszą być w pełni zsynchronizowane ze sobą w celu dostarczenia armatki z odpowiednimi ilościami wody, sprężonego powietrza i energii elektrycznej w prawidłowym ciśnieniu we właściwym miejscu i we właściwym czasie.

4. Zakup i instalacja scentralizowanego systemu sterowania naśnieżaniem - system przeznaczony jest do obsługi armatek automatycznych oraz pompowni. Oprogramowanie ułatwia obsługę całego automatycznego systemu naśnieżania oraz umożliwia podgląd i sterowanie urządzeniami oraz ułatwia realizowanie strategii naśnieżania stoku. Użytkownik może przy pomocy programu włączyć, wyłączyć oraz nastawić wszystkie parametry każdej armaty i kontrolować jej pracę podczas naśnieżania.

5. Zakup 2 ratraków - do przygotowania naśnieżonych tras oraz przewozu armat niezbędny jest ratrak. PistenBully Park 400 4 F to specjalista w przygotowywaniu tras i snow parków, silnik jest cichy i niskiej emisji spalin, norma emisji EPA Tier4f / UE Stufe4. PistenBully 400 to ratrak przeznaczony do bezpiecznego przygotowywania tras z 6-cylindrowy w układzie rzędowym z turbodoładowaniem.

6. Zakup skutera śnieżnego - do obsługi systemu naśnieżania jest niezbędny skuter śnieżny. Pozwala on na szybką kontrolę parametrów armat i pompowni. Przy pracy na stoku konieczny jest sprzęt z przekładnią z przełożeniem terenowym.

Planowana infrastruktura będzie nowoczesna i będzie gwarantowała bezpieczne i wygodne rozwiązania osób ją obsługujących. Zaplanowane rozwiązania pozwolą w jak najbardziej zoptymalizowany, ekologiczny sposób przygotować stację narciarską do sezonu zimowego i zagwarantować turystom komfortowe warunki uprawiania narciarstwa.

W dzisiejszym świecie planowany system jest niezbędnym elementem całej infrastruktury narciarskiej w każdym ośrodku. Turyści podejmują decyzję o przyjeździe do danego miejsca m.in. na podstawie informacji o jakości stoków i ich przygotowaniu do jazdy. Dlatego zapewnienie wysokiej jakości naśnieżonego stoku jest jednym z najważniejszych warunków dla ośrodka narciarskiego dla ściągnięcia do siebie turystów.

Główne kategorie kosztów:

1. Koszty inwestycyjne związane z zakupem rurociągów, armat śnieżnych, pompowni i centralnego systemu naśnieżania.

2. Koszt zakupu środków trwałych – ratraków i skutera śnieżnego.

3. Koszty nadzoru inwestorskiego.

4. Koszty promocji projektu – zgodnie z wytycznymi w zakresie promocji obowiązujących w ramach konkursu.

Głównym celem projektu jest rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej w gminie Krynica-Zdrój jako czynnika rozwoju ekonomicznego i społecznego regionu. Cele szczegółowe:

- rozwój i podniesienie innowacyjności Centrum Narciarskiego Słotwiny Arena;
- uzupełnienie i unowocześnienie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w gminie;
- promocja aktywnego sposobu spędzania wolnego czasu i zdrowego stylu życia;
- rozwój ekonomiczny regionu poprzez pobudzenie branży turystycznej i okołoturystycznej;
- podniesienie jakości życia mieszkańców, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy.

Produkt projektu: nowy sprzęt do obsługi nowych atrakcji turystycznych na terenie Uzdrawiska.

Rezultat projektu:

- utworzenie nowych miejsc pracy - 4 pracowników.

5.3.18 Budowa, rozbudowa, nadbudowa istniejącego budynku z przeznaczeniem na usługi komercyjne związane z restauracją, mini spa, siłownią, jaskinią solną, salą konferencyjną itp. w Krynicy-Zdroju przy ul. Słotwińskiej 41A

Wnioskodawca: Beata Wilas

Wartość projektu: 1 100 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 603 658,54 PLN

Lokalizacja: strefa C Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa, rozbudowa, nadbudowa istniejącego budynku z przeznaczeniem na usługi komercyjne związane z restauracją, mini spa, siłownią, jaskinią solną, salą konferencyjną itp. w Krynicy-Zdroju przy ul. Słotwińskiej 41A

Działania podejmowane w projekcie będą następujące:

- wymiana wewnętrznej instalacji gazowej, elektrycznej, wod-kan wraz z ich rozbudową;
- rozbudowa istniejącego budynku o kondygnacje niezbędne dla prowadzenia projektu, w tym budowa ścian nośnych, działowych, konstrukcji dachu.
- zakup wyposażenia restauracyjnego, spa, sali konferencyjnej, siłowni, jaskini solnej, bilard.
- wyposażenie budynku w system własnej energii elektrycznej - fotowoltaika.
- wyposażenie budynku w system własnej ciepłej wody - system solarny.
- zagospodarowanie terenu wokół budynku tj. miejsca postojowe, dojścia, place zabaw, place do gier sportowych.

Celem projektu jest poprawa zwiększenie liczby kuracjuszy i turystów przebywających w Krynica-Zdrój, a także poprawa atrakcyjności i konkurencyjności Krynicy-Zdroju.

Produkt projektu: rozbudowany obiekt o funkcjach gastronomiczno-rekreacyjnych na terenie Uzdrawiska.

Rezultat projektu:

- utworzenie nowych miejsc pracy - 5 etatów.

5.3.19 Budowa ogólnodostępnych budynków z funkcjami restauracyjno-gastronomicznym i uzdrawiskowo-rehabilitacyjno-leczniczymi w Krynicy-Zdroju

Wnioskodawca: MGM RESORTS sp. z o.o.

Wartość projektu: 6 765 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 5 500 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa C Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest budowa ogólnodostępnych obiektów usługowych przy ul. Halnej 61 w Krynicy-Zdroju, w których świadczone będą ogólnodostępne usługi rehabilitacyjno-leczniczej. Planuje się uruchomienie następujących usług o charakterze uzdrawiskowym:

- krioterapia;
- grota solna;
- gabinet masażu;
- gabinet lekarski;
- gabinet ortopedyczny;

- gabinet rehabilitacyjny;
- gabinet dietetyka;
- sauna;
- sala do ćwiczeń fizycznych;
- spa.

W obiekcie planuje się także funkcję restauracyjno-gastronomiczną z:

- kuchnią;
- restauracją;
- salą bankietową;
- salą konferencyjno-szkoleniową;
- pijalnią wód uzdrowskich (Jan, Zuber itp.);
- barem;
- salą kominkowo-relaksacyjną.

W ramach projektu planuje się następujące działania:

- budowę ogólnodostępnego budynku uzdrowsko-leczniczego wraz z wykończeniem tj. białym montażem, malowaniem oraz umeblowaniem, instalacjami wewnętrznymi itd.;
- wyposażenie budynku uzdrowsko-leczniczego w niezbędny sprzęt medyczny, podstawowy sprzęt komputerowy niezbędny do prowadzenia usług itd.;
- budowę ogólnodostępnego budynku restauracyjno-gastronomicznego wraz z wykończeniem tj. wyposażeniem kuchni, jadalni, sali bankietowej, konferencyjno-szkoleniowej itd.;
- budowę ogólnodostępnego budynku, jako zaplecza rehabilitacyjno-pobytowego dla budynku uzdrowsko-leczniczego wraz z instalacjami wewnętrznymi i wyposażeniem;
- budowę przyłączy: kanalizacyjnego, wodociągowego, energetycznego, gazowego, deszczowego, internetowego, centralnego ogrzewania;
- budowę alternatywnego źródła energii elektrycznej (baterii fotowoltaicznych);
- budowę dojazdu, dojścia i miejsc postojowych;
- wykonanie placów rekreacyjnych, ścieżek i placów zabaw.

Działania podjęte w projekcie mają na celu uzupełnienie funkcji uzdrowskiej, medycznej, rehabilitacyjnej i gastronomicznej Krynicy-Zdroju.

Celem projektu jest poprawa jakości i dostępności usług leczniczo-rehabilitacyjnych dostępnych w uzdrowsku Krynica-Zdrój. Projekt skierowany będzie do wszystkich kuracjuszy i turystów odwiedzających Uzdrawisko Krynica-Zdrój, a także dostępny będzie dla mieszkańców miasta. W części będzie to także uzupełnienie dotychczasowej oferty leczniczo-rehabilitacyjnej Krynicy. Wszystko to przyczyni się do zwiększenia liczby kuracjuszy i turystów odwiedzających Krynica-Zdrój.

Gabinety i usługi dostępne w planowanym do budowy obiekcie pozwolą lepiej diagnozować oraz leczyć i rehabilitować kuracjuszy przebywających w Krynicy-Zdroju, którzy korzystają z oferty sanatoryjno-rehabilitacyjnej.

Z uwagi na planowaną budowę ogólnodostępnego budynku jako zaplecza rehabilitacyjno-pobytowego dla budynku uzdrowsko-leczniczego, ośrodek – po realizacji projektu – będzie mógł zapewnić całonocowy pobyt kuracjuszy korzystających z usług leczniczych i rehabilitacyjnych.

Budynek restauracyjno-gastronomiczny pozwoli z kolei na przygotowanie odpowiednich diet opracowanych przez personel uzdrowsko-leczniczy. Zwiększy się także standard i bezpieczeństwo wyżywienia kuracjusza oraz turystów.

W rezultacie, projekt ma uzupełnić podstawową funkcję Krynicy-Zdroju jako uzdrowska. Jest skierowany do osób, które odwiedzają Krynica-Zdrój w celach leczniczo-rehabilitacyjnych ale nie przebywają na leczeniu stacjonarnym w obiektach sanatoryjno-uzdrowskich, a chcą skorzystać z profesjonalnej bazy rehabilitacyjno-leczniczej. Realizacja projektu przyczyni się do podniesienia konkurencyjności Krynicy-Zdroju w stosunku do ofert innych uzdrowsk.

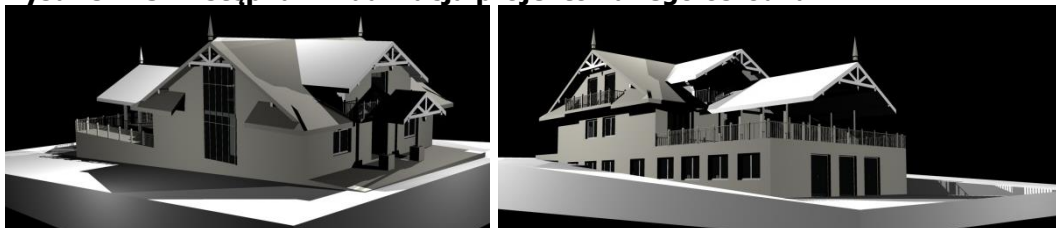
Ocenia się, że z nowej oferty rehabilitacyjno-leczniczej skorzysta ok. 5 do 7 tys. osób rocznie. Dzięki realizacji projektu stworzonych zostanie też ok. 7 nowych miejsc pracy.

Produkt projektu: nowy obiekt o funkcjach gastronomiczno-rekreacyjnych na terenie Uzdrawiska.

Rezultat projektu:

- utworzenie nowych miejsc pracy - 7 etatów.

Rysunek 45. Wstępna wizualizacja projektowanego ośrodka

Źródło: MGM RESORTS sp. z o.o

5.3.20 Rewitalizacja Parku Słotwińskiego

Wnioskodawca: Gmina Krynica-Zdrój

Wartość projektu: 2 400 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 2 400 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest kompleksowa rewitalizacja Słotwińskiego wraz z budową ogólnodostępnego wielofunkcyjnego boiska.

Zapomniany przez lata Park Słotwiński znajdujący się na uboczu Centrum Miasta, a leżący na obszarze uzdrawiskowej strefy A, wymaga pilnych prac modernizacyjnych, zarówno w zakresie istniejących alejek spacerowych, jak i kompleksowej rewitalizacji zieleni parkowej. Dodatkowo należy zwiększyć użyteczność przyległego terenu, nienależącego do Parku poprzez budowę wielofunkcyjnego terenu rekreacyjnego (siłownia na otwartym powietrzu, plac zabaw dla dzieci, inne urządzenia rekreacyjne), które znakomicie uzupełnią funkcje parkowe stanowiąc doskonałe miejsce do podejmowania aktywności fizycznej dla kuracjuszy, turystów i mieszkańców Krynicy-Zdroju.

Dzięki realizacji projektu zmianie ulegnie obecny wizerunek Krynicy – przywrócona zostanie świetność atrakcyjnej przyrodniczo, a zaniedbanej w ostatnich latach, przestrzeni publicznej uzdrawiska. Zwiększy się funkcjonalność, a w konsekwencji atrakcyjność i dostępność Parku. Jest to szczególnie ważne ponieważ rejon Słotwin jest obecnie miejscem dynamicznego rozwoju funkcji turystyczno-uzdrawiskowych, a zrewitalizowana przestrzeń publiczna procesy te wspomże i umocni.

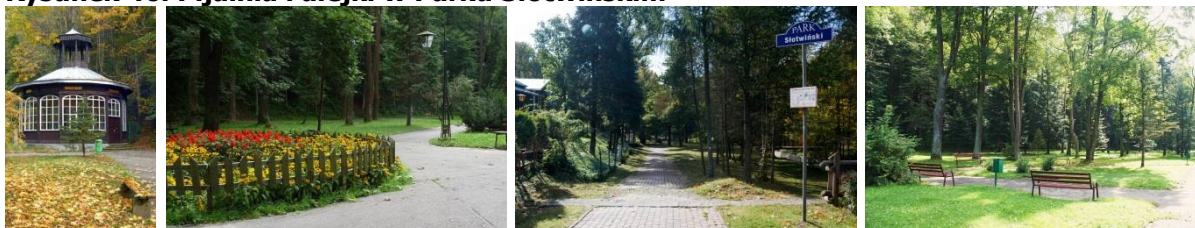
Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających Uzdrawisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie przestrzeni publicznej w zabytkowej części miasta. To z kolei wpłynie na zdynamiczowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrawiskowej zarówno wokół modernizowanej przestrzeni, jak i całego Uzdrawiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności. Projekt ma także ogromne znaczenie jeżeli chodzi o wprowadzenie w zabytkowej części miasta zasad ochrony i kształtowania strefy kulturowej poprzez rekompozycję urbanistyczną, porządkowanie przestrzeni oraz utrzymanie regionalnego krajobrazu architektonicznego, a także wzbogacenie i harmonizację przestrzeni krajobrazowej poprzez wprowadzenie nowych założeń zieleni.

Ponadto rezultatem projektu będzie wzrost zatrudnienia, zarówno bezpośrednio u beneficjenta, jak również wśród krynickich przedsiębiorców dzięki zdynamizowaniu rozwoju społeczno-ekonomicznego Kurortu Krynica.

Produkt projektu: Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 5,0 ha.

Rezultat projektu: wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 1 miejsce pracy.

Rysunek 46. Pijalnia i alejki w Parku Słotwińskim

Źródło: arch. UM Krynica-Zdrój

5.3.21 Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrawiskowa na Górze Parkowej

Wnioskodawca: Gmina Krynica-Zdrój

Wartość projektu: 3 500 000,00 PLN

Wartość kosztów kwalifikowanych: 3 500 000,00 PLN

Lokalizacja: strefa A Uzdrawiska

Opis projektu: Przedmiotem projektu jest utworzenie ogrodu przyrodniczo-uzdrawiskowego na stoku Góry Parkowej. Park planowany jest na niezagospodarowanych łąkach na południowo-zachodnim zboczu Góry Parkowej, z których rozciąga się widok na panoramę miasta i krajobraz Beskidu Sądeckiego. Planowany obszar zagospodarowania to ok. 5 ha.

W ramach planowanego ogrodu przewiduje się następujące elementy:

- nasadzenia zorganizowanej bogatej szaty roślinnej;
- wytyczenie alejek spacerowych o nawierzchni parkowej;
- zagospodarowanie cieków wodnych (kładki, oczka wodne, kaskady, ogród wody);
- mała architektura sprzyjająca relaksowi i odpoczynkowi wśród przyrody (ławki, leżaki);
- wieża widokowa z punktem obserwacyjnym;
- park miniatur najważniejszych i charakterystycznych obiektów uzdrawisk świata;
- park żywiołów (ziemia – woda – powietrze – ogień) – ekspozycje o charakterze edukacyjnym umożliwiające poznanie prawa i zjawiska rządzących naturą.

W przyszłości stworzenie mini zoo ze zwierzętami charakterystycznymi dla regionu Beskidu Sądeckiego.

Ogród – docelowo - będzie łączył dwie atrakcje turystyczno-uzdrawiskowe Krynicy-Zdroju – istniejący Park Zdrojowy i planowane Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego.

Dzięki realizacji projektu zostaną udostępnione nowe tereny turystyczno-rekreacyjne w centrum uzdrawiska tworząc dodatkową atrakcję turystyczną i przestrzeń turystyczno-rekreacyjną.

Zasadniczym celem projektu jest wzrost atrakcyjności Krynicy, jako miejsca o dużych walorach turystyczno-uzdrawiskowych i przyrodniczych, a także kluczowym znaczeniu dla promocji Małopolski.

Projekt umożliwi także wykreowanie atrakcyjnej i zgodnej z funkcją turystyczno-uzdrawiskową nowej przestrzeni publicznej, która przyczyni się do poprawy wizerunku miasta i ułatwi jego promocję w czasie odbywających się tu wydarzeń kulturalnych, społeczno-gospodarczych i sportowych.

Dzięki realizacji projektu wzrośnie atrakcyjność Krynicy-Zdroju, a w konsekwencji liczba turystów i kuracjuszy odwiedzających Uzdrawisko i Małopolskę. Znacząco poprawi się także jakość i wykorzystanie niedostępnej przestrzeni publicznej. To z kolei wpłynie na zdynamizowanie rozwoju infrastruktury turystyczno-uzdrawiskowej zarówno wokół nowo powstałej atrakcji, jak i całego Uzdrawiska (hotele, sanatoria, punkty gastronomiczne, infrastruktura sportowo-rekreacyjna), a w konsekwencji na dynamiczny rozwój przedsiębiorczości oraz podniesienie jakości życia miejscowej ludności.

Produkt projektu: Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 5,0 ha.

Rezultat projektu: wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 2 miejsca pracy.

Rysunek 47. Lokalizacja przyszłego parku – na mapie i w rzeczywistości

Źródło: geoportal.gov.pl oraz arch. UM Krynica-Zdrój

5.4 Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć kluczowych z punktu widzenia kompleksowego rozwoju Krynicy-Zdroju

5.4.1 Zadania w ramach celu strategicznego 1. *Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych*

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji zadania	Oczekiwane rezultaty	Koszt zadania	Podmiot odpowiedzialny	Realizowane cele operacyjne
1.	Kompleksowa modernizacja Wojskowego Szpitala Uzdrawiskowo-Rehabilitacyjny (modernizacja pokoi, budowa spa, basenu, sal rehabilitacyjnych, sal medycznych)	2016-2018	Poprawa standardu świadczonych usług leczniczych oraz otwarcie się na nowych klientów komercyjnych	5 mln.	Ministerstwo Obrony Narodowej	C.1.1. C.1.3.
2.	Nowe łazienki mineralne – modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym wraz z wymianą przyłączy oraz remontem dróg wewnętrznych	2017 – 2019	Poprawa standardu świadczonych usług leczniczych oraz rewitalizacja zabytkowej infrastruktury uzdrawiskowej	5 mln	Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.	C.1.1. C.1.3.
3.	Budowa i wyposażenie dwóch gabinetów rehabilitacji ruchowej	2017 - 2019	Poprawa dostępności nowoczesnej i dostosowanej do potrzeb Uzdrawiska bazy rehabilitacyjnej	500 tys.	Krynica Development sp. z o.o	C.1.1.
4.	Patria – przebudowa, modernizacja i rozbudowa zabytkowego budynku sanatoryjnego	2017 - 2023	Poprawa standardu świadczonych usług leczniczych oraz rewitalizacja zabytkowej infrastruktury uzdrawiskowej	14 mln	Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.	C.1.1. C.1.3.
5.	Nowy Dom Zdrojowy - modernizacja bazy hotelowo-zabiegowej	2017 - 2023	Podniesienie standardu bazy hotelowo-zabiegowej oraz standardu świadczonych usług hotelowych i leczniczych	5 mln	Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.	C.1.1. C.1.2.
6.	Stare Łazienki Mineralne - modernizacja bazy zabiegowej	2017 – 2020	Podniesienie standardu świadczonych usług leczniczych oraz poprawa dostępności do infrastruktury uzdrawiskowej	1,5 mln	Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.	C.1.1. C.1.2.
7.	Modernizacja infrastruktury obszaru górniczego	2017 - 2023	Poprawa warunków sanitarno-bakteriologicznych ujęć wód leczniczych, zwiększenie zasobów eksploatacyjnych oraz odtworzenie zdekapitalizowanych rurociągów zapewniających dostawę wody mineralnej do kąpeli dla zakładów przyrodoleczniczych uzdrawiska	1,8 mln	Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.	C.1.4.
8.	Powołanie Instytutu Balneologii i Biotechnologii Medycznej	2018	Podniesienie jakości i atrakcyjności oferty uzdrawiskowej dzięki opracowywaniu i wdrażania nowych innowacyjnych usług,	100 tys.	Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A., Gmina Krynica-Zdrój;	C.1.5.

			produktów i procedur uzdrawiskowych		sanatoria z terenu Krynicy, instytucje naukowe	
9.	Stary Dom Zdrojowy - przebudowa i remont zabytkowego budynku	2018 – 2023	Podniesienie standardu świadczonych usług leczniczych oraz rewitalizacja zabytkowej infrastruktury uzdrawiskowej	45 mln	Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.	C.1.1. C.1.2.
10.	Nowy Dom Zdrojowy - rewitalizacja obiektów małej architektury od strony Góry Parkowej	2019 - 2020	Przywrócenie możliwości użytkowania atrakcyjnego terenu rekreacyjnego w centrum uzdrawiska oraz oprawa dostępności infrastruktury uzdrawiskowej	2,5 mln	Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.	C.1.2.
11.	Przebudowa basenu kąpielowego należącego do przedsiębiorstwa Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.	2019 - 2020	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej uzdrawiska oraz wzbogacenie oferty uzdrawiskowej	1,5 mln	Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A.	C.1.1. C.1.3.

5.4.2 Zadania w ramach celu strategicznego 2. *Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym*

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji zadania	Oczekiwane rezultaty	Koszt zadania	Podmiot odpowiedzialny	Realizowane cele operacyjne
1.	Remont budynku „Wisła” - zabytkowej drewnianej willi przy Bulwarach Dietla	2016-2017	Rewitalizacja cennego elementu zabytkowej architektury uzdrowskiej i nadanie mu nowych funkcji	700 tys.	Stanisław Cechini	C.2.3.
2.	Prowadzenie stałego monitoringu potrzeb i oczekiwań turystów i kuracjuszy, wraz z upowszechnieniem wyników badań zainteresowanym gestorom bazy turystycznej z obszaru Krynicy-Zdroju	2016-2023	Wdrożenie stałego (4 x do roku) systemu badań opinii turystów i kuracjuszy wraz z opracowaniem wyników i udostępnieniem ich zainteresowanym podmiotom z terenu Krynicy-Zdroju	10 tys. /rok	Gmina Krynica-Zdrój wraz z samorządem gospodarczym	C.2.4. C.2.3.
3.	Kategoryzacja miejsc noclegowych na terenie Krynicy-Zdroju oraz stworzenie wspólnego dla całej gminy serwisu informacyjno-rezerwacyjnego dotyczącego noclegów, gastronomii i oferty turystyczno-rekreacyjnej	2017	Podnoszenie jakości świadczonych usług na terenie Krynicy-Zdroju w połączeniu z poprawą informacji dla turystów o dostępnej ofercie (wraz z ułatwieniem rezerwacji noclegów), a także systematyczne eliminowanie szarej strefy z działalności hotelarskiej	100 tys.	Gmina Krynica-Zdrój	C.2.4. C.2.3.
4.	Modernizacja Dolnej Stacji Kolei Linowej na Górę Parkową	2017	Rewitalizacja cennego zabytku techniki i zwiększenie atrakcyjności jednego z najbardziej rozpoznawalnych produktów turystycznych Krynicy-Zdroju	2,5 mln	PKL S.A.	C.2.1.
5.	Uruchomienie wahadłowego pociągu panoramiczny relacji Krynica – Muszyna – Żegiestów – Rytro – Piwniczna - Stary Sącz	2017	Stworzenie unikatowej w tym rejonie atrakcji turystycznej oraz zacieśnienie współpracy z sąsiednimi samorządami we wdrażaniu wspólnych produktów turystycznych	9 mln	PKP PLK, Samorząd Województwa Małopolskiego, samorządy leżące w przebiegu szlaku kolejowego	C.2.2. C.2.1.
6.	Budowa Krynickiego Aquaparku (kompleks basenów wraz z infrastrukturą typu SPA)	2017-2018	Znaczące poszerzenie oferty rekreacyjnej Krynicy-Zdroju	30 mln	Inwestor prywatny w formule PPP z Gminą Krynica-Zdrój	C.2.1.
7.	Odbudowa willi „Tatrzańska” przy Bulwarach Dietla (obok „Witoldówka”)	2017-2018	Odbudowa obiektu zabytkowego z przeznaczeniem na obiekt hotelowy o wysokim standardzie oraz zwiększenie liczby miejsc noclegowych na terenie Krynicy-Zdroju o wysokim standardzie	8 mln	ELFEKO S.A. Gdynia	C.2.3. C.1.3.

8.	Przebudowa dawnego budynku Banku PKO przy Bulwarach Dietla z przeznaczeniem na funkcje hotelowe (ul. Zdrojowa/Bulwary Dietla)	2017-2018	Modernizacja obiektu i zwiększenie liczby atrakcyjnych miejsc hotelowych w centrum uzdrawiska	2 mln	Expreslogis Siedlce	C.2.3. C.1.3.
9.	Przebudowa drewnianego budynku „Nałęczówka” przy ul. Piłsudskiego	2017-2018	Modernizacja obiektu zabytkowego z przeznaczeniem na obiekt hotelowy o wysokim standardzie oraz zwiększenie liczby miejsc noclegowych na terenie Krynicy-Zdroju o wysokim standardzie	1,5 mln	inwestor prywatny	C.2.3. C.1.3.
10.	Centrum Aktywnego Wypoczynku – budowa dwóch tras biegowo-rowerowych w rejonie Góry Parkowej i os. Źródlanego	2017-2018	Budowa zestandaryzowanego w skali Małopolski produktu turystyczno-rekreacyjnego	4 mln	Gmina Krynica-Zdrój w partnerstwie z Fundacją Sądecką i pozostałymi zaangażowanymi samorządami	C.2.1. C.2.4.
11.	Uzdrowiska pogranicza polsko-słowackiego jako rozpoznawalny w skali Europy obszary realizacji turystyki zdrowotnej – etap I – budowa pętli rowerowej łączącej miejscowości uzdrawiskowe Doliny Popradu	2017-2018	Budowa pętli rowerowej dł. 241,14 km łączącej uzdrawiskowe miejscowości pogranicza polsko-słowackiego. Całość oznakowana w jednolity sposób oraz wyposażona w powtarzalne elementy małej architektury, parkingi i systemy informacji turystycznej. Pętla łączy Bardejovskie Kupele, Bardejov, Krynica-Zdrój, Muszynę, Legnavę, Sulín, Žegiestów, Piwniczną-Zdrój, Rytro, Szczawnicę, Czerwony Klasztor, Starą Lubovnię, Lubovnianskie Kupele.	11,5 mln	Partnerski projekt Związku Międzygminnego „Perły Doliny Popradu”, Regionalnej Organizacji Turystycznej "ŠARIŠ" – BARDEJOV, Regionalnego Stowarzyszenia Miast i Gmin Stara Lubovňa oraz Gminy Szczawnica	C.2.2 C.2.4
12.	Rozbudowa DWL Jagiellonka przy ul. Piłsudskiego i poszerzenie jego oferty o funkcje typu SPA (sauny, mały basen)	2017-2019	Modernizacja obiektu i zwiększenie liczby atrakcyjnych miejsc hotelowych w centrum uzdrawiska	3,5 mln	Nadwiślańska Agencja Turystyczna	C.2.3. C.1.3
13.	Budowa mini park z urządzeniami rehabilitacji ruchowej, altanami i platformą widokową	2017-2019	Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej uzupełniającej ofertę uzdrawiskową.	2 mln	Krynica Developmment sp. z o.o	C.2.1.
14.	Porządkowanie szlaków (pieszych, rowerowych, spacerowych, zdrowia, przyrodniczych)	2017-2023	Przeгляд, uporządkowanie i ujednolicenie oznakowania szlaków pieszych, rowerowych, spacerowych, zdrowia, przyrodniczych oraz usunięcie sprzecznych/nakładających się oznakowań.	50 tys./rok	Gmina Krynica-Zdrój	C.2.1.
15.	Powstanie przygodowego parku tematycznego w rejonie Czarnego Potoku	2018	Poszerzenie oferty rekreacyjnej Krynicy-Zdroju	500 tys.	Krynicky Park Linowy	C.2.1.

16.	Modernizacja Górnej Stacji Kolei Linowej na Górę Parkową	2018	Rewitalizacja cennego zabytku techniki i zwiększenie atrakcyjności jednego z najbardziej rozpoznawalnych produktów turystycznych Krynicy-Zdroju	2,5 mln	PKL S.A.	C.2.1.
17.	Budowa zalewu rekreacyjny w na Czarnym Potoku	2018-2019	Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni publicznej zachęcającej do wypoczynku i rekreacji nad brzegami potoku	3,5 mln	Gmina Krynica-Zdrój	C.2.1.
18.	Odbudowa zabytkowej Willi Szczerbiec przy ul. Kościuszki na cele pensjonatowe	2018-2019	Odbudowa zabytkowego obiektu i zwiększenie liczby atrakcyjnych miejsc hotelowych w centrum uzdrowiska	4 mln	inwestor prywatny	C.2.3. C.1.3.
19.	Budowa I odcinka kolei gondolowej – Centrum miasta – Czarny Potok	2018-2020	Stworzenie nowego produktu turystycznego będącego dużą atrakcją dla osób odwiedzających oraz zmniejszenie ruchu samochodów w Uzdrawisku poprzez umożliwienie narciarzom dojazdu do dolnej stacji kolej na Jaworzynę bezpośrednio z centrum miasta.	20 mln	PKL S.A.	C.2.1.
20.	Współorganizacja Festiwalu Biegowego Forum Ekonomicznego	2016-2023	Międzynarodowa promocja Krynicy-Zdroju poprzez współorganizację imprezy sportowo-rekreacyjnej o rosnącej randze i renomie	130 tys./rok	Fundacja Instytut Studiów Wschodnich, Gmina Krynica-Zdrój	C.2.5.

5.4.3 Zadania w ramach celu strategicznego 3. *Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych*

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji zadania	Oczekiwane rezultaty	Koszt zadania	Podmiot odpowiedzialny	Realizowane cele operacyjne
1.	Organizacja Europejskiego Festiwalu im. Jana Kiepury	2016-2023	Międzynarodowa promocja Krynicy-Zdroju poprzez organizację ważnego wydarzenia kulturalnego oraz uatrakcyjnienie oferty uzdrowskowo-turystycznej	500 tys./rok	Gmina Krynica-Zdrój	C.3.2.
2.	Organizacja innych ważnych wydarzeń kulturalnych (w tym m.in. Małopolskich Spotkań Tanecznych, Dni Wokalistyki Operowej, Festiwalu Muzyki Sakralnej, Festiwalu Majówkowego)	2016-2023	Uatrakcyjnienie oferty uzdrowskowo-turystycznej oraz budowa wizerunku Krynicy-Zdroju jako miejscowości kojarzącej się z kulturą wysoką	250 tys./rok	Gmina Krynica-Zdrój	C.3.3.
3.	Wspieranie i rozwijanie działalności Orkiestry Zdrojowej	2016-2023	Uatrakcyjnienie oferty uzdrowskowo-turystycznej oraz budowa wizerunku Krynicy-Zdroju jako miejscowości kojarzącej się z kulturą wysoką	50 tys./rok	Gmina Krynica-Zdrój	C.3.3.
4.	Współorganizacja Forum Ekonomiczne w Krynicy-Zdroju	2016-2023	Międzynarodowa promocja Krynicy-Zdroju poprzez organizację największego w tej części Europy wydarzenia o charakterze społeczno-ekonomicznym	250 tys./rok	Gmina Krynica-Zdrój	C.3.2.
6.	Budowa Centrum Kultury Łemkowskiej na południowym stoku Góry Parkowej	2017	Stworzenie nowej atrakcji turystycznej oraz zachowanie i pielęgnowanie ważnej – z punktu widzenia lokalnej kultury i tożsamości tradycji łemkowskiej tej części Sądecczyzny	4,9 mln	Gmina Krynica-Zdrój	C.3.3.
7.	Budowa Międzynarodowego Centrum Kongresowe (sale kongresowe, Centrum Kultury, Biblioteka, Muzeum Regionalne wraz z galerią) w oparciu o budynek Kina Jaworzyna	2017-2019	Rewitalizacja budynku byłego kina i nadanie mu nowych funkcji zgodnych z jednym z profili Uzdrawiska (tj. kulturalno-kongresowych) oraz uzupełnienie ważnej z punktu widzenia największych wydarzeń w Krynicy-Zdroju (np. Forum Ekonomiczne) infrastruktury kongresowej	55 mln	Podmiot prywatny wyłoniony w drodze przetargu	C.3.1. C.3.2.
8.	Adaptacja „Starej Kotłowni” w Łazienkach Borowinowych na cele związane z kulturą (scena teatralna, muzeum uzrowskowe)	2018-2019	Rewitalizacja zabytkowego budynku i stworzenie nowej przestrzeni kultury, ważnej z punktu widzenia funkcji Uzdrawiska	8 mln	Gmina Krynica-Zdrój, Uzdrawisko Krynica-Żegiestów S.A., Fundacja Kultury Ordo Cordis	C.3.3.

5.4.4 Zadania w ramach celu strategicznego 4. *Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe*

Lp.	Nazwa planowanego zadania	Czas realizacji zadania	Oczekiwane rezultaty	Koszt zadania	Podmiot odpowiedzialny	Realizowane cele operacyjne
1.	Poprawa efektywności energetycznej obiektów sanatoryjnych i hotelowych poprzez wykorzystanie innowacyjnych technologii ekologicznych.	2016-2023	Ograniczenie zużycia energii, w tym energii cieplnej i wody w wyniku wykorzystania zielonych technologii i osiągnięcie samowystarczalności energetycznej budynków a tym samym przyczynienie się do poprawy jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz gazów cieplarnianych do powietrza.	100 mln	Właściciele obiektów przy koordynacji przez Gminę Krynica-Zdrój	C.4.4.
2.	Ochrona i ekspozycja cennych siedlisk przyrodniczych (m.in. w rejonie Góry Parkowej)	2017-2019	Poprawa bioróżnorodności cennych ekosystemów na obszarze Krynicy i zabezpieczenie przed zanikiem cennych gatunków flory i fauny	4 mln	Gmina Krynica-Zdrój	C.4.1.
3.	Modernizacja systemu chłodzenia oraz ogrzewania na Hali Lodowiska w Krynicy-Zdroju	2018	Poprawa sprawności systemu wymiany ciepła w obiekcie oraz znacząca poprawa efektywności energetycznej w hali.	1,5 mln	MOSiR	C.4.4.
4.	Kompleksowy program redukcji niskiej emisji z budynków prywatnych wraz ze zwiększeniem wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	2019-2021	Radykalne zmniejszenie emisji dwutlenku węgla i zanieczyszczeń pyłowych z budynków prywatnych na terenie Uzdrawiska Krynica-Zdrój (kompleksowa termomodernizacja, zastosowanie automatyki pogodowej, wykorzystanie technologii OZE, instalacja mikrogeneracji lub mikrotrigeneracji na potrzeby własne – szczególnie w obiektach sanatoryjnych i hotelowych.	25 mln	Właściciele budynków przy koordynacji przez Gminę Krynica-Zdrój	C.4.4.
5.	Dokończenie budowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i modernizacja oczyszczalni ścieków	2019-2023	Dalsze porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i zmniejszanie presji na środowisko naturalne	20 mln	Gmina Krynica-Zdrój	C.4.3.
6.	Budowa wielopoziomowego parkingu w rejonie w Ebersa	2020	Uporządkowanie polityki parkingowej na obszarze uzdrawiska.	30 mln	Gmina Krynica-Zdrój z wykorzystaniem instrumentów PPP	C.4.2.

6. WSKAŹNIKI REALIZACJI PLANU ROZWOJU UZDROWISKA

Oczekiwane wskaźniki produktów, rezultatów i oddziaływania programu definiować można dwojako. *Plan Rozwoju Uzdrowiska* ma charakter zintegrowany. Oznacza to ujęcie wielu wybranych projektów w całość, pozwalającą na ukierunkowanie działań gminy i innych podmiotów w zwalczaniu zjawisk uznanych za niekorzystne. Wskaźniki tak pojmowanego *Planu* przybierają postać zsumowanych wskaźników osiągnięć poszczególnych projektów. Biorąc pod uwagę sposób określania wskaźników w projektach przewidzianych do współfinansowania przez Unię Europejską, można byłoby odnieść się do trzech poziomów analizy: produktów, rezultatów i oddziaływań. Tak dokładne podejście (w szczególności w odniesieniu do wskaźników rezultatu i oddziaływania) byłoby możliwe, gdyby każdy ze zidentyfikowanych projektów został opisany z odpowiednią szczegółowością czyli był podparty studium wykonalności opracowanym z dokładnością wymaganą dla projektów skierowanych już do realizacji.

Drugie ujęcie wskaźników *Planu Rozwoju Uzdrowiska* abstrahuje od informacji jednostkowych o projektach i bazuje na zagregowanych danych statystycznych. Ujęcie to także jest poprawne metodologicznie, jednakże pozostaje obarczone potencjalnym błędem, wynikającym z braku precyzyjnego monitoringu zjawisk na obszarze Uzdrowiska. Dla obszarów tych – ustalonych w niniejszym dokumencie – nie było w przeszłości możliwości gromadzenia wydzielonych danych statystycznych. Stąd powstaje trudność określenia aktualnego stanu bazowego w odniesieniu do obszarów wskazanych w niniejszym dokumencie. Innym ograniczeniem metodologicznym opisywanego ujęcia jest konieczność uwzględnienia w *Planie* konkretnych zadań. Oznacza to w praktyce, że brak przygotowanych projektów lub brak pozyskania oczekiwanego finansowania i tak może uniemożliwić realizację teoretycznych wskaźników *Planu*.

Biorąc pod uwagę stopień szczegółowości wniosków opracowanych przez potencjalnych beneficjentów *Planu*, a zwłaszcza – sposób opisu produktów i rezultatów każdego z projektów, za jedynie możliwą, na obecnym etapie przygotowania *Planu Rozwoju Uzdrowiska*, przyjęto metodę następującą:

- produkty *Planu* – to zagregowane wielkości produktów przypisanych do poszczególnych zadań opisanych w rozdziale 5.3 *Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć (tj. planowanych do sfinansowania w ramach poddziałania 6.3.2. RPO WM)*;
- rezultaty *Planu* – to suma najczęściej stosowanych rezultatów poszczególnych projektów, ujętych w zadaniach opisanych w rozdziale 5.3 *Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć (tj. planowanych do sfinansowania w ramach poddziałania 6.3.2. RPO WM)*;
- oddziaływania *Planu* – to ewaluacja ekspercka zmian, które winny nastąpić w wyniku realizacji projektów ujętych w niniejszym *Planie* (lista podstawowa i lista dodatkowa).

Tabela 18. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Uzdrawiska

	Miernik wskaźnika	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	RAZEM
Główne produkty (w odniesieniu do listy zadań podstawowych)										
Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów uzdrawiska	ha	0	1,3	70,9	5,0	5,0	0	0	0	82,2
Liczba zmodernizowany/wybudowanych obiektów służących celom kulturalnym	Szt.	0	2	1	0	0	0	0	0	3
Liczba zmodernizowanych obiektów sanatoryjnych, w których poprawie uległa baza leczniczo-zabiegowa	Szt.	0	1	2	0	0	0	0	0	3
Liczba zrewitalizowanych cennych (zabytkowych) urządzeń uzdrawiskowych	Szt.	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Liczba nowych urządzeń uzdrawiskowych	Szt.	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Liczba nowych atrakcji turystycznych na terenie Uzdrawiska	Szt.	1	1	2	0	0	0	0	0	4
Liczba wybudowanych/rozbudowanych obiektów o funkcjach gastronomiczno-rekreacyjnych na terenie Uzdrawiska	Szt.	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Główne rezultaty (w całym okresie realizacji Planu w odniesieniu do listy zadań podstawowych)										
Wzrost liczby kuracjuszy i turystów odwiedzających Uzdrawisko	procent	Zakłada się 10% wzrost na koniec okresu realizacji Planu w stosunku do roku bazowego								
Liczba nowych miejsc pracy	osoby	62								
Główne oddziaływania (w całym okresie realizacji Programu)										
Wzrost dostępnych miejsc pracy na obszarze Uzdrawiska oraz w jego bezpośrednim otoczeniu	procent	15% (w skali roku 2023)								
Wzrost dochodów gminy	procent	3 procent w skali każdego roku								

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy kart projektu

7. PLAN FINANSOWY PLANU ROZWOJU UZDROWISKA

W podstawowym *Planie finansowym* ujęto wyłącznie te zadania, które zgłoszono na listę zadań podstawowych. Pozostałe zadania opisane w rozdziale 5.4. *Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć kluczowych z punktu widzenia kompleksowego rozwoju Krynicy-Zdroju* przedstawiono jedynie w sposób zagregowany w dodatkowej tabeli.

Tabela 19. Zadania służące realizacji celów PRU z listy zadań podstawowych

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Oczekiwane rezultaty	Koszt całkowity	w tym:		Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu
					środki publiczne	środki prywatne	
1	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez renowację Parku im. Mieczysława Dukietę w Krynicy-Zdroju	01.2017 – 12.2017	Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 1,1 ha. Wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 2 miejsca pracy.	7 727 510,30	5 795 632,73	1 931 877,58	Gmina Krynica-Zdrój
2	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez renowację Bulwarów Dietla w Krynicy-Zdroju	10.2016 – 03.2018	Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 2,2 ha. Wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 1 miejsce pracy.	7 392 585,53	5 544 439,15	1 848 146,38	Gmina Krynica-Zdrój
3	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez renowację przestrzeni publicznej płyty głównej Krynickiego Deptaka w Krynicy-Zdroju	01.2017 – 06.2018	Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 3,5 ha oraz zmodernizowany obiekt służący celom kulturalnym. Wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 2 miejsca pracy.	8 962 063,15	6 000 000,00	2 962 063,15	Gmina Krynica-Zdrój
4	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez modernizację Parku Zdrojowego na Górze Parkowej w Krynicy-Zdroju	04.2017 – 09.2018	Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 64,0 ha. Wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 2 miejsca pracy.	9 375 397,64	6 000 000,00	3 375 397,64	Gmina Krynica-Zdrój
5	KURORT KRYNICA - rozwój infrastruktury uzdrawiskowej poprzez przywrócenie zielonego	04.2018 – 09.2018	Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 1,0 ha.	5 804 053,14	4 353 039,86	1 451 013,29	Gmina Krynica-Zdrój

	salonu uzdrowiskowego na Polanie Janówka w Krynicy-Zdroju		Wzrost ruchu turystycznego o 10%(w skali całego Uzdrawiska), stworzone 1 miejsce pracy.				
6	KURORT KRYNICA - budowa amfiteatru wraz z przebudową istniejącego budynku biblioteki na cele zaplecza amfiteatru w Krynicy-Zdroju	01.2018 – 06.2018	Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 0,2 ha oraz wybudowany nowy obiekt służący celom kulturalnym. Wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 2 miejsca pracy.	2 053 020,60	1 539 765,45	513 255,15	Gmina Krynica-Zdrój
7	Utworzenie Parku Etnograficznego i Centrum Dziedzictwa Łemkowskiego w Krynicy-Zdroju	04.2017 – 12.2017	Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 0,2 ha oraz wybudowany nowy obiekt służący celom kulturalnym. Wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 4 miejsca pracy.	4 938 500,00	3 703 875,00	1 234 625,00	Gmina Krynica-Zdrój
8	Modernizacja bazy zabiegowej w skrzydle północnym w sanatorium NOWE ŁAZIENKI MINERALNE w Krynicy-Zdroju wraz z wymianą przyłączy i remontem drogi wewnętrznej	01.2018 - 06.2018	Zmodernizowany obiekt sanatoryjny wraz z poprawą bazy leczniczo-zabiegowej. Wzrost liczby kuracjuszy o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 3 miejsca pracy.	5 000 000,00	2 743 902,00	2 256 098,00	Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.
9	Przebudowa zabytkowej Pijalni „Jana” w Krynicy-Zdroju	04.2019 r.- 09.2019 r.	Zrewitalizowane cenne (zabytkowe) urządzenia uzdrowiskowe. Wzrost liczby kuracjuszy o 10% (w skali całego Uzdrawiska).	1 000 000,00	548 780,00	451 220,00	Uzdrowisko Krynica-Żegiestów S.A.
10	Modernizacja wyposażenia istniejącej bazy zabiegowej Zakładu Przyrodoleczniczego w Sanatorium Energetyk (etap I)	10.2016 – 06.2017	Odnowiona baza leczniczo-zabiegowa. Wzrost liczby kuracjuszy o 10% oraz wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach - 1 osoba.	200 880,00	125 550,00	75 330,00	Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków (wpisane do rejestru przedsiębiorców)
11	Przebudowa oraz modernizacja bazy zabiegowej na potrzeby Zakładu Przyrodoleczniczego W Sanatorium Energetyk (etap II)	12.2016 – 12.2017	Zmodernizowany obiekt sanatoryjny wraz z poprawioną bazą leczniczo-zabiegową. Wzrost liczby kuracjuszy o 20%, wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach - 2 osoby.	750 300,00	411 750,00	338 550,00	Zrzeszenie Związków Zawodowych Energetyków (wpisane do

							rejestr przedsiębiorców)
12	Budowa zakładu przyrodoleczniczego Lwigród wraz z basenem leczniczym z wodą mineralną w Krynicy – Zdroju.	03.2017 – 06.2018	Zmodernizowany obiekt sanatoryjny wraz z poprawą bazy leczniczo-zabiegowej oraz zbudowane jedno nowe urządzenie uzdrowiskowe. Wzrost liczby kuracjuszy o 20% oraz wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach - 3 osoby.	7 200 000,00	3 951 219,51	3 248 780,49	Ośrodek Sanatoryjno-Wypoczynkowy Lwigród Sp. z o.o.
13	Innowacyjna wieża widokowa ze ścieżką przyrodniczo-edukacyjną w koronie drzew - budowa całorocznej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Krynicy	10.2016 - 10.2017	Wybudowana nowa atrakcja turystyczna na terenie Uzdrawiska. Liczba użytkowników nowej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnego – 1 000 osób miesięcznie; Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach - 3 osoby.	12 000 000,00	5 400 000,00	6 600 000,00	Słotwiny Arena Sp. z o.o.
14	Budowa kolei linowej krzeselkowej „Arena” w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” na w Krynicy-Zdroju	07.2016 - 11.2016	Wybudowana nowa atrakcja turystyczna na terenie Uzdrawiska. Wzrost liczby turystów - 10 000,00/miesięcznie; Utworzenie nowych miejsc pracy - 8 pracowników.	19 680 000,00	5 400 000,00	14 280 000,00	Słotwiny Arena Sp. z o.o.
15	Budowa kolei linowej krzeselkowej „Słotwinka” w Centrum Narciarskim „Słotwiny Arena” w Krynicy-Zdroju	07.2017 - 11.2018	Wybudowana nowa atrakcja turystyczna na terenie Uzdrawiska. Wzrost liczby turystów - 10 000,00/miesięcznie; Utworzenie nowych miejsc pracy - 8 pracowników.	19 988 115,00	5 400 000,00	14 588 115,00	Słotwiny Arena Sp. z o.o.
16	Rozbudowa istniejącego zbiornika wody z jego adaptacją dla potrzeb rekreacyjnego zagospodarowania w Krynicy-Zdroju	10.2016 - 10.2018	Wybudowana nowa atrakcja turystyczna na terenie Uzdrawiska. Wzrost liczby turystów - 1000,00/miesięcznie; Utworzenie nowych miejsc pracy - 1 pracownik.	1 476 000,00	810 000,00	666 000,00	Słotwiny Arena Sp. z o.o.

17	Budowa systemu naśnieżania w Centrum Narciarskim "Słotwiny Arena" w Krynicy – Zdroju	10.2016 - 10.2018	Nowy sprzęt do obsługi nowych atrakcji turystycznych na terenie Uzdrawiska. Utworzenie nowych miejsc pracy - 4 pracowników.	8 616 150,00	4 728 375,00	3 887 775,00	Słotwiny Arena Sp. z o.o.
18	Budowa, rozbudowa, nadbudowa istniejącego budynku z przeznaczeniem na usługi komercyjne związane z restauracją, mini spa, siłownią, jaskinią solną, salą konferencyjną itp. w Krynicy-Zdroju przy ul. Słotwińskiej 41A	10.2016 - 05.2018	Rozbudowany obiekt o funkcjach gastronomiczno-rekreacyjnych na terenie Uzdrawiska. Utworzenie nowych miejsc pracy - 5 etatów.	1 100 000,00	603 658,54	496 341,46	Beata Wilas (osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą)
19.	Budowa ogólnodostępnych budynków z funkcjami restauracyjno-gastronomicznym i uzdrowskowo-rehabilitacyjno-leczniczymi w Krynicy-Zdroju	07.2016- 11.2018	Nowy obiekt o funkcjach gastronomiczno-rekreacyjnych na terenie Uzdrawiska. Liczba osób korzystająca z oferty – 5 do 7 tys. osób rocznie; utworzenie nowych miejsc pracy - 7 etatów.	6 765 000,00	3 712 500,00	3 052 500,00	MGM RESORTS sp. z o.o.
20.	Rewitalizacja Parku Słotwińskiego	01.2019- 12.2020	Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 5,0 ha. Wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 1 miejsce pracy.	2 400 000,00	1 800 000,00	600 000,00	Gmina Krynica-Zdrój
21	Ogród żywiołów – nowa przestrzeń przyrodniczo-uzdrowskowa na Górze Parkowej	03.2018- 06.2019	Zrewitalizowany obszar uzdrawiska o powierzchni: 5,0 ha. Wzrost ruchu turystycznego o 10% (w skali całego Uzdrawiska), stworzone 2 miejsca pracy.	3 500 000,00	2 625 000,00	875 000,00	Gmina Krynica-Zdrój
Razem				135 929 575,36	71 197 487,23	64 732 088,13	

Ogólna szacunkowa wartość zgłoszonych projektów wynosi **135 929 575,36 PLN**. Wartość projektów zgłoszonych przez samorząd Krynicy-Zdrój: **50 678 130,36 PLN** (procent w stosunku do pozostałych zadań z listy podstawowej: **37,28%**). Wartość projektów zgłoszonych przez przedsiębiorców: **83 776 445,00 PLN** (procent w stosunku do zadań samorządu z listy podstawowej: **61,63%**).

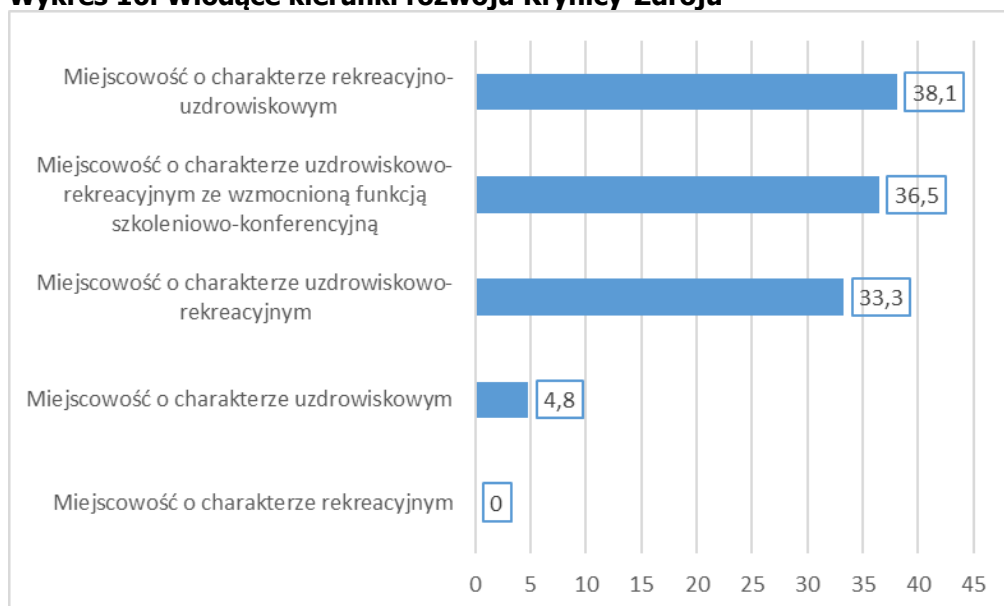
Tabela 20. Podsumowanie planu finansowego zadań komplementarnych służących realizacji celów PRU

Lp.	Cele strategiczne	Spodziewane koszty w okresie 2016 - 2023
1.	Krynica-Zdrój unikatowym miejscem powrotu do zdrowia, relaksu i odbudowy sił witalnych	81 900 000,00 PLN
2.	Krynica-Zdrój nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym	106 770 000,00 PLN
3.	Krynica-Zdrój ważnym na mapie Małopolski centrum międzynarodowych wydarzeń kongresowych i kulturalnych	76 000 000,00 PLN
4.	Krynica-Zdrój uzdrawiskiem dbającym o zasoby naturalne, przyrodnicze i krajobrazowe	180 500 000,00 PLN
	Razem	445 470 000,00 PLN

8. ZAŁĄCZNIK NR 1. PODSUMOWANIE BADAŃ ANKIETOWYCH TOWARZYSZĄCYCH OPRACOWANIU PLANU ROZWOJU UZDROWISKA

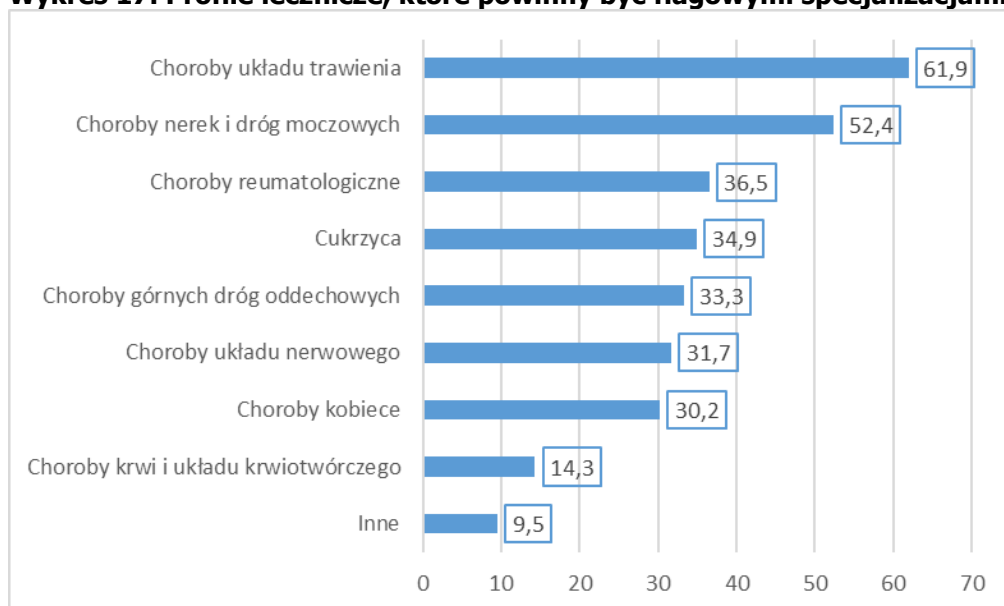
Poniżej zaprezentowano w syntetycznej formie wyniki badań ankietowych prowadzonych z wykorzystaniem metody CAWI (*Computer Assisted Web Interview*). Respondenci mieli możliwość uruchomienia i wypełnienia ankiety opublikowanej na stronie urzędu miejskiego. Do badań zastosowano sondaż diagnostyczny, umożliwiający ilościowe odzwierciedlenie zasadniczych poglądów respondentów dotyczących rozwoju uzdrawiska. W okresie prowadzenia badania (tj. od 12.02.2016 do 31.03.2016) ankietę wypełniły 63 osoby, w większości przedsiębiorcy prowadzący działalność związaną z funkcjami turystyczno-uzdrowiskowymi.

Wykres 16. Wiodące kierunki rozwoju Krynicy-Zdroju

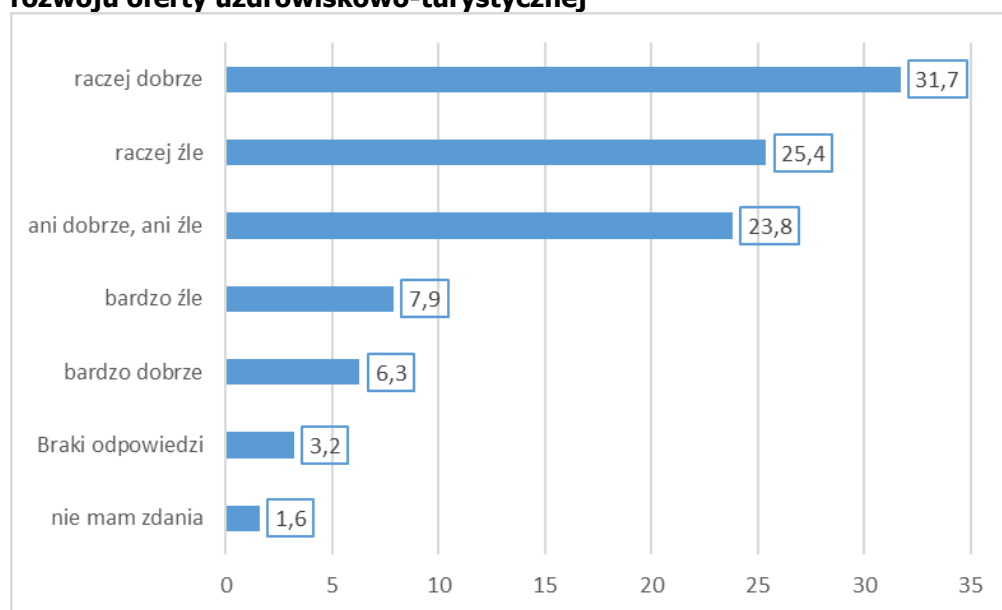

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

Wykres 17. Profile lecznicze, które powinny być flagowymi specjalizacjami Krynicy-Zdroju

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

Wykres 18. Ocena zmian zachodzących w ostatniej dekadzie w Krynicy-Zdroju pod kątem rozwoju oferty uzdrowiskowo-turystycznej

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

Tabela 21. Czynniki hamujące rozwój Krynicy-Zdroju

Co hamuje/spowalnia rozwój Krynicy-Zdroju?
<ul style="list-style-type: none">• duży ruch samochodowy, brak parkingów;• brak nowoczesnych, atrakcyjnie; zagospodarowanych terenów publicznych;• brak aqua parku;• brak oferty letniej;• utrwalanie się w świadomości mieszkańców i przedsiębiorców, że Krynica jest kurortem i zawsze nim będzie, nawet jeżeli nie będzie się rozwijała i odpowiadała na potrzeby gości;• brak spójnej, długofalowej wizji rozwoju;• brak spójnej koncepcji promocji;• zanieczyszczone powietrze;• brak współpracy ośrodków narciarskich z obszaru Krynicy-Zdroju (wspólny ski-pass);• wysokie ceny noclegów.

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

Wykres 19. Które elementy szeroko pojętej publicznej infrastruktury około uzdrowskiej mają największy wpływ na postrzeganie wizerunku Krynicy-Zdroju przez osoby, które podejmują decyzję o przyjeździe do niej?

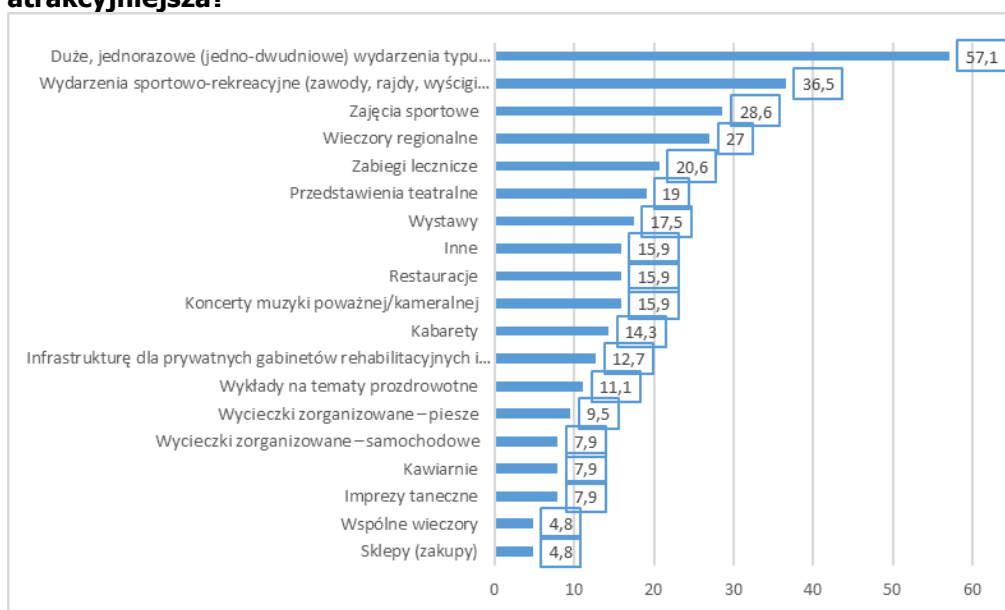

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

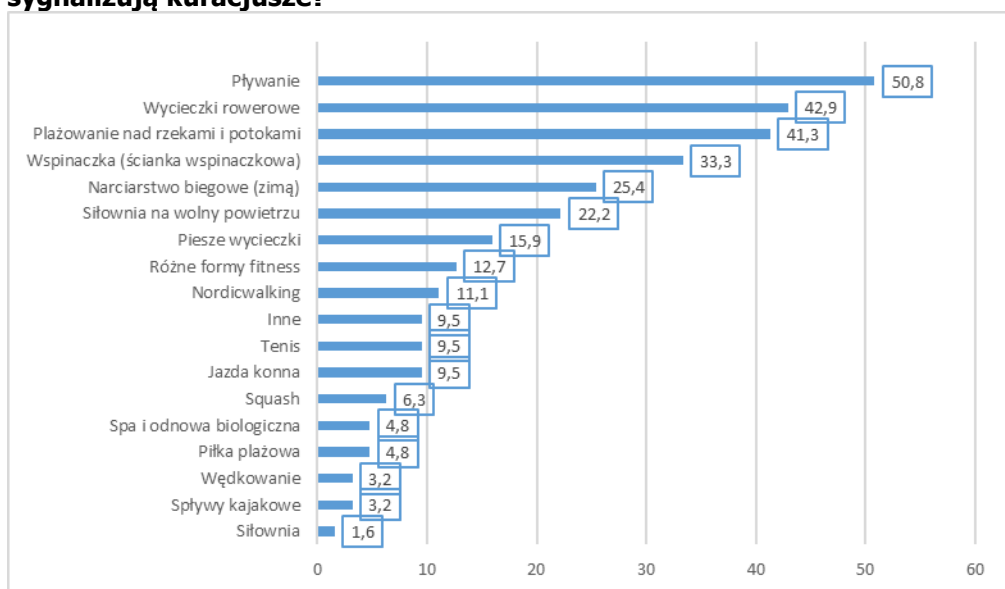
Wykres 20. Co w największym stopniu wpływa na pozytywną ocenę oferty Krynicy-Zdroju jako miejscowości uzdrowsko-rekreacyjnej przez osoby, które już przebywają w Krynicy-Zdroju?

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

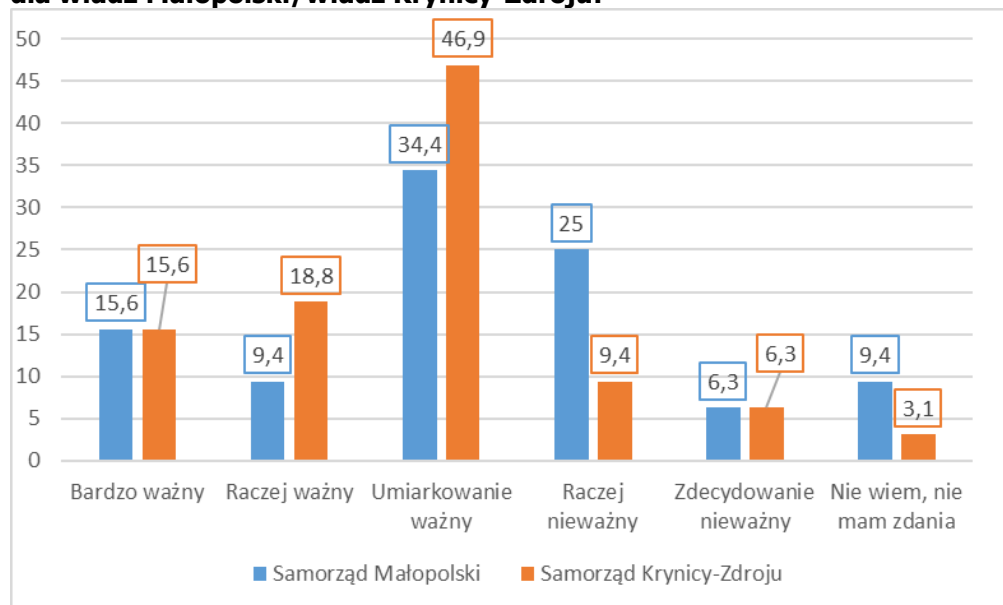
Wykres 21. Co należy rozwijać, by oferta uzdrowskowo-rekreacyjna Krynicy-Zdroju była jeszcze atrakcyjniejsza?

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

Wykres 22. Jakich form (jakiej oferty) aktywności sportowo-rekreacyjnej dla osób odwiedzających Krynice-Zdrój najbardziej brakuje (ich oferta jest zbyt mała) – jakie braki sygnalizują kuracjusze?

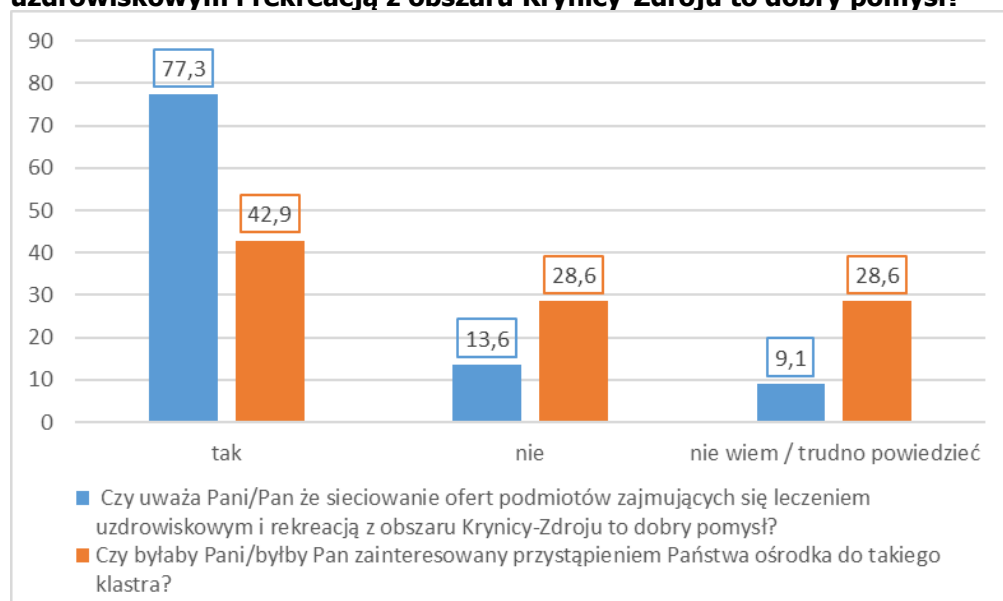
Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

Wykres 23. Jak Pana/Pani zdaniem traktowany jest rozwój funkcji uzdrowiskowych Małopolski (w tym Krynicy-Zdroju) przez samorząd województwa, a jak przez samorząd Krynicy-Zdroju (proszę ocenić działania podejmowane w tym zakresie na przestrzeni ostatniej dekady). Jest on dla władz Małopolski/władz Krynicy-Zdroju:

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

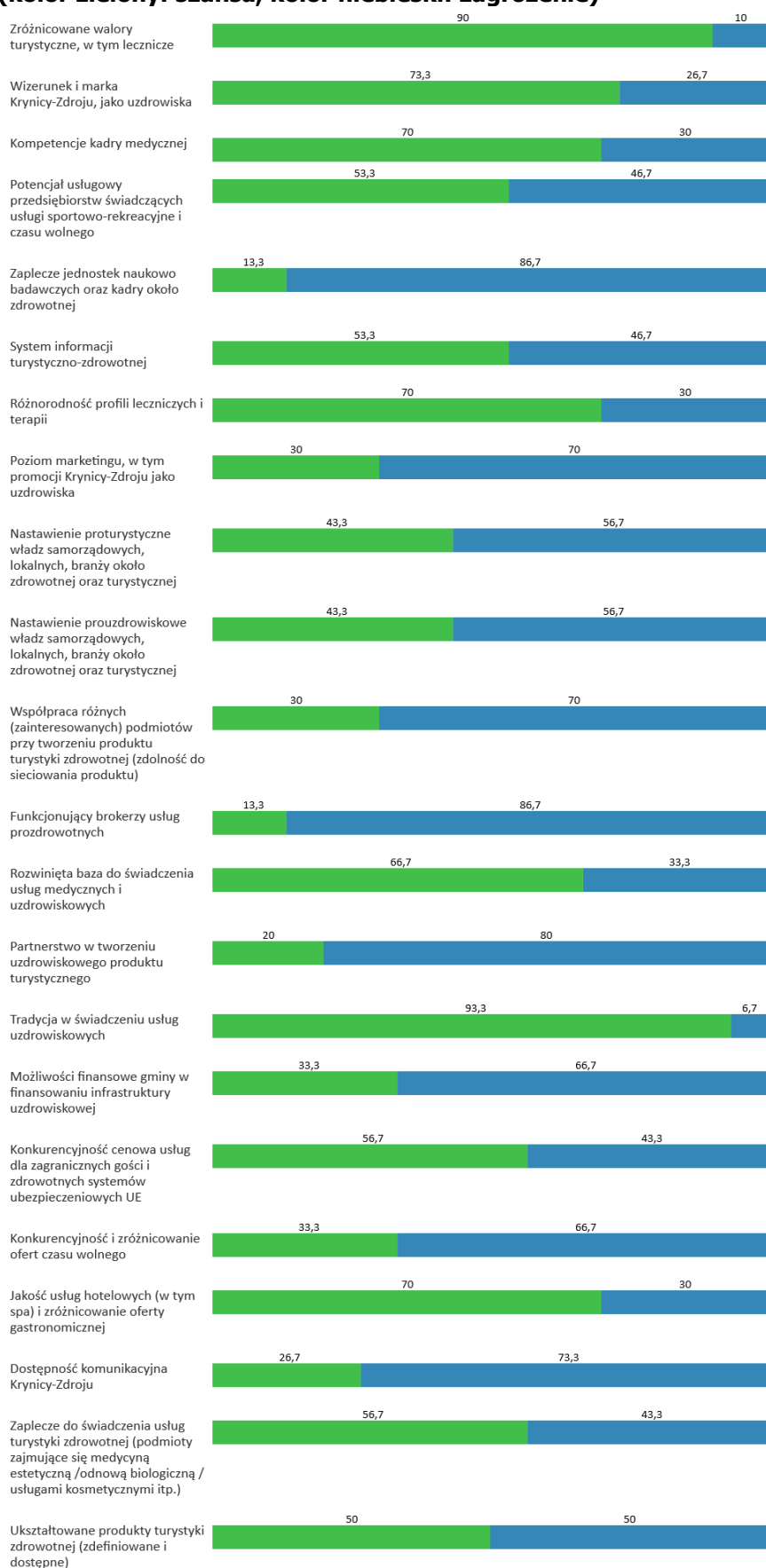
Wykres 24. Czy uważa Pani/Pan że sieciowanie ofert podmiotów zajmujących się leczeniem uzdrowiskowym i rekreacją z obszaru Krynicy-Zdroju to dobry pomysł?

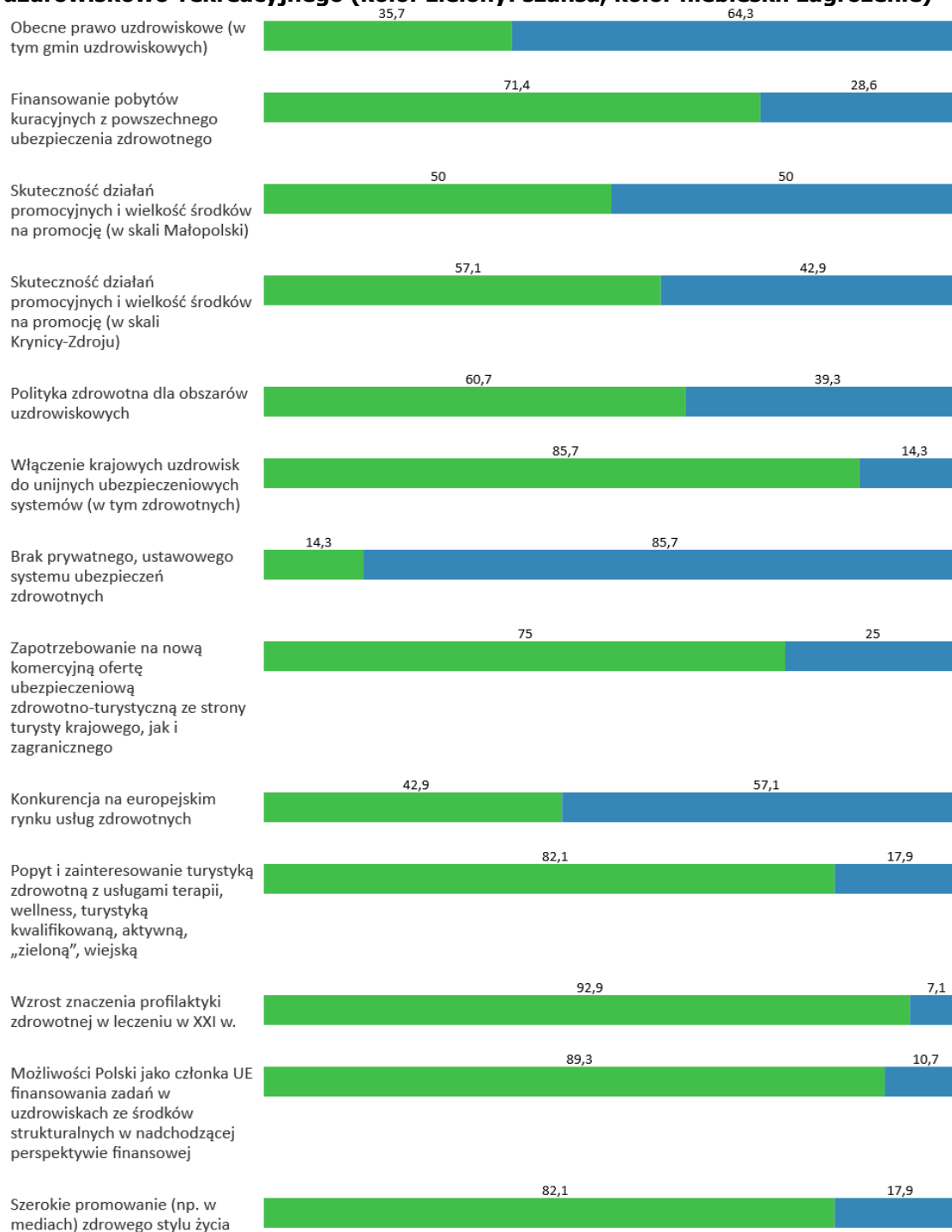
Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

Wykres 25. Analiza silnych i słabych stron Krynicy-Zdroju jako miejscowości uzdrowskiej (kolor zielony: szansa, kolor niebieski: zagrożenie)

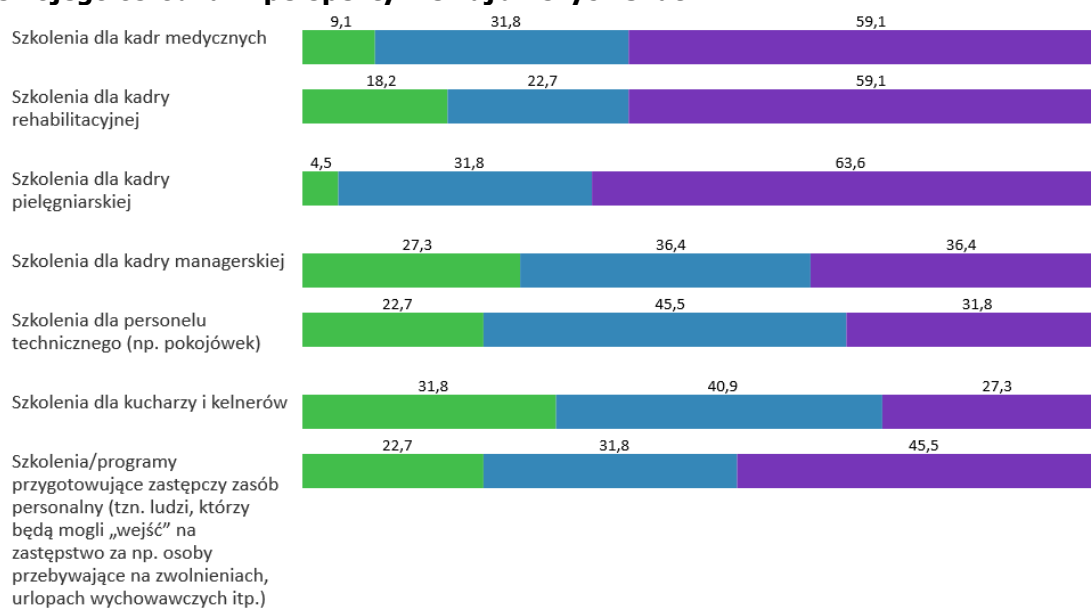
Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

Wykres 26. Analiza szans i zagrożeń dla rozwoju Krynicy-Zdroju oraz jej wiodącego profilu uzdrowskowo-rekreacyjnego (kolor zielony: szansa, kolor niebieski: zagrożenie)

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU

Wykres 27. Jakie projekty miękkie (doradcze, szkoleniowe) uważa Pan/Pani za niezbędne dla swojego ośrodka w perspektywie najbliższych 5 lat

Źródło: Badania ankietowe metodą CAWI prowadzone w lutym i marcu 2016 na potrzeby opracowania PRU